TRANSILVANIA

ORGANUL

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN.

Nr. IX. Sibiiu, Novembre 1899. Anul XXX.

ORGANISAȚIUNEA NOASTRĂ CULTURALĂ.

Suntem abia la începutul organisațiunii noastre culturale. Școala și biserica sunt încă și adi aproape singurele instituțiuni, cari operează în mod sistematic pentru cultura poporului. Ele singure îmbrățișează pe toți și luptă neîntrerupt pentru delăturarea întunerecului. Dela un timp încoace li s'a asociat *ziaristica*, și peste tot *literatura*, cari din di în di cer și află întrare în tot mai multe case, ducênd cu sine lumină și sêmênța binelui și îndestulării.

Pe lângă aceste mai putem numi puține alte instituțiuni, s. e. câteva reuniuni și tovărășii agricole, câteva reuniuni de sodali, câteva coruri țerănesci, de tot puține biblioteci poporale, puține reuniuni de femei, societăți de lectură și reuniunile învețătoresci; iar în mod indirect, ca propagatoare ale culturei, se pot considera și institutele noastre de bani.

Am arătat înadins mai ântâi instituțiunile de cultură amintite, pentru-ca pe urmă să venim la instituțiunea noastră cea mai însemnată după biserică și școală, la „*Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român*“, de care îndeosebi acum se leagă mari speranțe, ce se pot negreșit și realisa, pe lângă organisațiunea din di în di mai temeinică, ce se dă acestei societăți, și pe lângă concursul binevoitor al tuturor Românilor din patrie.

În timpul cel mai apropiat se va săvîrși *definitiva arondare a despărțemintelor* și se va publica *repertorul cărților pentru bibliotecele poporale*, doue lucruri neapărat de lipsă în calea lungă și grea, ce duce la organisațiunea noastră culturală.

Și cum adecă e a se face această organisațiune generală?

Odată arondate despărţemintele în modul cel mai potrivit tuturor impregiurărilor, se va procede la organisarea lor, care nu va puté să se restringă — cum în unele locuri se făcea până acum — numai la alegerea directorului şi comitetului cercual, la o adunare cercuală şi 1—2 şedinţe de comitet, la încassarea taxelor, cetirea raportului, ţinerea unei disertaţiuni şi a banchetului, eventual a balului sau concertului, ci încă dela început va trebuí să se facă paşii de lipsă şi pentru *înfiinţarea agenturilor comunale* şi cu o cale şi a *bibliotecilor poporale.* Fără înfiinţarea şi buna organisare a acestor doue instituţiuni în toate comunele românesci, Asociaţiunea nu-şi va puté ajunge scopul pentru care s'a înfiinţat, şi influinţa ei asupra masselor poporului nu-şi-o va puté validita nici când în deplină mĕsură.

Agenturile fiind organele, prin cari Asociaţiunea vine în atingere nemijlocită cu massele poporului, formează un element de importanţă deosebită în organismul Asociaţiunii.

Chemarea lor este, între altele, „a grigí de foile, cărţile, eventual biblioteca poporală şi cu un cuvênt de toate obiectele primite dela comitetul cercual pentru întrebuinţarea lor în comună, ţinêndu-le totdeauna în stare bună".

Deci *biblioteca poporală* este dată în grigea agenturei. Se înţelege, că în sensul statutelor şi regulamentelor, cum şi în interesul bine priceput al poporului, agentura trebue să stăruie şi pentru înmulţirea mijloacelor de venit necesare la prosperarea Asociaţiunii, şi prin aceasta la înaintarea poporului din fie-care comună.

Dacă în urma stăruinţelor ce face, Asociaţiunea va isbutí în timpul cel mai apropiat — şi trebue să isbutească — a înfiinţa agenturile şi bibliotecele poporale, ea va fi făcut mult. Prin aceste întră de fapt în legătura mult dorită şi prea folositoare cu poporul dela sate şi pune cel mai solid şi trainic fundament culturei şi progresului acestuia în toate privinţele.

De aici încolo i se va da Asociaţiunii tot mai mult posibilitatea de a strînge la sinul sĕu, şi de a adăpostí sub aripile sale obştea; căci din ḑi în ḑi mulţimea va începe a cunoasce glasul ei, îi va simţí influinţa binefăcĕtoare, şi nu se va da îndărĕt nici dela jertfele, ce le reclamă înaintarea scopurilor sale.

În statutele și regulamentele Asociațiunii se spune, că chemarea despărțemintelor este de a întra în mai deaproape atingere cu poporul, respândind la acesta învețătura în toate direcțiunile, prin disertațiuni poporale și învețături despre economie, industrie și comerciu, etc. Aceste însă puțin ajută în modul cum se fac adi. Efectul lor se poate bine aseměna cu al unei prelegeri din școală. Copilul rěmâne cu o icoană palidă despre cuprinsul aceleia, și dacă n'ar avé la îndemână cartea, să o cetească și recetească și acasă, s'ar alege nimica din ceea-ce a audit în școală. Întocmai se întêmplă acum cu frumoasele prelegeri și disertațiuni, ce se țin când și când prin adunările despărțemintelor. Dar când poporul va avé la îndemână cutare disertațiune tipărită, sau cartea din care s'a scos prelegerea ce a ascultat-o, pentru-ca să o poată aprofunda acasă, atunci va fi cu totul altcum. Cu chipul acesta poporul se va lumina vědênd cu ochii, și în acest cas nici conducětorii despărțemintelor și agenturilor nu vor mai întimpina greutățile, de cari adi se lovesc la tot pasul.

Dar cu chipul acesta se va ușora în grad mare și bisericei și școalei deslegarea problemelor culturale, ce urmăresc.

Învețăturile audite în biserică se vor lămuri și întări prin cetirea cărților din bibliotecile poporale. Iar învețăturile câștigate de tinerime în școală, nu vor rěmâné literă moartă, nici se vor da uitării; căci bibliotecile poporale, la îndemână fiind, vor oferí și tinerimei materialul cel mai variu, cel mai interesant și mai adequat gustului și trebuințelor sale.

Cu ajutorul bibliotecilor poporale vor puté da înainte și celelalte reuniuni ce le avem, și ne va fi mai ușor a înființa altele, cari nu le avem. Căci în ele residă o imensă forță, de care mulți de loc nu-și pot da seamă.

Tocmai de aceea legăm cele mai mari speranțe de înființarea în massă a agenturilor și bibliotecilor poporale.

Și în despărțemintele cu conducětori vrednici — cum credem că sunt și au să fie toți conducětorii despărțemintelor Asociațiunii — vom ajunge negreșit în scurt timp să satisfacem acestor trebuințe; vom ajunge să nu avem sat românesc fără o bună bibliotecă poporală, precum nu întâlnim sat fără biserică și școală.

Atunci apoi vom începe a fi tari în locul pe care stăm, şi ne vom puté apuca cu nădejde deplină şi de resolvirea altor probleme, dela cari atîrnă viitorul şi fericirea poporului nostru.

Cu chipul acesta Asociaţiunea are să devină de fapt întruparea idealurilor celor mai înalte culturale ale poporului nostru. *S.*

DOCUMENTE ISTORICE.

Circularul episcopului Ioan Bob, adresat clerului român unit din diecesa Făgăraşului, prin care-i notifică înfiinţarea vicariatelor: Haţegului şi Făgăraşului.

Circularul, ce urmează, este interesant din punct de vedere bisericesc-istoric nu numai pentru că ne arată precis timpul, când s'au înfiinţat cele doue vicariate, şi cine au fost cei dintâi purtători ai celor doue oficii vicariale, cari adeseori au avut succesori în adevĕr destoinici, ci circumscrie tot odată şi cercurile lor de jurisdicţiune eclesiastică la înfiinţarea vicariatelor. Meritul înfiinţării şi dotării lor este al episcopului Bob. Vicariatul Haţegului aparţine astădi diecesei gr. cat. rom. a Lugoşului, iar al Făgăraşului archidiecesei gr. cat. rom. de Alba-Iulia şi Făgăraş.

Originalul circularului este *scris* cu litere cirilice şi nu tipărit.

Ч. А Хс̃ фрате!

Анъльцата Кесаро Кръяска Мъри́ре ла оумили́та Ноастръ чѣре А ми́лостивъл съ́в ди́н кс̃ Ѵгъст анъльй аѱпс̃ ав ръзолвъльи́т, ка А цѧнътъл Хацъгъльй, ши а Фъгъраш̆льй съ пътем ашеза ви́карѣші бърбаці дестойнічі, кѫ адеслиитъ лъцътъръ аподоби́ці, карїн пре клер ші пре нород православни́ка крединцъ съй лъцъ, ши пентрѫ траю лор дин Каса Апъръткскъ кате трїи сѫте де зложі пе ан съ ди́въ. Карл ми́лостивъ ръзолъціе прин А Гъберни́ѵм А Г зи́ле Новембріе Ѵнъльй трекѫт приминдѫш ам рѫнльи́т, ши ам ашезат А пърциле Хацъгъльй ви́каръш пре чи́нститъл фрателе нострѫ Алеѯандрѫ Фи́скѫти́, пѫнъ акѫм протопоп ал Би́стри́ції, ши префектѫш А Съмина́ріѵмъл Клерълй Фъгъраш̆льй, каре ка авѣ сѫпт а са ви́къръшїе Епархїи́ле Хацъгъльй, Хонедорїй, Брадълй, Оръщїй, Садълй А вармегїи́ле

Хѹнедорїи ші а Сѝбиюлѹи ашезате. Їар л пъриле Фъгърашѹлѹи пре ч. фрателе Іоан Халмагиѝ пѫнъ акѹм протопоп Епархїилор Венеціи ші Фъгърашѹлѹи, сѹпт а кърѹа викъріше вор фи ачи нѹмителе в Епархїи а Фъгърашѹлѹи адекъ, ші а Венеції, превѹм ші а Сѹдорхѣюлѹи, шѝ а Харомсекѹи.

Каре милостивъ роѕолуціе лъсъръцѣскъ, ші а Ноастръ орѫндѹлъ пентрѹ ачѣа съ вестѣше Фръції илор Ноастре, ші ла тот нородѹл, ка възѫнд л. Лъсъръцѣскъ кътръ Клерѹл ші нородѹл рѹмънеск плекъчѹне пѹрѹра съ рѹгаці пре милостивѹл Дѹмнезѣѹ пентрѹ Ѧделѹнгарѣ вїеції, ші ферічита wкърѹиріа църилор а Ѧнзлції Сале, авѫнд бѹнъ нъдѣжде, кѹм къ тот Клерѹл дѹпъ пѹтинцъ съ ва ажѹта ші лъкъстра.

Ѧнгъ ачѣста порѹнчим Фръції Тале, ка лъмплѫндусъ прилъсъвіра вре ѹнѹи преот динтрѹ ачѣи Єпархіе, ѧдатъ съ не ѧцінцъѕй деспре моарта лѹи кѹм ші дин че и сау лъмплат моарта, кътъ врѣме аѕ бололит? кѹм ші прин че преот сау грижит ла моарте, афаръ де ачѣсте, кѹм аѕ вецѹит, ші кѹм шаѕ плинит преоцаска са даторіе, ка пъринцѣше съ рѫндѹим ла тоці преоції нощри съ факъ рѹгъчѹни ші С: лътѹргіи пентрѹ сѫфлетѹл лѹи.

Маи пе ѹрмъ датор вей фі Фръція та ѧчепѫнд акѹм дела Зіоа дінтіи а анѹлѹі кѹргъторіѕ а да ѧформаціе де в ври л ан. Сѹдатъ кѹ сфършитѹл лѹни лѹи Юніе, ѕар а доаw wаръ кѹ сфършитъ лѹи Декемврie деспре пѹртарѧ фіеще кърѹа преот динтрѹ ачѣ Єпархіе, кѹм се поартъ кѹ wамениѝ динафаръ, анѹме нѹи сфадник, бецив, мъніос, пърътор, ші алтеле ипрочі. Їар л чѣле дин лъѹнтрѹ пъзеще бисѣрика, фаче л тоате дѹминечиле, ші съръзторіле чѣле лигате с. літѹргіе, ѧвъцъторъ ші чѣле обичѹиите а православіи, черчетѫзъ болнави? ла моріи ші ла алте трѣбі дѹпъ даторіѧ преоцаскъ мѣрџе? Фи благословит. Блаж ѕ Іанѹаріе ѧѱпѕ.

А Фръції Тале

Де бине воиторю

Влъдика Іоан Боб м. п.

Transcriere.

C. (cinstite) în Chr. Frate!

Înălţata Chesaro-Crăiasca Mărire la umilita Noastră cerere în milostivul său din 26 August anului 1786 au resolvăluit, ca în ţinutul Haţăgului şi a Făgăraşului să putem aşeza vicarăşi bărbaţi destoinici, cu îndestulită învăţătură înpodobiţi, carii pre cler şi pre norod pravoslavnica credinţă să-i înveţe şi pentru traiu lor din Cassa împărătească câte trei sute de zloţi pe an să aibă. Carea milostivă resoluţie prin În. Gubernium în 10 ḑile Novembrie anului trecut primindu-o am rânduit şi am aşezat în părţile Haţăgului vicarăş pe cinstitul fratele nostru Alexandru Fiscuti, până acum protopop al Bistriţii şi prefectuş în Săminariumul Clerului Făgăraşului, care va avé supt a sa vicărăşie Eparchiile Haţăgului, Honedorii, Bradului, Orăştii, Sadului în varmeghiile Hunedorii şi a Sibiiului aşezate. Iară în părţile Făgăraşului pre C. (cinstitul) fratele Ioan Halmaghi, până acum protopop Eparchiilor Veneţii şi Făgăraşului, supt a căruia vicărăşie vor fi aci numitele 2 Eparchii, a Făgăraşului adecă şi a Veneţii, precum şi a Odorheiului şi a Haromsecui.

Care milostivă rosoluţie împărătească, şi a Noastră orânduială pentru aceia se vestesce Frăţiilor Voastre şi la tot norodu, ca văḑând În. Împărătească cătră Clerul şi Norodul românesc plecăciune, pururea să rugaţi pre milostivul Dumneḑeu pentru îndelungarea vieţii şi fericita ocârmuirea ţărilor a Inălţii Sale, avênd bună nădejde, cumcă tot Clerul după putinţă se va ajuta şi înzestra.

Lângă aceasta poruncim Frăţii Tale, ca întêmplându-se pristăvirea vre-unui preot dintru acei Eparchie, îndată să ne însciinţezi despre moartia lui cum şi din ce i-s'au întêmplat moartia, câtă vreme au bololit? *(sic!)* cum şi prin ce preot s'au grijit la moarte? afară de aceste, cum au vieţuit, şi cum şi-au plinit preoţasca sa datorie? ca părinţeşte să rânduim la toţi preoţii nostri să facă rugăciuni, şi s. liturghii pentru sufletul lui.

Mai pe urmă dator vei fi Frăţia Ta începênd acum dela ḑiua dintâiu a anului curgătoriu a da informaţie de 2 ori în an. Odată cu sfârşitul luni lui Iunie, iară a doua oară cu sfîrşitul lui Dechembrie despre purtaria fiesce-căruia preot dintru ace eparchie, cum se poartă cu oamenii dinafară, anume nu-i sfadnic, beţiv, mănios, pârâtor şi altele iproci. Iară în cele din lăuntru păzesce biserica, face în toate duminecile şi sărbătorile cele legate s. liturghie, învăţătură şi cele obicinuite a pravoslavii, cercetează bolnavii? la morţi şi la alte trebi după datoria preoţască merge? Fi blagoslovit. Blaj, 6 Ianuarie 1787.

A Frăţii Tale

De bine voitoriu:
Vlădica *Ioan Bob* m. p.

Comunicat din archiva protopopiatului rom. unit al Sibiiului de

Nicu Togan.

SERVICIU STATISTIC ROMÂN.

(O propunere.)

Pelângă tot progresul necontestabil ce l-am făcut în ultimele decenii, nu scim nici aḑi *câți suntem și cât valorăm?* Dacă e necesar să ne reamintim numĕrul, cu care contribuim la impopularea patriei noastre, suntem siliți a resfoi statistica oficială, care din întêmplare (?) chiar în partea ce ne interesează mai aproape „a alunecat pe căi, cari nu pot și nici nu prea intenționează a duce la aflarea adevĕrului“.*)

Pe basa recensementului din 1890 am făcut mai multe probe, dar mi-a fost imposibil a scoate numĕrul de suflete (2,589.066), ce statistica oficială îl atribue Românilor. Spre a arĕta fluctuațiunea, ce se vede în aceasta statistică, voiu reproduce următoarele date:

În comitatul Arad sunt după statistica oficială (1890) 208.957 Români, 2200 Sêrbi, la olaltă 211.157; după confesiune: 13.140 gr. cat., 201.984 gr. or., la olaltă 215.124. Deci după confesiune sunt cu 3967 mai mulți Români și Sêrbi decum se arată la cifra naționalităților.

Populațiunea totală a comitatului Brașov e de 86.777 suflete, între cari Maghiarii (26.166) arată o crescere de 1256 suflete, adecă 5·1% față de anul 1881; Români sunt 31.106. După confesiune însă (31.579 gr. or. + 561 gr. cat.) sunt 32.140 Români, de unde resultă o diferință de 1034 suflete în defavorul nostru. Considerând, că la elementul român găsim un minus intenționat de 1034 suflete, iar crescămêntul Maghiarilor se arată cu cifra de 1256, e evident, că în acest crescămênt sunt computați 82·32% Români, cari poate vor vorbi și limba maghiară.

S'a constatat de nenumĕrate ori, că elementul românesc este unul dintre cele mai spornice în patria aceasta; din statistica oficială însă vedem contrarul: din an în an scădem. Din populațiunea totală a țerii am fost adecă Români: în 1840 = 19·53%, în 1870 = 18·68%, în 1881 = 17·5%, în 1891 = 17·1%. Ne vom întreba, unde sunt datele statistice pentru anii 1850 și 1860? Iată ce ne spune lexiconul Pallas: „conscripția din 1850 âncă a arĕtat naționalitățile, însă cu tendințe dușmănoase față de Maghiari“ (Tom. 12, pag. 88). Din aceasta causă nici nu se mai ia în combinare acea statistică.

Dacă vom considera, că la anul 1840 din populațiunea întreagă de 11,274.672 suflete au fost 2,202.542 Români, adecă 19·53%, și vom admite, că în acest raport au stat an de an, la 1891 suma totală a Românilor ar trebui sĕ fie 2,955.000, iar în proporțiune cu sporirea Maghiarilor: 3,370.000. La tot casul însă suntem mai mulți decum ne arată statistica din 1890. Am vĕḑut însă mai sus, că din an în an scădem în %.

Nu încape îndoială, că se urmăresce un plan stabilit, după care elementul românesc va trebui să dispară din statistica țerei cu siguritate

*) „Transilvania“, 1899, Nr. I și II.

matematică. Afară de procedura adoptată deja, mai sunt trei mijloace, cu ajutorul cărora se va ajunge acest scop: matricularea nou-născuților, neconfesionalismul și nazarenismul. Cine va mai puté ḍice preste 10 ani, că Kende Pista e Stefan Cândea, că Csán Demeter e Românul Dimitrie Gian? Sau poate un individ, care s'a declarat fără confesiune va mai fi indus în statistică în rubrica Românilor? Ori poate nazareanul va mai fi considerat ca Român? Cu aceste presupuneri nu ne putem amăgí.

Pentru ca lumea cultă și connaționalii, cu cari trăim pe unul și același pământ, să fie ținuți în rătăcire și în privința puterilor noastre intelectuale, — statistica analfabeților âncă e întocmită tendențios față de noi, clasându-ne cu 87%, după Ruteni (84%) chiar. Va să ḍică numai 13% din totalitatea Românilor sciu cetí și scrie. În aceasta privință nu sunt cruțați nici chiar Românii din regat; ei âncă stau îndărĕptul Sêrbiei, deși Hickmann arată 42% analfabeți în România, iar în Sêrbia 60%. Nu va crede nimenea, că după 30 ani dela întroducerea învĕțământului obligator, Românii, cari în raport cu celelalte elemente au jertfit foarte mult pentru școală, să fie ajuns la acest trist record al cunoscințelor elementare!

Dacă însă în privința vieții noastre naționale și culturale am fost avisați a ne folosí întotdeuna de o statistică tendențioasă, trebue să mărturisim, că totuși avem o statistică, pecând față de progresul nostru național-economic orbecăm într'un Tohuvabohu ne mai pomenit. Nu scim: câtă avere avem în mânile noastre, nu scim: ce valoare are bunul nostru, nu scim: cât contribuim la susținerea statului, nu scim: câte procente se subtrag din sudoarea noastră pentru scopuri străine, nu scim: câți soldați avem înrolați pentru apărarea patriei.

Deja la anul 1863*) au venit Românii la cunoscința, cât e de rĕu, că nu avem date despre averea noastră națională, și de atunci încoace în timp de 36 ani noi tot locului stăm, fără a întreprinde un singur pas spre a ne orienta în direcțiunea aceasta. Nepăsarea noastră este condamnabilă.

Suntem pe pragul seclului XX. Toate popoarele se nisuesc din resputeri a instituí opere mărețe, cari ca delimitante al periodei de trecere din seclul civilisațiunei (XIX) în al luminilor (XX) să reamintească generațiunilor urmânde gloria strĕbunilor lor. Vom puté trece aceasta delimitare, lăsând generațiunilor următoare chaosul, în care am orbecat noi? Tristă amintire ne-am lăsa.

Este evident deci, că nu mai putem sta cu mânile în sin, așteptând dela alții să ne facă statistice, iar noi să ne spăriăm unii de alții cu produsele lor tendențioase. Noi înșine ne putem compune statistică exactă, ca să ne cunoascem în toate părțile noastre bune și rele. Spre acest scop:

---

*) Bariț iu: Părți alese din istoria Transilvaniei. Tom: III, pag. 246 -248.

1. Asociațiunea noastră să compună tipărituri adequate, cari să le transpună tuturor ordinariatelor cu acea rugare, ca să dispună în cercul lor de competență purtarea conscripțiunilor parochiale, întroducênd în ele deja cu începerea anului 1900 st. n. toate familiile cu toți membrii aparținётori din parochii și filii, în ordine alfabetică. În aceste conscripții ar fi a se induce: datele confesionale, profesiunea sau ocupațiunea (împreună cu raportul militar), starea culturală (= scie ceti și scrie), proprietatea (case, instalațiuni industriale și comerciale), posesiunea de pământ după jughere (lanțe) și contribuțiunea directă. Instituțiunile culturale cu capitalele lor. Aceste conscripțiuni să se încheie cu 31 Decembre 1900 st. n.

2. Extrasul sumar al datelor din conscripțiune în restimp de trei luni (31 Martie 1901) să se înainteze oficiilor protopopesci, cari până la finea lui Iunie 1901 să compună un alt extras cumulativ asupra întregului protopopiat.

3. Oficiile protopopesci să-și înainteze operatele lor cumulative ordinariatelor concernente, cari pe basa lor vor publica câte un șematism amĕnunțit, care va fi oglinda fidelă a diecesei respective.

4. Din șematismele puse la dispositiunea comitetului Asociațiunii noastre se va puté compune o statistică exactă a referințelor elementului românesc din patrie, care publicându-se în organul Asociațiunii, sau separat, va fi un monument statistic și istoric destul de însemnat, pentru-ca să se numere între operele monumentale, cu cari noi vom puté delimita perioda de trecere din seclul XIX în al XX-lea. O astfel de statistică totodată ar potența interesul lumei culte față de referințele noastre culturale.

Avênd în considerare, că între neconfesionali și nazareni sunt o mare mulțime de Români, cari ieșind din sinul confesiunei-maice, sunt expuși a nu mai fi numĕrați între Români, vor trebui deci induși în apendicele conscripțiunilor pentru a li se păstra originea română. Acei Români, cari aparțin altor diecese (sêrbe ori rom. cat., cum e Bulciul, apoi cei ce aparțin diecesei gr. cat. de Muncaciu) vor fi conscriși, întru cât se va puté, în apendicele conscripțiunilor parochiale române mai apropiate.

Conscripțiuni, ca cele plănuite, se poartă în diecesa Caransebeșului; în aceste părți prin urmare statistica proiectată se poate lucra fără multă osteneală, avênd a se întregí numai cu datele ce lipsesc.

Astfel s'ar puté înființa un serviciu statistic român, care ne-ar da posibilitatea de a ne cunoasce pe noi înșine.

(Alibunar.) *T. V. Petrisior.*

ÎN CE STĂ FARMECUL POVEȘTILOR ȘI POESIILOR POPORALE?

Poveștile, poesiile poporale și alte ramuri ale prețiosului material folkloristic se păstrează cu sfințenie de popor, și se lasă ca moștenire din generațiune în generațiune urmașilor. Și până acum ele nu s'au păstrat în cărți, ci numai în memoria unor aleși ai poporului. Dar cum?

Poveștile, poesiile, snoavele, anecdotele, proverbele și ghîcitorile, ele în sine sunt un ce frumos și atrăgĕtor. Unele excită rîsul, altele te pătrund până la lacrimi; în unele se descriu cele mai perfecte tipuri de curagiu și bărbăție, în altele își află expresiune cele mai înalte și curate simțĕminte religioase și morale, etc. Notele aceste caracteristice în primul loc fac poveștile, poesiile etc. atrăgĕtoare și plăcute.

Dar singur aceste condițiuni nu sunt de ajuns pentru a asculta și învĕța cu dragă inimă productele poesiei poporale.

Un cetitor rĕu nu poate avé ascultători; împedecându-se la toată vorba în cetire, în loc de interes el produce rîs în cei de față, și-și atrage batjocura ascultătorilor. Tot așa se întêmplă cu oratorii sau predicatorii, între cari se numĕră s. e. și preoții, ca unii ce au să influințeze mai în toate ḑilele cu cuvêntul asupra inimei, asupra caracterului masselor. Neavênd unii din ei darul de a vorbí, sau și nefăcênd exerciții îndestulitoare pentru a puté vorbí cu succes, nici nu se va vedé pe urma lor sporul ce cu drept cuvênt i-se datoresce cuvêntului. Astfel se întêmplă și cu povestitorii din popor. Înzestrați de Dumneḑeu cu o memorie excelentă, ce aud odată ei nu mai uită, ci unii predau cu mai multă măiestrie decât magistrii lor ceea-ce și-au însușit. Atari povestitori sunt puțini de tot într'un sat. Aievea povestitori adevĕrați artiști, să-ți pără bine aflând 2—3 într'un sat. Dar ei sunt de ajuns pentru a aduna obștea în giurul lor, a o distrage, a o cultiva, și a contribuí totodată ca focul sfânt al materialului folkloristic să nu se stingă nici când din memoria poporului.

Farmecul poveștilor și poesiilor poporale etc. residă și în limba în care ele sunt predate, în o limbă simplă și înțeleasă de toți. Această împrejurare le face accesibile tuturor. Ele influințează cu deplină putere nu numai asupra minții, ci și asupra inimei și voinței; în urmare cultivă poporul.

Poesiile mai au și avantagiul, că se învață nu atât din spuse cât mai cu samă din cântat; astfel că sub îndoitul farmec al textului frumos și al melodiei încântătoare, poesiile prind și mai bine decât poveștile.

De altă parte poveștile și poesiile poporale se spun și învață în timp când o parte din grigi și nĕcazuri se pot da uitării, și mai cu seamă în lungile nopți de iarnă. În acest timp poporul caută și află distragere, și încă o distragere din cele mai plăcute, mai instructive și mai nevinovate. Acest fel de distragere este prețios în gradul suprem,

pentru că nu e împreunat nici cu spese, și nu sunt legate de el urmări păgubitoare ori pĕcătoase.

Ceea-ce sunt teatrele și concertele pentru oamenii culți dela orașe, aceea sunt întrunirile la povești ale sătenilor. Povestitorii sunt artiștii, cari întrețin publicul mai seară de seară, fără de plată, și încă adesea cu piese mult mai de valoare, decât unele din cele ce se representează în teatre.

Iar cum e la joc, unde se amestecă și fluierul sau cetera, și unde se întrunesc cete de ficiori și fete, aprinși de focul dragostei, farmecul poesiilor, al chiuiturilor este și mai mare. Aici el își ajunge culmea.

S.

POVESTEA LUI „ME TEM".

Se ḍice c'a fost odată un om, care avea un ficior. Și ficiorul acela era așa și așa: nu prea învĕțat, dar nici prea cuminte, și gângav din fire; de când da să vorbească mai repede, trântia câte șepte deodată. Așa era ursita lui. Dar ursita lui era să fie el și cu noroc.

Ficiorul, de care pomenim, crescu mare și crescu holteiu; ajunse la bine, ajunse la amar — dar la frică n'a ajuns în viața lui.

Și odată ḍise cătră tată-sĕu:

— Tată, ce-i aceea „Me tem"?

— Nu sciu — respunse tată-seu. Veḍi dta, scia el ce bidigană-i frica, dar nu voia să-i bage comedii în cap. Și ficiorul stăruia într'una să-i spue și să-i spue, iar într'o ḍi îi ḍise verde:

— Spune-mi tată, că de nu mĕ duc în lume pănă unde oi auḍi de el.

Înzădar; că tată-seu nu voia de fel să-l înfrice. Astfel veḍu odată că ficioru sĕu își ia traista între umere, o măciucă în mână și se cam mai face dus.

Merse el și merse pe cel drum și pe cea cale, tot cu traista de-a spinare, pănă-ce după atâta vreme, câtă a mers, se pomeni înaintea unor curți minunate, unde se nimeri așa de bine de ședea tocmai înălțatul împĕrat.

Se minuna el, de-și puse degetele în gură, de curțile alea și de câte și mai câte îi picau ochiului de pe acolo, iar când se uita mai proclet trosc! un pat de pușcă în spate. Adecă-l trăznise o cătană, ce ținea pază la poartă. Ficiorul nostru mai pe jos nu s'a lăsat, ci-i trăznì și el o măciucă cu vîrf și îndesat, de l-a săturat de dat, iar cătana la una ca asta de nimic nu s'a apucat, fără l-a dus la împĕratul să-i facă judecată.

Dacă l-au dus, și-a povestit ficiorul necazul, boscorodind acolo, cum îi venì de-l umflà pe împĕrat rîsul, când îl auḍí. Dar ca om cu minte cum era în vremea aceea, nu l-a dat afară, pentru asta, ci l-a oprit la el, ba âncă l-a și omenit, iar peste noapte îl poftì să remâe într'o curte.

Avea împĕratul o curte nouă, zidită mai de o lături de celelalte curți. Dar vĕḍi dta, în ce loc s'o fi nimerit? în ce vreme s'or fi apucat

de ea? — curtea nu era curată. Ce era anume întrînsa nu putea nime să scie. Împĕratul, năcăjit, punea ficiori peste ficiori să o păzească, dar în deşert, că dimineaţa îi afla lungiţi.

În curtea asta aşează împĕratul pe ficiorul nostru să se culce peste noapte.

Dete poruncă la vremea aceea, de-i aşternură pat împodobit cu perini minunate, tot în fir îmbrăcate, iar ca să aibă şi petrecere, îi aşternură o masă cu mâncări şi beuturi una mai procletă decât alta, şi peste toate duhan din greu: nu cu pachetele, ci cu roatele, de-i scăpărau ochii omului nost veḑênd atâtea frumseţi. Şi lăsat singur în chilie, el de nimic nu s'a apucat, fără de beut şi de mâncat; iar după-ce s'a ospetat, s'a aşezat domnesce în pat umplându-şi pipa cu duhan şi trăgea-trăgea, de gândeai că toată pipa i-a plesni cu ţeve cu ciutură cu tot.

Pela douĕspreḑece noaptea, iacă-mi-te 3 draci cu 3 saci şi o păreche de cărţi de jucat — dau năvală în lontru cât pe uşe, cât pe horn, şi se aşează la jucat.

— Noroc bun! le ḑice omul nost. Cum o duceţi? Cum vĕ aflaţi? Bine că v'aţi abătut pe aicea, de nu m'aţi lăsat singur. Şi se minuna el ca de o comedie, socotind că limpede-s hornari, căci altcum n'ar fi întrat pe horn, — şi se aşează lângă masă să-i privească cum se joacă.

Dădeau ceia, de gândiai că se topesc: le umblau degetele ca prisnelele şi cartea ca sfîrleaza; când cartea pica şi bănetul suna, şi era pe masă o clae de galbeni. Atunci ce-i vine în minte omului nost? Haid, că s'a băga şi el în joc, avênd trei creiţari în buzunar. Şi cât ai ḑice: unu-doi-trei, i-au şi şters creţarii tus-trei şi tot într'atâta vreme i-ar fi şters şi cuşma din cap, dacă şi-ar fi pus-o.

Se uita el îndelung cum i se duc bănişorii, dar socotia că i-or întoarce ceia îndărăpt. — De unde?

— Mĕi — grăi el atunci — daţi-mi banii înapoi!

— Ba, că i-am miruit, respunseră ei.

— Mĕ, mie-mi place de voi, d'aia m'am băgat în joc, însă de-mi faceţi comedii de alea, vĕ bat de acolea muriţi.

Diavolii nici nu-l auḑiau în toiul jocului. Atunci omul ce făcea? De nimic nu se apuca, fără de măciucă săraca şi dă pe ei, de le eşia fum din spete. Alele, măicuţă, cum o luară atunci la picior! Nu altmintrelea, fără gândiai, că-s sloboḑiţi din puşcă. Bani, cărţi şi toate le-au remas pe masă.

Mult s'a mirat şi desmirat de ficior, când l-a găsit împĕratul, demineaţa, voios, întreg, nevătămat, şi pe masă galbinii grămadă.

Cum ţi-ai petrecut noaptea, — îl întrebă împĕratul, dorind să scie întêmplarea.

— Bine într'un feliŭ, — n'am ce ḑice. Numai pe la miezul nopţii nisce hornari au dat năvală în lontru: cât pe uşe, cât pe horn şi s'au apucat la joc. N'aş fi avut nimic cu asta, că-mi plăcea de jocul lor,

dar când m'am pus și eu cu dînșii, ce au făcut? cum au făcut? m'am vĕḑut șters de creiṭarii ce-i aveam. „Mĕi — le ḑic — daṭi-mi banii înapoi, că-s dela tata". Ceia ba. — Atunci i-am tăiat peste cap cu ce mi-a picat în mână, i-am pus pe fugă, de sciu că n'or mai veni în veci pe aicea.

— Ba me tem că or mai veni — respunse împĕratul. Mai remâi pe aici și în vre-o noapte de s'or mai nimeri, ia-i la scurta și nu-i lăsa în pace pănă or face contract că nu s'or mai ivi pe aici în veci.

— Bine, respunse ficiorul, dar asta eu n'am sciut-o. Și rĕmase âncă o noapte în curte.

În puterea nopṭii, când și apele dorm, diavolii iarăși năvălesc în lontru, apucându-se la bătăi, ei sciu pentru ce. Toate ca toate, dar omul nost scăpăra de frică să nu spargă ceva cu nebuniile lor și le ḑise cu buna:

— Ogoiṭi-ve mĕi, să nu spargeṭi ceva — când ṭînc! un ochiu de fereastră sări de se făcu tot fleanduri.

— Alele! n'ar mai fi pomană de voi — ḑise ficiorul apucându-și măciuca. Și dădea pe ei — de gândiai că nu alta, fără se prăpădesc.

— Lasă-ne în pace — strigau ei — că nu mai venim pe aicea câteḑile mai trăim.

— Dar cum se vĕ las, când iacă ce aṭi făcut și pliosc! în ei, de săriau pănă în pod de durere.

— Alele! fie-ṭi milă de noi, nu ne chinui, că murim de durere!

— Nu scăpaṭi din mânile mele, să sciu că de șepte-ori muriṭi după olaltă — de nu-mi daṭi încredinṭare, că nu mai veniṭi pe aicea.

— Ai vai! dă-ne pace că-ṭi dăm.

Și făcu contract cu ei, nu altmintrelea fără în scris și întărit cu pecete, pe cumcă altu n'or mai avé ce să caute în curtea aia. Și drept că nu s'au mai arătat uriciunile spurcate, câte ḑile a trăit împĕratul, nici în curte, nici în apropierea curṭii lui, ci se aṭineau dela ea, ocolind-o de câte o poștă.

Omul nost după-ce a scăpat de necaz pe împĕratul, se gândi să meargă acasă, că-l lovise dorul de tată-seu.

Și cum mergea mai pe cale, mai pe cărare, mai mult a lene decât înadins, îl ajunse dela un loc o ploaie și un vênt mare, de să-l ie de pe picioare. Și ca să nu-l bată ploaia, s'a băgat într'o criptă, ce era în apropiere, și în cripta aceea s'a scutit de vreme.

Aici i se acăṭă alta.

Cum era ud pănă în piele îndată mare nimic nu i s'a întêmplat aici în criptă, fără l-a apucat somnul.

Dar unde să-și plece capul?

Vĕḑu dînsul mai mulṭi inși, așezaṭi în rând de-a lungul păreților în câte un păticel frumos. Și lui i se păreau că dorm.

— Aho, mĕ, cum te chiamă, strigă el către unul, mai scoală-te să mĕ culc și eu, că tu ai lăncedit destul!

Cela nici nu moţăia.

— Hoiu, mĕ, striga el cătră un altul, mai lasă-me şi pe mine să me culc!

Cela — noroc bun!

— „Hoiu, mĕ, lasă-me şi pe mine“ — începe el de nou, şi aşa striga de toată cripta resuna şi-i luà pe toţi de-a rândul, dar de sculat nici pe unul nu-l duria capul — că ei durmiau somnul cel de veci.

— Ei, socotì el, asta âncă a fi una! De oiu umbla eu tot aşa, nu s'a ridica nici unul, că-s domni mari. Dar stăi că şi io-s om, nu glumă. Şi ḑicênd aşa, apucă pe unul de după spate şi jap! cu el în mijlocul cripţii, aşezându-se el în locul lui.

Dacă şi-a făcut loc, s'a hodinit cum i-a plăcut, c'a durmit până noaptea la 12 ceasuri. Atunci iacă-mi-te întră în criptă trei tălhari, cu un sac de bani, să-i împărţească, şi totodată ca să pisce câte-ceva dela un mort, ce-l sciau că era acolo în criptă. Şi mortul se nimerise tocmai în cosciugul, în care se aşezase omul nost. Fost-a baron? fost-a grof? nu vĕ sciu spune. Om bogat o fi fost, căci altcum nu l-ar fi îngropat cu podoabe, scumpeturi — să le ducă pe cea lume. Merg tălharii — cum ḑic — în criptă, pun banii jos într'un loc, şi mai întâiu haid, că s'or da la meşteşug. Se apropie de cosciugul, în care sciau că-i omul cel avut, şi-l clătesc...

— Apucă-i degetul — strigà unul.

— Caută-l prin buzunare, strigà celalalt.

— Trage-i păpucii — cel de al treilea.

Dar omul nost se pomenesce în gădilitura aceea, şi nĕcăjit foc, că nu-i dau pace, începe la ei:

— Da nici aici nu me lăsaţi, bate-v'ar amarul vost, şi svîrr! cu căciula după ei!

Atunci aşa s'au spăriat tălharii, de au sărit până în podul cripţii, şi dintr'odată s'au avêntat până afară, lăsând sacul cu bani cu tot în mijlocul cripţii. Şi din minutul acela nime nu i-a mai vĕḑut furând. Dar omul nost s'a aşezat a doua-oară, durmind până hăt în ḑiulica albă; şi atuncia numai-ce s'a trezit c'un sac de bani lângă el. I-a luat în spate şi s'a cam mai dus neoprindu-se până acasă.

Dacă s'a întors acasă, îl întrebà tată-seu;

— Ce aduci în spate?

— Un sac — rĕspunse el.

— Dar în sac?

— Bani, tată.

— Îi, că amu te poţi însura.

Şi s'a însurat, ḑeu el ca toţi oamenii; ba şi-a luat o fată de treabă şi avută. Şi s'a aşezat la casa şi la masa lor.

Şi din ḑiua cununiei dus-au ei ḑile bune la olaltă, că de toate aveau ce le trebuia, şi gâlceava nu întra în casa lor, c'apoi atâta îi era. Dar

pe lângă toată bunătatea, supĕrare tot era: că bărbatul una-două începea către nevastă: „Tu femee ce-i aceea: „Me tem“? și „spune-mi să sciu ce-i aia!“

Unde nu se ascundea femeea seara pe sub streșini, să-l sparie, când a ieși afară. Nu folosia nimic, că pe el îl umfla rîsul, când îi săria dumnia-ei în spate; și unde nu se ascundea pe sub pat începênd ca lupoaica, nu folosia nici atâta, că el socotia că se joacă, și în urmă, unde nu se făcea de toate, dar el să se înfrice — de fel.

Și atunci merse ea pe la babele din sat luându-le pe rând: care-i spunea câte-un leac — nu-l putea căpeta; care-i dădea câte-un leac — nu-l putea folosì, până-ce una mai a dracului ḑise, că i-a face bărbatul să scie câte ḑile a mai trăi, ce-i „Me tem“-ul ala.

Anume cum o învețase ea?

— „Păzesce-l, ḑise, în vre-o noapte, când a vrea să bea apă. Te scoală iute și dă-i un urcior, în care îi fi grijit mai de înainte să pui câți-va pișcari. Când a bea cu poftă, i-s'or prinde pițigușii de limbă, l-or pișca, l-or înfrica și mai mult nu te-a întreba“.

Tocmai așa s'a întêmplat. Când a beut bărbatul apă, i-s'au acățat pișcarii de limbă și așa s'a spăriat de a scăpat urciorul jos și o septĕmână în capet tot înfricat a remas, și de acolea încolo a sciut ce-i „Me tem“-ul ala.

Apucatu-s'au după aceea de traiu bun și trăiesc până în ḑiua de astăḑi unde-va, de o fi vrênd Dumneḑeu, iar de nu s'or fi dus și ei.

(Auḑită dela A. Mireșanu, în Sesarma).

G. Todica.

SCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI ARTĂ.

Bibliografie.

Despre poporație. Statistică, teoria și politica ei. Studiu economic de *A. C. Cuza*, doctor în drept. Iași, 1899. Tipografia națională, strada Alexandri Nr. 11. — Un vol. 8° mare, de XVI + 466 pag. Prețul unui exemplar 6 lei. Lucrare de mare importanță, serioasă și inspirată de un înalt patriotism, ce se presintă ca un studiu complect și amenunțit asupra uneia din cele mai însemnate materii ale sciinței economice. Faptul, că de ani de ḑile se observă, că poporația românească de prin orașele României scade necontenit, fiind înlocuită de străini, și prin unele comune rurale chiar ea a început a se împuțina sau a nu se mai înmulți în mod normal, l-a îndemnat pe autor la scrierea acestei opere valoroase care în primul rând e menită să atragă atențiunea obștească asupra problemei poporațiunii în România, fiind aceasta problemă în adevĕr problema fundamentală a sciinței economice, pentru-că poporația este factorul de căpetenie al economiei. În legătură cu problema poporațiunii autorul, prea firesc, se ocupă și de teoria rentei, de teoria salarelor, de

venit în genere, de productivitatea pământului, de naţionalisarea solului, de întreagă organisarea economică actuală, întemeiată pe domnia capitalului, şi în sfîrşit de fasele, prin cari a trecut economia mai înainte de a ajunge în fasa ei actuală de desvoltare, ca *economie politică* propriu dişă. În modul acesta lucrarea de faţă este mai mult, decât numai un studiu asupra poporaţiei. Ea este un adevĕrat *studiu introductiv* în sciinţa economică, basat pe cercetarea critică a celor mai însemnate părţi ale ei; din punctul de vedere corect, că *sciinţa economică este sciinţa, care determină legile, ce stăpânesc îndestularea trebuinţelor materiale ale poporaţiunii umane,* lucrarea aceasta se poate considera ca cel dintâiu capitol, desvoltat mai pe larg, al unei sistemisări viitoare a acestei sciinţe, luând ca principiu de organisare, nu avuţia, precum s'a făcut păn' acum, ci *poporaţia,* ca element viu, care o produce şi întereselor căreia ea trebue să fie pururea subordonată. Încheierile practice, ce le face autorul la sfîrşitul respectabilului volum, sunt bogate în preţioase învĕţături, cari nu este permis să nu fie utilisate de cei-ce puşi sunt să conducă destinele unei naţiuni.

Idei fundamentale în economia politică şi o nouă teorie sociologică, de *Ioan Socaciu*, profesor. Editura proprie a autorului. Braşov. Tipografia A. Murĕşianu, 1899. 8° 94 pag. Preţul fl. —·65. Capitolele cuprinse în această broşură au de a serví la timpul seu ca parte generală-fundamentală într'un sistem de economie politică, la care autorul lucră de mai mulţi ani; din ele ori şi care cetitor inteligent îşi va câştiga o sumă însemnată de cunoscinţe generale şi totodată punctele cardinale de orientare pe terenul atât de vast şi complicat al vieţii economice-sociale. Scopul, pentru care autorul a anticipat din lucrarea sa aceste capitole în broşură separată, cum dice, a fost: de a-şi face de o parte şie-şi înlesnire, de altă parte a făcut-o în convingerea, că ideile fundamentale, despre cari tractează, sunt de un interes general şi în broşură separată se vor puté lăţi mai uşor. În partea a doua a broşurei, autorul prin o teorie proprie, s'a încercat să scoată la iveală adevĕratele elemente constitutive ale vieţii deosebite omenesci, să stabilească legea fundamentală, în puterea căreia se mişcă viaţa omenească, şi să explice natura fenomenelor şi a legilor sociale, tot chestiuni grele, nelimpedite încă de sciinţă până acum. Dorim autorului, care şi până acum a înbogăţit literatura noastră economică-financiară cu câte-va opere valoroase, deplină paciinţă ca să-şi vadă întreaga lucrare terminată.

O pagină din istoria Bucovinei din 1848—50, dimpreună cu nişte notiţe despre familia Hurmuzachi, ca rĕspuns la articolele din diarul „Patria“ din Cernăuţi III. Nr. 304 pag. 2 şi 305 pag. 3, în cestiunea biografiilor bucovinene din „Enciclopedia română“ din Sibiiu, de Dr. *I. G. Sbira.* Cernăuţ, 1899. Societatea tipografică bucovineană, 8° mare 40 pag. Autorul pe lângă întroducere arată starea locuitorilor Bucovinei la 1848, causa mişcărilor din acel an şi aţiţătorii lor, direcţiunea şi de-

generarea acelor mişcări, agenţii principali, dorinţele bucovinenilor, vorbesce despre parlamentul constituant şi autoritatea lui, despre o deputaţiune de Români panunionişti la acel parlament, despre conţelegerea între politicianii revoluţionari nemţi şi maghiari, despre chestiunea agrară şi partidele politice în parlamentul constituant, despre cele şepte petiţiuni ulterioare pentru şi contra despărţirei Bucovinei de Galiţia, despre deputaţiunea Românilor la împĕratul şi la parlamentul constituant, despre împărţirea teritorială a împĕrăţiei în comisiunea de treidĕci a parlamentului, despre Bucovina ca ţeară de coroană austriacă, autonomă cu titlul de ducat, arată preparativele şi greutăţile la activarea autonomiei ducatului, greutăţile şi pedecile în mişcările culturale şi mişcările reformiste bisericesci, în sfîrşit dă unele notiţe despre familia Hurmuzachi şi publică doue urice, unul dela Scarlat Al. Calimah, domnul Moldovei, din 1813 şi altul dela Gr. Al. Ghica din 1856.

Simplificarea graficei şi ortografii, este titlul unei recente broşuri, apărută în tipografia diecesană din Caransebeş, al cărei autor este D. *Ilia Trăilă*, advocat in Oraviţa. Broşura, de o execuţiune technică aleasă şi retipărită din „Almanachul“ Reuniunei învĕţătorilor dela şcoalele confesionale gr.-or. din diecesa Caransebeşului, poartă drept motto cuvintele lui Quintilian: „Ego .... sic scribendum quidque judico, quomodo *sonat;* hic enim est usus litterarum, ut costodiant voces, et velut depositum reddant legentibus“, şi cuprinde pe XV + 30 pag. 8° o interesantă introducere şi următoarele capitole: I. Durata periodică în pronunţarea vocalelor finale. II. Omiterea lui **i** atonic din flecsiuni (-**ii**, -**ĭi**). III. Omiterea lui **l** atonic din articulare (-**ul**). IV. Consideranţe. V, Fonetismul în ortografie denotă progres. VI. Urzirea lui **ă** şi **î** în fonetica românească. VII. Contemplarea caracterelor grafice pentru **ă** şi **î**. VIII. Alte calamităţi ortografice. — Vederile dlui Trăilă, în ceea-ce privesce simplificarea graficei şi ortografiei române, sunt cunoscute şi din revista noastră; acum că autorul şi le împărtăşesce şi în broşură separată, oricine are ocasiune să le cunoască, procurându-şi aceasta broşură dela autor (Oraviczabánya) cu preţul de 35 cr. resp. 1 fr., în care e cuprins şi porto. Vederile dlui Trăilă merită în adevĕr să fie cumpĕnite din partea celor competenţi în materie de grafică şi ortografie. —

Indreptar pentru ortografia română. Regule explicate şi prelucrate pe basa proiectului de ortografie al Academiei, de *Vasile Dumbravă*, profesor în Beiuş. Gherla. Edit. şi tip. tipografiei „Aurora“ A. Todoran. 1899. 8° 20 pag., preţul 12 cr. Broşura aceasta este un mic „Vade mecum“ de ortografie, un extras din studiul autorului: „Ortografia română în actuala sa stare de desvoltare“; cuprinde strictul necesar al regulelor ortografice, explicate şi lucrate pe basa proiectului de ortografie al Academiei române şi are ca ţintă să aducă în scriere uniformitatea atât de necesară şi dorită, mai vîrtos într'o şcoală, unde se face us de diferite manuale, sau propunerea limbei, amĕsurat lipselor şcoalei, a căḑut în sarcina mai multor profesori.

Unde dai și unde creapă, comedie în 2 acte de Alexandru Cosmar, localisată de *Iuliu Popescu*, tiparul tipografiei Ciurcu & Comp., Brașov, 1899. O broșură de 70 pag. 8°, a 7. din *Biblioteca teatrală*, edată de *Societatea pentru crearea unui fond de teatru român.* Prețul 25 cr. Localisarea e făcută în bună românească.

Suspin și zimbire. Poesii și prosă, de *Antoniu Popp.* Gherla. Edit. și tip. tipografiei „Aurora" A. Todoran. 1899. Un volum de 181 pag 8° mic, cuprinḑênd în partea I. 70 poesii, iar în partea II. 5 novele, 1 schiță și 2 poesii în prosă. Prețul 40 cr. —

Amicul poporului, îndreptător în cause administrative și judecătoresci pentru poporul român, de *Titu Vuculescu*, pretor. Prețul 50 cr. Toate drepturile reservate. Se poate cumpĕra numai la autorul. Arad. Tipografia „Tribuna Poporului", A. P. Barcianu 1899, 8° 144 pag. Cartea aceasta a apărut și în limba maghiară și în curând va apare și în limba germană, și e menită să aducă mult folos poporului nostru, dându-i îndrumări practice în cause administrative și judecătoresci. De regretat e numai că limbagiul și tiparul lasă foarte mult de dorit.

Raportul Camerei de comerciu și industrie din Brașov, presentat Escelenției Sale Domnului ministru de comerciu r. u. asupra situațiunei economice din districtul ei în anul 1898. Brașov, 1899. Proprietatea și editura camerei de comerciu și industrie din Brașov. Tiparul tipografiei Ciurcu & Comp. O broșură de 43 pag. 8°; cuprinde: Adresa; Observațiuni; Producțiunea brută; Industria; Comerciul; Comunicațiunea și Creditul.

Istoria lumii, tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemțească a Doctorului Th. B. Welter și întocmită pentru folosul poporului român din Bucovina. Partea a doua. Istoria Grecilor și a Macedonienilor cu mapa sau planul Greciei. Retipărire din gazeta „Deșteptarea". Cernăuț, 1899. Societatea tipografică bucovineană. Editura „Deșteptării". Un vol. de 422 pag. 8° mic. Prețul 50 cr.

Românul în sat și la oaste, aprețiat din cântecele lui poporale, de *Ioan Pop Reteganul.* Gherla. Tipografia „Aurora" A. Todoran 1899. O broșură folkloristică foarte interesantă, de 96 pag. Prețul 15 cr.

Paza Maicii sfinte, dramă în patru acte, localisată de Antoniu Popp. Gherla. Ediț. și tip. Tipografiei „Aurora" A. Todoran 1899. 16° 55 pag. Aceasta broșură formează nrul 2. din Biblioteca teatrală inițiată de tipogr. „Aurora" din Gherla. Prețul fl. —.12.

Novele și schițe, de *Ioan Pop Reteganul.* Din aceasta scriere (fasc. I) se mai află la autor în Sibiiu (Quergasse nr. 15) câteva sute exemplare și se poate căpĕta cu 40 cr. exemplarul. Broșura a II-a se află deja sub tipar, care va da 5 coale tipărite și va costa 55 cr. Atragem atențiunea publicului cetitor asupra acestei scrieri, din care ministerul instrucțiunii publice din România a abonat întâiul fascicol pentru bibliotecele poporale din regatul fraților nostri în 200 exemplare.

Tragedia Calvarului, de *abbé Henry Bolo*, tradusă în românesce de membrii societăţii de lectură „*Inocenţiu Micu Clain*“ a teologilor din Blaj. Editura societăţii. Sibiiu, „Tipografia“, societate pe acţiuni. 1899. 287 pag. 8°. Scriere, ce tractează divina tragedie a Mântuitorului, primită cu deosebite elogii din partea presei noastre; e deja a patra lucrare literară, cu care harnicii membri ai societăţii „I. M. Clain“ surprind publicul românesc. Traducerea e vrednică de original, pe care ni-l redă în un limbagiu frumos românesc. Execuţiunea technică e neexcepţionabilă, broşurarea e în stil antic franţuzesc, ce dă cărţii o formă mult atrăgĕtoare şi elegantă. În ceea-ce privesce ortografia constatăm, că membrii soc. „I. M. Clain“ au făcut o strașnică săritură dela ortografia tradiţională a Blajului, întrecênd chiar şi pe cel mai radical fonetist al nostru, pe D. Ilia Trăilă, care pe lângă tot radicalismul seu în ortografie totuşi face excepţiune cu cuvêntul „*român*“, scriindu-l astfel şi nu „*romîn*“. Preţul unui exemplar din aceasta lucrare e 2 cor., pentru România 3 lei.

Protocoalele congreselor estraordinarie naţionale-bisericesci ale metropoliei Românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania, convocate la Sibiiu pe 17/29 Decembre 1898 pentru alegerea de metropolit, şi pe 16/28 Maiu 1899 pentru întregirea venitului preoţesc. Ediţiunea metropoliei. Sibiiu, tiparul tipografiei archidiecesane. 1899. 97 pag. 8°. Cuprinde: protocoalele şedinţelor I—IV. privitoare la alegerea metropolitului cu aclusele: convocarea congresului şi raportul consistoriului metropolitan; protocoalele şedinţelor I şi II privitoare la întregirea venitului preoţesc cu aclusele: convocarea congresului, cuvêntul presidial la deschidere şi raportul consistoriului metropolitan.

Publicaţiunile Academiei Române. (Bucuresci. Institutul de arte grafice Carol Göbl, furnisor al curţii regale. Strada Doamnei 16. 1898—1899.) Au apărut: *Analele Academiei Române.* Seria II. Tomul XXI. 1898—1899. Partea administrativă şi desbaterile. 535 pag. Preţul 5 lei. *Analele Academiei Române.* Seria II Tomul XX. 1897—1898. Memoriile secţiunii literare. 349 pag. Preţul 3 lei 50 bani. Cuprinsul: Un poet moldovean din veacul XVIII. Matciu Millo, de *I. Tanoviceanu.* — Teatrul la Români. Partea a II. Teatrul în Ţeara-Românească, 1798—1898. Întâiul memoriu, de *D. C. Olănescu.* Teatrul la Români, Partea a II. Teatrul în Ţeara-Românească, 1798—1898. Al doilea memoriu, de *D. C. Olănescu.*

Analele Academiei Române. Seria II. Tomul XX. 1897—1898. Memoriile secţiunii istorice. 502 pag. Preţul 5 lei. Cuprinsul: Domnia lui Ioan Caragea, 1812—1818. Biserica Scoalele, Cultura publică, de *V. A. Urechiă.* — Primul proiect de Constituţiune a Moldovei din 1822, de *A. D. Xenopol.* — Bucurescii până la 1500, de *G. I. Ionnescu-Gion.* — Manuscripte din biblioteci străine relative la istoria Românilor. (Întâiul memoriu) de *N. Iorga.* — Literaţii oposanţi sub Cesari, de *I. Kalinderu.* — Justiţia sub Ioan Caragea, de *V. A. Urechiă.* — Documente noue, în mare parte românesci, relative la Petru Şchiopul şi Mihaiu-Viteazul, de *N. Iorga.*

Analele Academiei Române. Seria II. Tomul XX. 1897—1898. Memoriile secţiunii sciinţifice. 112 pag. Preţul 1 leu 20 bani. Cuprinsul: Sediul bacililor leprei din punctul de vedere al invasiunii, al eliminărilor şi al combaterii leprei, de *Dr. V. Babeş.* — Materiale pentru climatologia României. IX. Ploaia la Bucuresci în ultimii 32 ani. X. Vêntul la Bucuresci şi causa crivĕţului, de *St. C. Hepites.* — Contribuţiuni la fisica globului. I.

Declinațiunea magnetică la București. Inclinațiunea magnetică la București III. Intensitatea magnetică la București. IV. Determinări magnetice în România, de *St. C. Hepites.*

Flora Dobrogei de Dr. D. Brândză. Premiată de Academia Română cu premiul Lazăr în 1887. Edițiune îngrijită de *Sabba Stefanescu*, membru corespondent al Academiei, cu portretul autorului. 490 pag. 8° mare.

Sărbătorile la Români. Studiu etnografic, de Sim. Fl. Marian, membru al Academiei Române, profesor la gimnasiul gr.-or. din Suceava. Vol. I Cârnilegile. 290 pag. 8° mare. Vol. II. Păresimile 306 pag. 8° mare. Ediținea Academiei Române.

Basarabia în secolul XIX, de Zamfir C. Arbure. Scriere premiată de Academia Română cu Premiul statului Eliade-Rădulescu din 1898. Ediținea Academiei Române. 790 pag. 8° mare. Prețul 10 lei. Scrierea, dedicată: „Fruntașului boerimii pământene, marelui patriot basarabean, nemuritorului *Alexandru Hasdeu*", e bogat ilustrată, iar la sfîrșit are anexate: o tabelă cu mărcile districtelor Basarabiei în colori; harta fisică și orografică a Basarabiei; harta etnografică; harta agricolă și harta administrativă. Toate hartele sunt lucrate după harta marelui stat major rusesc.

Studii geologice și paleontologice din Carpații sudici. Fauna calloviană din Valea Lupului (Rucăr), de *Dr. Ioan Simionescu* (cu 3 table). 42 pag. 8° mare. Face parte din publicațiunile fondului Vasilie Adamachi. (Nr. III). Prețul 1 leu.

Biblioteca teatrală a „Aurorei": Nr. 3. *Otrava de hârciogi.* Comedie într'un act, de *Antoniu Popp.* 13 pag. 8° mic. Prețul 8 cr. — Nr. 4. *Pedepsirea vanității.* Dramă într'un act, tradusă din limba franceză de *Atanasie P. Bologa.* 24 pag. 8° mic. Prețul 10 cr. — Nr. 5. *Discreție fără voe.* Comedie într'un act de Aug. Kotzebue. Traducere din limba germană de *Corneliu Darabant.* 44 pag. 8° mic. Prețul 10 cr. Gherla. Edit. și tip. tipografiei „Aurora" A. Todoran, 1899.

Literatura didactică.

Conferențele învățătoresci din Archidiecesa ortodoxă româna a Transilvaniei. Sub acest titlu comisarii consistoriali însărcinați cu conducerea conferențelor învățătoresci prescrise de Statutul organic, reactivate și ținute în 18/30 și 19/31 Aug. 1898, au publicat resultatul acelor conferențe într'un volum de XI + 212 pag. 8°, apărut în tipografia archidiecesană din Sibiiu, ca acel resultat să poată servi și mai departe drept material de studiu și de orientare pentru corpul învățătoresc și pentru cei-ce urmăresc desvoltarea noastră culturală. Volumul cuprinde o prefață; circulariul consistorial de dto 2 Iulie 1898 Nr. 4066 școl. 1898, dat în causa reactivării conferențelor învățătoresci; actele conferențelor din cele 12 cercuri ale Archidiecesei (Sibiiu, Brașov, Făgăraș, Mediaș, Sebeșul-săsesc, Deva, Zarand, Câmpeni, Cluj, Dej, Reghin și Bistrița), iar ca acluse cuprinde: Istoricul treptelor formale, respective metodice, ale învățământului; Istoria naturală în școala poporală, și Remunerațiunile și pedepsele în școală.

Gramatica limbei române pentru clasa I. II. gimnasială, reală și civilă, de *Nicolae Bogdan*, profesor. Brașov. Editura autorului. Tipografia Ciurcu & Comp. 1899. 8°. 179 pag. Prețul 2 cor. Este al 5 manual, a cărui ediținne a fost ajutorată de fondul „Coresi" din Brașov, purtând devisa Diaconului Coresi: „Să cetiți și bine să socotiți, că veți vedé

înși-vĕ, că e cu adevĕr". Autorul a întocmit acest manual în sensul planului de învĕțĕmênt, acceptat de instrucțiunea modernă, pentru-ca să înlesnească priceperea și învĕțarea gramaticei limbei române în clasa I și II gimnasială, reală și civilă. Cele mai multe din bucățile de cetire le-a prelucrat după „Cartea de cetire" a lui Ión Popea, ed. II.

Propedeutica filosofică pentru învĕțĕmêntul secundar, de *Greg. Pletosu*. Partea I., psichologia empirică, cu un adaus: bucăți de lectură psichologică. Năsĕud, 1899. Tiparul lui Carol Csallner în Bistrița, 8°, 112 pag. Cartea aceasta este menită a servi ca manual de filosofie pentru clasa a VIII. a școalelor secundare, și cuprinde lecțiunile ce autorul de mai mulți ani le face din propedeutica filosofică la gimnasiul sup. fundațional din Năsĕud. Autorul mai ântâiu de toate a căutat, ca din vastul material să aleagă mai cu samă acele probleme, cari se par mai potrivite pentru actul de concentrațiune a învĕțĕmêntului; acestea apoi a nisuit a le prelucra astfel, încât lăsând și profesorului destul teren de acțiune, să fie accesibile cugetării și inteligenței elevilor, cari datori vor fi a le prelucra și independent prin un act de cugetare individuală și spontană. Mai cu samă pentru mai ușoara înțelegere a desvoltării problemelor psichologice, autorul a adaus și un numĕr de bucăți pentru lectură, potrivite de a îndnce într'un mod natural la cunoascerea modului, cum acele se nasc și se desvoaltă în consciința individuală a fiecăruia. Amintim: Samarineanul îndurător, Omul frumos și Cele două căpățini goale, de Andr. Murĕșianu, Consciința, de Victor Hugo, trad. de V. Pogor, Dragostea creștinească, Judecata lui Solomon. Parabola sĕmĕnătorului ș. a. De regretat este, că limba dlui Pletosu se caracterisează prin un hiperlatinism extrem. Lucrarea presentă a fost admisă ca carte didactică cu resoluțiunea ministerială de sub Nr. 69334 ex 1897. Prețul fl. —.80. Partea a II: *Logica* se află sub presă.

Abcd-arul ilustrat, de *Dimitrie Gramma*, subinspector reg. școlar în comitatul Timiș, revĕdut de Dr. *Tr. Putici*, protopresbiterul Timișoarei. Editura librăriei lui Polatsek în Timișoara. 8° 98 pag. Prețul 25 cr. Manual de școală lucrat după o bună metodă.

Calendaristica noastră.

De când s'a relevat în sinul Asociațiunii importanța deosebită, ce o are literatura noastră calendaristică între stările noastre speciale prin faptul, că calenderele noastre străbătênd în cele mai largi cercuri ale poporului, mai mult decât ori-ce alte publicațiuni, sunt cele mai potrivite mijloace pentru luminarea poporului și pentru respândirea cunoscințelor folositoare în sinul lui, se poate constata din an în an pe terénul calendaristicei noastre, mult timp cu totul negligate, un progres din ce în ce mai îmbucurător. Am înaintea mea câteva din calendarele noastre apărute pe anul 1900, cari în parte justifică deplin cele dise mai sus

Ca cele dintâi ni-au sosit calendarele apărute în editura W. Krafft din Sibiiu: „Amicul poporului", „Calendarul Săteanului", ambele redigiate de profesorul școalei civile de fete a Asociațiunii, Dl Ioan Popovici, cunoscut publicului nostru și din alte publicațiuni, și apoi „Posnașul", cari se disting atât în ceea-ce privesce exteriorul elegant, în care se presintă, cât și mai ales prin întocmirea, și în parte prin ieftinătatea lor. În deosebi:

„Amicul poporului" (An. XL), care oare-când avea la noi importanță literară, în anul acesta îl găsim la nivelul seu literar de odinioară de pe timpul lui Visarion Roman. Abstrăgênd dela partea calendaristică întocmită cu foarte multă îngrijire, în care remarcăm o mulțime de maxime interesante și instructive la fie-care lună, ne oprim la bogata parte literară a calendarului. Aici găsim de astădată câte-va piese literare originale, cari de sigur vor fi gustate cu plăcere de publicul nostru cetitor, piese cari au vĕḑut lumina mai întâiu în acest calendar, ca: Al 13-lea de Curcani, poesie din rĕsboiul independenței României, de Ciru Oeconomu; un sonet drăgălaș, de distinsul nostru poet A. Vlahuță; File rupte și adnotate (Din Memoriile unui gazetar), de S. S. Secula; La Trandafir, povestire din Munții-Apuseni, de Maria Cioban; Vlaga vieții, de Ilia Trailă; Despre prietenie sau amiciție, de prof. Dr. Elefterescu; mai aflăm apoi: Povețe pentru cei-ce cumpĕră stupi și despre cumpĕt în beutură, de R. Simu; o schiță biografică a Î. P. S. mitropolitului Mețianu și alta a marelui patriot român, Lascar Catargiu; o interesantă cronică a anului; povețe economice pe fie-care lună și povețe practice. Pe lângă acestea „Amicul poporului" are o parte informativă, cum nu se găsesce în alt calendar; amintim: șematismul statistic al Românilor din Ungaria și Transilvania, cuprinḑênd cele două biserici române; date cu privire la institutele noastre super. de învĕțământ; un conspect al fundațiunilor românesci de stipendii; un conspect al societăților noastre culturale, între cari „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român" cu indicarea membrilor biroului central, a despărțĕmintelor și directorilor acelora; un conspect al societăților noastre economice și al institutelor românesci de bani; altul al presei noastre și în sfîrșit un conspect al comitatelor din Ungaria și Transilvania, locuite de Români, cu indicarea numĕrului lor. Calendarul se presentă de astădată cu deosebire bogat în ilustrațiuni bine executate; în frunte poartă portretul I. P. S. mitropolitului Mețian, de o execuțiune admirabilă, ca și care ceva mai perfect nu-ți poți pofti; apoi aflăm portretul lui: L. Catargiu, Iosif Goldiș, C. Széll, D. A Sturdza, G. Gr. Cantacuzin, actualul prim-ministru român, E. Loubet, al reginei Vilhelmina de Olanda, al împĕrătesei din China ș. a. m. ilustrațiuni. Acest cuprins bogat justifică de sigur cele spuse mai sus despre acest calendar, care face onoare deopotrivă editorului și redactorului. Prețul 40 cr., cu trimiterea francată 45 cr.

«Calendarul Săteanului» (Anul IX) se presintă într'o formă neobicinuit de elegantă la astfel de calendare; partea calendaristică e aceeași

ca și la „Amicul poporului“; în partea literară are câte-va piese reproduse tot din „Amicul poporului“ și trei piese proprii; e frumos ilustrat și cel mai ieftin calendar românesc. Prețul numai 17 cr., cu trimitere francată 20 cr.

«Posnașul» (Anul V) este unicul calendar umoristic la noi; a fost bine apreciat și până acum din partea presei noastre; partea calendaristică e aceeași ca la cele precedente; iar în partea veselă cuprinde o mulțime de glume de tot felul cu ilustrațiuni foarte numeroase și excelent reușite. Cel-ce voiesce să-și procure câte-va momente vesele și să rîdă din toată inima, n'are decât să cetească aceste glume nimerite. Prețul 36 cr., cu trimitere francată 41 cr.

«Calendariu pe anul dela Christos 1900» (Anul XXI). Editura tipografiei diecesei gr.-or. române a Aradului. In partea calendaristică cuprinde șematismul Metropoliei ort.-or. române din Ungaria și Transilvania în general și al diecesei Aradului în special, iar în partea literară remarcăm: Pribeagul, novelă originală, de I. Pop Reteganul; o dare de seamă despre înaintarea sciințelor naturale în veacul XIX și despre influința lor asupra desvoltării comunicațiunii și a comerciului, de T. Ceontea; un scurt tractat instructiv pentru combaterea alcoholismului, de I. Grofșorean, ș. a. Calendarul acesta e menit în prima linie pentru preoțimea și învățătorimea din diecesa Aradului, valoarea lui ar cresce fără îndoială, dacă pe viitor am găsí în partea literară și câte o potrivită piesă pentru edificarea acestor doi factori importanți ai vieții noastre publice. Ce privesce execuțiunea technică (tiparul și hârtia), âncă ar fi de dorit să se facă îmbunătățiri. Prețul 30 cr.

«Călindarul poporului» pe anul visect 1900. Anul XV. Sibiiu. Editura și tiparul „Tipografiei“, societate pe acțiuni. E binecunoscutul și binevěḑutul oaspe al poporului nostru, călindarul întocmit cu adevěrată pricepere pentru trebuințele poporului, primit și până acum numai cu elogii din partea presei noastre chiar și dincolo de Carpați. Progresul ce-l face acest călindar din an în an e foarte îmbucurător; în anul acesta e mai bogat cu o coală întreagă, decât în anul trecut, rěmânênd cu toate acestea prețul vechiu de 20 cr. Pe lângă partea obicinuită calendaristică, întocmită cu îngrijire deosebită, cuprinde o parte literară bogată și variată, ca și care rar găsesci în călindarele noastre cele mai alese. De un interes deosebit este rubrica „Rěvașul nostru“ (Septembre 1898—Octobre 1899), lucrată de Ioan Scurtu, care se întinde pe 34 pag. și ne ofere o oglindă completă despre mersul tuturor afacerilor noastre. Un lucru recomandăm să lipsească pe viitor din aceasta rubrică: *patima*, căci mai ales în călindare nu e bine să fim pătimași. Călindarul e bogat ilustrat, iar tiparul nu lasă nimic de dorit. Dintre ilustrațiunile bine succese, amintim portretele: general M. de Trapșa, Alexandru Filip, Ioan Bran de Lemeny, regele și regina României, Ioana Bădilă n. Moldovan, Grigorie T. Brătianu, Grigorie Tocilescu, ș. a.

«Calendariul nou» pe anul visect 1900. Anul I. Brașov. Editura tipografiei Ciurcu & Comp. 1899. Acest călindar indică un spor în literatura noastră calendaristică; în el găsim un lucru, ce nu se află în alte calendare, anume: unele povețe pentru învățătorii nostri pe fiecare lună, începênd cu Septembre. Tiparul e bun. Prețul 25 cr., trimis franco 30 cr.

Din literatura străină.

Rumänische Hochzeits- und Totengebräuche, von *Adolf Flachs.* Berlin W. 62. Verlag von Georg Minuth 1899. 68 pag. Prețul 1 marcă 50 finici. Sub titlul de mai sus a apărut de curând la Berlin un interesant studiu, datorit dlui A. Flachs, în care autorul tractează despre datinele poporului român la nuntă și la moarte, datine cari dau material de studiu atât de bogat, original și variat, cum abia vei afla la alt popor. Cartea dlui Flachs nu e un studiu mai detaiat, dar e suficient de complet pentru străini, și bine condensat, ca să poată da o icoană fidelă și exactă a datinelor noastre de nuntă și de moarte. Constatările, ce le face autorul, sûnt juste și favorabile pentru noi. Asupra acestei cărți găsim publicată în „Tribuna“ începênd cu Nr. 242 o amănunțită dare de seamă din peana dlui Ioan Scurtu.

«Ethnographia», revista societății etnografice magh. din Budapesta (Nr. 4 din anul curent), cuprinde un scurt tratat despre superstițiunile române, scris de soția contelui Dr. Matuska László din incidentul, că a primit o corespondență dela o anumită lele Floare din satul, unde petrecuse contesa mai nainte, în care îi poftesce mult bine, sănătate, viață lungă și fericire nou născutului ei, și-i dă sfatul, ca, fiind carta postală descântată, să o taie bucățele, să o pună într'un săculeț, pe care să-l anine de gâtul micuțului, căci astfel va fi apărat de ori-ce nenorocire. Contesa vorbesce de lelea Floare multe lucruri interesante: cum îi descânta cu cărbuni, când era indispusă, după care de multe-ori i se făcea contesei bine, cum descânta la vaci, când nu dedeau lapte, și altele. Vorbesce apoi despre diferitele superstițiuni legate de fie-care ți a săptămânei (St. Vineri, Marți seara, ților cailor), despre obiceiul cum poporul român cere ploaie (e vorbă mai ales de poporul român din ținutul Mureșului din Bănat); despre datina, după care femeile române, dacă li-a murit un copil mic, nu gustă din poamele coapte de curând, până-ce nu fac ceva dar sau pomană din acelea copiilor altora; despre migrarea sufletelor și diferitele obiceiuri la înmormêntări; despre superstițiunile legate de noaptea sf. Andreiu și de noaptea de Crăciun, despre vrăjiturile de dragoste ș. a. și mai pe urmă adauge, că afară de cele înșirate, poporul român mai are o mulțime de superstiții, dar cele mai multe din ele sûnt de așa, că o femee nu poate să le descrie, și că Românii nu cred în superstițiunile legate de ția de Vineri și de Nr. 13, ci le țin de ridicule. ***Nicu.***

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 111—1899.

Către publicul român!

Comitetul central al Asociațiunii, în ședința sa din 26 Ianuarie a. c., a constatat cu plăcere: că numerul membrilor Asociațiunii, mulțămită însuflețirii cu care aceasta a fost primită în părțile ungurene și bănățene, și în urma constituirii nouelor despărțeminte din aceste ținuturi, — a început a se înmulți în mĕsură mulțămitoare și arată o constantă tendență de crescere.

Comitetul central vede în continua desvoltare a interesului publicului nostru pentru Asociațiune, nu numai un semn de bunăvoință și de încuragiare pentru vechia instituțiune ce conduce, ci — mai ales — o dovadă a priceperii și însuflețirii poporului român din patrie pentru interesele sale culturale.

Cu toate aceste trebue să considere resultatele obținute în anii din urmă numai ca un modest început pentru delăturarea stărilor de-adreptul compromițĕtoare, în cari s'a aflat Asociațiunea în cele dintâi trei decenii ale existenței sale. Căci chiar și numerul de astădi al membrilor Asociațiunii, în vederea scopurilor mari și multe ce le urmăresce, nici pe departe nu stă în proporțiune cu forțele noastre și cu concursul, ce cu drept cuvênt ar puté să pretindă cea mai veche și aproape unica mare societate culturală a unui popor de trei milioane suflete, dornic de cultură și cu pricepere pentru interesele sale culturale.

Comitetul central, consciu de datorința sa: de a inrola toate forțele noastre la lucrarea pentru înaintarea poporului român pe calea civilisațiunii, adresează deci tuturor acelora, cari după starea și posițiunea lor socială sunt puși în posibilitatea, și astfel au datorința de a conlucra la realisarea scopurilor urmărite de Asociațiune, — rugarea: să între în șirul membrilor acesteia și să-și validiteze întreaga lor influință pen-

Biblioteca Centrală Universitară Cluj ROMÂNIA

tru a câştiga Asociaţiunii, şi în cercul lor de cunoscinţă, un numer cât se poate mai mare de membri şi sprijinitori.

Jertfele, ce Asociaţiunea le cere pe altarul culturei noastre naţionale, sunt foarte modeste. În sensul §-lui 9 al statutelor:

1. Membru fundator al Asociaţiunii este care plătesce deodată cel puţin o sumă de fl. 200.—.

2. Membru pe viaţă, care plătesce odată pentru totdeauna fl. 100.—.

3. Membru ordinar, care plătesce o taxă anuală de fl. 5.—.

4. Membru ajutător, care plătesce o taxă anuală de cel puţin fl. 1.—.

Membrii fundatori, pe viaţă şi ordinari primesc *gratuit* foaia Asociaţiunii, revista „Transilvania“, care — fiind îndeplinită noua organisare a biroului Asociaţiunii, — se va puté redigia în viitor cu mai mare îngrijire. Fascicolul „Transilvaniei“ pro Ianuarie 1899 se va trimite gratuit tuturor celor ce îl vor cere.

Din cele espuse se vede că cotisaţiunile membrilor Asociaţiunii au fost stabilite în sume atât de minimale, încât e dată posibilitatea fie cărui, chiar şi celui ce trăiesce în stările materiale cele mai modeste, de a se înrola la lucrarea pentru înaintarea culturală a poporului nostru. Şi dacă *toţi aceia, cari vor puté, vor şi voí* să se achite de această datorinţă naţională, Asociaţiunea va puté ieşi în viitor din cadrul ângust al activităţii sale de păn'acum, şi va puté da atenţiunea şi concursul necesar şi altor mari şi vitale interese culturale, ce până astăḑi nu le-a putut ocroti.

Din şedinţa Comitetului central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la 26 Ianuarie, 1899.

Dr. Ilarion Puşcariu,
vice-preşedinte.

Dr. Ilie Beu,
notar.

Nr. 124—1899.

Proces verbal

din 26 Ianuarie 1899. Şedinţa ordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

Preşedinte: *Dr. Ilarion Puşcariu.* — Notar: *Dr. I. Beu.* — Membrii presenţi: *Zah. Boiu, Partenie Cosma, I. Creţu, Dr. Corn. Diaconovich, I. Papiu, Dr. Remus Roşca, Leontin Simonescu, Ios. St. Şuluţiu, On. Tilea şi N. Togan.*

1. Cu *verificarea* procesului verbal al şedinţei de aḑi se încredinţează dnii: I. Creţu, Leontin Simonescu şi Iosif St. Şuluţiu.

2. (111—1899). Secretarul I. raportează, că *numĕrul membrilor Asociaţiunii*, care dela 1895 încoace este în neîntreruptă şi însemnată crescere, în urma înfiinţării nouelor despărţĕminte din Ungaria şi Bănat a luat şi în 1898 un avênt îmbucurător, încât tiragiul revistei „Transilvania“ s'a dovedit insuficient.

Comitetul central ia act cu plăcere de sporirea îmbucurătoare a membrilor Asociaţiunii şi decide, ca tiragiul revistei „Transilvania“ să se urce la un numĕr corespunḑĕtor stării de astăḑi a membrilor. Anume se va tipări fascicolul I în 2000 exemplare, ca să se poată trimite şi numere de probă în ţînuturile şi cercurile, ce până acum stau departe de Asociaţiune, iar fascicolele următoare în 1600—1700 exemplare, ca Asociaţiunea să dispună de exemplare de reservă pentru membri noui, ce eventual se vor înscrie în decursul anului curent.

Totodată se autorisează biroul, ca în scopul câştigării de membri noui să publice un apel către publicul român, care să se trimită, împreună cu o listă pentru înscrierea membrilor, la toate protopopiatele de ambele confesiuni, la despărţĕminte, la institutele noastre financiare şi comerciale şi la particulari, dela cari după starea lor socială s'ar puté aştepta sprijinirea Asociaţiunii.

3. (90—1899). În executarea conclusului Nr. 12 al adunării generale din 1898, prin care comitetul central se autorisează, ca să publice un *concurs pentru o scriere despre un sujet de istorie naţională* sau de natură înrudită, — se ia următorul conclus:

Se publică concurs pentru un premiu de 500 coroane, care se va decerne celei mai bune lucrări asupra subiectului: „Istoria instituţiunilor culturale ale Românilor din Ungaria şi Transilvania dela 1848 până la 1898“.

Censurarea lucrărilor, ce vor întra la concurs, se va face prin o comisiune compusă din 5 membri, aleşi de comitetul central. Membrii comisiunii nu trebue să facă parte din comitet. Decernerea premiului se va face de comitetul central după ascultarea raportului comisiunii, cu vot secret, în o şedinţă convocată anume spre acest scop.

Premiul se va puté acorda numai unei lucrări în extensiune de cel puţin 10 coale de tipar 8° mare, care va cuprinde un tablou critic al desvoltării institutelor române de învĕţământ, al societăţilor şi altor întreprinderi şi instituţiuni culturale române din patrie, şi va arĕta resultatele realisate, precum şi condiţiunile şi piedecile lucrării culturale a poporului român din patrie.

Manuscriptele trebue provĕdute cu o devisă şi un plic, care să cuprindă numele şi adresa autorului, se vor scrie în caiete de format 4° mare, pe o singură faţă a foilor, şi se vor trimite la adresa presidiului Asociaţiunii cel mult până la 31 Decembre 1899 st. n.

Lucrarea premiată se va tipări pe spesele Asociaţiunii în cel puţin 1000 exemplare, din cari jumĕtate trec în proprietatea autorului.

4. (89—1899). Secretarul I raportează, că în urma unui articol-apel publicat în „Tribuna“ şi subscris de mai mulţi membri ai societăţii române din Sibiiu, au întrat la cassa Asociaţiunii pentru fondul Casei naţionale 61 contribuiri în sumă totală de 266 cor. 60 fileri ca *rĕscumpĕrare a felicitărilor de anul nou.*

Se ia act.

Lista contribuirilor se va publica în „Transilvania“. Biroul se autorisează a iniţia pe viitor rĕscumpĕrarea felicitărilor de anul nou în numele Asociaţiunii şi în interesul intreprinderilor culturale ale acesteia.

5a. (112—1899). Secretarul I propune exmiterea unei comisiuni pentru elaborarea unui proiect de *nouă arondare a despărţĕmintelor.*

Se exmite o comisiune de 5 pentru elaborarea unui proiect de nouă arondare a despărţĕmintelor Asociaţiunii. În această comisiune se aleg dnii Dr. Ilarion Puşcariu, Partenie Cosma, Leontin Simonescu, Onoriu Tilea şi Dr. Corneliu Diaconovich.

Totodată se îndrumă biroul, ca să comunice exmiterea comisiunii cu direcţiunea tuturor despărţĕmintelor, provocându-le din nou să-şi înaintezĕ dorinţele, ce vor avé cu privire la noua arondare, cel mult până la finea lunei Martie a. c. st. n.

5 b. (104—1899). În sensul conclusului Nr. 253 din 4 Novembre 1897 secretarul I înaintează raport despre mersul lucrărilor pregătitoare pentru înființarea *Casei naționale și a internatului de băieți.*

Comitetul central, luând act de raportul secretarului I, decide:

Fundatorilor Casei naționale să li-se libereze diplome.

Biroul se autorisează a repeți apelul adresat de Asociațiune în anul trecut către institutele și corporațiunile românesci cu învitarea de a întra în șirul fundatorilor Casei naționale, eventual a contribui pentru aceasta.

Organele Asociațiunii, în deosebi directorii despărțemintelor și redacțiunea revistei „Transilvania" se însărcinează a nisui pe calea cuvenită, ca să se câștige cât mai numeroase donațiuni în bani și obiecte pentru așezămintele proiectate.

Secretarul I se îndrumă a elabora planul loteriei și în acest scop se autorisează a procura informațiunile necesare și a se pune în legătură cu firmele, ce eventual vor fi aplecate a se angaja cu furnisarea obiectelor de câștig pe lângă îndatorirea a le răscumpăra în bani gata.

6. (113—1899). Secretarul I propune exmiterea unei comisiuni, care cu concursul câte unui specialist pentru fie-care ram literar să compună un *repertoriu* al cărților, ce se vor recomanda despărțemintelor spre cumpărare pentru *bibliotecele poporale* ale Asociațiunii.

Pentru stabilirea unui repertoriu al scrierilor, ce se vor recomanda despărțemintelor spre procurare pentru bibliotecele poporale, se va recerca câte un specialist pentru fie-care ram literar, să înainteze la comitetul central un conspect al scrierilor, ce le va crede potrivite pentru scopul arătat.

Anume se vor recerca:

1. pentru opere religioase și de cuprins moral dnii Mateiu Voileanu și Dr. E. Daianu;

2. pentru scrieri aparținătoare literaturii frumoase dnul Virgil Onițiu;

3. pentru scrieri poporale dl Andreiu Bârseanu;

4. pentru istorie, etnografie și geografie dnul Silvestru Moldovan;

5. pentru scrieri sciințifice dl Dr. Dan. P. Barcianu;

6. pentru scrieri economice dl Dem. Comșa;

7. pentru igienă și medicină dl Dr. G. Vuia;

8. pentru scrieri referitoare la drept, finanțe publice și administrație dl G. Pop.

Pe basa propunerilor, ce vor întra dela acești specialiști, secr. I va compune un repertoriu general și-l va presenta unei comisiuni de 3, compuse din vice-președintele și membrii

comitetului central dnii Ios. St. Șuluțiu și Zah. Boiu, iar după aprobare din partea acestei comisiuni se va înainta la comitetul central.

Repertoriul se va publica în revista Asociațiunii și are să cuprindă: titlul complet al scrierilor, numele autorului și editorului, anul și locul editării, formatul, numĕrul paginelor și prețul fie-cărui op.

7. (106—1899). Fostul econom al Asociațiunii, dl *Ilie Moga*, înaintează raport despre afacerile îndeplinite de dînsul în decursul anului trecut și *cere absolutoriu*, precum și luarea în primire a inventarului.

Cassarul se îndrumă a lua în primire, pe lângă inventar în regulă, obiectele înșirate în raportul fostului econom, a compara datele acestui raport și a înainta apoi în proxima ședință o propunere pentru resolvirea cererii dlui Ilie Moga.

8. (615—1898. În urma însărcinării primite cu conclusul Nr. 110 din 12 Iunie 1997 secretarul I raportează, că *manuscriptul dlui N. Trîmbițoniu,* învĕțător în Grădisce, despre „Viața și luptele lui Ioan Huneade Corvinul“ a fost revĕdut de un specialist, care a exprimat părerea, că deși această lucrare nu cuprinde lucruri noue și nu are o valoare mai superioară, totuși e destul de bună pentru a puté fi tipărită și cetită cu folos.

Considerând că de curând a apărut o scriere valoroasă și ieftină despre viața și luptele lui Ioan Huneade, comitetul central în vederea mijloacelor insuficiente ale Asociațiunii nu se poate angaja la tipărirea unei noue lucrări despre același subiect.

9. (5—1899). Se presentează actul dto 4 Ianuarie 1899 despre *scontrarea cassei Asociațiunii* săvîrșită de vice-președintele Dr. Ilarion Pușcariu și membrul comitetului central Onoriu Tilea.

Se constată, că starea cassei e în consonanță cu cărțile de contabilitate și că efectele fondurilor consună cu scontrul efectelor.

Spre scire.

10. (109—1899). Oficiul de cassă presentează *rațiociniu despre ajutoarele date învĕțăceilor meseriași* în 1898.

Aflându-se în regulă, se aprobă.

11. (107—1899). Oficiul de cassă aduce la cunoscință, că din *datoria Casei naționale* la institutul „Albina“ s'a depurat cu finea anului trecut suma de 1000 fl. și mai rĕmâne un rest neachitat de 14000 fl.

Spre scire.

12. (108—1899). Oficiul de cassă aduce la cunoscință, că taxele elevelor dela școala civilă de fete încurg foarte neregulat, așa încât spesele curente ale școalei nu se pot achita la termin.

Pentru acoperirea speselor curente ale școlei civile de fete se autorisează oficiul de cassă a lua împrumuturi transitorii din fondul general.

13. (711—1898). Directorul seminarial *Dr. Remus Roșca*, transpune pentru biblioteca Asociațiunii programele institutului teologic-pedagogic al archidiecesei gr. or. din Sibiiu apărute până acum (1885—98); totodată cere să se doneze pentru biblioteca seminarială „Transilvania“ pe anii 1879, 1880—85, 1888, 1889 și 1894, iar din anii 1872, 1893, 1895, 1896 și 1898 mai mulți numeri singuratici.

Programele dăruite se primesc cu mulțămită, iar pentru biblioteca seminarială se dăruesc exemplarele cerute, întru cât se mai află disponibile.

14. (712—1898). Directorul seminarial *Dr. Remus Roșca,* ofere pentru biblioteca Asociațiunii numeri singuratici din diverse publicațiuni periodice.

Se reflectează numai la Nrii din revistă „Contemporanul“ an. I și III.

15. (99—1899). Bibliotecarul presentează *conspectul cărților* întrate la biblioteca Asociațiunii în sem. II din 1898.

Spre scire, având a se publica în „Transilvania“.

16. (115—1899). Pentru completarea colecțiunii de diare a Asociațiunii învățătorul *Dordea* din Cristian ofere mai mulți ani vechi din „Telegraful Român“, precum și numeri singuratici, cu jumătatea prețului de abonament.

Bibliotecarul se autorisează a cumpăra din exemplarele oferite, ce află de lipsă.

17. (442—1898). *Direcțiunea despărțemêntului III* (Făgăraș) înaintează suma de 151 fl. 83 cr. încassată ca *taxe* dela membri ordinari și ajutători vechi și dela membri noui: Iacob Popeneciu, Nicolau Chiorniță, Iacob Oana, Mateiu Mateiu, Virgil Pop și Ioan Popița.

Primirea sumei de 151 fl. 83 cr. se confirmă. Dnii numiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

18. (537—1898). Cu provocare la conclusul Nr. 18 al *adunării generale* din 1898 secretarul II aduce la cunoscință, că 14 meseriași Români au *invitat* adunarea proximă în orașul *Bistrița.*

Se decide a se învita direcțiunea despărțemêntului XXII (Bistrița), ca să-și dee părerea în chestiune, având a i-se indica și numele celor 14 învitatori.

19. (534—1898). Cu provocare la conclusul Nr. 15 al adunării generale din 1898 secretarul II presentează din nou propunerea dnilor *I. Baciu* și *I. Pop-Reteganul* referitoare la crearea unui fond *„Andreiu Mureșan“*, din interesele căruia să se premieze poesii de cuprins național în 16 Novembre a fiecărui an.

În considerarea, că donațiunea de 20 fl. făcută de dnii I. Baciu și I. Pop-Reteganul este insuficientă pentru a se pune basă unui astfel de fond, că Asociațiunea are deja un astfel de fond, anume „Fondul G. Bariţiu“, din care se pot premia și poesii, și că e neoportun a apela cu o nouă colectă la publicul nostru, care e angajat în toate părțile, comitetul central va propune adunării generale proxime, ca să nu primească propunerea din chestiune.

20. (697—1898) *Direcțiunea despărțemêntului VIII* (Deva) înaintează:

I. *Protocolul ședinței comitetului cercual* din 26 Iunie 1898, în care s'au pertractat afaceri curente.

II. *Protocolul adunării cercuale*, ținută la 23 Octobre 1898, din care se constată:

a) S'au luat spre scire raportul general al comitetului cercual și raţiociniul pe 1897—98. Din raportul cassarului se vede, că despărțemêntul are un deposit de 214 fl. 44 cr., care era menit a forma fondul unei întreprinderi cu scopul de a se ajutora învățăcei dela meserii și comerciu. Regulamentul acestei întreprinderi a fost votat încă în 1874, dar nu a fost supus comitetului central spre aprobare și nici nu s'a fost pus în aplicare.

b) S'au înscris membri noi dnii: Alimpiu Oprea, George Romanul, „Hondoleana“, Petru A. Mihuțiu, Nic. Câmpean iun., Ana Irimie, Simion Filimon, Iosif Iancu, Beniamin Pop și Nic. Muntean.

La adunare s'a încassat suma de 66 fl., iar înainte de adunare 40 fl. în total 106 fl., care sumă s'a trimis la cassa centrală.

c) S'a ales comitetul cercual pe un nou period de trei ani și anume director Francisc Hossu-Longin, iar membri Beniamin Pop, G. Romanul, Al. Moldovan sen. și N. Muntean, cassar Dr. Al. Hossu-Longin și notar-controlor Dionisiu Ardelean.

Cu ocasiunea adunării cercuale s'a premiat o femee, care a făcut pănea cea mai bună, cu un galbin oferit de dl Francisc Hossu-Longin.

ad I. Spre scire.

ad II. Protocolul adunării cercuale se ia spre scire. Dnii de sub *b*) se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de 106 fl. se confirmă. Depositul despărțemêntului de 214 fl. 44 cr. să se transpună la cassa centrală, unde se va administra sub numele „Depositul despărțemêntului Deva“ conform §-lui 49 al Regulamentului pentru despărțeminte; de venitele acestui deposit dispune despărțemêntul VIII în cadrele budgetului votat an de an.

21. (701—1898). Parochul *Adam Theodor* se roagă în numele comitetului parochial gr. or. din Turdaș pentru acordarea unui *ajutor* de 100 fl. pe sama școalei sale.

Neavênd Asociaţiunea fonduri cu astfel de menţiune, cererea nu se poate încuviinţa.

22. (709—1898). *Direcţiunea despărţĕmêntului Beiuş* înaintează *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 21 Decembre 1898, din care se constată, că s'au pertractat afaceri curente.

Spre scire.

23. (713—1898 şi 9—1899). *Direcţiunea şcoalei civile de fete* înaintează:

I. *Procesul verbal* al conferenţei corpului didactic din 14 Decembre 1898, din care se vede, că s'au pertractat afaceri curente, s'a luat act cu mulţămită de 2 donaţiuni în suma de 90 fl. 05 cr. făcute de institutul „Albina“ pe sama şcoalei şi s'au fixat feriile de crăciun pe 5—15 Ianuarie a. c.

II. *Procesul verbal* al conferenţei corpul didactic din 2 Ianuarie a. c. In această conferenţă s'au statorit clasificaţiile. Se remarchează, că calculi neîndestulitori au obţînut 11 eleve, în deosebi din limbile maghiară şi germână. Absenţii au fost 382 scuzate şi 4 nescuzate. Numerul elevelor a fost în trimestrul prim de 80.

ad I. Spre scire. De donaţiunea făcută de institutul „Albina“ pe sama şcoalei comitetul central ia act cu mulţămită.

ad II. Spre scire.

24. (714—1898). *Direcţiunea despărţĕmêntului XIII* (Abrud) înaintează procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 24 Decembre 1898, din care se constată, că 1. s'a constituit comitetul cercual alegêndu-se vice-preşedinte Romul Furduiu, cassar Ioan Maior, notar-controlor Demetriu Goia, şi 2. s'au pertractat afaceri curente.

Spre scire. Constituirea se aprobă.

25. (718—1898). *Direcţiunea despărţĕmêntului VII* (Haţeg) înaintează *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 11 Decembre 1898. Se constată:

a) S'au pertractat afaceri curente; *b)* S'a luat spre scire raportul cassarului, din care se vede, că s'a încassat suma de 43 fl. 97 cr., din care 42 fl. 73 cr. s'au expedat la cassa centrală, 18 cr. s'au spesat pentru porto, iar 1 fl. 16 cr. se află în cassa despărţĕmêntului; *c)* S'a decis a se ruga tinerimea, ca să aranjeze o petrecere în favorul înfiinţării unei biblioteci.

Spre scire.

26. (14—1899). În *despărţĕmêntul Oraviţei* s'au înscris 1. membri ordinari noi dnii Traian Liuţa, Ioan Măran, Vasile Miclea, Iacob Ţurnea, George Popovici, solvind câte 5 fl., iar 2. membru pe viaţă dl Simeon Viţan, solvind 20 fl. acuma şi 5 fl. în Novembre anul trecut. La cassa centrală s'a trimis suma de 46 fl.

Dnii de sub 1. se declară membri ordinari, iar dl Simeon Vițan membru pe viață, având a fi provĕḑut cu diplomă după achitarea întregei taxe.

Primirea sumei de 46 fl. se confirmă.

27. (15—1899). *Direcțiunea despărțĕmêntului XVI* (Șimleu) înaintează suma de 87 fl. 20 cr., în care e socotită *taxa* dela membri ordinari noi: Dr. Lad. Giurco, Dr. Ambrosiu Boitor, Augustin Dragoș, Iosif Orga, Mateiu Covaciu, Ilie Bucșa și Augustin Marcus.

Primirea sumei de 87 fl. 20 cr. se confirmă; dnii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

28. (22—1899). *Cassarul despărțĕmêntului Beiuș* transpune titlul provisor al unei acții de-a institutului „Bihoreana" drept taxa membrului pe viață Dr. Coriolan Pap.

Primirea titlului provisor se confirmă și dl Dr. Cor. Pap se provede cu diplomă.

29. (31—1899). Dl *Vasile Mica* din Someș-Odorheiu donează 10 fl. pe sama *fondului „G. Barițiu"*, în loc de cunună pentru rĕposatul Andreiu Truța din Cluj.

Se primesce cu mulțămită.

30. (36—1899). *Direcțiunea despărțĕmêntului XXI* (Năsĕud) raportează în legătură cu hârtia comitetului central Nr. 686—1898, că despărțĕmêntul are la „Aurora" un deposit de 224 fl. 49 cr., care sumă s'a adunat cu deosebire din petreceri exclusiv spre scopurile despărțĕmêntului XXI. Direcțiunea supune din nou spre aprobare conclusul comitetului cercual relativ la înființarea a două biblioteci poporale și la preliminarea spre acest scop a sumei de 120 fl. din depositul amintit, promițênd a trimite restul la cassa centrală.

Raportul se ia spre scire; conclusul din chestiune se aprobă, având a se trimite restul sumei la cassa centrală.

31. (68—1899). Dl Dr. *Aurel Isac*, representantul Asociațiunii în causa *lăsămêntului Ioan Olteanu*, transpune prin dl Partenie Cosma sentința judecătoriei cercuale din Cluj Nr. Ö 383/2 din 31 Decembre 1898, în sensul căreia pertractarea lăsămêntului s'a estins numai asupra averii imobile, și și cu privire la aceasta s'au respectat dispositiunile testamentare, iar asupra averii mobile s'a recunoscut competența judecătoriei din România constatându-se, că aceasta a pertractat lăsămêntul și în sensul testamentului a predat lui G. Barițiu averea testată Asociațiunii, prin urmare averea mobilă nu poate forma substratul pertractării.

Spre scire.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Puşcariu* m. p., vice-președinte. Dr. *Bcu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu în 30 Ianuarie 1899. *Șuluțiu* m. p., *L. Simonescu* m. p., *I. Crețu* m. p.

Nr. 140—1899.

Proces verbal

din 2 Februarie 1899. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: Dr. *Ilarion Puşcariu.* — Notar: Dr. *Ilie Beu.* — Membrii presenți: *Zaharia Boiu, Partenie Cosma,* Dr. *Corn. Diaconovich, N. Ivan,* Dr. *Remus Roşca, Iosif St. Şuluțiu* și *N. Togan.*

32. Cu *verificarea* procesului verbal al ședinței de adi

Se încredințează dnii: Dr. Cornel Diaconovich, N. Ivan, și N. Togan.

33. (129—1899). Secretarul I raportează, că în anul trecut nu s'au conformat îndatoririi lor stabilite în §. 39 p. *g)* al „Regulamentului afacerilor interne ale despărțemintelor", directorii a 13 despărțeminte, afară de cele organisate sau reorganisate din nou, și anume: Sălişte, Deva, Orăștie, Brad, Câmpeni, Mociu, Șimleu, Dej, Betlean, Bistrița, Reghin, Elisabetopole, Treiscaune.

Directorii despărțemintelor se îndrumă la stricta observare a dispositiunilor cuprinse în §. 39 p. *g)* al „Reg. afacerilor interne ale despărțemintelor". Directorii, cari în anul trecut nu au înaintat raport, vor avé să se extindă în raportul lor din est an și asupra anului 1897. Asupra agenturilor și bibliotecilor existente pe teritorul despărțemêntului, comitetul central așteaptă informațiuni exacte și amănunțite.

34. (133—1899). Secretarul I. cere permisiune pentru *introducerea telefonului* de stat în biroul Asociațiunii.

Se admite sub condițiunea, ca taxa de abonament pentru telefon să nu cadă în sarcina budgetului Asociațiunii.

35. (37—1899). *Direcțiunea despărțemêntului XXI* (Năsăud) cere pentru completarea colecției sale anii 1890, 1891 și 1898 întregi și Nri singuratici din 1892, 1894, 1896 și 1897 ai „Transilvaniei", oferind în schimb Nri singuratici din anii 1893—96.

Ne fiind disponibili Nri singuratici din „Transilvania" se acordă pentru completarea colecțiunii despărțemêntului XXI anii 1890—92, 1894—97 întregi; anul 1898 nu se mai află disponibil. Nri singuratici oferiți în schimb se primesc pentru eventuale trebuințe.

36. (33—1899). *Direcțiunea despărțemêntului I* (Brașov) înaintează suma de 130 fl. încassată ca taxe dela 12 membri ordinari vechi, dela mai mulți membri ajutători și dela membri ordinari noui: Dr. Iosif Blaga, Dr. Eugen Lemény, Alexandru Măerușan și Ioachim Lainer.

Primirea sumei de 130 fl. se confirmă; dnii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

37. (49 și 81—1899). *Direcțiunea despărțământului Timișoarei* așterne:

I. Procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 24 Decembre 1898. Se constată:

a) Comitetul cercual s'a constituit alegându-se vice-președinte Ioan Pinciu, cassar Dr. Aurel Cosma și notar-controlor Dr. Valeriu Mezin.

b) S'a înscris membru pe viață dna Sidonia Simon din Ciacova, solvind ca I rată 20 fl., iar membru ordinar dl Romul Zărie din Timișoara.

c) S'a decis înființarea unei biblioteci poporale ambulante și prenumărarea ziarului „Gazeta Transilvaniei" ediț. de Dumineca în 20 exemplare.

La cassa centrală s'a trimis suma de 48 fl.

II. Taxa pe 1899 a membrului nou Francisc Buzariu din Timișoara.

ad I. Spre scire. Constituirea comitetului cercual se aprobă, asemenea și conclusul de sub *c)*. Dna Sidonia Simon se declară membru pe viață, având a fi provědută cu diplomă după solvirea întregei taxe, și dl Romul Zărie membru ordinar al Asociațiunii. Primirea sumei de 48 fl. se confirmă.

ad II. Dl Francisc Buzariu se declară membru ordinar al Asociațiunii.

38. (77—1899). Compactorul *Ioan Cristea* din Sibiiu roagă comitetul central, ca să-i încredințeze lui broșurarea „Transilvaniei".

Cererea nu se poate lua în considerare, de oare-ce cade în competința „Tipografiei archidiecesane", care e angajată pentru tipărirea și broșurarea „Transilvaniei".

39. (79—1899). *Direcțiunea despărțământului Beiuș* înaintează protocolul adunării cercuale ținută la 8 Ianuarie a. c. în Beiuș, din care se constată:

1. Directorul despărțământului a deschis adunarea prin o cuvêntare, în care a acentuat deosebita importanță a culturei naționale.

2. S'a luat spre scire raportul general, în care se face istoricul întemeiării Asociațiunii și al primei adunări generale ținută în părțile propriu ungurene și al festivităților aranjate din acea ocasiune.

3. S'a aprobat raționiciul cassei, pe basa căruia s'a decis, ca să fie rugat comitetul central a asemna despărțământului 20% după taxele încassate cu ocasiunea adunării generale.

4. Pentru trebuințele despărțământului în 1899 s'a preliminat la percepțiuni și erogațiuni suma de 70 fl.

4. Membri ordinari noui s'au înscris: Cornelia Nicula, Veturia Papp, Sabin Ignat, Ioan Bușița, Iosif Maiorescu, Coriolan Steer, Victor Creț și Alexiu Ardelean.

6. S'a exprimat mulțămită protocolară dlor Augustin Antal și Nicolau Diamandi în deosebi pentru concursul dînșilor la aranjarea festivităților dela adunarea generală din 1898.

7. În noul comitet cercual s'au ales: director Antoniu Paladi, iar membri Augustin Antal, Vasiliu Papp, Dr. Gavril Cosma și Dr. G. Mureșan.

Protocolul adunării cercuale se ia spre scire. Din taxele încassate cu ocasiunea adunării generale din 1898 dela 35 membri ordinari şi 2 membri ajutători în suma totală de 179 fl. se asemnează pe sama despărţemêntului suma de 35 fl. 80 cr. Proiectul de budget pe 1899 se aprobă. Dnii de sub 5 se declară membri ordinari ai Asociaţiunii, avênd a fi prevĕduţi cu bilete de legitimare după întrarea taxelor la cassa centrală. Alegerea comitetului cercual se aprobă.

40. (83—1899). Dr. *Remus Roşca,* membru al comitetului central, presentează o propunere, ca în cursul complementar dela şcoala civilă de fete să se întroducă studiile principale din sfera pedagogică şi anume: Psichologia, Didactica, Pedagogia, Istoria pedagogiei şi şcoala de aplicaţie.

Se transpune direcţiunii şcoalei civile de fete, pentru a se cere opiniunea conferenţei corpului didactic.

41. (95—1899). *Alexiu Lazar şi Ioan Neamţu* din Alămor roagă comitetul central, ca să ajutoreze biblioteca poporală din acea comună cu cărţi acomodate.

De oare-ce publicaţiunile Asociaţiunii sunt în primul rând pentru instituţiunile sale, se învită ambii domni a pune la cale înfiinţarea unei agenturi de-a Asociaţiunii, care se va înzestra apoi după putinţă cu publicaţiunile acesteia.

42. (96—1899). *Directorul despărţemêntului XII* (Alba-Iulia) cere, ca comitetul central să trimită documentele de cassă înaintate de dl Florian Rusan şi să asemneze suma preliminată de adunarea cercuală din 1898. În legătură raportează, ca nou alesul cassar Dr. Al. Fodor nu voesce a împlini această funcţiune.

În considerarea, că dl Florian Rusan nu a presentat de cât un raport, a cărui copie s'a trimis comitetului cercual, cererea relativă la documente nu se poate satisface.

Suma preliminată nu se poate asemna, de oare-ce aprobarea budgetului votat în adunarea cercuală din 1898 e dependentă de aprobarea raţiociniului pe 1897—98, pentru a cărui presentare se fixează ca termin ultim 15 Martie a. c. — Postul de cassar e a se suplini provisor pană la adunarea cercuală proximă.

43. (98—1899). Se anunţă decedarea membrului pe viaţă *Ioan Bran de Lemény.*

Comitetul central dă expresiune condolenţei sale prin ridicare, avênd a se exprima şi familiei condolenţa comitetului.

44. (112—1899). Directorul institutului *„Bihoreana"* aduce la cunoscinţa comitetului central, că dl Dr. *George Sândean* din Baia-Sprie a subscris la numitul institut 20 acţii à 100 fl. ca fundaţie pentru Asociaţiune solvind pănă acuma 800 fl. în contul acelora.

Se ia act cu mulţămită şi se autorisează biroul a se adresa direct către dl Dr. George Sândean pentru a cere informaţiuni precise.

45. (123—1899). *Direcţiunea despărţemêntului „Sătmar"* înaintează procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 26 Ianuarie a. c., din care se constată:

S'a decis *a)* a se cere dela comitetul central, ca să pună în deposit la comitetul cercual 15 exemplare din „Dietetica poporală" şi 5 exemplare din „Agrologie"; *b)* a se cere asemnarea a 20% după sumele încassate dela membri ordinari; şi *c)* a se face apel la inteligenţa din Ugocia şi Sabolciu, ca să se înscrie între membri Asociaţiunii.

Procesul verbal se ia spre scire, cu observarea că „Agrologia" nu se află la comitetul central de vêndare şi nici din „Dietetica poporală" nu se pot pune exemplare în deposit la despărţĕminte. Pentru trebuinţele despărţĕmêntului se asemnează suma de 26 fl., adecă 20% după 130 fl. încassaţi de comitetul cercual.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Puşcariu* m. p., vice-preşed. Dr. *Beu*, m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu, în 6 Februarie 1899. *Nicolau Ivan* m. p., Dr. *Corn. Diaconovich* m. p., *N. Togan* m. p.

Nr. 99—1899.

CONSPECTUL

publicaţiunilor întrate la biblioteca Asociaţiunii în semestrul II al anului 1898.

1. Marienescu, Dr. At., A magyar népnév. N.-Várad, 1898; don. de autor.
2. „Enciclopedia română". Fasc. 9—12; don. de direcţ. publicaţiunii.
3. A nagyszebeni m. kir. áll. főgymnasium értesitője, 1897/8. tanévre. N.-Szeben, 1898; don. de direcţiunea gimn.
4. Anuarul XXXIV. al gimnasiului gr.-or. rom. etc. din Braşov pe anul şcolar 1897/8; don. de direcţiunea gimn.
5. Anuarul şcoalei comerciale super. din Braşov pe anul şcolar 1897/8; don. de direcţiunea şcolară.
6. Bărseanu, A., Ioan Lăpĕdat. Discurs. Braşov, 1898; don. de autor.
7. Bârseanu, A., Învĕţăminte din viaţa mitropolitului Andreiu Şaguna. Vorbire. Braşov, 1898; don. de autor.
8. Maior, Dr. G., Manual de agricultura raţională. Agrologia. Braşov, 1897; cumpĕrată.
9. Rieger, Fr., Oberst David Baron Urs de Margina bei Solferino und auf Lissa. Vortrag. Hermannstadt, 1898; don. de dl major George Maxim de Höchstenberg.
10. Verhandlungs-Protokolle der säch. Universität, 1897. Hermannstadt, 1898; don. de Universitatea săs.

11. Programa gimnasiului public gr.-or. rom. din Brad pe anul şcolar 1897/8. Sibiiu, 1898; don. de direcţiunea gimn.

12. Hasdeu, B. P., Etymologicum magnum Romaniae. Tom. IV. (Întroducerea). Bucuresci, 1898.

13. Gorovei A., Cimiliturile Românilor. Bucuresci, 1898.

14. Academia română, Anale. Ser. II. tom. XVIII. Memor. secţ. sciinţ. Bucuresci, 1897.

15. Academia română, Anale. Ser. II. tom. XIX. Memor. secţ. istor. Bucuresci, 1897.

16. Academia română, Anale. Ser. II. tom. XX. Partea administrativă şi desbaterile. Bucuresci, 1898; cele de sub Nr. 12—16 don. de Academia română.

17. Budiu, P., Gramatica limbei eline. Braşov, 1898; don. de autor.

18. Hermann, Dr. Ant., Ethnologische Mitteilungen aus Ungarn. V. Bd. 5—10, VI Bd. 1. Budapest, 1897—98; don. de redacţie.

19. Verein für siebb. Landeskunde, Archiv. XXVIII. 2. Hermannstadt, 1898.

20. Verein für siebb. Landeskunde, Jahresbericht 1897/8. Hermannstadt, 1898; cele de sub Nr. 19 şi 20 don. de reuniune.

21. Brediceanu, C., Védbeszéd Erdmann Josefin bűnügyében; don. de autor.

22. Maior, Dr. G., Manual de agricultura rațională. Fitotechnia. Braşov, 1898; don. de autor.

23. Verhandlungen und Mittheilungen des siebb. Vereines für Naturwissenschaften. 47 Jahrg. Hermannstadt, 1898; don. de reuniune.

24. Weigand, Dr. G., V. Jahresbericht des Instituts für rumän. Sprache. Leipzig, 1898.

25. Weigand, Dr. G.. Samosch- und Theiss-Dialekte. Leipzig, 1898; cele de sub nr. 24 şi 25 don. de autor.

26. Puscariu, I. cav. de, Negru-Vodă, Sibiiu, 1898; don. de autor.

27. Moldovan, S., Zarandul şi Munţii-apuseni ai Transilvaniei, Sibiiu, 1898; don. de autor.

28. „Amicul familiei". An. II. Nr. 1—12. Cluj, 1879.

29. Bardoşi, D., carte de instrucţiune militară, Oradea-mare, 1898; don. de autor.

30. Raportul gen. al Comitetului centr. al „Reuniunii rom. de agricultură din cott. Sibiiului" pe 1897. Sibiiu, 1898.

31. Blaga, Dr. Ios., Teoria dramei. Braşov, 1898; don. de autor.

32. Drachmann, A. B., Guderne hos Vergil. Kjobenhavn, 1887.

33. Drachmann, A. B., Catuls Digtuing. Kjobenhavn, 1887.

34. Stenersen, L. B., Catuls Digtuing. Kristiania, 1887.

35. Stenersen, L. B., Udsigt over den romerske Satires forksjellige Arter og deres Oprindelse. Kristiania, 1887.

36. Det kgl. Norske Frederiks Universitet, Universitets-Program for 1-ste Semester 1897. Christiania, 1897.

37. Odland, Dr. S., Om Apostolatets Begreb og Oprindelse. Christiania, 1897.

38. Barth, I., Norronaskaller. Crania antiqua in parte orientali Norvegiae meridionalis inventa. Christiania, 1896.

39. Daae, Dr. L., Ioannis Agricolae Islebiensis apophthegmata nonnulla. Christiania 1896. Cele de sub Nrii 32—39 don. dela biblioteca Universităţii reg. din Cristiania.

40. M. t. Akadémia, Nyelvtud. közlemények XXVIII, 3—4. Budapest, 1898.

41. M. t. Akadémia, Math. és természettud. értesitő. XV. 5, XVI. 3—4. Budapest, 1897—98.

42. M. t. Akadémia, Emlékbeszédek. IX. 7—8. Budapesta, 1898.

43. M. t. Akadémia, Értekezések a történeti tud. köréből. XVII. 9—10. Budapest. 1898.

44. M. t. Akadémia, Értekezések a nyelv- és széptudom. köréből. XVII. 1. Budapest, 1898.

45. M. t. Akadémia, Akad. Értesitő. 104—108. Budapest, 1898.

46. M. t. Akadémia, Almanach 1899-re. Budapest, 1898. Cele de sub Nrii 40—46 don. de Academia maghiară.

47. I.—XIV Programă a institutului ped.-teol. greco-orient. din Sibiiu. 1885—98; don. de direcţiunea seminarială.

Dintre publicaţiunile periodice au întrat la bibliotecă în anul 1898 următoarele:

a) „Archiva“. An. IX. (lips. Nr. 5—6). Iaşi, 1898.
b) „Biserica şi Şcoala“. An. XXII. Arad, 1898.
c) „Controla“. An. IV. Timişoara, 1898.
d) „Convorbiri literare“. An. XXXII. (lips. Nr. 12). Bucuresci, 1898.
e) „Drapelul“. An. II. (necompl.). Bucuresci, 1898.
f) „Economia naţională“. An. XXII. (lips. Nr. 12). Bucuresci 1898.
g) „Familia“ An. XXXIV. Oradea-mare, 1898.
h) „Fóia diecesană“. An. XIII., Caransebeş, 1898.
i) „Fóia pedagogică“. An. II. Sibiiu, 1898.
j) „Fóia poporului“. An. VI. Sibiiu, 1898.
l) „Gazeta Transilvaniei“. An. LXI. Braşov, 1898.
m) „Patria“. An. II. (lips. Nr. 142, 177 şi 217). Cernăuţ, 1898.
n) „Revista Orăştiei“. An. IV. Orăştie, 1898.
o) „Revista ilustrată“. An. I. Bistriţa, 1898.
p) „Revista poporului“. An. VII. (lips. Nr. 7 şi 8). Bucuresci, 1898.
r) „Tageblatt“. An. XXV. Sibiiu, 1898.
s) „Telegraful Român“. An. XLVI. Sibiiu, 1898.
t) „Timpul“. An. XX, (necompl.). Bucuresci, 1898.
u) „Tribuna“. An. XV. Sibiiu, 1898.
v) „Tribuna poporului“. An. II. Arad, 1898.
x) „Unirea“. An. VIII. Blaj, 1898.
y) „Vulturul“. An. VII. (lips. Nr. 5). Oradea-mare, 1998.

Redactor: Dr. C. Diaconovich Tiparul Tipografiei archidiecesane.

Nr. 222–1899.

Proces verbal

din 2 Martie 1899. Şedinţa ordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

Preşedinte: *Dr. Ilarion Puşcariu.* — Notar: *Dr. I. Beu.* — Membrii presenţi: *Zah. Boiu, Partenie Cosma, I. Creţu, Dr. Corn. Diaconovich, I. Papiu, Dr. Remus Roşca, Leontin Simonescu, On. Tilea* şi *N. Togan.*

46. Cu *verificarea* procesului verbal al şedinţei de aḑi

Se încredinţează dnii: Part. Cosma, I. Creţu şi Dr. Remus Roşca

47. (162–1899). *Direcţiunea şcoalei civile de fete,* în urma însărcinării primite prin scrisoarea Nr. 693 din 22 Dec. 1898, înaintează conclusul corpului didactic referitor la editarea câte unui *manual de istorie şi de geografie,* tradus de prof. I. Popovici după Dr. Alex. Márki. Corpul didactic în conferenţa ţinută la 31 Ianuarie a. c., constatând lipsa manualelor de sub întrebare, precum şi împrejurarea că cele două scrieri de Dr. Alex. Márki din punct de vedere pedagogic-didactic sunt pe deplin corespunḑătoare, — recomandă cererea dlui I. Popovici, de a tipări ambele manuale pe spesele Asociaţiunii şi îşi exprimă totodată dorinţa, ca în manualul de istorie partea referitoare la originea Românilor, expusă în sensul teoriei lui Rössler, să se schimbe în mod corespunḑător, iar traducerea să se publice cu ortografia adoptată în celelalte manuale dela şcoala civilă de fete. În fine se înaintează un preliminar al speselor de tipar, după care editarea istoriei ar costa fl. 207.50, iar a geografiei fl. 278.—.

În vederea lipsei constatate a manualelor traduse de prof. I. Popovici, comitetul central decide editarea lor pe lângă garantarea speselor din partea Asociaţiunii şi însărcinează biroul, să angajeze un editor pentru ambele scrieri.

48. (168—1899). *Societatea istorică şi archeologică din comitatul Hunedoarei* cu scrisoarea sa Nr. 211 din 7 Februarie a. c. trimite Anuarul său al IX pe anul 1898 şi cere schimbul publicaţiunilor cu Asociaţiunea. Ofere tot odată seria completă a Anuarelor sale şi ghidul său archeologic.

Comitetul central luând act cu plăcere de acest ofert, primesce schimbul publicaţiunilor şi autorisează pe bibliotecarul să trimită numitei societăţi câte un exemplar din publicaţiunile disponibile ale Asociaţiunii.

49. (211—1899). Secretarul I. roagă comitetul central a lua dispoziţiunile necesare pentru *representarea* Asociaţiunii la *festivităţile de instalare* a noului metropolit al bisericei gr. or. rom. din Transilvania şi Ungaria.

Se decide, ca cu ocasiunea presentării deputaţiunilor comitetul central să feliciteze în corpore pe noul metropolit.

50. (190—1899). *Dumitru Dragoș*, paroch gr. cat. în Băiuț, cere colecțiunea „Transilvaniei“ cu rugarea, ca să i-se conceadă a solví prețul aceleia în rate lunare de câte 2 fl.

Cererea nu se poate încuviința.

51. (187—1899). *Gregoriu Maior,* redactor la „Gazeta Transilvaniei“, încredințat din partea *despărțământului XXI (Năsăud)* cu aranjarea a doue *bibliotece poporale ambulante* pe sama aceluia, a cerut unele publicațiuni de ale Asociațiunii pentru bibliotecele numite. Cu data 23 Februarie a. c. s'au trimis câte 2 exemplare din: Povești din popor de I. Pop-Reteganul, Higiena copilului de S. Stoica și Despre necesitatea promovării și protecționării meseriilor între Români de B. Baiulescu.

Spre scire.

52. (200—1899). Bibliotecarul presentează un *Proiect de regulament pentru înființarea și administrarea bibliotecelor poporale* pe teritoriul Asociațiunii.

Se decide a se tipări ca manuscript în 50 exemplare și a se împărți membrilor din comitet spre studiare.

53. (212—1899). Librăria *W. Krafft* din Sibiiu presentează contul de 20 fl. pentru 125 Nri din „Biblioteca pentru toți“, comandați pe sama bibliotecei Asociațiunii.

Suma de 20 fl. se asemnează la cassă spre achitare în contul dotațiunii budgetare a bibliotecei.

54. (213—1899). *Emilian Micu,* preot în Ohaba sêrbească, ofere diverse cărți spre cumpărare pentru biblioteca Asociațiunii.

Se primesce: Istoria Românilor de V. A. Urechia, vol. XII cu 6 fl., și „Századok“ din 1867 cu 4 fl.

55. (215—1899). Secretarul I raportează, că a dispus *retipărirea* din „Transilvania“ în 100 ex. a *Conscripției episcopului Klein din 1733,* și propune, ca să se retipărească, tot în ediținea Asociațiunii, în tiragiu de 200 ex., și *Cronica lui Anonymus,* care se publică în anul curent al „Transilvaniei“.

Retipărirea Conscripției episcopului Klein și trimiterea câte unui exemplar la corporațiunile și persoanele, cu cari Asociațiunea stă în legătură de schimb, se aprobă. Restul exemplarelor se va vinde în favorul Asociațiunii cu prețul de 30 cr. De asemenea se încuviințează retipărirea în 200 ex., tot în contul Asociațiunii, a Cronicei lui Anonymus. Prețul acestei publicațiuni se va stabilí la timpul său.

56. (51, 130, 135, 151, 160 și 206—1899). Se presentează *rapoartele anuale* sosite dela directorii despărțămintelor I. (Brașov), II. (Bran), VII. (Hațeg), XIII. (Abrud), XVI. (Selagiu) și Sătmar.

Spre scire.

57. (136 și 164—1899). *Direcțiunea despărțământului I.* (Brașov) înaintează:

I. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 23 Decembre 1898, din care se constată:

1. Pentru bibliotecele poporale au incurs dela dna Elena Mureșianu 12 fl. 49 cr., dela I. Șușu din Ghimbav 1 fl., dela oaspeții români ai restaurantului „Imperatul roman“ 8 fl. 85 cr., dela agentura din Herman 8 fl. 42 cr., dela Dr. N. Popovici 2 fl., iar prof. V. Goldiș s'a angajat a solví lunar 1 fl.

2. S'a decis în principiu, ca pe teritoriul despărțământului să se reactiveze contribuirile anuale. Executarea acestui conclus se ține însă în suspens, până când se vor mai lua unele informațiuni.

3. S'a mai decis înființarea a 4 agenturi, luându-se totodată spre sciință angajamentul unor domni de a ține prelegeri poporale.

II. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 25 Ian. a. c., din care se constată:

1. S'au reorganisat agenturele comunale din Satulung, Bod și Sân-Petru.

2. Pentru bibliotecele poporale a donat prof. Dion. Făgărășan 5 broșuri din „Pace vouě“ și 2 vol. din „Geografia pentru școalele medii“ și s'a înscris cu contribuire lunară de câte 1 fl.

3. Cassarul a înaintat raționciniul pe 1898, din care se vede, că la despărțěmênt se află un sald de 213 fl. 05 cr., din cari 203 fl. 05 cr. sunt pentru bibliotecele poporale, iar 10 fl. e un premiu oferit de dl Bart. Baiulescu.

4. S'a decis înființarea unei a 5-a bibliotece poporale ambulante precum și a continua cu organisarea de agenturi comunale.

Directorul despărțěmêntului roagă comitetul central pentru licuidarea a 20% după 309 fl. încassați de cătră despărțěmênt în 1898 ca taxe dela membri ordinari și ajutători.

ad I. Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse se aprobă. Relativ la p. 2 se așteaptă raport. Comitetul central își exprimă totodată plăcerea sa pentru zelul, ce comitetul cercual desvoaltă întru înființarea de agenturi și bibliotece poporale.

ad II. Procesul verbal se ia spre scire. Conclusul de sub 4. se aprobă. Pe sama despărțěmêntului se asemnează suma de 61 fl. 80 cr.

58. (154 și 199—1899). Dela *direcțiunea despărțěmêntului „Bocșa“* a întrat:

I. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 8 Febr. a. c., din care se constată, că s'au pertractat afaceri curente. În acest despărțěmênt s'au mai înscris membri ordinari noui: dnii Pavel Mustețiu,

Dimitrie Jucu, Dr. Petru Mladin şi Mihaiu Jian. La cassa centrală s'a trimis suma de 20 fl. 80 cr.

II. *Raport despre înfiinţarea unei agenturi în Bocşa română*, la care ocasiune s'au înscris 11 membri ordinari noui: dnii Iancu Işfan Stan, George Vuc, Ioan Vuc, Petru Verdeu, Iuliu Crina, Costa Oance, Nicolau Cocoşiu, Reuniunea română de lectură, Biserica gr. or. română, Gligorie Draghici, Comuna urbarială, şi 30 membri ajutători. La cassa centrală s'a trimis suma de 76 fl. 80 cr.

ad I. Procesul verbal se ia spre scire. Dnii amintiţi se declară membri ordinari ai Asociaţiunii. Primirea sumei de 20 fl. 80 cr. se confirmă.

ad II. Raportul se ia spre scire. Dnii amintiţi se declară membri ordinari ai Asociaţiunii. Primirea sumei de 76 fl. 80 cr. se confirmă. Se dispune întroducerea agenturei în lista de expediţie a „Transilvaniei".

59, (157—1899). Dl *Vasile Hossu*, fiind bolnav deja de un an, se roagă a fi dispensat dela oficiul de director al despărţemêntului XXIV (Mureş-Oşorheiu), ca nu cumva din causa dînsului să stagneze afacerile Asociaţiunii.

Cu conducerea afacerilor despărtemêntului XXIV se încredinţează vice-preşedintele I. Pantea.

60. (161 şi 163—1899). *Direcţiunea şcoalei civile de fete* înaintează:

I. *Procesul verbal* al conferenţei corpului didactic din 31 Ian. a. c. În această conferenţă s'au pertractat afaceri curente, precum şi chestiunea traducerii a doue manuale de prof. I. Popovici.

II. *Cererea* văduvei *Elena Balteş*, în care se roagă, ca fiică sa Maria, elevă în cl. II., să fie dispensată dela plătirea didactrului pe 1898—99 şi de taxa de înscriere.

ad I. Spre scire.

ad II. Cererea se încuviinţează, dar numai relativ la didactru.

61 (167—1898), Se aduce la cunoscinţă, că *tribunalul administrativ* a respins recursul dat de Asociaţiune în causa unei competinţe de 20 fl. după lăsămêntul *Marincaş*.

Spre scire.

62. (172—1899). *Direcţiunea despărţemêntului XVI.* (Selagiu) înaintează *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 8 Februarie a. c. Se constată:

1. Pentru statorirea literelor fundaţionale ale „Fondului şcoalelor selăgene" s'a ales o comisiune de trei.

2. Din sumele preliminate pentru augmentarea bibliotecei despărţemêntului şi înfiinţarea de biblioteci poporale s'a decis a se procura cărţi pe sama bibliotecei despărţemêntului şi a se prenumera „Dietetica poporală" în 10 exemplare.

3. S'a decis înființarea de agenturi în Șimleu și Șomcuta; aceasta din urmă având a fi provĕdută cu o bibliotecă, pentru care se asemnează 10 fl.

4. S'a decis a se cere dela comitetul central liberarea de diplome pentru membrul fundator Dr. I. Nechita și membrul pe viață Teodor Pop.

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse se aprobă. Biroul se însărcinează a libera diplome dlor Dr. I. Nechita și Teodor Pop.

63. (174—1899). *Reuniunea de împrumut și păstrare* în *Ilva-mare* se înscrie membru ordinar.

Se primesce.

64. (183—1899). *Cassarul despărțĕmêntului V* (Sĕliște) trimite 30 fl. adecă restul din taxa de membru fundator a dlui Mihail Ittu, silvicultor în Sĕliște.

Dl Mihail Ittu se provede cu diplomă de membru fundator.

65. (188—1899). *Direcțiunea despărțĕmêntului XXX* (Sighișoara) înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 15 Dec. 1899. În această ședință s'a decis a se amâna alegerea noului comitet cercual pentru proxima adunare cercuală ordinară.

Spre scire.

66. (171—1899). *Oficiul de cassă* înaintează *raționiniul* fondurilor Asociațiunii pe anul 1898.

Se predă unei comisiuni compuse din dnii Part. Cosma, Ios. St. Șuluțiu și On. Tilea.

67. (173—1899). *Agentura* Asociațiunii din *Tohanul vechiu,* cu 7 membri ordinari și 9 ajutători, se roagă pentru trimiterea „Transilvaniei“ anul 1898 și cei viitori, precum și pentru alte cărți corespunzĕtoare pe sama bibliotecei sale.

Agentura din Tohanul vechiu se întroduce în lista de expediție a „Transilvaniei“; pe sama bibliotecei sale se donează 2 ex. „Povești din popor“ și 1 ex. „Higiena copilului“. „Transilvania“ pe anul 1898 nu mai e disponibilă.

68. (204—1898). *Comitele suprem* din loc la însărcinarea ministrului de comerciu transpune 400 fl., care sumă se pune la dispoziția Asociațiunii, ca să o împartă ca *ajutoare la meseriași* români din patrie.

Spre scire, având a se escrie concurs pentru 16 ajutoare de câte 25 fl. la an.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Puşcariu* m. p., vice-președ. Dr. *Beu,* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu, în 7 Martie 1899. *P. Cosma* m. p., Dr. *Remus Roşca* m. p., *Ioan Crețu* m. p.

200—1899.

PROIECT DE REGULAMENT

pentru înființarea și administrarea bibliotecelor poporale pe teritorul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român".

§. 1. Pentru ajungerea scopului Asociațiunii, care este: înaintarea culturii poporului român, între alte mijloace §-l 2 din statute prevede și înființarea de biblioteci poporale prin comunele din despărțeminte, iar înființarea și provederea acelora cu lectură acomodată pentru popor §-l 45 p. 4 din statute le pune în sarcina comitetelor cercuale ale Asociațiunii.

§. 2. Scopul bibliotecilor poporale este: răspândirea cunoscințelor folositoare din ori-ce ram al activității omenesci și desvoltarea gustului de cetit în massele mari ale poporului român.

§. 3. Drept mijloace pentru înființarea bibliotecilor poporale servesc: sumele lăsate conform statutelor Asociațiunii la dispoziția comitetelor cercuale, colectele, contribuirile membrilor și eventualele daruri, ce s'ar face în acel scop.

§. 4. Bibliotecile poporale formează proprietatea „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român" și stau sub supraveghiarea și controla comitetelor cercuale, evidența bibliotecelor poporale o poartă notarii despărțemintelor, iar directorii acelora în rapoartele anuali despre activitatea despărțemintelor vor arăta comitetului central numărul, starea și modul de funcționare al bibliotecilor poporale (§§ 39 și 43 din regulamentul afacerilor interne pentru despărțemintele Asociațiunii).

§. 5. În comune mai mari cu peste 2000 locuitori români se vor înființa biblioteci poporale stabile, iar pentru comunele mai mici se va adopta sistemul așa numitelor biblioteci poporale ambulante.

§. 6. Procurarea cărților o provĕd comitetele cercuale după un plan și cu un scop determinat. Cărțile vor trebui să întrunească drept prima condițiune: stil ușor, poporal și tractând cu preferință chestiuni, ce se referesc la lipsele dilnice ale locuitorilor români din comunele aparținătoare despărțemintelor, ca: chestiuni de agricultură, pomărit, grădinărit, vierit, stupărit, industrie, comerciu, drept ș. a., fără de a se trece cu vederea scrierile beletristrice de cuprins instructiv și distractiv, scrierile de cuprins istoric, etnografic și religios-moral.

Scrieri de cuprins îndoielnic n'au loc în bibliotecile poporale, precum nici astfel de scrieri, cari propagă idei ireligioase ori imorali, socialiste, antidinastice și anticonstituționale.

§. 7. Bibliotecile poporale stau sub imediata îngrijire a agenturilor comunale, notarul agenturii va funcționa și ca bibliotecar, eventual agentura va încredința unei anumite persoane purtarea agendelor de biblio-

tecar, care va avé să se ocupe în special cu administrarea bibliotecei, să poarte registrele necesarii, să îngrijască de bunăstarea ei și să împrumute cărțile din bibliotecă pentru cetire.

§. 8. Agentura va face raport în fiecare an păn' la 15 Decembre comitetului cercual despre starea bibliotecei poporale, despre mĕsura în care a fost folosită biblioteca, arătând căți locuitori s'au folosit de ea și ce cărți au fost mai des cetite.

§. 9. Fiecare bibliotecă poporală va fi provĕdută cu inventar, din care un exemplar să păstrează la comitetul cercual. În inventar au să fie înșirate toate cărțile, ce constitue biblioteca, cu indicarea autorului, a titlului cărții, a locului și anului tipăririi și a numĕrului volumelor. Toate cărțile au să poarte sigilul despărțĕmêntului, căruia aparțin, iar la bibliotecile stabile și sigilul agenturei comunale.

§. 10. Bibliotecile poporale ambulante se împart în grupuri sau mici biblioteci de aceeași mărime, cuprinḑênd fiecare grup cărți din deosebitele ramuri de literatură română adăpostite în dulapuri de acelaș fel; cărțile din singuraticele dulapuri formează tot atâtea biblioteci ambulante; ele se însemnează cu numeri deosebiți, avênd fiecare grup inventar special.

Sediul despărțĕmintelor este totodată și sediul bibliotecilor poporale ambulante.

§. 11. Atât bibliotecile stabile, cât și cele ambulante se vor adăpostí în locașuri scutite de umeḑeală și de pericolul de foc. Agentura comunală și bibliotecariul ei sunt responsabili pentru buna conservare a bibliotecii.

§. 12. Timpul, cât are să stee o bibliotecă ambulantă într'o comună, îl fixéză comitetul cercual; peste acel timp nici o agentură nu poate reținé aceeași bibliotecă în comuna sa, ci are să o schimbe la comitetul cercual cu altă bibliotecă ambulantă. Schimbarea reciprocă a bibliotecilor ambulante se face la un termin anumit, ce-l vor fixa comitetele cercuale.

§. 13. Bibliotecile poporale ale Asociațiunii se pun la dispositia poporului român sciutor de carte de pe teritoriul despărțemintelor gratuit.

§. 14. Privitor la împrumutarea cărților din bibliotecile poporale sunt de observat următoarele regule:

a) Bibliotecile poporale stau deschise în fiecare Duminecă dela 11—12 oare a. m., în acest timp poate împrumuta fiecare sciutor de carte român cărți spre cetire. Cărți afară de comună nu se împrumută.

b) Nime nu poate împrumuta de odată mai mult decât o carte din bibliotecă.

c) Cărțile se dau din bibliotecă pe lângă revers de primire, care se restitue la înapoiarea cărții.

d) Nime nu poate reţinè fără de avisarea bibliotecarului cartea împrumutată mai mult de 2 septĕmâni.

e) Pentru înapoiarea cărţii în starea în care a primit'o, este respundĕtor cetitorul, care a împrumutat cartea din bibliotecă, el este dator a recompensa ori-ce deteriorare a cărţii împrumutate.

f) Cei-ce în adins strică ori murdăresc cărţile împrumutate, pe lângă aceea, că au să rebonifice dauna causată, îşi pierd totodată şi dreptul de a mai primi cărţi din biblioteca poporală.

Nr. 204—1899.

CONCURS.

Pe basa conclusului comitetului central al Asociaţiunii Nr. 68 din 2 Martie a. c. se escrie concurs pentru conferirea a 16 ajutoare de câte 25 fl. anual din suma de 400 fl. pusă la dispoziţia Asociaţiunii de cătră ministrul de comerciu pentru ajutorarea învĕţăceilor meseriaşi români din patrie.

Ajutoarele se vor împărţi în două rate semestrale şi anume la 1 Ianuarie şi 1 Iulie a fiecărui an.

Învĕţăceii meseriaşi, cari doresc a reflecta la unul dintre aceste ajutoare, au să înainteze pe lângă cerere următoarele documente:

1. atestat de botez în original sau în copie legalisată;

2. testimoniu şcolastic cel puţin de 4 clase elementare;

3. atestat, că se află deja lucrând la vre-un măiestru sau corporaţiune şi cu ce succes;

4. contract, în original sau copie legalisată, încheiat cu măiestrul conform §. 61 al legii industriale (Art. de lege XVII. 1884);

5. atestat de moralitate dela autoritatea locală competentă şi

6. adeverinţă dela părinţi sau tutori, că sunt decişi a-i lăsa la învĕţătură, până se vor perfecţiona pe deplin.

Cererile instruite cu aceste documente să se înainteze la subsemnatul comitet până în 15 Aprilie n. a. c.

Cererile întrate mai târdiu nu se vor considera.

Din şedinţa comitetului central al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ ţinută în Sibiiu la 2 Martie 1899.

Dr. Ilarion Puşcariu,
vice-preşed.

Dr. Beu,
secr. II.

Redactor: Dr. C. Diaconovich Tiparul Tipografiei archidiecesane.

Nr. 432—1899.

Proces verbal

din 13 Aprilie 1899. Şedinţa ordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

Preşedinte: *I. M. Moldovan*, — Notar: *Dr. I. Beu.* — Membrii presenţi: *Zah. Boiu, I. Creţu, Partenie Cosma, Dr. Corn. Diaconovich, N. Ivan, I. Papiu, Dr. Ilarion Puşcariu, Dr. Remus Roşca, I. V. Rusu, Leontin Simonescu, I. St. Şuluţiu* şi *N. Togan.*

69. Cu *verificarea* procesului verbal al şedinţei de aḍi.

Se încredinţează dnii: I. V. Rusu, Leontin Simonescu şi N. Togan.

70. (267—1899). Dl *Francisc Hossu-Longin*, directorul despărţĕmêntului VIII, înaintează cu data 20 Martie a. c. procesul verbal al conferenţei, ce inteligenţa română din Deva a ţînut în 15 Martie a. c. în urma scrisorii comitetului central Nr. 233—1899. Se constată, că conferenţa a încredinţat pe dl Francisc Hossu-Longin, ca să roage comitetul central al Asociaţiunii, ca *adunarea generală* proximă să o ţină în opidul *Deva.*

De hotărîrea conferenţei inteligenţei române din Deva se ia act cu plăcere şi se decide a se ţiné adunarea generală din est an în opidul Deva în 27 şi 28 August a. c. Programul şedinţelor se va stabili mai târḍiu. Acest conclus este a se aduce la cunoscinţa despărţĕmêntului VIII (Deva).

71. (417—1899). Secretarul I înaintează raport despre informaţiunile luate şi pertractările începute conform conclusului Nr. 5 (b.) din 26 Ianuarie a. c. în causa *loteriei* proiectate în favorul Casei naţionale şi a internatului de băieţi.

Se ia act de raportul secretarului I. Planul presentat al loteriei se aprobă. (Aclus *A*).

Biroul se însărcinează a înainta ministerului de finanţe fără amânare o cerere pentru concesionarea loteriei şi pentru scutirea ei de porto, dare şi competinţe.

Arangiarea loteriei se încredinţează unei comisiuni de cinci, compusă din dnii Ios. St. Şuluţiu, Part. Cosma, N. Togan, N. Ivan şi Dr. Corn. Diaconovich, iar pentru administrarea banilor se va ruga institutul „Albina"; ca notar va serví unul dintre secretarii Asociaţiunii. Comisiunea va lucra în sensul instrucţiunilor speciale, ce i-se vor da (aclus *B.*), iar pentru acoperirea speselor împreunate cu arangiarea loteriei i-se deschide un credit de fl. 1000.— din fondul Casei naţionale, avênd să presinte raţiociniu din 3 în 3 luni cu începere dela 30 Iunie a. c.

72. (142—1899). *Reuniunea carpatină transilvană* învită comitetul central al Asociaţiunii, să se însărcineze cu arangiarea unei camere românesci la *exposiţia etnografică,* ce se va deschide în Cluj cu ocasiunea desvălirii

monumentului regelui Matia Corvinul. Secretarul I. în urma însărcinării primite în ședința ultimă, de a lua în Cluj informațiuni despre condițiunile și modalitățile, în cari se arangiază exposițiunea de sub întrebare, înaintează raportul său. După ascultarea acestui raport:

Comitetul central cu considerare la împrejurarea, că el însuși se ocupă cu lucrările prealabile pentru înființarea unui museu etnografic, nu poate lua asupra-și angajamentul ce i-se cere.

73. (148—1899). Advocatul Dr. Hans Bordan înaintează actele *procesului Asociațiunii contra Septimiu Albini,* reclamate prin conclusul Nr. 201 din 30 Octobre 1897, și cere dispozițiunile comitetului central.

Continuarea pașilor judecătoresci se încredințează advocatului Dr. Hans Bordan, iar biroul se autorisează a-i da plenipotență nouă, eventual și un avans de spese.

Adv. Dr. H. Bordan se îndrumă a lua fără amânare remediile legale contra decisului Nr. 3932 din 27 August 1898, care s'a dat numai din greșală, apoi după ce se va fi convins că lăsământul lui Vas. Albini încă nu s'a pertractat, nici alterat, va avé să ceară din nou neamânata ordonare a pertractării lăsământale.

74. (378—1899). Se înaintează:

1. o scrisoare cu data 7 Aprilie a. c., prin care dl Tit Liviu Albini se roagă, ca Asociațiunea să primească administrarea „fondului adunat prin subscriere publică pentru ridicarea unui monument pios pe mormêntul reposatului *Avram Iancu*“;

2. o scrisoare cu data 4 Aprilie a. c., prin care dl I. Bibicescu din Bucuresci aduce la cunoscință, că la cererea dlui T. L. Albini a dispus să se înainteze presidentului Asociațiunii fondul de sub întrebare în suma de 4701 fl. 40 cr.

3. o scrisoare a institutului „Victoria“ din Arad cu data 5 Aprilie a. c., prin care presidentul Asociațiunii se încunoscințează, că „Banca Națională a României“ i-a asemnat suma de 4701 fl. 40 cr.; iar în legătură se notifică, că în casul, când această sumă ar rémâné ca deposit la „Victoria“, institutul ofere 5 ½ % interese netto.

Comitetul central se declară gata a primí suma amintită ca deposit și o va administra sub numirea „Fondul pentru monumentul lui Avram Iancu“. Până la alte dispoziții suma rémâne ca deposit la institutul „Victoria“ pe lângă 5 ½ % interese. După primirea libelului de depunere primirea sumei se va confirma dlor T. L. Albini și I. Bibicescu și institutului „Victoria“.

75. (419—1899). Biroul raportează, că dnii Dr. D. P. Barcianu, Andreiu Bârseanu, Dem. Comșa, Silv. Moldovan, Virgil Oniția, George Pop, Mateiu Voileanu și Dr. G. Vuia conformându-se cererii comitetului

central Nr. 113 din 26 Ianuarie a. c. au binevoit a trimite la terminul stabilit pe 15 Martie a. c. consemnările cerute ale publicațiunilor acomodate, din cari să se compună un *repertoriu general pentru bibliotecele poporale ale Asociațiunii.*

Secretarul I se îndrumă a compune repertoriul general fără a aștepta mai departe răspunsul dlui Dr. E. Dăianu, și să-l presinte comisiunii exmise cu conclusul Nr. 6 din 26 Ianuarie a. c. pentru a puté fi înaintat în timp apropiat comitetului central.

Dlor Dr. D. P. Barcianu, Andreiu Bârseanu, Dem. Comșa, Silvestru Moldovan, Virgil Onițiu, George Pop, Mateiu Voileanu, Dr. G. Vuia li-se exprimă mulțămită pentru lucrările făcute în interesul înaintării culturale a poporului nostru.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Puşcariu* m. p., v.-președ. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu în 17 Aprilie 1899. *I. V. Rusu* m. p. *L. Simonescu* m. p. *Nic. Togan* m. p.

Nr. 453—1899.

Proces verbal

din 20 Aprilie 1899. Ședința extraordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: Dr. *Ilarion Puşcariu.* — Notar: Dr. *Ilie Beu.* — Membrii presenți: *Zaharia Boiu, Partenie Cosma, I. Crețu, N. Ivan, I. Papiu, Leontin Simonescu și Ios. St. Șuluțiu.*

76. Pentru *verificarea procesului verbal* al ședinței de adi

Se designează dnii: Zaharia Boiu, I. Crețu și Ios. St. Șuluțiu.

77. (448—1899). Secretarul II. presentează *cererile* întrate în urma concursului Nr. 204 din 2 Martie a. c. Cereri întrate la timp sunt 72, iar după termin a întrat 1.

Ajutoarele de câte 25 fl. anual din suma de 400 fl. pusă la dispositia Asociațiunii de către ministrul de comerciu al țării se conferă cu începere dela 1 Ianuarie a. c. următorilor învețăcei-meseriași:

1. Nicolae Țîpău din Orăștie, învețăcel-lăcătar în Orăștie;
2. Achim Micșescu din Caransebeș, învețăcel-tipograf în Caransebeș;
3. Augustin Rusu din Mureș-Uioara, cottul Alba-inf., învețăcel de turnătorie în Sibiiu;
4. Ioan Indolean din Agârbiciu, cottul Turda-Arieș, învețăcel-faur în Turda;

5. Emanuil Cotoroga din Câmpuri-Surduc, cottul Hunedoara, învĕţăcel-pantofar în Haţeg;

6. Gavrilă Remeş din Bocşa-română, cottul Selagiu, învĕţăcel-faur în Bala;

7. Ioan Bucşa din Posta, cottul Sătmar, învĕţăcel-pantofar în Baia-mare;

8. Simion Popa din Teiuş, cottul Alba-inferioară, învĕţăcel-măsar în Teiuş;

9. Eugen Pop din Urca-de-câmpie, cottul Turda-Arieş, învĕţăcel-lăcătar în Turda;

10. Eugen Savu din Sebeşul-săsesc, cottul Sibiiu, învĕţăcel-franzelar în Sibiiu;

11. Victor Preancu din Sâncel, cottul Târnava-mică, învĕţăcel-croitor în Blaj;

12. Simion Bogdan din Satul-nou, cottul Torontal, învĕţăcel-mĕsar în Satul-nou;

13. Miron Tulvan din Câmpanii de sus, cottul Bihor, învĕţăcel-faur în Okány;

14. Simion Rus din Măgina, cottul Alba-inf., învĕţăcel-pantofar în Braşov;

15. Nicolau Albu din Lupşa, cottul Turda-Arieş, învĕţăcel-franzelar în Sibiiu;

16. Traian Marian din Monostur, cottul Timiş, învĕţăcel-franzelar în Sibiiu.

Avênd însă în vedere, că învĕţăcelul Simion Popa încă în August a. c. devine calfă şi astfel va beneficia numai de o rată a ajutorului, ce i s'a votat; acest ajutor se conferă cu începere dela 1 Iulie a. c. lui

17. Traian Domşa din Intrĕgaldi, cottul Alba-inferioară, învĕţăcel pantofar în Sibiiu.

78. (249 şi 274—1899). *Judecătoria cercuală din Sebeşul săsesc* transpune cu data 3 Februarie a. c. decisul de predare în causa lăsământului *Grigorie Forró*, iar cu data 18 Martie a. c. decisul relativ la extradarea a două libele de depunere clausulate dela institutul „Sebeşana“ usufructuarei văduve.

Spre scire, avênd a se ţinè în evidenţă.

79. (226—1899). *Tipografia seminarului din Blaj* înaintează cu data 5 Martie a. c. un cont despre 30 fl. 91 cr. pentru *cărţi religioase* vêndute Asociaţiunii.

Suma de 30 fl. 91 cr. se asemnează spre achitare Tipografiei seminarului gr. cat. în Blaj.

80. (240—1899). *Librăria archidiecesană din Sibiiu* înaintează cu data 7 Martie a. c. un cont, din care resultă, că Asociaţiunea are faţă de numita librărie o competinţă de 36 fl. 25 cr. după cărţi date în comisiune,

iar aceasta are o pretensiune de 69 fl. 90 cr. pentru cărți religioase vêndute Asociațiunii și un concurs publicat în „Telegraful român“; va să dică un sald de 33 fl. 65 cr. în favorul Librăriei archidiecesane.

Fiind contul în ordine, suma de 33 fl. 65 cr. se asemnează spre achitare Librăriei archidiecesane.

81. (236 și 324—1899). S'au înscris membri fundatori la *Casa națională:*

1. *„Sentinela“*, institut de credit în Satul-nou, spre care scop a trimis ca prima rată 2 acții proprii în valoare nominală de câte 50 fl.; și
2. *„Făgețana“*, institut de credit în Făget, spre care scop a trimis ca prima rată un libel de depunere despre 250 fl.

De înscrierea institutelor „Sentinela“ și „Făgețana“ între membrii fundatori ai Casei naționale se ia act cu plăcere. Primirea a 2 acții în valoare nominală de 100 fl. dela institutul „Sentinela“ și a unui libel de depunere despre 250 fl. dela institutul „Făgețana“ se confirmă.

82. (243, 257 și 258—1899). Pentru *Casa națională* au întrat donațiuni dela institutele de credit:

1. *„Sebeșana“* în Sebeșul-săsesc 25 fl.
2. *„Timișana“* în Timișoara 20 fl. și
3. *„Cordiana“* în Foventea 10 fl.

De donațiunile amintite se ia act cu mulțămită. Primirea sumei de 25 fl. dela „Sebeșana“, 20 fl. dela „Timișana“ și 10 fl. dela „Cordiana“ se confirmă.

83. (334—1899). Direcțiunea institutului de credit *„Albina“* aduce cu data 3 Aprilie a. c. la cunoscință, că adunarea generală a „Albinei“ a votat și în acest an 1000 fl. pentru trebuințele școalei civile de fete, care sumă se poate ridica pe lângă chitanță.

Comitetul central ia act cu mulțămită de donațiunea „Albinei“ și autorisează oficiul de cassă a ridica suma amintită.

84. (326—1899). Dl *Ios. St. Șuluțiu* înaintează cu data 1 Aprilie a. c. *raport despre cercetarea școalei* și a internatului Asociațiunii în lunile Ianuarie, Februarie și Martie a. c. Constată, că a aflat pretutindenea ordine și progres și că starea sanitară e mulțămitoare.

Spre scire.

85. (268, 272, 367, 368 și 369—1899). *Direcțiunea școalei civile de fete* înaintează:

I. *raportul* prescris *despre revisiunile de clasă* făcute în pătrarul al doilea al anului școlar 1898—99;

II. *cererea profesoarei Eugenia Moga* n. *Trif* pentru acordarea din causă de morb a unui concediu din 20 Martie până 26 Aprilie a. c.; în legătură se face raport și relativ la suplinirea studiilor, ce propune prof. Eugenia Moga;

III. *hârtia inspectorului de școale* din loc Nr. 2624—1899, prin care acesta comunică ordinațiunea ministerială Nr. 4642—1898 relativ la *arborarea unui steag tricolor maghiar* cu marca țĕrei pe edificiile școlare în 11 Aprilie, 18 și 20 August ale fie-cărui an și eventual și la alte dile, ce va mai fixa legislațiunea;

IV. *hârtia inspectorului de școale* din loc Nr. 2296—1898, prin care acesta aduce la cunoscință rescriptul ministerial Nr. 4196—1898 relativ la decretarea de *sĕrbătoare școlară a dilei de 19 Novembre* întru amintirea reposatei-regine; cu această ocasiunea elevii vor avé să iee parte la serviciul divin, după care se va ține producțiune școlară;

V. *procesul verbal al conferenței corpului didactic* din 28 Martie a. c.; în această ședință:

a) s'au pertractat afaceri curente, ce nu reclamă dispositii speciale;

b) s'au presentat cele doue hârtii ale inspectorului de școale din loc, amintite sub III și IV; și

c) s'a stabilit consemnarea manualelor de învĕțămênt pe anul școlar 1899—1900.

ad I. Spre scire.

ad II. Cererea profesoarei Eugenia Moga se încuviințează; de suplinirea provisorie se ia act.

ad III. Direcțiunea școalei se autorisează a procura un steag corĕspundĕtor și se îndrumă a îngriji, ca să se satisfacă ordinațiunea ministerială de sub întrebare.

ad IV. Direcțiunea școalei se îndrumă a se conforma amintitului rescript ministerial.

ad V. Procesul verbal se ia spre scire și consemnarea manualelor de învĕțămênt pe anul școlar 1899—1900 se aprobă.

86. (205—1899). Dl *Rubin Patița,* advocat în Alba-Iulia și membru pe viață al Asociațiunii, prin hârtia sa presentată aici la 1 Martie a. c. ofere spre cumpărare 23 bucăți de *copii de bani ai principilor transilvani* pe prețul de 100 fl., care sumă să i-se socotească în suma, ce se mai cere pentru a fi declarat membru fundator al Asociațiunii.

Fiind valoarea numismatică și metalică a copiilor de bani oferite de dl Rubin Patița neînsemnată, ofertul nu se poate primi.

87. (220—1899). *Direcțiunea despărțĕmêntului XXVII (Cohalm)* înaintează cu data 19 Februarie a. c. *procesul verbal* luat cu ocasiunea înființării unei agenturi în Cohalm în 11 Septembre 1898. Agentura s'a constituit alegêndu-se un president, un notar și un cassar.

Satisfăcêndu-se dispositiilor din §. 46 al Statutelor înființarea agenturei se aprobă. Dar dispositiile regulamentare relativ la agenturi (§§. 44—46 ai Regulamentului pentru despărțĕminte) sunt a se observa cu strictețĕ.

88. (223—1899). *Direcțiunea despărțemêntului XXIII (Turda)* înaintează cu data 3 Martie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 28 Ianuarie a. c. Se constată, că s'a constituit comitetul cercual alegêndu-se vice-president Iuliu Vlăduțiu, secretar Dr. Eugen Pătăcean și controlor I. Mesaroș.

La cassa centrală s'a trimis suma de 8 fl. din taxe încassate.

Procesul verbal se ia spre scire și constituirea se aprobă.

Primirea sumei de 8 fl. se confirmă.

89. (228—1899). *Direcțiunea despărțemêntului II (Bran)* înaintează cu data 5 Martie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 27 Februarie a. c. Se constată:

1. Din suma de 85 fl. asemnată de comitetul central s'a decis a se ajutora un învețăcel cu 25 fl. și doi cu câte 20 fl. și a se dota bibliotecile poporale din Zernesci și Tohanul vechiu cu câte 10 fl.

2. S'a luat conclus referitor la noua arondare a despărțemêntului.

3. S'a decis ținerea adunării cercuale proxime în 20 Iunie a. c. în Tohanul nou, cu care ocasiune din suma de 10 fl. oferită de dna Reveica Vodă se vor împărți trei premii de 5 fl., 3 fl. și 2 fl. acelor țărance, cari se vor distinge prin țesături și cusături.

Spre scire, aprobându-se conclusele aduse. Conclusul de sub 2. se va considera la timpul său.

90. (242—1899). *Vicecomitele cottului Sibiiu* cu data 6 Martie a. c. recearcă comitetul central, ca în fiecare an să-i trimită un exemplar al *rațiociniului și al raportului cassei*, și se roagă a fi încunosciințat, că anume în care lună i-se pot trimite actele amintite.

De oare-ce în sensul Statutelor comitetul central al Asociațiunii numai adunării generale este dator a presenta rațiociniu și raport despre gestiunea cassei, și ori-și-cine poate vedé mersul afacerilor Asociațiunii din publicațiunile acesteia, dl vicecomite este rugat a ne indica, că spre ce scop și pe ce basă își face recercarea sa.

91. (255, 332 și 354—1899). *Direcțiunea despărțemêntului „Oravița"* înaintează:

I. *suma de 210 fl.* și anume: 180 fl. dela dl Ioan Petrovici, preot în Ciclova română, pentru achitarea restului din taxa de membru fundator, și 30 fl. dela dl Nicolau Stupariu, loc. în Karlovač, ca rata a doua din taxa de membru pe viață.

II. *suma de 243 fl. 50 cr.* încassată ca taxe și anume: dela membri pe viață Ilia Trăilă 75 fl. și Toma Stanca 50 fl., dela membri pe viață Mina Nemoian, Petru Mioc, Iosif Vranianțu și Sofronie Avramescu câte 25 fl. ca a doua rată din taxa statutară, dela membrul ordinar vechiu Adam Albu 5 fl. pe 1899, iar dela dnii Petru Stefan din Mêrcina, Costa Radits din Sasca-montană, câte 5 fl. și Sofronie Liuba din Maidan 3 fl. 50 cr., toți aceștia din urmă s'au înscris membri ordinari noui;

III. *suma de 15 fl.* și anume: 10 fl. dela Nicolau Stupariu, ca a treia rată din taxa de membru pe viață, și 5 fl. dela Cornel Lengiel, preot în Jitin, care s'a înscris membru ordinar nou.

ad I. Primirea sumei de 210 fl. se confirmă. Dl Ioan Petrovici se provede cu diplomă de membru fundator și în legătură se rectifică eroarea, ce obvine în procesul verbal din 8 Decembre 1898, unde sub Nr. 304, al. 4, rândul 2, se ḑice „Ioan Popovici" în loc de Ioan Petrovici.

ad II. Primirea sumei de 243 fl. 50 cr. se confirmă. Dnii Ilia Trăilă și Toma Stanca, achitându-și întreagă taxa, se provĕd cu diplomă de membri pe viață. Dnii Petru Stefan, Costa Radits și Sofronie Liuba se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

ad III. Primirea sumei de 15 fl. se confirmă. Dl Cornel Lengiel se declară membru ordinar al Asociațiunii.

92. (256—1899). Comitetul despărțĕmêntului *„Cătina"* al Reuniunii învĕțătorilor români din archidiecesa gr. cat. roagă comitetul central, ca să-i pună la dispositie suma de 48 fl. 42 cr. colectată de dl Gl. Maioru pentru înființarea de bibliotece poporale (ambulante). Numitul comițet doresce a înființa astfel de bibliotece, pe cari se obligă a le lăsa în folosirea poporului român fără restricțiune.

Cererea nu se poate satisface, de oare-ce în sensul conclusului Nr. 7 din ședința a II-a a adunării generale din 1894 suma indicată se poate conferí numai despărțĕmintelor Asociațiunii.

93. (263—1899). *Direcțiunea despărțĕmêntului XIII (Abrud)* înaintează cu data 18 Martie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 13 Martie a. c. În această ședință s'au pertractat afaceri curente și s'a luat conclus referitor la o nouă arondare a despărțĕmêntului în sensul, ca comunele de peste Dealul mare și Sălciua să se încorporeze la despărțĕmintele vecine.

Spre scire. Conclusul referitor la noua arondare a despărțĕmêntului se va considera la timpul sĕu.

94. (266—1899). *Direcțiunea despărțĕmêntului „Bocșa"* înaintează cu data 18 Martie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual ținută în Côlnic la 5 Martie a. c. Din acesta se constată:

1. S'a decis a se propune comitetului central, ca comunele Goruia și Gerliște să fie încorporate la despărțĕmêntul „Oraviței".

2. S'au luat spre scire rapoartele membrului Ioan Marcu despre înființarea de agenturi în Bocșa-română (v. concl. Nr. 58 din 1899) și în Vasiova. În comuna aceasta din urmă s'au înscris 5 membri ordinari noui, anume dnii Dumitru Avram, Iosif Jurca, George Drăgălină, Nicolau Bloju și Mitru Oance, și 14 membri ajutători. Dela toți aceștia s'a în-

cassat 40 fl., din care sumă — reţinêndu-se 20% — 32 fl. s'au trimis la cassa centrală.

3. S'a hotărît, ca proxima conferenţă poporală să se ţină în Vasiova la 6 Martie a. c.

4. Simţindu-se lipsa de statute tipărite s'a decis a se cere dela comitetul central 50 exemplare.

Procesul verbal se ia spre scire; de înfiinţarea unei agenturi în Vasiova se ia act cu plăcere. Conclusul de sub 1, se va considera la timpul său; celelalte concluse se aprobă. Dnii amintiţi sub 2. se declară membri ordinari ai Asociaţiunii. Biroul se însărcinează a trimite 50 exemplare din Statute.

95. (273—1899). Dl *Petru Vancu*, învĕţător în Măderat, cu data 15 Martie a. c. ofere pe sama fondului Asociaţiunii 720 exemplare din scrierea sa *„Vieritul“* cu condiţiunea, ca să i-se rebonifice spesele de tipar în suma de 160 fl.

Ofertul dlui P. Vancu nu se poate primi, dar scrierea sa se va recomanda pentru bibliotecele poporale ale Asociaţiunii.

96. (278—1899). *Direcţiunea despărţĕmêntului „Lugoş“* înaintează cu data 18 Martie a. c. *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 11 Februarie a. c. În această şedinţă s'au pertractat afaceri curente şi s'a constituit comitetul cercual alegêndu-se vice-president Dr. Iacob Maior, cassar Vasilie Jurca şi notar-controlor Ioan Iorga.

Spre scire, aprobându-se constituirea comitetului cercual.

97. (303—1899). *Direcţiunea despărţĕmêntului XXV (M.-Ludoş)* înaintează *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual dela 2 Martie a. c., din care se constată:

1. S'a decis a se exprima dorinţa, ca la o nouă arondare despărţĕmêntului XXV să i-se mai anexeze unele comune din apropierea M.-Ludoşului.

2. S'a hotărît, ca să fie rugat comitetul central a pune la cale o conscriere generală exactă a tuturor familiilor române şi în legătură o colectă a crucerului.

Procesul verbal se ia spre scire. Dorinţa comitetului cercual de sub 1. se va considera la timpul său. Propunerea de sub 2. nu se poate primi.

98. (311 şi 353—1899). S'au înscris *membri ordinari noui* ai Asociaţiunii dnii Petru Stoica, înv. pens. în Satul-nou, Stefan Popa, preot în Seleuş şi Teodor Petrişor, înv. în Alibunar.

Domnii amintiţi se declară membri ordinari ai Asociaţiunii.

99. (312—1899). În considerarea, că *despărţĕmêntul „Mociului“* nu a dat semne de activitate ani de-a rândul şi că e necesar, ca Asociaţiunea să-şi aibă representanţii săi şi în acele părţi,

Se decide a se reorganisa despărţĕmêntul „Mociului“, iar cu conducerea reorganisării să fie încredinţat dl Ioan

Moldovan, membru pe viață al Asociațiunii și protopop în Cătina.

100. (329—1899). *Direcțiunea despărțĕmêntului XI (Blaj)* înainteză cu data 31 Martie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 26 Martie a. c., din care se vede:

1. S'au pertractat afaceri curente, ce nu reclamă dispositii speciale.

2. S'a luat spre scire înființarea de bibliotece poporale în Căpâlna și Micăsasa.

3. S'a desbătut chestiunea nouei organisări a despărțĕmêntului, asemenea și proiectul de Regulament pentru bibliotecele poporale.

Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele relative la chestiunile de sub 3. se vor considera la timpul lor.

101. (339—1899). *Cassarul despărțĕmêntului „Beiuș"* înaintează cu data 3 Aprile a. c. suma de *28 fl. încassată din taxe* dela dșoara Cornelia Nicola și dl Ioan Busiția, ambi profesori în Beiuș, cari s'au înscris membri ordinari noui, și dela 5 membri ordinari vechi.

Primirea sumei de 28 fl. se confirmă. Dșoara Cornelia Nicola și dl Ioan Busiția se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

102. (341—1899). *Directorul despărțĕmêntului „Sătmar"* înaintează cu data 1 Aprilie a. c. suma de 15 fl. încassată dela dnii Mihaiu Ciurdar, protopop în Szamos-Dob, Victor Szilágyi, preot în Óvári, și Ioan Szabó, preot în Csenger-Ujfalu, cari s'au înscris *membri ordinari noui.*

Primirea sumei de 15 fl. se confirmă. Dnii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

103. (347—1899). *Directorul despărțĕmêntului XII (Alba-Iulia)* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 19 Februarie a. c., la care au participat dnii Rubin Patița, Ios. B. Roman și Dr. I. Marciac.

În această ședință, pe lângă afaceri curente, s'a pertractat și raportul fostului cassar pe anii 1897 și 1898, care s'a luat spre scire, hotărîndu-se a se cere dela comitetul central asemnarea sumei preliminată pe anii 1897 și 1898. Cassar provisor s'a ales dl Ios. B. Roman, care însă, refusând a solví taxa de membru, nu mai figurează între membri Asociațiunii. Directorul în comitiva sa constată, că afacerile despărțĕmêntului stagnează din lipsa de zĕl la persoanele alese în comitetul cercual.

În considerarea, că la ședința comitetului cercual din 19 Februarie a. c. au fost presenți numai doi membri cu drept de vot și în consecuență în sensul §-ului 35 al Regulamentului pentru despărțăminte concluse valide nu s'au putut lua, procesul verbal de sub întrebare nu se poate considera. — Avênd mai departe în vedere, că dnii Florian Rusan și Dr. Al. Fodor se pare a nu vrea să facă parte din comitetul cercual, iar un al treilea nu mai este membru al Asociațiunii,

în conformitate cu §. 37 al Regulamentului pentru despărţăminte se decide convocarea unei adunări cercuale extraordinare; cu convocarea şi conducerea acesteia se încredinţează în calitate de delegat dl Nicolau Ivan, membru al comitetului central.

104. (219, 229, 292, 304, 305, 328, 422 şi 442). Au înaintat *raportul anual pe 1898* directorii despărţămintelor: XXVII (Cohalm), „Timişoara", XXX (Sighişoara), XXV (M.-Ludoş), V (Sălişte), XI (Blaj), VI (S.-Sebeş) şi XXI (Năsăud).

Spre scire.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Puşcariu* m. p., vice-preşed. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu, în 24 Aprilie 1899. *Ios. St. Şuluţiu* m. p., *Zach. Boiu* m. p., *Ioan Creţu* m. p.

Nr. 482—1899.

Proces verbal

din 4 Maiu 1899. Şedinţa ordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

Preşedinte: Dr. *Ilarion Puşcariu.* — Notar: Dr. *Beu.* — Membri presenţi: *Z. Boiu, Part. Cosma, I. Creţu.* Dr. *Corn. Diaconovich, N. Ivan, I. Papiu, I. V. Rusu, Ios. St. Şuluţiu* şi *N. Togan.*

105. Cu *verificarea* procesului verbal al şedinţei de aḑi

Se încredinţează dnii: Partenie Cosma, Dr. Corneliu Diaconovich şi Nicolau Ivan.

106. (702—1898). Secretarul I, în urma însărcinării primite în şedinţa din 22 Decembre 1898, de a înainta o propunere pentru folosirea sumei de 94 fl. 70 cr. din *fundaţiunea Scorţan*, destinată pentru cumpărarea şi împărţirea de cărţi religioase şi morale, propune, că cu considerare la împregiurarea, că la compunerea repertorului de cărţi pentru bibliotecele poporale s'a constatat lipsa aproape totală a scrierilor poporale de cuprins religios-moral, cari să corespundă tuturor recerinţelor, — Asociaţiunea să iee iniţiativa pentru editarea în contul şi sub firma ei proprie a unor asemenea cărţi în extensiune aproximativă de câte 4 coale de tipar şi cu un preţ de vêndare de 10 cruceri, folosind apoi dotaţiunea din fondul Scorţan pentru procurarea şi împărţirea gratuită a acestor ediţiuni.

Se decide, să se editeze în contul şi sub firma Asociaţiunii o carte de cuprins religios-moral în extensiune aproximativă de 4 coale de tipar, 8° mic, care să formeze începutul unei biblioteci poporale a Asociaţiunii şi în acest scop să se provadă cu Nr. curent.

Preţul unei broşuri va fi 10 cruceri, iar tiragiul 2000.

Din dotațiunea fondului Scorțan de fl. 94.70 se vor cumpĕra exemplare din această broșură și se vor împărți gratuit cu ocasiunea adunărilor generale și prin despărțĕminte în proporția numĕrului membrilor acestora. Restul rĕmâne în biblioteca Asociațiunii, pentru a puté provedé bibliotecele poporale și trebuințele despărțĕmintelor și pentru desfacere prin librării.

Spesele se vor acoperí din fondul G. Barițiu, la care are să între și dotațiunea primită din fondul Scorțan.

Pentru procurarea unui text corĕspundĕtor se va publica concurs și se va premia coala de tipar cu 30 coroane.

107. (472—1899). Oficiul de editură al *Academiei maghiare* trimite spre vedere cartea lui Dr. Réthy László: Corpus nummorum Hugariae, vol. I. fasc. I apărut în anul curent, și cere, ca în cas de prenumerare să i-se asemneze prețul de 5 fl.

Se decide procurarea amintitului op în contul dotațiunii bibliotecei.

108. (405—1899). Parteniu Cosma presentează decisiunea Nr. 383/2 1898 dto 31 Decembre 1898 a judecătoriei reg. cercuale din Cluj provĕdută cu clausula de valoare de drept Nr. 383/8 1898 ddto 10 Aprilie 1899 dela aceeaș judecătorie în causa lăsămêntului lui *Ioan Oltean*, primită în acest scop dela representantul Asociațiunii Dr. Aurel Isac din Cluj, carele sub cursul pertractării tot cu dînsul a stat în corespondență. Asociațiunea deci poate lua acum dispositiunile necesare pentru executarea testamentului fericitului Ioan Oltean.

Dl Dr. Aurel Isac a desvoltat rară energie și zel neobosit în cursul pertractării acestui lăsămênt. În scrisoarea sa adresată dlui Parteniu Cosma însă nu numai renunță la ori-ce onorar, ci declară, că chiar și ventilarea numai a chestiunii de a i-se vota un onorar ar considera-o de vătĕmare, pentru-că a lucrat cu devotament pentru o causă sfântă, a vrut să se facă vrednic de încrederea pusă într'însul și se simte fericit, că a putut serví cu folos Asociațiunea.

Comitetul ia act de decisiunea amintită și delegă din sînul sĕu o comisiune de trei, care studiând toate actele privitoare la legatul de Lei 100,000 a reposatului Ioan Oltean, să presenteze la ședința proximă o propunere relativ la punerea în lucrare a dispositiunilor testamentare ale fundatorului.

În comisiune se aleg dnii: Ios. St. Șuluțiu, Parteniu Cosma și Dr. Cornel Diaconovich. Iar dlui Dr. Aurel Isac i-se exprimă mulțămită pentru zelul și devotamentul, cu care a representat interesele Asociațiunii în afacerea aceasta înaintea judecătoriei lăsămêntale și a altor organe ale statului, cari s'au ingerat în această afacere.

109. (365—1899). La provocarea comitetului central Nr. 625 din 1898 stipendistul *Alexandru Liuba* trimite un document dela Academia

de sculptură din München, prin care atestă, că ar mai avé necesitate încă de doi ani pentru a-şi completa studiile. Roagă deci comitetul central ca să-i mai acordeze încă pe doi ani ajutorul de 100 fl. la an.

Stipendistului Alexandru Liuba i-se mai acordează ajutorul de 100 fl. pe anul şcolar 1899—1900.

110. (406—1899). *Direcţiunea despărţĕmêntului V.* (Seliște) înaintează cu data de 10 Aprilie a. c. *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 27 Martie a. c. Se constată:

1. S'a pertractat chestiunea nouei arondări a despărţĕmêntului, precum şi Proiectul de regulament pentru bibliotecele poporale.

2. S'a luat act de înfiinţarea unei agenturi în Gurarîului şi s'a decis, ca să se înfiinţeze agentură în fiecare comună a despărţĕmêntului.

3. Ca loc pentru proxima adunare cercuală s'a designat comuna Poiana.

Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele aduse se aprobă cu observarea, că cele referitoare la arondarea despărţĕmêntului şi la proiectul de regulament pentru bibliotecile poporale se vor considera la timpul său.

111. (423 şi 424—1899). *Direcţiunea despărţĕmêntului VI.* (Sebeş) înaintează:

I. *Protocolul* şedinţei comitetului cercual din 2 Nov. 1898, din care se constată:

a) S'a constituit comitetul cercual alegêndu-se secretar G. Tatar, cassar I. Oncescu şi controlor Sam. Roşu.

b) S'a decis inactivarea şi constituirea agenturelor, spre care scop s'au exmis mai mulţi delegaţi.

c) S'a hotărît, ca cu ocasiunea înfiinţării unei agenturi în comuna Săsciori să se întocmească acolo şi o bibliotecă poporală.

II. *Protocolul* şedinţei comitetului cercual din 11 Aprilie a. c. In această şedinţă s'au pertractat afaceri curente şi s'au luat concluse relativ la chestiunea nouei arondări a despărţĕmêntului şi la Proiectul de regulament pentru bibliotecile poporale.

ad I. Procesul verbal se ia spre scire. Constituirea se aprobă cu observarea, că este a se alege şi un vice-president al comitetului cercual. Conclusele aduse se aprobă.

ad II. Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele referitoare la noua arondare a despărţĕmêntului şi la Proiectul de regulament pentru bibliotecile poporale se vor considera la timpul său.

112. (438—1899). *Direcţiunea despărţĕmêntului „Beiuş“* înaintează cu data 16 Aprilie a. c. *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 26 Martie a. c. In această şedinţă:

1. S'a constituit comitetul cercual alegêndu-se vice-preş. Paul Papp, secretar Dr. Gavril Cosma, cassar Dr. Const. Popovici, controlor Vasiliu Ştefanică.

2. S'a pertractat Proiectul de regulament pentru bibliotecele poporale şi s'a aflat convenabil.

3. S'a decis înfiinţarea de agenturi în Vaşcou şi Ceica maghiară.

4. S'au pertractat afaceri curente, ce nu reclamă dispoziţii speciale.

Procesul verbal se ia spre scire. Constituirea şi concluzele aduse se aprobă.

113. (439—1899). Dl *Dr. Ilarion Puşcariu*, archimandrit şi vicar archiepiscopesc, donează Asociaţiunii câte 30 ex. din „Foişoara Telegrafului Român" pe anii 1876 şi 1877 şi 50 ex. din „Principii de pedagogie" pentru a se distribui bibliotecelor despărţĕmintelor.

De donaţiunea făcută de dl Dr. Ilarion Puşcariu se ia act cu mulţămită; cărţile se vor preda destinaţiunii.

114. (447—1899). *Direcţiunea despărţĕmêntului „Oravița"* înaintează cu data 18 Aprilie a. c. *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 8 Aprilie a. c. In această şedinţă:

1. S'a constituit comitetul cercual alegêndu-se pe lângă directorul Ilia Trăilă, notarul-controlor I. Perian, cassarul G. Dragoescu, încă un vice-preş. în persoana dlui Dr. P. Cornean.

2. S'a decis, ca în chestiunea celor 20% după taxele încassate prin despărţĕmênt să se înainteze la comitetul central o cerere specială.

3. S'a decis înfiinţarea de agenturi şi bibliotece poporale.

4. S'a luat conclus referitor la noua arondare a despărţĕmêntului, cerêndu-se ataşarea comunelor Goruia, Gerlişte şi Varadia.

5. Adunarea cercuală proximă s'a hotărît a se ţiné la 11 Iunie a. c. în comuna Cacova.

Procesul verbal se ia spre scire. Constituirea şi concluzele aduse se aprobă. Comunele Goruia, Gerlişte şi Varadia se ataşează la despărţĕmêntul „Oravița".

115. (450—1899). *Direcţiunea despărţĕmêntului XXIX (Mediaş)* înaintează cu data 20 Aprilie a. c.:

I. *Raportul* directorului pe anul 1898 şi

II. *Procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 29 Dec. 1898, din care se constată, că s'au pertractat afaceri curente, în deosebi s'a dat debitorilor despărţĕmêntului un moratoriu până la vara anului curent din causa recoltei rele din anul trecut.

ad I şi II Spre scire.

116. (456—1899). *Direcţiunea despărţĕmêntului „Bocşa"* înaintează cu data 21 Aprilie a. c. *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual, ţinută în Vasiova la 6 Aprilie a. c., precum şi suma de 40 fl. 80 cr. incursă din taxe. In şedinţa amintită:

1. S'a luat act, că la conferenţa ţinută în Cônlnic la 5 Martie a. c. dl I. Budinţianu a expus istoricul Asociaţiunii şi a vorbit despre pomărit, dl Stefan Albu despre legumărit şi dl P. Ieremia despre ţinerea şi prăsirea vitelor.

2. S'a luat spre scire raportul dlui Ioan Marcu despre activitatea sa desvoltată în raionul designat, în care a câștigat 6 membri ordinari și 43 membri ajutători noui.

3. La învitarea unor fruntași din Rafna s'a decis a se ține în 21 Maiu în această comună o conferență publică.

Directorul despărțemêntului relevează importanța conferențelor publice accentuând, că comitetul cercual a decis a continua cu praxa de până acum; și amintesce, că comitetul cercual a împărțit pe un preț bagatel 1735 altoi între locuitorii din Bocșa germană și jur.

S'au înscris membri ordinari noui dnii: I. Dolorean, N. Vulpe, Iosif Pocrean, I. Tieran, N. Antal și Mih. Panajoth.

Procesul verbal se ia spre scire; conclusele aduse se aprobă. D-nii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de 40 fl. 80 cr. se confirmă. Pentru activitatea, ce comitetul cercual a desvoltat, comitetul central își exprimă complăcerea sa.

117. (457—1899). Se anunță decedarea membrului fundator *Alexandru Filip de Chilia* din Abrud și a membrului pe viață *Oprea Bârză* din Sibiiu.

Comitetul central dă expresiune condolenței sale prin ridicare și la protocol, ce este a se aduce la cunoscința familiilor decedaților.

118. (463—1899). *Direcțiunea școalei civile de fete* înaintează cu data 27 Aprilie a. c. *procesul verbal* al conferenței corpului didactic dela 21 Aprilie a. c., din care se constată:

1. S'a pertractat și luat conclus în chestiunea introducerii studiilor principale din sfera pedagogică în cursul complementar al școalei civile. Acest conclus se înaintează cu raport special.

2. Pentru ținerea examenelor publice la finea anului școlar 1898—99 s'au fixat ḑilele 24, 26, 27 și 28 Iunie.

3. S'a decis a se face întrebare la comitetul central, dacă se susține ori nu și pe viitor taxa de 250 fl. pentru întreținerea în internat.

Procesul verbal se ia spre scire. Terminul examenelor publice se aprobă. Taxa de 250 fl. se menține și pe viitor.

119. (446 și 465—1899. *Direcțiunea despărțêm. „Timișoara"* înaintează:

I. Suma de 20 fl., din care 10 fl. ca prima rată dela dl Arcadie Oprean, oficiant la „Timișana", care s'a înscris membru pe viață.

II. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 24 Aprilie a. c., din care se constată:

a) S'a luat conclus relativ la noua arondare a despărțêmêntului.

b) S'au luat spre scire donațiunile făcute de „Timișana" (100 fl.), dnii Em. Ungurianu (100 fl.), I. Teodorovici (100 fl.) și Dr. P. Țegle (20 fl.), din cari să se creeze un fond cultural pe sama despărțêmêntului „Timișoarei"; acesta se va transpune la începutul anului viitor la cassa centrală.

c) Pentru biblioteca ambulantă Nr. I a donat dl Em. Ungurianu 45 opuri diverse.

d) S'a decis înfiinţarea unei agenturi în comuna Utfin.

e) S'a decis conferirea prin concurs a 2 premii de câte 50 coroane unui învĕţător şi unei învĕţătoare, cari au dovedit mai mult progres în instrucţiune.

f) Adunarea cercuală s'a decis a se ţiné în 25 Iunie a. c., cu care ocasiune se va arangia o petrecere în folosul fondului despărţĕmêntului.

Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele aduse se aprobă cu observarea, că cel relativ la noua arondare a despărţĕmêntului se va considera la timpul sĕu.

120. (465—1899). Se aduce la cunoscinţă, că Institutul de credit şi economii *„Luceafĕrul“* din Vêrşeţ a votat pe sama *Casei naţionale* suma de 100 florini, care s'a transpus cassei Asociaţiunii prin institutul „Albina“.

De donaţiunea institutului „Luceafĕrul“ se ia act cu mulţămită. Primirea sumei de 100 fl. se confirmă.

121. (474—1899). *Direcţiunea despărţĕmêntului I (Braşov)* înaintează cu data 16 Aprile a. c. *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual dela 3 Martie a. c., din care se constată:

1. S'a luat conclus relativ la noua arondare a despărţĕmêntului în sensul, că nu e de dorit o schimbare.

2. S'a decis înfiinţarea unei biblioteci poporale pe Tocile (Braşov) la cererea unor tineri meseriaşi, cari au transpus spre acest scop suma de 104 fl. 89 cr.

3. S'a luat act de organisarea de agenturi în Rĕşnov şi Cristian şi s'a decis înfiinţarea uneia pe Tocile (Braşov).

4. S'a luat spre scire ţinerea unei prelegeri poporale în Feldioara despre „Asigurări“ de dl Cornel Aiser.

În despărţĕmêntul I s'a înscris membru ordinar nou d-l George Vătăşan, profesor. La cassa centrală s'a trimis suma de 36 fl. din taxe.

Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele aduse se aprobă. D-l George Vătăşan se declară membru ordinar al Asociaţiunii. Primirea sumei de 36 fl. se confirmă.

122. (476—1899). *Comitetul parochial din Mogoş-Mămăligani* se roagă cu data de 18 Aprilie a. c. pentru acordarea unui *ajutor* pe sama edificândei şcoale.

Nefiind în budgetul anului curent preliminate sume cu asemenea menţiune, cererea nu se poate satisface.

123. (278 şi 473—1899). S'a înscris membru fundator dl *Alexandru Lupu*, colonel în pensiune în Viena, şi membru pe viaţă dl *Francisc Cosma* din Pir.

Dl Alexandru Lupu se declară membru fundator, iar dl Francisc Cosma membru pe viaţă al Asociaţiunii. Ambii se provĕd cu diplomă.

124. (477—1899). *Directorul despărţĕmêntului IV (Sibiiu)* înaintează cu data 10 Aprilie a. c. *raportul* sĕu pe anul 1898.

Spre scire.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Puşcariu* m. p., v.-preşedinte. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu, 6 Maiu 1899. *P. Cosma* m. p. *Nicolau Ivan* m. p. Dr. *C. Diaconovich* m. p.

Redactor: Dr. C. Diaconovich Tiparul Tipografiei archidiecesane.

Nr. 556—1899.

Proces verbal

din 15 Iunie 1899. Şedinţa ordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

Preşedinte: Dr. *Ilarion Puşcariu.* — Notar: Dr. *I. Beu.* — Membri presenţi: *Zach. Boiu, Part. Cosma,* Dr. *Corn. Diaconovich, N. Ivan, Dr. Remus Roşca, I. V. Rusu, Leontin Simonescu, Ios. St. Şuluţiu* şi *N. Togan.*

125. Cu *verificarea* procesului verbal al şedinţei de aḑi

Se încredinţează domnii: Leontin Simonescu, Ios. St. Şuluţiu şi N. Togan.

126. (553—1899). Comisiunea de trei, exmisă cu conclusul Nr. 107 din 4 Mai a. c. pentru înaintarea unei propuneri referitor la activarea lăsământului *„Ioan Olteanu“*, înaintează raportul sĕu, pe basa căruia:

Se decide activarea dispoşiţiunilor testatorului Ioan Olteanu.

Fiind scopul avut în vedere de testator identic cu cele urmărite de Asociaţiune, şi de oare-ce dînsul nu a dispus, ca suma testată Asociaţiunii să se administreze separat de averea acesteia, — întreg capitalul se încorporează la fondul general.

Avênd a se distribui venitul anului ântâiu între nepoţii testatorului, Ioan şi Alexandru Fechete, şi fiind Ioan Fechete escontentat la 12 Ianuarie 1892, iar partea lui Alex. Fechete separată tot de atunci şi administrată la „Albina“ ca depunere sub titlul „Depositul Olteanu“, — acest deposit se va elibera împreună cu interesele sale la mânile lui Alex. Fechete, devenit major la 20 Ianuarie a. c.

Din venitul anului al doilea şi celor următori, care reprezintă suma de fl. 15,632·65, din care subtrăgêndu-se spesele fl. 697·96 restează suma de fl. 14,934·69, conform punctului 2. al testamentului se capitalisează 50% = fl. 7,467·35, se vor trimite la consistoriile din Sibiiu şi Blaj pentru trebuinţele şcoalelor gr. or. şi gr. cat. din Cojocna, în părţi egale, 10% = fl. 1493·46, iar restul de fl. 5973·88, fiind pus la dispoşiţia liberă a Asociaţiunii pentru scopurile învĕţăturei poporului român, se consideră întrebuinţat şi cuprins în subvenţiunile acordate în trecut de asociaţiune în scopul arătat, şi în deosebi în subvenţia dată şcoalei civile de fete cu internat.

Executându-se aceste dispoşiţiuni, starea lăsământului la activarea lui este: 17 piese efecte române à Lei 5000·— = Lei 85.000·— = fl. 40.146·—, preţul unui efect sorţit fl. 2,386·85, capitalisare de 50% din venit fl. 7467·15, total fl. 50.000·—

Luând de basă o fructificare de 5%, din venitul acestui capital per anual fl. 2500·— se vor întrebuința în viitor:

a) 50% ca capitalisare la fondul general sub titlul: „Capitalisare din venitele lăsământului Ioan Olteanu“ = fl. 1250·—;

b) 10% școalelor gr. or. și gr. cat. din Cojocna, în părți egale, = fl. 250·—; iar

c) 40% = fl. 1000·— se va întrebuința pentru instituirea a 4 locuri gratuite (cari vor purta numele testatorului), în proiectatul internat de băieți în Sibiiu, și anume 2 locuri pentru tineri gr. or. și 2 locuri pentru tineri gr. cat. Până la inactivarea acestui internat suma de fl. 1000·— anual se va da școalei de fete cu internat.

Pentru a înlesni administrarea averii testate se va face consistoriilor din Sibiiu și Blaj ofertul, ca să primească 10% ale valorii lăsământului, adecă fl. 5000.—, ca escontentare finală pentru legatul făcut în punct 2. al testamentului pentru școalele gr. or. și gr. cat. din Cojocna.

In fine se îndrumă biroul, să înainteze încă în decursul anului curent o propunere pentru eternisarea memoriei fericitului Ioan Olteanu.

127. (549—1899). Secretarul I. raportează, că după informațiunile primite din părțile *Huedinului și Hidei*, publicul cult român din acele părți ar dori să înființeze acolo un *nou despărțemênt* și că în acest scop se va convoca o conferință pe 2 Iulie a. c.

Comitetul central luând act cu plăcere de această mișcare, deleagă pe dl Dr. Andreiu Pop, advocat în B. Huedin, pentru organisarea și înactivarea unui nou despărțemênt compus din cercurile Huedin și Hida. Biroul se îndrumă a provedé pe numitul delegat cu instrucțiunile necesare.

128. (512—1899). Cercul Sibiiu al *Societății de ajutor reciproc a lucrătorilor tipografi din Ungaria* cu data 20 Maiu a. c. cere a se dărui pentru biblioteca sa de aici cărți sau alte producte literare.

Pentru biblioteca numită se dăruesc: Povești din popor de I. Pop Reteganul (2 ex.), Higiena copilului de S. Stoica (2 ex.), „Transilvania“ din anii, din cari se află exemplare mai numëroase, și Date istorice de I. cav. de Pușcariu, vol. I și II.

129. (550—1899). *Direcțiunea școalei civile de fete* înaintează cu data 14 Iunie a. c. o nouă representație în chestiunea *taxei pentru internat* și roagă comitetul central, ca să o reducă la suma de fl. 200·—, pe an.

Relativ la taxa pentru întreținere în internatul Asociațiunii se menține conclusul Nr. 188 din 21 Iulie 1898.

130. (195—1899). Cu data 11 Februarie și 12 Novembre 1898 s'a fost recercat librăria *Nicolae I. Ciurcu* din Brașov, ca să dee socoteală despre exemplarele, ce a primit dela Asociațiune și a vêndut, din Date

istorice de I. cav. de Pușcariu și Povești din popor de I. Pop Reteganul. Numita librărie a rĕspuns cu data 17 Nov. 1898, că despre „Date istorice“ a dat deja socoteală dlui Iosif Pușcariu, advocat în Brașov, iar despre „Povești din popor“ va da socoteală mai târdiu, când va fi vêndut mai multe exemplare. Cu data 19 Nov. 1898 s'a reflectat librăriei, că ea este datoare a da Asociațiunii socoteala despre „Date istorice“, deoare-ce dela aceasta le-a primit în comisiune. Tot în acest sens s'a mai scris și cu data 21 Februarie a. c. La scrisoarea din urmă librăria N. I. Ciurcu cu data 23 Februarie a. c. a rĕspuns din nou, că despre „Date istorice“ a dat socoteală dlui Iosif Pușcariu, pretinḑêndu-i-se socoteala.

Biroul se autorisează a întreprinde în chestiunea aceasta pașii legali de lipsă.

131. (452—1899). In legătură cu conclusul Nr. 138 din 9 Iunie 1898, prin care s'a aprobat licitația ținută asupra realităților din *lăsământul lui Avram Iancu* și s'a decis, ca dl Iosif Gomboș să fie rugat a îngriji de facerea contractelor și ținerea unei nouĕ licitațiuni asupra realităților rĕmase nevêndute, biroul raportează, că îndată după ședință s'a comunicat dlui Iosif Gomboș conclusul amintit cu rugarea, ca să înainteze și rațiociniul pe anul 1897. În urma acestei scrisori dl Iosif Gomboș a trimis la cassa Asociațiunii prin mandat poștal suma de fl. 250·—, încassată ca vadiu cu ocasiunea licitațiunii, fără a reflecta la comisiunea încredințată dînsului prin acest conclus. Tot în chestiunea aceasta s'a mai scris dlui Iosif Gomboș din ședința dela 22 Nov. 1898, apoi presidial în 3 Ian. și 22 Aprilie a. c., în ultima scrisoare cu rugarea, ca să binevoiască a îndeplini dorința Asociațiunii pănă la finea lui Maiu a. c. A trecut însă și acest termin, fără ca să sosească rĕspuns.

Fiind timpul suprem a finalisa chestiunea referitoare la crearea unui fond „Avram Iancu“, care este cu deosebire atârnătoare de vinderea realităților de sub întrebare, și avênd în vedere, că dl Iosif Gomboș se pare a nu puté lua asupra sa mai departe angajamentul de a îngriji de vinderea realităților din lăsământul lui Avram Iancu:

Finalisarea vinderii realităților din lăsământul lui Avram Iancu, care pănă acum a fost încredințată dlui Iosif Gomboș din Vidra de sus, se încredințează dlui Dr. Zosim Chirtop, advocat în Câmpeni. Spre acest scop să i-se trimită o plenipotență extradată de biroul comitetului. Despre acest conclus se încunoscințează și dl Iosif Gomboș cu rugarea, ca să înainteze rațiociniul pe anul 1897; totodată să i-se exprime mulțămită pentru serviciile aduse Asociațiunii gratuit în această afacere.

132. (383—1899). *Librăria W. Krafft* din Sibiiu înaintează contul despre cărțile primite în comisiune dela Asociațiune și cele vêndute acesteia. Resultă un sald de 18 fl. 32 cr. în favorul librăriei W. Krafft.

Contul librăriei W. Krafft se ia spre scire și se asemnează spre plătire suma de fl 18·32.

133. (459—1899). Se presentă conclusul conferenței corpului didactic dela școala civilă de fete relativ la *introducerea studiilor pedagogice:* Psichologia, Didactica, Pedagogia, Istoria pedagogiei și Școala de aplicație. Corpul didactic recomandă primirea acestei propuneri, de oare-ce ea nici nu alterează regulamentul cursului complementar, din contră completează § 13 al acestuia, nici nu îngrămădesce fără scop materialul de învățământ; crede însă, că studiile amintite să fie numai facultative.

Introducerea studiilor pedagogice în cursul complementar al școalei civile de fete se primesce în principiu; relativ la executare direcțiunea școalei va avé să înainteze propuneri concrete.

134. (484—1899). *Direcțiunea despărțemêntului „Beiuș“* înaintează cu data 6 Maiu a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 2 Maiu a. c. In această ședință s'au pertractat numai afaceri curente, ce nu reclamă dispositii din partea comitetului central.

Spre scire.

135. (486—1899). Doamna *Constanța de Dunca-Schiau* aduce cu data 8 Maiu a. c. la cunoscința comitetului central, că a donat societății academice „Petru Maior“ 117 opere juridice, Lexiconul Meyer complet în 17 volume și alte 19 opere diverse — cu reserva, ca în casul, când societatea amintită nu ar mai exista și nu ar fi înlocuită prin alta, „Biblioteca Antoniu Schiau“ să treacă în proprietatea Asociațiunii.

De notificarea doamnei Constanța de Dunca-Schiau se ia act.

136. (490 și 523—1899). *Direcțiunea despărțemêntului I. (Brașov)* înaintează:

I. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 19 Aprilie a. c. In această ședință: *a)* s'au pertractat afaceri curente; *b)* s'a luat act de donațiunea de 22 scrieri făcută de dl I. G. Bibicescu pe sama bibliotecelor poporale; și *c)* s'a decis înființarea unei a VI bibliotece poporale.

II. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 17 Maiu a. c. Se constată:

a) Dl Dr. N. Manoiu s'a înscris cu o contribuție lunară de 1 fl. pentru bibliotecele poporale.

b) S'a luat act de înființarea unei agenturi în Scheiu-Brașov (pe Tocile).

c) S'a luat act, că dl G. Pitiș, profesor, a dăruit pe sama bibliotecelor poporale fl. 3·29 și 53 ex. din opul său „Junii“.

d) Adunarea cercuală s'a decis a se ține în comuna Herman la 11 Iunie a. c.

e) Din premiul de 10 fl. oferit de dl Bart. Baiulescu s'a decis a se cumpěra 40 ex. din „Grădina de legumi“ de I. F. Negruțiu.

ad. I și II. Procesul verbal se ia spre scire și concluse le aduse se aprobă.

137. (510—1899). Dl *Nicolau Ivan*, membru al comitetului central, cu data 18 Maiu a. c. aduce la cunoscință, că mandatul de a convoca și conduce o adunare cercuală a despărțemêntului XII (Alba-Iulia), încredințat dînsului prin conclusul Nr. 103 din 20 Aprilie a. c., nu-l poate primí pe motivul, că în forma, cum i s'a dat, îi pare neexecutabil.

Luându-se act de scrisoarea dlui Nicolau Ivan, cu convocarea și conducerea unei adunări generale extraordinare a despărțemêntului XII în calitate de delegat se încredințează dl Dr. Corn. Diaconovich.

138. (519—1899). Direcțiunea institutului *„Lipovana“* transpune cu data 24 Maiu a. c. suma de 50 fl. votată de adunarea generală pe sama Casei naționale.

De donațiunea institutului „Lipovana“ se ia act cu mulțămită.

139. (533—1899). Dl *Trifon Miclea*, protopop în Satul-nou, cu data 15 Maiu a. c. aduce la cunoscință, că a pregătit toate pentru a se puté organisa un despărțemênt al Asociațiunii în părțile Panciovei, și propune ca delegat spre acest scop pe dl Damian Popescu, preot în Ovcea.

De scrisoarea dlui Trifon Miclea se ia act cu plăcere mulțămindu-i-se pentru zelul, ce a desvoltat până acum în interesul Asociațiunii. Se decide înființarea neamânată a unui nou despărțemênt, căruia vor avé să aparțină cercurile pretoriale: Panciova, Antalfalva și Alibunar. Cu organisarea acestui despărțemênt se încredințează dl Damian Popescu, preot în Ovcea.

140. (534—1899). Dl *Andreiu Ghidiu,* protopop în Caransebeș, încredințat prin conclusul Nr. 176 din 8 Iuliu 1898 cu organisarea unui despărțemênt în fostul comitat al Severinului (cercurile pretoriale: Caransebeș, Bozovici, Teregova și Orșova) înaintează raportul sĕu în chestiune și procesul verbal al adunării de constituire ținută în Caransebeș la 4 Maiu a. c. Se constată:

1. Dl And. Ghidiu în calitate de delegat al comitetului central a deschis adunarea de constituire prin un discurs acomodat scopului.

2. S'au înscris membri ordinari noui dnii: Filaret Musta, Dr. Petru Barbu, Gherasim Sêrbu, Iuliu Musta, Andreiu Ghidiu, Petru Domil, Iosif Bălan, George Usonescu, Nicolae Ivanescu, George Bogoevici, Nicolae Cojocar, Virgil Stefăniga, Nicolae Velcu, Ilia Popovici, Iosif Olariu, Patriciu Rădoiu, David Bernianțu, Traian Barzu, Alexandru Stancovici, Ioan Grozăvescu și Floria Bozgan, precum și mai mulți membri ajutători. Dela toți aceștia s'a încassat suma de fl. 127·—, din care s'a reținut fl. 2·10 pentru trebuințe curente, iar restul în suma de fl. 124·90 s'a trimis la cassa centrală.

3. In comitetul cercual s'au ales: director dl Andreiu Ghidiu, iar membri dnii Dr. Iuliu Olariu, Gherasim Sêrbu, Iuliu Musta și George Tătuc.

Raportul dlui delegat Andreiu Ghidiu și procesul verbal al adunării de constituire se iau spre plăcută scire. Dnii amintiți sub 2. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Alegerea comitetului cercual se aprobă. Primirea sumei de fl. 124·90 se confirmă. Dlui Andreiu Ghidiu comitetul central îi exprimă mulțămita sa pentru zelul dovedit față de interesele Asociațiunii.

141. (542—1899). *Direcțiunea despărțemêntului XVI (Selagiu)* înaintează cu data 8 Iunie a. c. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 28 Maiu a. c. In această ședință s'au pertractat afaceri curente și s'a decis a se ține adunarea cercuală proximă în Șimleu la 3 August a. c.

Spre scire.

142. (543—1899). Dl *Iosif St. Șuluțu* roagă comitetul cu data 11 Iunie a. c., ca să numească pe alt membru ca delegat pentru examenele anuale dela școala civilă de fete.

Ca representant al comitetului la examenele anuale dela școala civilă de fete se numesce dl Nicolau Ivan.

143. (93—1899). *Cassierul Asociațiunii* raportează, că în primul cuartal al anului curent au fost provocați prin mandat poștal 308 membri ca să-și achite taxa restantă pe 1898. Dintre aceștia au plătit 195, au reposat 2 și au refusat 111.

Raportul se ia spre scire. Lista celor 111 membri, cari au refusat plătirea, se va comunica direcțiunii despărțemintelor ca să mai fie odată provocați și pe această cale.

144. (517 și 524—1899). Se anunță *decedarea* dlui *Constantin de Steriu*, membru fundator al Casei naționale, și a dlui *Valeriu P. Bologa*, membru pe viață al Asociațiunii.

Comitetul central dă expresiune condolenței sale prin ridicare și la protocol, ce este a se aduce la cunoscința familiilor decedaților.

145. (491, 494, 501 și 513—1899). S'au înscris:

a) membru fundator dl *Ioan Bădilă*, jude de tribunal în Sibiiu;
b) membru pe viață dl *Ioan Ivasco*, canonic în Gherla; și
c) membri ordinari dnii *Alexiu Onițiu* și *Dr. Eugen Bran*.

Se declară dl Ioan Bădila membru fundator și dl Ioan Ivasco membru pe viață, avênd ambii a fi provĕduți cu diplomă, și dnii Alexiu Onițiu și Dr. Eugen Bran membri ordinari ai Asociațiunii.

146. (555—1899). Dl *Dr. Ilarion Pușcariu*, vicepresidentul Asociațiunii, aduce la cunoscință, că e necesitat a se depărta din Sibiiu, și roagă comitetul central, ca să iee dispositii pentru conducere afacerilor în acest timp.

Cu conducerea afacerilor pe timpul absentării din Sibiiu a dlui vicepresident se încredințează dl Iosif St. Șuluțu.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Pușcariu* m p., vice-președ. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu, în 18 Iunie 1899. *Ios. St. Șuluțu* m. p., *L. Simonescu* m. p., *Nic. Togan* m. p.

CONDIȚIUNI DE PRIMIRE

în școala civilă de fete a Asociațiunii din Sibiiu și în internatul aceleia.

În clasa I a școalei civile de fete se primesc eleve:

a) cari dovedesc prin *atestat de botez*, că au împlinit cel puțin vîrsta de 9 ani;

b) cari dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes IV clase elementare (poporale sau primare), ori apoi dovedesc pe basa unui *examen de primire*, că sunt bine orientate în materialul de învățământ prescris pentru clasa a IV-a elementară.

În celelalte clase ale școalei civile de fete se primesc eleve, cari dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare dela altă școală de categoria școalei civile.

În lipsa unui astfel de atestat, sau pelângă atestat de pe clasa V și VI dela școala elementară-poporală, primirea în ori-care clasă a școalei civile, ce corespunde vîrstei elevei, se poate face numai pe basa unui *examen de primire*, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școalei, în sensul ordinațiunii ministeriului regesc-ungar de culte și instrucțiu publică, dto 11 August 1887, Nr. 29,000. Examenul de primire este scutit de taxă.

Elevele, cari se inmatriculează pentru prima dată la școala noastră *au să producă atestat școlar, atestat de botez și certificat de revaccinare.*

În *cursul complementar* (supletoriu), împreunat cu școala civilă de fete a Asociațiunii, în sensul §. 6 din statutul de organisare al școalei, se primesc eleve, cari au absolvat cele 4 clase ale școalei civile. Se pot însă primí și eleve, cari au absolvat cu calculi buni numai *două clase civile*, dacă au trecut de 15 ani și sunt împedecate a absolva toate cele patru clase civile.

Înscrierile pentru anul școlar 1899/900 se pot face din 1—6 Septembre 1899, *stilul nou.*

Examenele de emendare se țin în 2 Septembre 1899 st. n. la 8 oare a. m., cu elevele, cari s'au insinuat la direcțiune în terminul prescris.

În 5 Septembre 1899 st. n. la 8 oare a. m. se vor ținé *examenele de primire*, iară în 6 Septembre se vor începe prelegerile regulat.

Didactrul e 2 fl. v. a. pe lună, și pentru elevele, ce se înscriu prima-dată la această școală, o taxă de inmatriculare de 2 fl., solvită odată pentru totdeuna. Același didactru e și pentru elevele din cursul complementar.

Elevele, cari voiesc să fie primite *în internat*, fie eleve ale școalei civile, sau ale școalei elementare a reuniunii femeilor române, au să fie insinuate de timpuriu la direcțiunea școalei, înainte de începutul anului școlar, pentru-ca să se poată face dispositiunile necesare.

Taxa internatului e **250 fl.** v. a. pe an, plătiți înainte în doue s'au cel mult în patru rate. Spesele pentru cărțile trebuincioase, pentru materialul de scris, de desemn și lucru de mână, nu sunt cuprinse în taxa amintită. Acestea se poartă separat de părinți, precum și cheltuelile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, pentru instrucțiune în forte-piano și în limba franceză.

Taxele pentru instrucțiune în forte-piano sunt de 2 categorii:

a) dacă o elevă voesce să iee orele singură, se compută la 2 ore pe săptămână taxa de 9 fl.*) pe lună; dacă 2 eleve împreună iau instrucțiune în aceeași oră, taxa se compută la 2 ore pe săptămână cu 4 fl. 50 cr.*) de elevă; sau

b) dacă o elevă voesce să iee orele singură, se compută la 2 ore pe săptămână taxa de 6 fl.*) pe lună; dacă se întrunesc 2 eleve în aceeași oră, taxa se compută la 2 ore pe săptămână, cu 3 fl.*) pe lună de elevă.

Instrucțiunea din limba francesă, câte 2 ore pe săptămână, se compută pe lună cu 1 fl. de elevă.

Toate taxele se plătesc direcțiunii școlare.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoase, în nemijlocită apropiere de parcul orașului, și e provĕdut cu apaduct, baie, lumină electrică, etc. încât ofere cele mai bune condiții *igienice.*

Elevele din internat, afară de școală, au în fie-care di anumite ore de conversațiune în limba franceză, maghiară și germană după trebuință. Pe lângă aceea ele se prepară și învață lecțiunile sub conducerea și cu ajutorul directoarei, a profesoarelor și guvernantelor.

Elevele, cari voesc să fie primite în internat, mai au să aducă cu sine: o saltea, un covorel la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau țol de acoperit, 4 ciarșafuri (lințoluri, lepedee), 6 ștergare, 6 servete, apoi perie de dinți, săpun și 2 pepteni, cari toate rĕmân proprietatea elevei. Afară de acestea schimburile de trup sau albiturile, câte $^1/_2$ duzină din fie-care, ciorapi și fuste de coloare închisă și batiste (marămi) câte 1 duzină, 1 parapleu (cort) și încălțămintea trebuincioasă. Cât pentru toalete nouĕ, părinții și tutorii sunt sfătuiți a nu face de acestea pentru copilele lor, căci pentru uniformitatea îmbrăcămintei elevelor interne, *acele toalete se fac aici cu prețuri moderate,* prin îngrijirea direcțiunii internatului. Strîns de uniformă se țîn: o haină, 2 șurțe în forma unei haine, o pălărie de vară și una de iarnă, cari necondiționat au să se facă aici și cari preste tot vor costa cam 16—22 fl. v. a.

Dela direcțiunea școalei se poate primí prin poștă: „Statutul de organisare“ și „Regulamentul intern“ al școalei, „Regulamentul pentru cursul complementar“, „Planul de învĕțămênt“ și „Regulamentul ministerial pentru examenele publice, private, supletorii și de emendare“, à 10 cr. exemplarul. Dela direcțiune se poate primí pentru 1 fl. și „Monografia“ școalei, în care pe lângă istoricul institutului, se află descris edificiul școalei și al internatului în toate amĕnuntele.

Direcțiunea școalei civile de fete a Asociațiunii.

Sibiiu, în Iuniu 1899.

Elena Petrașcu
directoara internatului.

Dr. Vasile Bologa
directorul școalei.

*) Din care sumă 1 fl. se contează pe lună institutului, pentru susținerea fortepianelor în stare bună.

Nr. 696—1899.

Convocare.

În sensul §§-lor 23 și 26 din statutele **„Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“** se convoacă **adunarea generală ordinară** a Asociațiunii la **Deva**, pe ḍilele 27 și 28 August st. n. 1899, pe lângă următorul

Program:

Ședința I.

Duminecă în 27 August 1899 st. n. la 11 oare a. m.

Ordinea de ḍi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Constatarea delegaților presenți.
3. Raport despre activitatea comitetului central în anul expirat.
4. Alegerea comisiunilor de câte trei membri:
   a) pentru examinarea raportului general;
   b) pentru examinarea rațiociniului pe anul 1898 și a proiectului de budget pe anul 1900;
   c) pentru studiarea proiectului de regulament înaintat spre aprobare; și
   d) pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor.
5. Propuneri eventuale.
6. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor.

Disertațiunile întrate se vor cetí după ameaḍi la timpul numit de president în conțelegere cu adunarea generală.

Ședința II.

Luni în 28 August 1899 st. n. la 10 oare a. m.

Ordinea de ḍi:

1. Rapoartele comisiunilor exmise în ședința primă.
2. Defigerea locului pentru proxima adunare generală.
3. Dispositiuni pentru verificarea proceselor verbale.
4. Încheierea adunării generale.

Se observă, că eventualele disertaţiuni şi propuneri au să fie presentate presidiului Asociaţiunii (în Sibiiu, Strada Morii Nr. 8) în scris cu 8 ţile, iar eventualele interpelaţiuni cu 3 ţile înainte de adunarea generală.

Din şedinţa comitetului central al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român", ţinută în Sibiiu la 3 August 1899.

Şuluţiu m. p.,
president ad-hoc.

Dr. Beu m. p.,
secretar II.

Nr. 702/1899.

Raportul general

al comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român pe anul 1898.

Onorată Adunare generală!

Comitetul central își ia voia a înainta următorul raport despre activitatea, ce a desvoltat în timpul dela 1 Ianuarie până la 31 Decembre 1898, despre executarea concluselor aduse de adunarea generală ținută în Beiuș la 27 și 28 August 1898, precum și despre momentele mai însemnate din viața Asociațiunii dela această adunare încoace.

Se simte însă dator a releva înainte de a întra în detaiuri, că măreţele manifestațiuni dela Lugoș, Mediaș și Beiuș au avut un efect îmbucurător asupra întregului nostru popor. Ele au dat nascere unui curent, care menținêndu-se va pune Asociațiunea în starea de a puté satisface pe deplin așteptările tuturor. În deosebi pe teritoriul, asupra căruia societatea noastră s'a extins în virtutea nouelor sale statute, s'a inițiat o lucrare culturală, ce nu va întârdia să aducă roade abundante.

Dar a fost și timpul suprem, ca tot ce poporul român din patrie are mai bun, să se grupeze în jurul puținelor noastre reuniuni și societăți culturale și economice, și în deosebi în jurul Asociațiunii, care nu este numai cea mai veche, ci cuprinde în statutele sale dispositii — am puté dice — de un ordin mai înalt. Fără o alianță a tuturor forțelor, de cari dispunem, un progres mai avêntat este anevoios, iar concurența cu celelalte popoare este imposibilă.

Pe temeiul acestor considerațiuni comitetul central se simte îndemnat a face și de data aceasta apel la mintea și inima celor chemați, ca să se apropie de focularele noastre culturale și să contribue cu obolul și cu forțele lor spirituale la promovarea culturei naționale; căci numai în felul acesta ne vom puté valora și vom puté ajunge a ne ocupa locul, ce în urma originei noastre ne compete în concertul popoarelor culte.

Muz. Cluj · Biblioteca · ROMÂNIA

Să nu ne mulţămim cu progresul cultural, ce l-am făcut în anii din urmă. Tendinţa noastră să fie a ajunge, ca să fim numĕraţi în şirul popoarelor fruntaşe. Spre scopul acesta e necesar, ca toţi să ne angajăm în şirul celor ce ostenesc în agrul culturei naţionale.

Să facem ca spiritul, ce a dominat la generaţiunea anilor 60 ai veacului acestuia, să reînvie. Avênd apoi sfânta datorinţă a îngrigí, ca să nu mai apună, ci să străbată în toate unghiurile, unde se aude limba, ce vorbim, sîngura noastră moştenire mai preţioasă, pe care dacă am perde-o totul am perdut.

I. Lucrările din şedinţele comitetului.

În anul de gestiune, ce ne preocupă, comitetul central a ţînut 12 şedinţe ordinare şi 8 extraordinare. Decursul acestora se poate vedé din procesele verbale, ce s'au publicat în organul de publicitate al Asociaţiunii.

Prin 320 concluse s'au resolvat toate afacerile încredinţate spre resolvire comitetului central.

În acelaş an numĕrul exibitelor a fost: 733, faţă de anul 1897 cu 725.

Relativ la executarea concluselor adunării generale ţînută în Beiuş la 27 şi 28 August 1898 avem onorul a raporta următoarele:

Conclusul Nr. 12 lit. *g)*, prin care comitetul central s'a însărcinat, ca să se pună în legătură cu forurile noastre supreme bisericesci-şcolare spre a culege datele despre şcoalele avisate la ajutor şi să pornească pe basa acestor date cel puţîn o mişcare morală în favorul şcoalelor sărace, pănă-ce va puté să le dee ajutor material, — s'a adus la cunoscinţa tuturor consistorielor române cu rugarea, ca să binevoiască a ne indica şcoalele periclitate. Pănă acum a sosit rĕspuns dela 5 consistorii şi anume dela cel din Blaj, Lugoş, Oradea-mare gr. or., Oradea-mare gr. cat. şi Sibiiu, dintre cari unul s'a restrîns a descrie numai în general starea şcoalelor. Când vom avé datele necesare din toate diecesele, comitetul va cerca să se achiteze şi de această datorinţă.

Conclusul Nr. 15 al. primă, relativ la propunerea dlui Alimpiu Barboloviciu de a se ţiné adunările generale la un ter-

min mai întârdiat ca până acuma, s'a pertractat cu ocasiunea stabilirii locului și terminului pentru adunarea generală din 1899. Comitetul a aflat — cerênd în decursul timpului și părerea despărțemintelor — că e consult a nu se abate dela usul de peste 30 ani.

Conclusul Nr. 15 al. a doua, relativ la propunerea dlor I. Baciu și I. Pop Reteganul, s'a pertractat în ședința dela 26 Ianuarie a. c. Comitetul în considerarea, că donațiunea de 20 fl. făcută de dnii amintiți este insuficientă pentru a se pune basă unui fond cu scopul indicat de donatori, că Asociațiunea are deja un astfel de fond, anume „Fondul George Barițiu", din care se pot premia și poesii, și că e neoportun a apela cu o nouă colectă la publicul nostru, care e angajat în toate părțile, a decis a propune On. adunări generale, ca să nu primească propunerea din chestiune.

Despre executarea concluselor de sub Nr. 12 lit. *c, d, f, h,* și *i,* se va raporta în rapoartele speciale ale secretarului I. relativ la producțiunea literară și la museul etnografic.

Comitetul central a căutat a-și împlini și promisiunea făcută în raportul său trecut relativ la un „Regulament pentru bibliotecele poporale ale Asociațiunii" și în ședința sa dela 13 Iulie a. c. a stabilit textul definitiv. Acest regulament se alătură sub *A.* pentru a fi aprobat de Onorata adunare generală.

În ședințele sale comitetul central a fost necesitat a se ocupa cu o chestiune, care a aflat resunet și în ziaristica română din patrie. Aceasta este chestiunea donațiunii, ce Asociațiunea ani de-a rândul primia dela societatea „Transilvania" din Bucuresci și asupra căreia se înaintează raport special sub *B).*

Tot la acest capitol credem a fi locul a amintí, că procesul intentat pentru invalidarea testamentului fericitului Ioan Oltean s'a finalisat. Judecătoria cercuală din Cluj prin decisiunea sa Nr. 383/2 din 31 Decembre 1898, provědută cu clausula de valoare de drept Nr. 383/8 din 10 Aprilie 1899, a respectat dispositiile testamentare și a recunoscut competența judecătoriei din România asupra averii mobile constatând, că aceasta a pertractat lăsământul și în sensul testamentului a și predat suma testată Asociațiunii. Finalisat fiind acest proces,

comitetul central a studiat testamentul de sub întrebare, căutând modalităţile cum s'ar satisface mai mult atât intenţiunile testatorului, cât şi trebuinţele noastre culturale şi a decis înactivarea testamentului fericitului Ioan Oltean cu observarea, că capitalul ce represintă lăsământul de sub întrebare, se va încorpora la fondul general al Asociaţiunii, nedispunênd testatorul ca ea să fie administrată separat.

Starea lăsământului la 30 Iunie a. c. a fost evaluată la 50,000 fl.

Acest capital se va întrebuinţa în viitor după cum urmează:

1. 50% se vor capitalisa la fondul general sub titlul: Capitalisare din venitele lăsământului Ioan Oltean;

2. 10% se vor da în părţi egale şcoalelor gr. ort. şi gr. cat. din Cojocna; iar

3. 40% se vor întrebuinţa pentru instituirea a 4 locuri gratuite, cari vor purta numele testatorului, în proiectatul internat de băieţi în Sibiiu, şi anume 2 locuri pentru tineri gr. or. şi 2 locuri pentru tineri gr. cat. Până la inactivarea acestui internat suma corĕspunqĕtoare se va da şcoalei civile de fete cu internat ca subvenţiune.

Pentru a înlesni administrarea averii testate de Ioan Oltean, comitetul central a făcut ofert consistoriilor din Blaj şi Sibiiu, ca să primească 10% ale valorii lăsământului, adecă 5000 fl. ca escontentare finală pentru legatul făcut de testator pentru şcoalele gr. or. şi gr. cat. din Cojocna.

În legătură amintim, că pentru finalisarea procesului intentat lăsământului Ioan Oltean a binemeritat dl advocat Dr. Aurel Isac, care în mod gratuit şi cu adevĕrat devotament a representat Asociaţiunea înaintea forurilor judecătoresci. Comitetul central nu a întrelăsat a-i exprima mulţămita sa.

Relativ la funcţionarii Asociaţiunii ne luăm voia a raporta că prin conclusul Nr. 259 din 6 Octobre 1898 şi pe basa §-fului 24 din Statute postul de archivar s'a cumulat cu al cancelistului şi postul de cassar cu al economului, iar prin conclusul Nr. 310 din 22 Decembre 1899 au fost numiţi definitiv: secretar II. Dr. Ilie Beu, cassar-econom Leontin Simonescu, controlor Ioan Creţu, bibliotecar Nicolae Togan şi archivar-cancelist Romul Simu.

Stipendiile conferite de Asociaţiune se arată în consemnarea alăturată sub *C.* C.

În fine observăm, că relativ la înfiinţarea unui museu etnografic şi istoric (Casa naţională), se înaintează sub *D.* raport special. D.

II. Şcoala Asociaţiunii.

Şcoala civilă de fete, cu internat şi drept de publicitate, se află pe calea unui progres îmbucurător.

În anul şcolar 1898—99 au fost înmatriculate 86 eleve, dintre cari 80 în cursurile ordinare şi 6 în cursul complementar; 1 elevă a părăsit şcoala în decursul anului şcolar.

În internat au fost 47 eleve, dintre cari 6 au cercetat şcoala elementară susţinută de Reuniunea femeilor române din Sibiiu.

Corpul didactic a remas acelaş ca şi în anul trecut. Instrucţiunea a urmat în cadrul planului de învĕţămênt. Aicea se observă, că comitetul central a decis în principiu introducerea facultativă a studiilor pedagogice: Pedagogia, Psichologia, Istoria pedagogiei şi Şcoala de aplicaţie în cursul complementar al şcoalei civile.

Comitetul central a supraveghiat mersul instrucţiunii prin delegaţii sei: Dr. Ilarion Puşcariu şi Iosif St. Şuluţ, iar delegat pentru examenele publice a exmis pe dl Nicolau Ivan.

Date mai amenunţite se cuprind în programa şcoalei, care se alătură sub *E.* E.

Raţiociniul şcoalei şi internatului pe anul şcolar 1898—99 a fost examinat şi aprobat.

III. Averea Asociaţiunii.

În alăturare sub *F.* presentăm Onoratei adunări generale raţiociniul fondurilor Asociaţiunii şi inventarul Asociaţiunii pe anul 1898, compus de cassarul Asociaţiunii, examinat şi aprobat de comitetul central. F.

Din raţiocinii se constată, că percepţiunile pure ale fondului general în 1898 au fost: fl. 15,458·88, erogaţiunile: fl. 10,989·36. Cassa s'a încheiat cu saldul considerabil de fl. 8,790·61.

Averea fondului general a fost la finea anului 1898 fl. 133,874·51 şi Lei 105,000. În legătură amintim, că fondul menit pentru museul etnografic s'a desfăcut de fondul general şi se administrează separat.

Întreagă averea administrată de comitetul central a fost: fl. 183,359·77 şi Lei 105,000.

Faţă de anul precedent o crescere în averea mobilă de fl. 12,566·96.

Dimpreună cu raţiociniul pe 1898 presentăm Onoratei
G. adunări generale alăturat sub *G.* proiectul de budget al Asociaţiunii pe anul 1900.

Despre fundaţiunea advocatului de pie memorie *George Filep* din Tăşnad nu putem raporta nimica nou. Pertractarea lăsământului nu e încă finalisată.

IV. Donaţiuni.

Donaţiunile făcute societăţii noastre dela ultima adunare generală încoace sunt:

1. fl. 8,000.— testaţi de Grigorie Forro, fost măestru-cojocar în Sebeşul-săsesc, cu menţiunea, ca din interesele acestui legat să se dee ajutoare la acei copii de religiunea gr. or. şi gr. cat. din Sebeşul-săsesc, cari se vor aplica la studii sau pe cariera industrială; usufructul rămâne nevestei testatorului până la moarte;

2. fl. 1000.— dela institutul de credit „Albina“ pentru trebuinţele şcoalei civile de fete;

3. fl. 400 dela ministerul de comerciu cu menţiunea, ca să se dee ajutoare la învăţacei de meserii;

4. fl. 133.30 dela 61 contribuenţi drept răscumpărare a felicitărilor de anul nou, şi fl. 10.— dela dl Vasilie Mica; — prima sumă la fondul „Casei naţionale“ şi a doua la fondul „George Bariţiu“;

5. fl. 5 dela institutul de credit „Vlădeasa“;

6. dela dl D. R. Cordescu 44 monete vechi, dela Dr. Ilarion Puşcariu o pungă veche ţărănească pentru museul etnografic şi dela Iosif St. Şuluţiu „Cartea de rugăciuni“ a metropolitului Alexandru St. Şuluţiu şi istoricul fluier al lui Avram Iancu.

V. Membri.

Cu finea anului 1898 numĕrul membrilor a fost: 1472 şi anume:

1. Fundatori: 82 (1897: 72);

2. Pe viaţă: 191 (1897: 180) şi

3. Ordinari: 1199 (1897: 867), dintre aceştia din urmă însă numai 1095 şi au achitat taxele, aşa că 104 au trebuit scoşi din lista membrilor.

Aceste cifre arată deslușit, că numĕrul membrilor este în continuă crescere, ceea-ce denotă o mai mare interesare a publicului nostru faţă de Asociaţiune.

Sub *H.* se înaintează consemnarea membrilor reposaţi dela ultima adunare generală încoace. **H.**

VI. Biblioteca Asociaţiunii.

A. Biblioteca proprie. Conform inventarului biblioteca Asociaţiunii la finea anului expirat a numĕrat 3629 opuri în 5122 tomuri, 3729 broşuri şi 22 harte, faţă cu 3590 opuri în 5085 tomuri, 3646 broşuri şi 22 harte dela finea anului 1897; prin urmare biblioteca s'a sporit în decursul anului 1898 cu 39 opuri în 37 tomuri şi 83 broşuri. În special după diferitele secţiuni biblioteca ne presintă următorul tablou:

			opuri	în tom.	broş.	harte.
Secţ.	I.	Teologie	209	235	177	
„	II.	Filosofie	43	52	9	
„	III.	Pedagogie	66	74	94	
„	IV.	Limbă, literatură, artă . . .	1052	1167	756	
„	V.	Istorie şi geografie	562	1146	439	18
„	VI.	Istoria specială a Românilor .	273	320	223	2
„	VII.	Sciinţe naturale	118	408	231	2
„	VIII.	Matematică şi geometrie . . .	29	36	17	
„	IX.	Medicină	200	243	86	
„	X.	Sciinţe juridice şi politice . .	368	483	229	
„	XI.	Economie, industrie, comerciu .	129	98	153	
„	XII.	Diverse	525	554	1315	
„	XIII.	Foi periodice	55	306	—	

B) Depositul de cărţi menite spre vêndare, parte în favorul fondului general al Asociaţiunii, parte unele în favorul

şcoalei civile de fete a Asociaţiunii, şi altele destinate a se distribuí de aici gratuit, numĕră 22 publicaţiuni în 4637 tomuri şi 2072 broşuri, şi anume:

1. Acte şi date despre conferinţa naţională ţinută în Mercurea la 1869 — 84 exempl. à 50 cr.

2. Acte privitoare la urzirea şi înfiinţarea „Asociaţiunii transilvane", 154 exempl. à 50 cr.

3. Adunarea (II) gen. a „Asociaţiunii transilvane" ţinută la Braşov în 1862 — 236 exempl. à 50 cr.

4. Adunarea (III) gen. a „Asociaţiunii transilvane" ţinută în Blaj la 1863 — 1 exempl. à 50 cr.

5. Adunarea (IV) gen. a „Asociaţiunii transilvane" ţinută la Haţeg în 1864, — 36 exempl. à 50 cr.

6. Adunarea (VI) gen. a „Asociaţiunii transilvane" ţinută la Alba-Iulia în 1866, — 1 exempl. 50 cr.

7. Analele Academiei române, din biblioteca lui Simeon Mangiuca, ser. II. secţ. I. tom. III—X şi XV, şi ser. II. secţ. II. tom. III., VII.—X. şi XV. (17 vol).

8. Analele „Asociaţiunii transilvane" din 1880, fasc. I. în 365 ex. à 90 cr.

9. Baiulescu, B., Despre necesitatea promovării şi protecţionării meseriilor între Români, 3 exempl. à 20 cr.

10. Bergner, R., Siebenbürgen. Eine Darstellung des Landes und der Leute. 26 ex. à 4 fl.

11. Catalogul bibliotecii „Asociaţiunii transilvane" de Nic. Togan. 345 ex. à 50 cr.

12. Indice alfabetic al publicaţiunilor revistei „Transilvania" (Anul I.—XXV.), al „Actelor" şi „Analelor" „Asociaţiunii transilvane". (1862—1894), de Nic. Togan. 127 exempl.

13. Laurian, A. Tr., şi Bălcescu N., Magazin istoric pentru Dacia. Tom. IV. (2 ex.) şi din tom. VII. fasc. 1. (3 ex.)

14. Lazarici, I. Elemente de poetica română, 16 ex. à 30 cr.

15. Maior, Dr. G., Manual de agricultura raţională. Partea I. Agrologia. 52 exempl.

16. Meitani, G. G., Studii asupra constituţiunii Românilor. Fasc. V. şi VII—XII. 363 broş.

17. Monografia şcoalei civile de fete a „Asociaţiunii transilvane", 224 ex. à 1 fl.

18. Pop Reteganul, I., Poveşti din popor 1884 exempl. à 50 cr.

19. Puşcariu I. cav. de, Date istorice privitoare la familiile nobile române. Vol. I. în 160 exempl. à 2 fl. şi vol. II. în 291 exempl. à 4 fl., la olaltă vol. I. şi II 5 fl.

20. Stoica, S., Higiena copilului dela nascere pănă la al 7-lea an al etăţii. 111 exempl. à 15 cr.

21. Șuluțiu Cărpinișanu, Dr. A., Graiul ardelenesc în raport cu limba literară de peste Carpați 19 ex. à 20 cr.

22. „Transilvania", organul Asociațiunii, din următorii ani: 1869 (51 ex)., 1870 (37 ex.), 1871 (67 ex.), 1872 (94 ex.), 1873 (68 exempl.), 1874 (104 ex.), 1875 (121 ex.), 1876 (127 ex.), 1877 (106 ex.), 1878 (186 ex.), 1882 (64 ex.), 1883 (79 ex.), 1884 (72 ex.), 1885 (263 ex.), 1886 (285 ex.), 1888 (46 ex.), 1889 (81 ex.), 1890 (101 ex)., 1891 (14 ex.), 1892 (19 ex.), 1893 (2 ex.), 1894 (77 ex.), 1895 (28 ex.), 1896 (87 ex.), și 1897 (10 ex.).

La sporirea bibliotecii au contribuit în anul expirat: Academia maghiară de sciințe din Budapesta, Academia română din Bucuresci, Universitatea săsească din Sibiiu, Verein für siebenbürgische Landeskunde, Biblioteca națională din Florența, Institutul geografic argentin din Buenos Aires, Universitatea reg. din Christiania, Direcțiunea „Encilopediei române"; apoi dnii Vincențiu Babeș, Ioachim Muntean, paroch în Gurariului și câțiva autori.

Prin cumpărare s'a sporit biblioteca cu 3 opuri în 3 vol. și cu ziarele „Tribuna" (an. I.—IV.) și „Observatoriul" (an. I.—VII).

Sporirea bibliotecii a luat un avênt mai puternic în urma relațiilor de schimb legate în anul curent cu diferite societăți sciințifice și literare din patrie.

Dintre publicațiunile periodice au încurs la bibliotecă în anul 1898 următoarele: „Archiva", organul societății sciințifice și literare din Iași, „Biserica și Școala" din Arad, „Controla" din Timișoara, „Convorbiri literare" din Bucuresci, „Drapelul" din Bucuresci, „Economia națională" din Bucuresci, „Familia" din Oradea-mare, „Foaia diecesană" din Caransebeș, „Foaia pedagogică" din Sibiiu, „Foaia poporului" din Sibiiu, „Gazeta Transilvaniei" din Brașov, „Patria" din Cernăuți, „Revista Orăștiei", „Revista ilustrată" din Bistrița, „Revista poporului", din Bucuresci, „Tageblatt" din Sibiiu, „Telegraful român" din Sibiiu, „Timpul" din Bucuresci, „Tribuna" din Sibiiu, „Tribuna Poporului" din Arad, „Unirea" din Blaj și „Vulturul" din Oradea-mare.

Grija deosebită, ce se pune pe păstrarea și compactarea productelor presei noastre, cum și pe completarea, după putință, a ziarelor și revistelor din anii mai vechi, ne îndreptățesce a spera, că cu timpul vom dispune de o colecțiune bogată, care va forma decorul bibliotecii noastre.

Depositul de cărți a scăḑut în anul 1898 cu 427 tomuri și 118 broșuri, dăruite mai ales cu ocasiunea adunării generale ținute în Beiuș, apoi membrilor noi ai Asociațiunii „(Transilvania“ din 1897) și bibliotecelor de pe lângă institutele române de învețământ din patrie (Dr. Maior, Agrologia); 4 tom. date în schimb pentru alte cărți și 14 tom. 64 broșuri vêndute.

VII. Publicațiuni literare.

Referitor la producțiunea noastră literară și la activitatea literară a Asociațiunii dela ultima adunare generală încoace se presintă raportul special al secretarului I sub *I.* în acludere.

VIII. Despărțemintele Asociațiunii.

Cu vie satisfacție constatăm încă la începutul acestui capitol, că în anul expirat s'a desvoltat o activitate mai mulțămitoare și adese pusă la cale după un plan bine precizat. Astfel unele despărțeminte au înființat și reînființat mai multe agenturi comunale, au întocmit biblioteci poporale (relevăm activitatea extraordinară a despărțemêntului „Brașov“), pe cari le-au pus la dispositie publicului doritor de lectură, au exmis în mai multe rânduri bărbați din centru, cari au ținut prelegeri publice, avênd în vedere cu deosebire deprinderile din comuna respectivă și au acuirat un numĕr considerabil de membri. Un despărțemênt a publicat o a doua broșură poporală în contul propriu, cu menițiunea de a se distribuí gratuit sciutorilor de carte din acel cerc. Fapta aceasta dovedesce clar, că despărțemintele pot face și lucruri mai mari, dacă membrii lor sunt cuprinși de zelul cuvenit.

O adevĕrată mulțămire însă pentru noi este activitatea despărțemintelor din părțile bănățene și ungurene. În fruntea acestora s'au pus bărbați devotați cu totul culturei naționale, cari ajutați de numĕroși membri, nu mai puțin iubitori a tot ce se atinge de cultra poporului român, ne dau dovada, că a fost norocos momentul, când în nouele statute ale Asociațiunii s'a statorit întinderea activitățíi sale asupra întregului teritor al Ungariei locuit de poporul român.

Avêntul acesta al nouelor despărțeminte va avé de sigur o influință binefăcĕtoare și asupra părților nordice ale patriei

noastre locuite de Români; va deştepta şi aceste ţînuturi, ca să se angajeze sub steagul, pe care e scris: promovarea culturei naţionale. După Bănat, Bihor şi Sătmar credem, că nici Maramureşul nu va întârdia a se achita de datorinţele sale firesci, şi că despărţĕmintele, cari nu au mai funcţionat de ani de ḑile, iarăş vor reînvia.

Numĕrul despărţĕmintelor, socotind şi pe cele din nou înfiinţate, a fost în 1898 de 39.

Dintre acestea au funţionat şi au ţînut adunare cercuală: Abrud, Alba-Iulia, Beiuş, Blaj, Brad, Bran, Braşov, Cohalm, Cluj, Deva, D.-S.-Mărtin, Haţeg, Ludoş, Mediaş, Mureş, Năsĕud, Reghin, Sătmar, Sebeşul-săsesc, Sĕlişte, Sighişoara, Selagiu (Şimlĕu).

Nu au ţînut adunare cercuală despărţĕmintele: Bistriţa, Deeş, Orăştie; iar nu au funcţionat de loc de ani de ḑile despărţĕmintele: Agnita, Betlean, Elisabetopole, Gherla, şi Treiscaune.

Nici despărţĕmêntul Sibiiu, care îşi ţînea adunarea cercuală de obiceiu toamna, nu a ţînut adunare cercuală, dar şi-a scuzat neîmplinirea acestei datorinţe prin faptul, că bărbaţii puşi în fruntea lui au fost foarte angajaţi din incidentul morţii şi apoi alegerii metropolitului gr. or.

În unele despărţĕminte s'au cetit cu ocasiunea adunării cercuale şi disertaţiuni şi anume:

1. desp. Abrud: Maria Cioban, „Ţĕrancele române în susţinerea portului şi datinelor strĕbune“, Demetriu Goia, „Ţĕranul şi inteligentul şi datorinţele lor reciproce“;

2. desp. Blaj: I. F. Negruţiu „Grădina de legumi“, care s'a tipărit şi în broşură şi s'a distribuit în mai multe exemplare la agenturi şi la şcoalele de fete din Blaj şi Sibiiu pentru a se da ca premii la finea anului şcolar 1898—99;

3. desp. Bran: Ioan Vodă: „Monografia comunei Poiana-Mărului“;

4. desp. Cohalm: George Repede „Despre starea economică a poporului nostru românesc“;

5. desp. Haţeg: Paul Oltean „Despre mausoleul vechiu, ce servesce de biserică în Densuş, şi despre portul naţional de aici şi jur“;

6. desp. Mureș (XXIV): Teodor Bogdan, „Pomăritul și foloasele lui“;

7. desp. Năsăud: Sever Murășan, „Despre nutrirea vitelor“;

8. desp. Săliște: Ioachim Muntean, „Despre proverbi poporali“, Dionisie Decei „Să învățăm și îndreptăm poporul“, Ioan Chirca „Despre Peronospora“.

9. desp. Sighișoara (XXX): Zaharia Ganea, preot în Ferihaz, a disertat despre diverse chestiuni actuale.

Au mai fost anunțate disertațiuni, cari din scurțimea timpului nu s'au putut cetí, în desp. Brașov (I): Andreiu Bârseanu „Învățăminte din viața metropolitului Andreiu Șaguna“, care s'a tipărit însă în broșură; în desp. Reghin (XXVI): S. Zehan „Fragmente din istoria Gurghiului ca cetate“; și în desp. Selagiu-Șimleu (XVI): Dr. Elia Pop „Despre corurile figurale țărănesci“.

De remarcat este și împrejurarea, că în mai multe despărțăminte, precum: Blaj (XI), Bran (II), Brașov (I), Deva (VIII), Mureș (XXIV), Reghin (XXVI) și Selagiu-Șimleu (XVI), s'au premiat femei pentru manufacturi țărănesci, agricultori harnici și învățători diligenți și s'au dat ajutoare la învățăcei de meserii.

Despărțământul Blaj (XI) a aranjat cu ocasiunea adunării cercuale și o exposiție de manufacturi țărănesci, care a avut un resultat foarte îmbucurător.

§-lui 39 p. *g)* al Regulamentului pentru despărțăminte au satisfăcut, înaintând raport anual, domnii directori ai despărțămintelor Abrud, Blaj, Bocșa, Bran, Brașov, Cohalm, Hațeg, Ludoș, Mediaș, Năsăud, Sătmar, Selagiu, Săliște, Sebeșul-săsesc, Sibiiu, Sighișoara, Timișoara.

În legătură amintim, că în decursul anului 1898 s'au înființat despărțăminte noue în: Beiuș, Bocșa, Lugoș, Oravița, S.-Miclăușul-mare, Sătmar și Timișoara, iar în anul 1899 unul în fostul comitat al Severinului, cu centrul în Caransebeș și altul în părțile Huedinului și Hidei în comitatul Clujului, iar despărțământul Turdei și al Mociului s'au reorganisat. S'a decis mai departe organisarea unui despărțământ nou în Panciova, comitatul Torontal.

Din cele expuse putem conclude, că s'a pornit o lucrare cu adevărat serioasă, care nu va întârdia a-și aduce roadele s.

Suntem însă departe de a ne fi împlinit toate datorințele noastre față de cultura națională. În această privință am puté lua un exemplu bun dela alte popoare, cari desvoaltă mare zel întru popularisarea reuniunilor lor.

IX. Propuneri.

Supunênd acest raport apreciării Onoratei adunări generale, dimpreună cu aclusele sale, rugăm Onorata adunare generală să binevoiască:

1. a lua spre scire raportul general pe anul 1898;

2. a da expresiune condolenței pentru membrii răposați, după consemnarea presentată;

3. a da absolutoriu pentru raționiniile Asociațiunii pe anul 1898;

4. a aproba proiectul de budget al Asociațiunii pe anul 1900;

5. a nu primí ofertul dlor Ioan Baciu și Ioan Pop Reteganul;

6. a aproba proiectul de „Regulament pentru înființarea și administrarea bibliotecelor poporale ale Asociațiunii“; și

7. a încuviința propunerea relativă la activitatea viitoare a Asociațiunii pe teren literar.

Din ședința comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu la 3 August 1899.

I. St. Șuluțiu m. p. Dr. Ilie Beu m. p.

Aclus **A** la rap. gen.

REGULAMENT

pentru înființarea și administrarea bibliotecelor poporale ale „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român".

§. 1. Pentru ajungerea scopului Asociațiunii, care este: înaintarea culturii poporului român, între alte mijloace §-l 2 din statute prevede și înființarea de biblioteci poporale prin comunele din despărțeminte, iar înființarea și provederea acelora cu lectură acomodată pentru popor §-l 45 p. 4 din statute le pune în sarcina comitetelor cercuale ale Asociațiunii.

§. 2. Scopul bibliotecelor poporale este: răspândirea cunoscințelor folositoare din ori-ce ram al activității omenesci și desvoltarea gustului de cetit la poporul român.

§. 3. Drept mijloace pentru înființarea bibliotecelor poporale servesc: sumele lăsate conform statutelor Asociațiunii la dispoziția comitetelor cercuale, colectele, contribuirile membrilor și eventualele daruri, ce s'ar face în acel scop.

§. 4. Bibliotecele poporale formează proprietatea „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român" și stau sub supraveghiarea și controla comitetelor cercuale; evidența bibliotecelor poporale o poartă biroul comitetelor cercuale, iar directorii în rapoartele anuale despre activitatea despărțemintelor vor arăta comitetului central numărul, starea și modul de funcționare al bibliotecelor poporale (§§ 39 și 43 din regulamentul afacerilor interne pentru despărțemintele Asociațiunii).

§. 5. În comune mai mari, unde împrejurările locale permit, se vor înființa biblioteci poporale stabile, iar pentru comunele mai mici se va adopta sistemul așa numitelor biblioteci poporale ambulante.

§. 6. Procurarea cărților o provăd comitetele cercuale după un plan și cu un scop determinat. Cărțile vor trebui să întrunească drept prima condițiune: stil ușor, poporal și tractând cu preferință chestiuni, ce se referesc la lipsele ḑilnice ale locuitorilor români din comunele aparținătoare despărțemintelor, ca: chestiuni de agricultură, pomărit, grădinărit, vierit, stupărit, industrie, comerciu, drept, igienă ș. a., fără de a se trece cu vederea scrierile beletristice de cuprins instructiv și distractiv, scrierile de cuprins istoric, etnografic și religios-moral. Pentru orientarea comitetelor cercuale, comitetul central va publica un repertoriu de cele mai

potrivite cărți pentru bibliotecele poporale, care se va întregí din timp în timp.

N'au loc în bibliotecele poporale scrieri, cari propagă idei ireligioase ori imorale, socialiste, antidinastice și anticonstituționale.

§. 7. Bibliotecele poporale stau sub imediata îngrijire a agenturilor, cari vor încredința unei anumite persoane purtarea agendelor de bibliotecar; acesta va avé să se ocupe în special cu administrarea bibliotecei, să poarte registrele necesare, să îngrijască de bunăstarea ei și să împrumute cărțile din bibliotecă pentru cetire.

§. 8. Agentura va face raport în fiecare an păn' la 15 Decembre comitetului cercual despre starea bibliotecei poporale, arătând câți locuitori s'au folosit de ea și ce cărți au fost mai des cetite.

§. 9. Fiecare bibliotecă poporală va fi provĕḍută cu inventar, din care un exemplar se păstrează la comitetul cercual. În inventar au să fie înșirate toate cărțile, ce constitue biblioteca, cu indicarea autorului, a titlului cărții, a locului și anului tipăririi și a numĕrului volumelor. Toate cărțile au să poarte sigilul despărțĕmêntului, căruia aparțin, iar la bibliotecele stabile și sigilul agenturei comunale.

Blanchetele pentru inventare se vor da din partea comitetului central.

§. 10. Bibliotecele poporale ambulante se compun din grupuri sau mici biblioteci de aceeași mărime, cuprinḍênd fiecare grup cărți din deosebitele ramuri de literatură română, adăpostite în dulapuri de acelaș fel; cărțile din singuraticele dulapuri formează tot atâtea biblioteci ambulante; ele se însemnează cu numeri deosebiți, avênd fiecare grup inventar special.

Sediul despărțĕmintelor este totodată și sediul bibliotecelor poporale ambulante.

§. 11. Atât bibliotecele stabile, cât și cele ambulante se vor adăpostí în localuri scutite de umeḍeală și de pericolul de foc. Agentura comunală și bibliotecarul ei sunt responsabili pentru buna conservare a bibliotecii.

§. 12. Timpul, cât are să stee o bibliotecă ambulantă într'o comună, îl fixează comitetul cercual; peste acel timp nici o agentură nu poate reținé aceeași bibliotecă în comuna sa, ci are să o schimbe la comitetul cercual cu altă bibliotecă ambulantă. Schimbarea reciprocă a bibliotecelor ambulante se face la un termin anumit, ce-l fixează comitetul cercual.

§. 13. Bibliotecele poporale ale Asociațiunii se pun gratuit la dispoșiția poporului român sciutor de carte de pe teritoriul despărțĕmintelor.

§. 14. Privitor la împrumutarea cărților din bibliotecele poporale sunt de observat următoarele regule:

a) Bibliotecele poporale stau deschise în timpul, ce-l va fixa agentura comunală. Cărți afară de comună nu se împrumută.

b) Nime nu poate împrumuta de odată mai mult decât o carte din bibliotecă.

c) Cărțile se dau din bibliotecă pe lângă revers de primire, care se restitue la înapoiarea cărții.

d) Nime nu poate ține la sine cartea împrumutată mai mult de 14 dile, fără învoirea bibliotecarului.

e) Pentru înapoiarea cărții în starea în care a primit-o, este responsător cetitorul, care a împrumutat cartea din bibliotecă, el este dator a recompensa ori-ce deteriorare a cărții împrumutate.

f) Cei-ce strică ori murdăresc cărțile împrumutate au să rebonifice dauna causată, și în cas de repetire își pierd dreptul de a mai împrumuta cărți din biblioteca poporală.

Aclus **C** la rap. gen.

LISTA

studenților stipendiați în 1899.

1.	Stipendiul Roman: *Pavel Guşeilă Negrea*, VI gimn. (Brașov)	fl.	60.—
2.	„ „ *Ciprian Potcoavă*, cl. VIII. gimn. (Brașov)	„	60.—
3.	Fondul general: *Alexandru Liuba*, sculptor (München) . .	„	100.—
4.	Fund. Basiota: *Basiliu Başota*, cl. V. gimn. (Năsăud) . .	„	20.—
5.	„ Dobâca: *Gavriil Todica*, cl. VIII. gimn. (Brașov) .	„	50.—
6.	„ Galiană: *Mihaiu Popp*, cl. VI. gimn. (N.-Károly) . .	„	60.—
7.	„ Marinovici: *Emil Rusu*, cl. III. com. (Brașov) . .	„	60.—
8.	„ Moga: *Silvia Ciora*, cl. II. civilă (Sibiiu)	„	40.—
0.	„ Rîureanu: *Aurel Vasilie*, cl. III. gimn. (Sibiiu) . .	„	40.—

Raţiociniul

Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român

pentru anul 1898.

Venite — Raţiociniul

Nr. cur.		Preliminat fl.	cr.	Incassat fl.	cr.	+ Plus — Minus
	I. Fondul general.					
1	Saldul cassei din anul 1897 .	—	—	3221	17	
2	Taxe şi prenumeraţiuni . .	5000	—	7638	47	+ 2638.47
3	Chirii şi arêndă	2230	—	1538	99	— 691.01
4	Interese după efecte publice	2946	40	3466	73	+ 520.33
5	Interese după depuneri . .	200	—	203	55	+ 3.55
6	Taxe de administrare . . .	234	—	237	—	+ 3.—
7	Pentru casa naţională . . .	—	—	850	—	—
8	Venite extraordinare şi stip. Roman	1120	—	2624	06	+ 1504.06
	Suma .	11730	40	19779	97	+ 4668.86
						— 691.01
	II. Casa naţională.					
1	Contribuiri benevole . . .			4325	64	
2	Chiria			800	—	
3	Împrumut transitoriu . . .			20	—	
4	Interese după depuneri . .			57	96	
	Suma .			5203	60	
	III. Fondul Georgiu Barißiu.					
1	Saldul cassei la 31 Dec. 1897			302	52	
2	Oferte benevole			25	—	
3	Cuotă dela fondul general .			500	—	
4	Interese după efecte . . .			129	—	
5	Interese după depuneri . .			1	56	
	Suma .			968	08	

pentru anul 1898 — Spese

Nr. cur.		Preliminat fl.	cr.	Erogat fl.	cr.	+ Plus — Minus
	I. Fondul general.					
1	Secretarului I. remunerațiune	400	—	400	—	
2	Secretarului II. „	300	—	300	—	
3	Cassarului „	200	—	200	—	
4	Bibliotecarului „	200	—	200	—	
5	Archiv. și Economului à 120 fl.	—	—	240	—	+ 240.—
6	Cancelistului remunerațiune .	300	—	200	—	— 100.—
7	Servitorului leafă	240	—	240	—	—
8	Spese de cancelarie, luminat, încălțit	300	—	580	68	+ 280.68
9	Dotațiunea bibliotecii . . .	100	—	154	85	+ 54.85
10	Tiparul foaiei „Transilvania“	1200	—	1954	17	+ 754.17
11	Conservarea și asigurarea edificiilor	500	—	332	27	— 167.70
12	Contribuțiune, ecuival., fondul de pensiune învețătoresc .	600	—	740	43	+ 140.43
13	La fondul de reservă . . .	—	—	—	—	
14	Stipendiul pentru un candidat de învețător	—	—	—	—	
15	Un stip. la meseria de lemnărit	100	—	100	—	
16	Stipendii elevelor din internatul școalei	—	—	—	—	
17	Pentru scrieri literare la fondul Barițiu	1000	—	500	—	— 500.—
18	Subvenț. școalei civile de fete	3322	20	3322	20	
19	Fondul casei nat. separat .	—	—	850	—	+ 850.—
20	Spese extraordinare . . .	500	—	674	76	+ 174.76
21	Saldul cassei la 31 Dec. 1898	—	—	8790	61	
	Suma .	9382	20	19779	97	+ 2494 89
						— 767.70
	II. Casa națională.					
1	Contribuțiune			136	—	
2	Depurări din datorii . . .			4020	—	
3	Interese după împrumuturi .			990	—	
4	Saldul cassei			57	60	
	Suma .			5203	60	
	III. Fondul Georgiu Barițiu.					
1	Un premiu			300	—	
2	Pentru colaboratori la „Transilvania“			400	—	
3	Taxă de administrare . . .			28	—	
4	Saldul cassei la 31 Dec. 1898			240	08	
	Suma .			968	08	

Venite

Nr. cur.		Incassat fl.	cr.
	IV. Fundațiunea Bașota.		
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	194	13
2	Interese după efecte	25	—
3	Interese după depuneri	9	10
4	„Albina“ pentru un stipendiu	20	—
	Suma .	248	23
	V. Fundațiunea Dobâca.		
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	314	68
2	Interese după efecte	50	—
3	Interese după depuneri	15	68
4	Din stornarea unei posiții	13	33
	Suma .	393	69
	VI. Fundațiunea G. B. V.		
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	865	64
2	Interese după efecte	298	—
3	Interese după depuneri	15	11
	Suma .	1178	75
	VII. Fundațiunea Galliană.		
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	187	06
2	Interese după efecte	75	—
3	Interese după depuneri	10	26
	Suma .	272	32
	VIII. Fundațiunea Marinoviciu.		
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	560	57
2	Interese după efecte	117	—
3	Interese după depuneri	27	55
	Suma .	705	12

Spese

Nr. cur.		Erogat fl.	cr.
	IV. Fundațiunea Bașota.		
1	Două stipendii	33	34
2	Stornarea unei posiții	13	33
3	Taxă de administrare	7	—
4	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	194	56
	Suma .	248	23
	V. Fundațiunea Dobâca.		
1	Un stipendiu	37	50
2	Taxă de administrare	14	—
3	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	342	19
	Suma .	393	69
	VI. Fundațiunea G. B. V.		
1	Taxă de administrare	54	—
2	Scrisuri fonciare cumpărate	1018	20
3	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	106	55
	Suma .	1178	75
	VII. Fundațiunea Galliană.		
1	Un stipendiu	30	—
2	Taxă de administrare	17	—
3	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	225	32
	Suma .	272	32
	VIII. Fundațiunea Marinoviciu.		
1	Un stipendiu	60	—
2	Taxă de administrare	31	—
3	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	614	12
	Suma .	705	12

Venite

Nr. cur.		Incassat fl.	cr.
	IX. Fundaţiunea Moga.		
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	482	42
2	Interese după efecte	43	20
3	Interese după depuneri	22	01
	Suma .	547	63
	X. Depositul Mureşian.		
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	1012	12
2	Interese după efecte	150	—
3	Interese după depuneri	16	80
	Suma .	1178	92
	XI. Depositul Oltean.		
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	1364	47
2	Interese după depuneri	62	07
	Suma .	1426	54
	XII. Fundaţiunea Pop-Maior.		
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	501	62
2	Interese după efecte	87	50
3	Interese după depuneri	8	62
	Suma .	597	74
	XIII. Fundaţiunea Riurean.		
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1897	442	34
2	Interese după efecte	50	—
3	Interese după depuneri	20	97
	Suma .	513	31
	XIV. Fundaţiunea Filep.		
1	Din lăsământul G. Filep	14500	—
	Suma .	14500	—

Sibiiu, 31 Decembre, 1898.

Leontin Simonescu m. p.,
cassar.

Revĕdut şi aprobat în şedinţa

Şuluţu m. p.,
president ad-hoc.

Spese

Nr. cur.		Erogat fl.	cr.
	IX. Fundațiunea Moga.		
1	Un stipendiu	40	—
2	Taxă de administrare	13	—
3	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	494	63
	Suma .	547	63
	X. Depositul Mureșian.		
1	Scrisuri fonciare cumpĕrate	1018	20
2	Taxă de administrare	37	—
3	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	123	72
	Suma .	1178	92
	XI. Depositul Oltean.		
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	1426	54
	Suma .	1426	54
	XII. Fundațiunea Pop-Maior.		
1	Scrisuri fonciare cumpĕrate	509	10
2	Taxă de administrare	21	—
3	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	67	64
	Suma .	597	74
	XIII. Fundațiunea Riurean.		
1	Un stipendiu	40	—
2	Taxă de administrare	15	—
3	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	458	31
	Suma .	513	31
	XIV. Fundațiunea Filep.		
1	Saldul cassei la 31 Decembre 1898	14500	—
	Suma .	14500	—

Ioan Crețu m. p.,
controlor.

comitetului, ținută în Sibiiu la 13 Iulie 1899.

Dr. Beu m. p.,
secretar II.

Inventariul Asociațiunii pentru literatura română

		fl.	cr.	fl.	cr.	
	I. Fondul general.					
	A) Realități:					
	a) Casa din Sibiiu, str. Morii, 8	41917	45			
	b) Edificiul școalei	63826	45			
	c) Realitatea din Vidra . .	300	—	106043	90	
	B) Depuneri	8790	61	8790	61	
	C) Efecte:					
4	Abrudbányai takarékpénztár	200	—			
3	„Albina“ acțiuni	300	—			
11	„ scrisuri fonciare .	7000	—			
6	„Arieșana“ acțiuni	300	—			
1	„Economul“ acțiuni . . .	50	—			
1	„Gesellschaftshaus“ acțiuni .	100	—			
2	„Mureșana“ acțiuni . . .	100	—			
1	„Sebeșana“ „ . . .	50	—			
1	„Silvania“ „ . . .	50	—			
*3	„Someșana“ „ . . .	300	—			
1	Satmár-nbányai vasuttárs. .	100	—			
4	Obligațiuni de stat 1860. .	800	—			
1	„ „ „ 1868. .	100	—			
1	„ „ „ desărcinarea pământului	100	—			
*5	„Sătmăreana“ acțiuni . . .	500	—			
4	Vajda-Hunyadi takarékpénz.	200	—			
2	„Corvineana“ acțiuni . . .	100	—			
*2	„Concordia“ (Uzdin) . . .	100	—			
*1	N.-Várad-Bel. Vaskoh vasutt.	100	—			
74	„Transilvania“ obligațiuni .	7400	—	17950	—	
6	Rentă amortibilă . . lei	30000	—			
15	Credit fonc. rom. București „	75000	—	l. 105000	—	
	D) Mobilii	1090	—	fl. 1090	—	
	Suma totală fl. .			133874	51	
	Lei .			105000	—	
*1 4 1 2	„Someșana“ „Sătmăreana“ N.-Várad-Vaskoh „Concordia“	întrate ca taxe		+fl. 5848	87	+ 20000 l.

și cultura poporului român pe anul 1898.

	fl.	cr.	fl.	cr.		
II. Fondul Bariţiu.						
Saldul cassei	240	08				
1 „Iulia“ acţiune	50	—				
5 „Albina“ scrisuri fonciare .	2500	—	2790	08	—	62.44
III. Fundaţiunea Başota.						
Saldul cassei	194	56				
1 „Albina“ scrisuri fonciare .	500	—	694	56	+	—.43
IV. Fundaţiunea Dobâca.						
Saldul cassei	342	19				
2 „Albina“ scrisuri fonciare .	1000	—	1342	19	+	27.51
V. Fundaţiunea G. B. V.						
Saldul cassei	106	55				
7 „Albina“ acţiuni	700	—				
5 „Albina“ scrisuri fonciare .	4500	—	7306	55	+	2240.94
VI. Fundaţiunea Galliană.						
Saldul cassei	225	32				
2 „Albina“ scrisuri fonciare .	1500	—	1725	32	+	38.26
VII. Fundaţiunea Marinoviciu.						
Saldul cassei	614	12				
3 „Albina“ scrisuri fonciare .	1500	—				
1 Obligaţiune de stat 1868 .	1000	—	3114	12	+	53.55
VIII. Fundaţiunea Moga.						
Saldul cassei	494	63				
8 „Transilvania“ obligaţiuni .	800	—	1294	63	+	12.21
IX. Fundaţiunea Pop-Maior.						
Saldul cassei	67	64				
3 „Albina“ scrisuri fonciare .	2000	—	2067	64	+	66.02
X. Fundaţiunea Rîureanu.						
Saldul cassei	458	31				
1 „Albina“ scris. fonciar . .	1000	—	1458	31	+	15.97

	fl.	cr.	fl.	cr.	
XI. Depositul Mureşan.					
Saldul cassei	123	72			
6 „Albina“ scrisuri fonciare .	3500	—	3623	72	+ 111.60
XII. Depositul Olteanu.					
Saldul cassei	1426	54	1426	54	+ 62.97
XIII. Depositul Filep.					
Saldul cassei	14500	—	14500	—	
XIV Casa naţională.					
A) Active:					
Saldul cassei	57	60			
Realităţi:					
Casa strada Morii	22000	—			
Efecte:					
2 „Sentinela“	100	—			
1 „Concordia“ (Uzdin) . . .	50	—	22207	60	
B) Pasive.			14000	—	
Active pure .			8207	60	+ 4000.—
Reasumare:					
Lei			105000	—	
Fondul general . . . . fl.			133874	51	
Fondurile speciale			49485	26	
Laolaltă fl.			183359	77	
Lei			105000	—	

Sibiiu, 31 Decembre, 1898.

Oficiul de cassă al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Leontin Simonescu m. p.,
cassar.

Revedut şi aprobat în sedinţa comitetului central, ţinută în Sibiiu la 13 Iulie 1899.

Şuluţiu m. p.,
preşedinte ad-hoc.

Dr. Beu m. p.,
secretar II.

Proiect de budget

pentru anul 1900.

Proiect pentru budget

Nr. cur.	Venite	Anii de observare 1897 fl.	cr.	1898 fl.	cr	Proiectat pro 1900 fl.	cr.
	I. Fondul general.						
1	Taxe dela membri și prenumerațiuni	4203	69	7638	47	6000	—
2	Chirii și arêndă	2541	05	1538	99	1300	—
3	Interese după efecte publice:						
	a) acțiuni Abrudbánya takarékp.						
	b) „ „Albina“						
	c) „ „Arieșana“						
	d) „ „Economul“						
	e) „ „Gesellschaftshaus“ .						
	f) „ „Mureșana“						
	g) „ „Sătmăreana“ . . .						
	h) „ „Silvania“						
	i) „ „Sebeșana“						
	k) „ „Someșana“						
	l) acț. „Vajda hunyad takarékpzt.						
	m) obligațiuni „Transilvania“ . .						
	n) obligaț. szatmár-nagybányai vasuttársaság						
	o) obligațiuni de stat din an. 1860						
	p) obligațiuni de stat din an. 1868						
	q) obligaț. de stat despăg. pământ.						
	r) oblig. rentă amortibilă à 5000 lei						
	s) obligațiuni I. soc. cred. f. r. Bucuresci à 5000 lei						
	t) scrisuri fonc. „Albina“ à 1000 fl. cu 5%						
	u) scrisuri fonc. „Albina“ à 500 fl. cu 5%	2960	83	3466	73	3600	—
4	Interese după depuneri	171	05	203	55	200	—
5	Taxe de administrare	231	—	237	—	240	—
6	Stipendiul Roman	120	—	120	—	120	—
7	Venite estraordinare	4822	59	2624	06	1000	—
8	Din anticipațiuni restituire . . .					2036	21
	Suma .					14496	21
	II. Casa națională.						
1	Donațiuni în rate					2075	—
2	Chirie					800	—
3	Interese după efecte					13	—
4	„ „ depuneri					50	—
	Suma .					2938	—

pe anul 1900.

Nr. cur.	Spese	Anii de observare 1897 fl.	cr	1898 fl.	cr.	Proiectat pro 1900 fl.	cr.
	I. Fondul general.						
1	Secretarului I. remunerat. și cortel	400	—	400	—	1500	—
2	Secretarului II. „ . . .	300	—	300	—	300	—
3	Cassarului „ . . .	200	—	200	—	280	—
4	Bibliotecarului „ . . .	120	—	200	—	200	—
5	Cancelistului „ . . .	300	—	200	—	360	—
6	Servitorului simbrie	240	—	240	—	240	—
7	Spese de cancel., luminat, încălțit	390	35	580	68	700	—
8	Dotațiunea bibliotecii	146	60	154	85	300	—
9	Tiparul foaiei „Transilvania“ . .	657	66	1954	17	1500	—
10	Conservarea edificiilor	799	90	332	27	400	—
11	Contribuțiune erarială și ecuivalente fond. de pens. învățătoresc . .	645	08	740	43	1000	—
12	Contribuire la fondul de reservă .	—	—	—	—	—	—
13	Dotațiune fondului G. Barițiu . .	—	—	500	—	1000	—
14	Stipendiul Roman	120	—	120	—	120	—
15	Stipendiu pentru un elev la meseria de lemnărit	150	—	100	—	100	—
16	Subvențiune școalei civile de fete din lăsământul Oltean	2935	36	3322	20	1000	—
17	Spese extraordinare	8664	82	674	76	800	—
18	Capitalisare din lăsăm. Oltean . .	—	—	—	—	1250	—
19	Școalelor „ „ „ . .	—	—	—	—	250	—
20	Capitalisare la fondul general . .	—	—	—	—	1200	—
21	Escedent	—	—	—	—	1996	21
	Suma .					14496	21
	II. Casa națională.						
1	Interese după împrumuturi . . .					720	—
2	Depurare din datorii					2000	—
3	Contribuțiune					136	—
4	Capitalisare					82	—
	Suma .					2938	—

Nr. curr.	Venite	Proiectat pro 1900 fl.	cr.
	III. Fondul Georgiu Barițiu.		
1	Interese după efecte	129	—
2	Interese după depuneri	10	—
3	Dotațiune dela fondul general	1000	—
	Suma .	1139	
	IV. Fundațiunea Bașota.		
1	1 scris fonciar „Albina“ de 500 cu 5% . . .	25	—
2	Interese după depuneri	9	—
	Suma .	34	—
	V. Fundațiunea Dobâca.		
1	2 scrisuri fonciare „Albina“ à 500 fl. cu 5% .	50	—
2	Interese după depuneri	15	—
	Suma .	65	—
	VI. Fundațiunea G. B. V.		
1	7 acțiuni „Albina“	98	—
2	1 scris fonc. „Albina“ de 500 cu 5%	25	—
3	4 scrisuri fonc. „Albina“ de 1000 fl. cu 5% .	200	—
4	Interese după depuneri	10	—
	Suma .	333	—
	VII. Fundațiunea Galliană.		
1	1 scris fonciar „Albina“ de 500 fl. cu 5% . .	25	—
2	1 scris fonciar „Albina“ de 1000 fl. cu 5% .	50	—
3	Interese după depuneri	10	—
	Suma .	85	—
	VIII. Fundațiunea Marinoviciu.		
1	1 obligațiune de stat din anul 1868 de 1000 fl.	42	—
2	1 scris fonciar „Albina“ de 500 fl. cu 5% . .	25	—
3	1 scris fonciar „Albina“ de 1000 fl. cu 5% .	50	—
4	Interese după depuneri	28	—
	Suma .	145	—
	IX. Fundațiunea Moga.		
1	8 obligațiuni „Transilvania“	43	20
2	Interese după depuneri	20	—
	Suma .	63	20

Nr. cur.	Spese	Proiectat pro 1900 fl.	cr.
	III. Fondul Georgiu Barițiu.		
1	Pentru lucrări literare	800	—
2	Taxă de administrare	30	—
3	Capitalisare	309	—
	Suma .	1139	—
	IV. Fundațiunea Bașota.		
1	Un stipendiu	20	—
2	Taxă de administrare	7	—
3	Capitalisare	7	—
	Suma .	34	—
	V. Fundațiunea Dobâca.		
1	Un stipendiu	50	—
2	Taxă de administrare	14	—
3	Capitalisare	1	—
	Suma .	65	—
	VI. Fundațiunea G. B. V.		
1	Taxă de administrare	53	—
2	Capitalisare	280	—
	Suma .	333	—
	VII. Fundațiunea Galliană.		
1	Un stipendiu	60	—
2	Taxă de administrare	18	—
3	Capitalisare	7	—
	Suma .	85	—
	VIII. Fundațiunea Marinoviciu.		
1	Un stipendiu	60	—
2	Taxă de administrare	32	—
3	Capitalisare	53	—
	Suma .	145	—
	IX. Fundațiunea Moga.		
1	Un stipendiu	40	—
2	Taxă de administrare	13	—
3	Capitalisare	10	20
	Suma .	63	20

Nr. cur.	Venite	Proiectat pro 1900 fl.	cr.
	X. Depositul Mureșan.		
1	3 scrisuri fonciare „Albina“ de 500 fl. cu 5%	75	—
2	2 scrisuri fonciare „Albina“ à 1000 fl. cu 5%	100	—
3	Interese după depuneri	9	—
	Suma .	184	
	XI. Fundațiunea Pop-Maior.		
1	2 scrisuri fonciare „Albina“ de 500 fl. cu 5%	50	—
2	1 scris fonciar „Albina“ de 1000 fl. 5% . . .	50	—
3	Interese după depuneri	5	—
	Suma .	105	—
	XII. Fundațiunea Riurean.		
1	1 scris fonciar „Albina“ de 1000 fl. cu 5% .	50	—
2	Interese după depuneri	22	—
	Suma .	72	—
	XIII. Fundațiunea Filep	14500	—
	XIV. Depositul: monumentului Iancu . . .	4701	40

Sibiiu, 1 Iulie, 1899.

Oficiul de cassă al Asociațiunii pentru

Revedut și aprobat în ședința

Șuluțiu m. p.,
președinte ad-hoc.

Nr. cur.	Spese	Proiectat pro 1900 fl.	cr.
	X. Depositul Mureşan.		
1	Taxă de administrare	38	—
2	Capitalisare	146	—
	Suma .	184	—
	XI. Fundaţiunea Pop-Maior.		
1	Taxă de administrare	21	—
2	Capitalisare	84	—
	Suma .	105	—
	XII. Fundaţiunea Riurean.		
1	Un stipendiu	40	—
2	Taxă de administrare	15	—
3	Capitalisare	17	—
	Suma .	72	—
	XIII. Fundaţiunea Filep.	—	—
	XIV. Depositul: monumentului Iancu. . . .	—	—

literatura română şi cultura poporului român.

Leontin Simonescu m. p.,
cassar.

comitetului ţinută în Sibiiu la 13 Iulie 1899.

Dr. Beu m. p.,
secretar II.

Aclus **II** la rap. gen.

CONSEMNAREA

membrilor reposați ai „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ în anul de gestiune 1898—1899.

I. Membri fundatori: 1. Miron Romanul, archiepiscop și metropolit în Sibiiu; 2. Vasile Ignat, advocat în Beiuș; 3. Alexandru Filip, advocat în Abrud.

II. Membri pe viață: 1. Ioan Bran Pop de Lemény et Cozla, căpitan suprem în pensiune în Brașov; 2. Mihail Orbonaș, advocat în Reghinul-săsesc; 3. Nicolau Pop, preot în Feneșul-săsesc; 4. Oprea Bârză, ospătar în Sibiiu; 5. Valeriu Bologa, director de bancă în Brașov; 6. Vasile Hetescu, din Mărișel; 7. Ioan Istade, proprietar în Cenade.

III. Membri ordinari: 1. Daniil de Tămaș, preot în Deag, 2. Iosif Novac, înv. în pens. în Oravița; 3. Andreiu Liviu, canonic în Lugoj; 4. Vasile Oltean, advocat în Blaj; 5. Ilie Bădilă, econom în Sibiiu; 6. Ioan Vulcan, jun. protopop în Vermeș; 7. Petru Vêrtic, preot în Mocod; 8. Vasile Moga, pretor pens. în Murĕș-Ludoș; 9. Ioan Șandru, senator în Sighișoara; 10. Ioan Paraschiv, subjude regesc în Sebeșul-săsesc; 11. Iosif Grădinar, protopop în Bálincz; 12. Ieronim Barițiu, funcț. de bancă în Brașov; 13. Ioan Seniuce, secretarul efor. școalei în Brașov; 14. Dr. Absolon Feier, medic în Hunedoara; 15. Toma Galetariu, proprietar în Cela; 16. Nicolau Comșa, preot în Covasna; 17. Onisim Bontoiu, comerciant în Brașov; 18. Vasile Hossu, protopop în Murĕș-Oșorheiu; 19. Pavel Frișcan, preot în Ghiroc; 20. George Bogdan, preot în Brad.

Nr. 641—1899.

Proces verbal

din 13 Iulie 1899. Şedinţa ordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

Preşedinte: *Iosif St. Şuluţiu* — Notar: *Dr. I. Beu.* — Membrii presenţi: *Zaharia Boiu, Partenie Cosma, I. Creţu, Dr. Corn. Diaconovich, I. Papiu, Dr. Remus Roşca, I. V. Rusu, Leontin Simonescu şi N. Togan.*

147. Cu *verificarea* procesului verbal al şedinţei de aḑi

Se încredinţează dnii Zaharia Boiu, Ioan Creţu şi Ioan V. Rusu.

148. (617—1899). Comisiunea financiară, exmisă prin conclusul Nr. 66 din 2 Martie a. c. pentru *revisuirea raţiociniului şi inventarului Asociaţiunii pe 1898,* înaintează raportul său cu data 6 Iulie a. c. şi propune a se aproba atât raţiociniul cât şi inventarul şi a se înainta la adunarea generală. Presentează totodată şi proiectul de budget pe anul 1900.

Raportul comisiunii se ia spre scire cu aprobare; raţiociniul şi inventarul pe 1898 şi proiectul de budget pe anul 1900 se înaintează la adunarea generală.

149. (644—1899). Aceeaş comisiune financiară presentează cu data 6 Iulie a. c. raport despre *revisuirea raţiociniului şcoalei şi internatului Asociaţiunii pe 1898—99* şi despre *proiectul de budget pe anul şcolar 1899—1900.* Pe basa acestui raport se decide:

Raţiociniul şcoalei şi internatului Asociaţiunii pentru anul şcolar 1898—99 se aprobă; oficiului de cassă i-se dă absolutoriu pentru gestiunea acestui an. Proiectul de budget pe 1899—1900 se primesce. Direcţiunea şcolară se îndrumă a restitui suma de fl. 93.55 anticipată pentru material de lucru de mână.

150. (637—1899). In legătură cu *rapoartele comisiunii financiare* de sub Nrii 148 şi 149 ai acestui proces verbal secretarul prim propune, iar comitetul central decide:

a) Cassarul presintă adunării generale în fie-care an un raport detaiat asupra administrării averii Asociaţiunii, care raport are să cuprindă toate operaţiunile financiare mai însemnate şi să dee explicaţiuni la schimbările mai exenţiale, ce se manifestă în raţiociniu şi budget. Raportul cassarului formează o parte integrantă a raportului general şi se publică împreună cu acesta.

b) În raţiociniu se indică la întrate atât sumele întrate în bani cât şi sumele întrate în hârtii de valoare, înscriindu-se aceste din urmă la eşite ca trecute la inventar.

c) In raţiociniul, respective în budgetul şcoalei civile de fete să se facă evidentă suma, ce o represintă interesele capitalului elocat în edificiul şcoalei.

d) Direcţiunea şcoalei civile de fete se îndrumă, ca să nu primească în internat eleve înainte de achitarea restanţelor lor din taxele de intreţinere şi didactru pe anul premergĕtor. Ce privesce restanţele elevelor, cari au părăsit şcoala, părinţii să fie provocaţi a achita pretensiunile şcoalei până la 1 Novembre a. c. In cas contrar restanţele să se încasseze pe cale judecătorească. In acest scop conspectul elevelor restanţiere este a se remite direcţiunii şcolare:

Documentele elevelor să nu se libereze până după achitarea restanţelor.

e) Jurnalul presidial se compară la finea fie-cărei luni cu jurnalul cassarului şi, aducêndu-se în consonanţă, ambele jurnale se încheie şi subscriu de president şi cassar.

f) In scopul înlesnirii administrării sumelor, ce sosesc prin postă, presidiul se autorisează a plenipotenţia pe cancelistul Asociaţiunii, ca să ridice direct dela postă toate scrisorile şi valorile sosite la adresa Asociaţiunii

151. (611—1899). Bibliotecarul presentează *conspectul publicaţiunilor* întrate la biblioteca Asociaţiunii în lunile Ianuarie — Iunie 1899.

Spre scire, avênd a se publica în „Transilvania“.

152. (200—1899). Bibliotecarul presentează *Proiectul de regulament pentru înfiinţarea şi administrarea Bibliotecelor poporale ale Asociaţiunii,*

Se primesce în textul alăturat acestui proces verbal. Se decide tipărirea şi presentarea lui proximei adunări generale.

153. (601—1899). Presidentul Asociaţiunii trimite fl. 94.60 din *fondul Scorţeanu* în scopul de a se cumpĕra şi împărţi gratuit cărţi de cuprins religios-moral.

In conformitate cu concl. Nr. 106 din 4 Maiu a. c. suma de fl. 94.60 se asemnază la cassă cu îndrumarea de a se încorpora fondului G. Bariţiu.

D. u. s.

Iosif St. Şuluţiu m. p., Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu în 16 Iulie 1899. *I. V. Rusu* m. p., *Z. Boiu* m. p., *Ioan Creţu* m. p.

Nr. 671—1899.

Proces verbal

din 20 Iulie 1899. Şedinţa ordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

Preşedinte: *Iosif St. Şuluţ* — Notar: Dr. *Ilie Beu.* — Membri presenţi: *Zah. Boiu, I. Creţu, Dr. Corn. Diaconovich, Georgiu Maxim de Höchstenberg, I. Papiu, I. V. Rusu,* şi *N. Togan.*

154. Cu *verificarea* procesului verbal al şedinţei de aḍi

Se încredinţează dnii: Dr. Corn. Diaconovich, G. Maxim şi I. Papiu.

155. (659—1899). În urma însărcinării primite prin conclusul Nr. 12 al adunării generale din 1898 de a stabilí un *contact mai intim între Asociaţiune şi celelalte societăţi culturale* românesci din patrie,

Se decide a învita Societatea pentru crearea unui fond de teatru român la adunarea generală din Deva şi a exmite doi delegaţi (în persoana dlor Z. Boiu şi Dr. Corn. Diaconovich) la adunarea generală a numitei societăţi, ca prin contact personal să încerce cu această ocasiune a stabilí legături mai întime între ambele societăţi.

156. (660—1899). În urma însărcinării primite dela adunarea generală din 1898 (conclusul Nr. 12), de a încerca *ştergerea taxelor de vamă impuse în România productelor noastre literare,* secretarul I a luat informaţiuni la locurile competente şi a aflat, că deşi incorectitatea acestei vămi e aproape în general recunoscută atât la noi cât şi în regatul român, ştergerea ei ar fi împreunată totuşi cu mari greutăţi, de oare-ce s'ar puté face numai prin o lege nouă, care ar modifica legea despre tariful vamal autonom. Între asemenea împregiurări se impune a aştepta un timp mai potrivit, pentru a începe o acţiune în direcţiunea arătată.

Se ia act.

Secretarul I se însărcinează a ţiné afacerea în evidenţă şi a înainta la timp oportun propunerile necesare pentru realisarea ei.

157. (661—1899). Secretarul I propune, că deşi cererea Asociaţiunii pentru *reducerea taxelor de cale ferată* pentru membrii, cari participă la adunările generale, în anul trecut a remas fără resultat, — să se facă în est an o nouă încercare pentru asigurarea acestui beneficiu acordat şi altor societăţi culturale din ţară.

Biroul se autorisează a adresa direcţiunii căilor ferate de stat o cerere pentru reducerea taxelor de transport pe sama membrilor Asociaţiunii, cari vor participa la adunarea generală din Deva. În cas de încuviinţare membrii Asociaţiunii se vor însciinţa pe calea presei despre condiţiunile, ce vor fi de observat pentru a puté profita de acest beneficiu.

158. (527—1899). Secretarul I presintă scrisoarea firmei A. Bachruch din Budapesta, în care arată condițiunile, sub cari se angajează la furnisarea obiectelor pentru *loteria Casei naționale.*

Secretarul I se autorisează a încheia în numele Asociațiunii contractul cu firma A. Bachruch în sensul condițiunilor presentate. În acest scop i-se va libera o plenipotență din partea presidiului Asociațiunii. Contractul se va aproba ulterior de comitetul central.

159. (653—1899). Dl *president al Asociațiunii* prin o scrisoare ddto 12 Iulie a. c., adresată dlui vice-president, aduce la cunoșcință, că *din causă de morb nu poate lua parte la ședințe* și nici adunarea generală nu o va puté conduce.

De scrisoarea dlui president se ia act.

160. (604—1899). Dl *Nicolau Ivan,* delegatul comitetului central pentru examenele publice dela școala civilă de fete, înaintează cu data 30 Iunie a. c. *raportul său despre decursul examenelor,* în care constată, că școala se află pe calea progresului și corpul didactic își împlinesce chemarea cu bunăvoință și pricepere. În legătură propune a se da mulțămită profesorului Nicolae Vătășan, care a propus gratuit 4 ore la săptămână din studiile Geografia matematică și Fisica.

De raportul dlui N. Ivan se ia act cu plăcere. Dlui prof. N. Vătășan se exprimă mulțămită pentru serviciile prestate în mod gratuit.

161. (606 și 607—1899). *Direcțiunea școalei civile de fete* înaintează:

I. *Procesul verbal* al conferenței corpului didactic dela 24 Iunie a. c. În această conferență s'au pertractat afaceri curente și s'au statorit clasificațiunile pentru trimestrul al 3-lea. Se constată, că au fost promovate 74 eleve, la examen de emendare au fost îndrumate 5 eleve din cl. III și la examen supletor 1 elevă din cl. I.

II. *Procesul verbal* al conferenței corpului didactic din 29 Iunie a. c. Se constată:

1. Cu privire la planul de oare pentru anul 1899—1900 s'a decis, ca limba maghiară în cl. I. și II. să o propună Maria Cioban, iar caligrafia în cl. I. II, și III I. Popovici, rămânênd ca planul de oare să se compună după-ce se va vedé, cum se organisează cursul complementar pentru viitor.

2. Terminul pentru examenele de emendare s'a fixat pe 2 Septembre și pentru examenele de primire pe 5 Septembre a. c.

ad I și II,Spre scire.

162. (600—1899). În legătură cu conclusul Nr. 130 din 15 Iunie a. c. se aduce la cunoscință, că librăria *Nicolae I. Ciurcu* din Brașov *a achitat prețul a 10 exemplare din „Date istorice"* tom. I, de I. cav. de Pușcariu, trimițênd suma de 12 fl.

Spre scire.

163. (583 și 616—1899). S'au înscris membri ordinari, solvind taxa de 5 fl., dnii *Ioan Silviu Selăgianu,* preot în Gencs, comitatul Sătmar, *Dr. Simion Tămașiu,* advocat, și *Iuliu Chiffa,* preot, ambii în Hida.

Dnii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

164. (557—1899). Dl *Marcu Pascuțiu,* protopop în Șiria, trimite cu data 17 Iunie a. c. suma de fl. 10.— încassată dela 5 membri ajutători câte 1 fl. și dela DSa 5 fl. cu dorința, ca să fie declarat membru ordinar.

Dl. Marcu Păscuțiu se declară membru ordinar al Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 10.— se confirmă.

165. (546, 567 și 568—1899). *Direcțiunea despărțemêntului I* (Brașov) înaintează:

I. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 7 Iunie a. c. Din acesta se constată:

1. S'a decis înființarea unei nouĕ bibliotece poporale, care să fie repetarea bibliotecei Nr. II.

2. Neputêndu-se ținé adunarea cercuală în comuna Herman, s'a decis ținerea ei în Cernatul-Săcelelor la 11 Iunie a. c.

3. S'a decis, ca cu ocasiunea adunării cercuale să se împartă la popor mai multe cărți poporale.

La cassa centrală s'a trimis suma de fl. 78.40, încassată dela 18 membri ordinari și 8 membri ajutători.

II. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 10 Iunie a. c. În această ședință: 1) s'a luat act, că dnii Dr. Brânză și I. Navrea au donat câte 1 fl. pentru bibliotecele poporale; — 2) s'au pertractat raționiciul cassei pe lunile Ianuarie — Maiu a. c., raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare cercuală încoace, raportul special despre bibliotecele poporale și proiectul de budget pe 1900, cari sunt a se înainta proximei adunări cercuale.

III. *Procesul verbal* al adunării cercuale, ce s'a ținut în Cernatul-Săcelelor la 11 Iunie a. c. Se constată:

1. S'a presentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual despre activitatea sa și cel despre bibliotecele poporale. În legătură s'a decis: *a)* a se exprima mulțămită celor, ce au contribuit pe sama bibliotecelor poporale; *b)* a se amâna proiectata colectă pentru bibliotecele poporale; *c)* s'a statorit o taxă anuală de 10 cr. pentru cei-ce vreau să useze de bibliotecele poporale și nu sunt membri ai Asociațiunii.

2. S'a presentat și aprobat raportul cassei, care arată, că în 1898 a întrat suma de fl. 540.— și s'a spesat 327 fl. 65 cr., iar dela 1 Ianuarie până la 29 Maiu a. c. a întrat suma de 716 fl. 60 cr. și s'a spesat 542 fl. 79 cr.

3. S'a presentat proiectul de budget pe 1900 și s'a fixat la întrate și eșite cu 435 fl.

4. Representarea despărțemêntului la adunarea generală a Asociațiunii s'a concredut comitetului cercual.

5. Parochul Toma Frateşiu a înaintat o cerere a comunei bisericesci din Bacifalu, ca Asociaţiunea să voteze o subvenţie anuală pe sama şcoalei confesionale de acolo. Conform conclusului adunării cercuale direcţiunea despărţământului a transpus această cerere la comitetul central.

6. Dl Ioan Lăpădat, stud. univ., a cetit lucrarea sa: „Românii săceleni. Causele decadenţei lor economice şi mijloacele de îndreptare".

7. Cu ocasiunea adunării cercuale s'au înscris membri ordinari dnii Dr. Pompiliu Bran de Lemény şi Dr. Nicolau Bran de Lemény.

La cassa centrală s'a trimis suma de 12 fl.

ad I. Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele aduse se aprobă. Primirea sumei de 78 fl. 40 se confirmă;

ad. II. Spre scire

ad. III. Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele aduse, în deosebi proiectul de budget pe 1900 se aprobă. Cererea comunei bisericesci din Bacifalu nu se poate lua în considerare, nefiind astfel de sume preliminate în budget. Dnii amintiţi sub 7) se declară membri ordinari ai Asociaţiunii. Primirea sumei de 12 fl. se confirmă.

166. (562—1899). *Direcţiunea despărţământului XXIV* (Mureş) înaintează *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 15 Iunie a. c. Se constată:

1. S'a luat act de decedarea directorului despărţământului Vasilie Hossu, exprimându-se condolenţă la protocol.

2. Adunarea cercuală proximă s'a decis a se ţiné în Nasna la 16 Iulie a. c.

3. Relativ la noua arondare a despărţământului s'a hotărît a se susţiné starea presentă.

Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele aduse se aprobă. Pentru decedarea directorului V. Hossu se exprimă condolenţă la protocol şi familiei.

167. (572—1899). Dl *Iosif St. Şuluţu* donează pe sama înfiinţândului museu etnografic:

1. *Cartea de rugăciuni a metropolitului Alexandru Sterca Şuluţu* şi
2. *Fluerul,* în formă de baston, al lui *Avram Iancu.*

In legătură transpune şi o scrisoare a dlui Gerasim Candrea, adv. în Baia-de-Criş, în care se expune aflarea acestui fluer şi moartea lui Avram Iancu, şi se roagă, ca această scrisoare să fie publicată în „Transilvania".

De donaţiunea dlui Iosif St. Şuluţu se ia act cu mulţămită. Scrisoarea dlui Gerasim Candrea se va publica în „Transilvania".

168. (578—1899). *Direcţiunea despărţământului XIII* (Abrud) înaintează cu data 21 Iunie a. c. *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 12 Iunie a. c. Se constată:

1. Neputêndu-se ţinè adunarea cercuală în comuna Albac, s'a decis ţînerea ei în comuna Lupşa la 23 Iulie a. c.

2. S'a decis înfiinţarea unei biblioteci poporale ambulante din suma de fl. 20.— donată de dnii: Dr. V. Preda, Dr. Laur. Pop, Dr. Zosim Chirtop şi Mih. Cirlea (câte 5 fl. unul).

Procesul verbal se ia spre scire şi conclusele aduse se aprobă.

169. (580—1899). *Direcţiunea despărţĕmêntului XI* (Blaj) înaintează *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 19 Iunie a. c. Se constata:

1. Din broşura „Grădina de legumi" de I. F. Negruţiu s'a împărţit câte 20—30 ex. la bibliotecele poporale şi la şcoalele de fete din Blaj şi Sibiiu.

2. S'a decis, ca adunarea cercuală proximă să se ţînă în M.-Uioara la 11 Iulie a. c.

Procesul verbal se ia spre scire şi conclusele aduse se aprobă.

170. (584—1899). *Direcţiunea despărţĕmêntuiui V.* (Sĕlişte) înaintează *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 5 Iunie a. c. In această şedinţă s'a stabilit programul adunării cercuale proxime.

Spre scire.

171. (593—1899). *Direcţiunea despărţĕmêntului VI* (Sas-Sebeş) înaintează *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 9 Iunie a. c. In această şedinţă:

1. s'a ales vice-president dl Zevedeiu Mureşan;

2. adunarea cercuală proximă s'a decis a se ţinè în comuna Pianul de sus la 6 August a. c.; şi

3. s'a hotărît înfiinţarea unei biblioteci poporale în comuna Pianul de sus, pentru care s'a preliminat suma de fl. 20.—.

Procesul verbal se ia spre scire şi conclusele aduse se aprobă.

172. (594—1899). *Direcţiunea despărţĕmêntului VII* (Haţeg) înaintează *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 29 Iunie a. c. In această şedinţă: 1. cassierul a presentat raţiociniul cassei şi a raportat, că comitetul aranjator al unei petreceri de anul-nou a transpus suma de fl. 9.70 pe sama bibliotecei despărţĕmêntului, din care s'au şi procurat cărţi în valoare de fl. 8.78, şi

2. s'a decis, ca adunarea cercuală proximă să se ţină în Haţeg la 30 Iulie a. c.

Procesul verbal se ia spre scire; conclusul relativ la adunarea cercuală se aprobă.

173. (621—1899). *Direcțiunea despărțemêntului „Sătmar“* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 15 Iunie a. c. In această ședință s'au pertractat numai afaceri curente.

Spre scire.

174. (627—1899). *Direcțiunea despărțemêntului XXI* (Năsăud) înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 9 Iulie a. c. In această ședință s'au pertractat afaceri curente și s'a decis, ca cu ocasiunea adunării cercuale să se împartă între popor cărți instructive și folositoare.

Spre scire.

175. (628—1899). *Direcțiunea despărțemêntului „Timișoara“* înaintează:

I. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 20 Iunie a. c. In această ședință s'au pertractat afaceri curente.

II. *Procesul verbal* al adunării cercuale, ce s'a ținut în Timișoara la 25 Iunie a. c. Se constată:

1. Presidentul a comunicat, că dl Dr. Iosif Gall a donat fl. 50.— și dl Dr. Petru Țegle fl. 30.— pentru Fondul cultural al despărțemêntului, care astfel se urcă la suma de fl. 400.—.

2. S'au presentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și raportul cassei, din care se vede, că suma tuturor întratelor a fost de fl. 769.07.

3. S'au cetit disertațiunile: „Munca și însemnătatea ei în lumina sfintei Scripturi“ de Ioan Pinciu, protopop în Ciacova, și „Repriviri asupra școalelor române din Timișoara“ de Georgiu Ardelean, advocat.

4. S'a premiat un învețător cu fl. 25.—.

5. Alegerea de delegați pentru adunarea generală nu s'a putut executa, neanunțându-se nimenea.

6. Drept budget s'a pus la dispoșiția comitetului cercual interesele fondului cultural și 20% din taxele, ce vor încurge.

S'au înscris membri ordinari noui dnii: Constantin Țeranu, comerciant în Timișoara, Ioan Miculescu, oficiant la „Timișana“, și Ioan Radneantzu, oficiant privat în Temes-Rékás.

La cassa centrală s'a trimis suma de fl. 92.— din taxe încassate.

ad I. Spre scire.

ad II. Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse se aprobă. Dnii C. Țeranu, I. Miculescu și I. Radneantzu se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 92.— se confirmă.

176. (631—1899). Dl Dr. *Andreiu Pop*, delegat al comitetului central pentru organisarea unui despărțemênt în părțile Huedinului și Hidei, înaintează cu data 12 Iulie a. c. *raportul* său în chestiune și *procesul verbal al adunării constituante* din 9 Iulie a. c. Se constată.

1. Dl delegat a deschis adunarea prin o vorbire ocasională, în care a accentuat datorința, impusă de iubirea de neam, de a sprijini cultura națională, în consecuență și Asociațiunea.

2. După constituirea provisorie s'au înscris membri ordinari noui dnii: Basil Crișan, cand. de adv. în Huedin, Dionisie E. Lucaciu, înv. în Hodiș, Ioan Gall, mare proprietar în Secuieu, Florian Petran, preot în Almașul mare, Stefan Pop, preot în Fildul-de-jos, Iuliu Poruțiu, not. și dir. de bancă în Almașul mare, Iuliu Truța, preot în Ciucea și Ioan Șancu, preot în Vișag. Dela toți aceștia, precum și dela 2 membri ordinari vechi și 6 ajutători s'a încassat cu totul fl. 64.—, din care sumă s'au reținut 20%. iar restul de fl. 51.20 s'a trimis la cassa centrală.

3. În comitetul cercual s'au ales: director dl Ioan Pop, protopop în Morlaca, iar membri dnii Alexandru Sava, Dr. Simion Tămașiu, Ioan Petran și Dr. Andreiu Pop.

4. S'a hotărît, ca noul despărțământ să se numească „Hida-Huedin".

De raportul dlui delegat se ia act cu plăcere. Procesul verbal se ia spre scire. Dnii de sub 2. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 51.20 se confirmă. Alegerea comitetului cercual și numirea despărțământului se aprobă. Dlui delegat se exprimă mulțămită pentru zelul desvoltat întru promovarea intereselor Asociațiunii.

177. (635—1899). Dl *Ioan Moldovan*, delegat al comitetului central, înaintează *raport despre reorganisarea despărțământului XV* (Mociu), precum și *procesul verbal* al adunării de reorganisare ținută la 6 Iulie a. c. în Mociu. Se constată:

1. Dl delegat a deschis adunarea accentuând scopurile mărețe ale Asociațiunii și făcênd apel la simțul românesc al celor de față.

2. S'au înscris: *a*) membru pe viață dl Ioan Dan, medic; *b*) membri ordinari dnii Ioan Pașca, preot în Geaca, Simion Ciuca, preot în Mociu, Petru Rus, preot în Chiciud, Pompeiu Botezan, comerciant în Șermașul-mare, Augustin Laurențiu, preot în Cămărașul-deșert, Alexandru Lupan, preot în Silvașul de Câmpie, Valeriu Rus, preot în Tothaza, Ioan Bozac, preot în Sombotelec, Simion Pintea, preot în Balda, Constantin Rus, preot în Șermașul-mare, Ioan Blaga, preot în Ghirișul român, Basiliu Șuteu, preot în Tușin, Lazar Cândea, înv. în Șermașul-mare, Basiliu Hopârtian, preot în Gădălin și *c*) 8 membri ajutători. Dela toți aceștia s'a încassat suma de fl. 183.—, din care fl. 182.50 s'au trimis la cassa centrală.

3. În comitetul cercual s'au ales: director dl Ioan Moldovan, iar membri dnii Andreiu Vodă, Simion Ciuca, Ioan Bozac și Basiliu Șuteu.

De raportul dlui delegat se ia act cu plăcere. Procesul verbal se ia spre scire. Dl Ioan Dan se declară membru pe viață, avênd a fi provědut cu diplomă, iar dnii de sub 2 lit.

b) membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 182.50 se confirmă. Alegerea comitetului cercual se aprobă. Dlui delegat se exprimă mulțămită pentru zelul desvoltat întru promovarea intereselor Asociațiunii.

178. (634—1899). *Direcțiunea despărțemêntului II.* (Bran) înaintează *procesul verbal* al adunării cercuale ținută în Tohanul nou la 20 Iunie a. c. Se constată.

1. Înainte de deschiderea adunării s'a serbat parastas pentru meritoșii inițiatori și defuncți ai Asociațiunii, după care directorul despărțemêntului a arătat în stil poporal scopurile Asociațiunii.

2. S'a presentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual, în care e cuprins și rațiociniul cassei pe 1898 și proiectul de budget pe 1900, statorit cu 200 fl. la întrate și eșite.

3. S'au înscris: membru pe viață dl Moise Moșoiu, proprietar în Tohanul-nou, solvind ca primă rată 50 fl., iar membri ordinari dnii Aron Gogonea, preot în Poiana-Mărului, și Ioan I. Comșa, comerciant în Zernesci. Dela aceștia, precum și dela 23 membri ordinari vechi și 34 membri ajutători s'a încassat suma de 213 fl., din care subtrăgêndu-se 20% suma de 180 fl. 40 cr. s'a trimis la cassa centrală. Pentru scopuri speciale ale despărțemêntului s'a încassat suma de 23 fl. 05 cr.

4. Dl. Ilariu Plotogea a disertat: „Despre beuturile spirituoase".

5. Delegați pentru adunarea generală a Asociațiiunii s'au ales dnii Nicolau Garoiu și Dr. Nicolau Mănoiu.

6. În edificiul școalei au fost expuse 150 obiecte de manufactură, pe cari le-a examinat o comisiune specială propunênd a se premia (în total cu 10 fl.) 4 țărance pentru lucrările lor.

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse se aprobă. Dl Moise Moșoiu se declară membru pe viață al Asociațiunii, avênd a fi provĕdut cu diplomă după achitarea întregei taxe, iar dnii Aron Gogonea și Ioan I. Comșa membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de 180 fl. 40 cr. se confirmă.

179. (647—1899). *Direcțiunea despărțemêntului XXXII* (D.-S.-Mărtin) înaintează:

I. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 21 Iunie a. c. În această ședință s'a decis, ca adunarea cercuală proximă să se țină în Basna la 1 August a. c.

II. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 9 Iulie a. c. În această ședință s'au pertractat numai afaceri curente.

ad I. și II. Spre scire.

180. (629—1899). De oare-ce dulapul menit pentru *archivă* nu mai cuprinde toate actele şi nici altfel nu e corĕspunzĕtor,

Se decide procurarea unui dulap nou pentru archivă.

D. u. s.

Iosif St. Şuluţiu m. p. Dr. *Ilie Beu* m. p. secretar II. — S'a cetit şi verificat. Sibiiu în 23 Iulie 1899. — Dr. *Corn. Diaconovich* m. p., *Ioan Papiu* m. p, *G. Maxim* m. p.

Nr. 704—1899.

Proces verbal

din 3 August 1899. Şedinţa ordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

Preşedinte: *Iosif St. Şuluţiu.* — Notar: Dr. *I. Beu.* — Membri presenţi: *Zacharia Boiu,* Dr. *Corneliu Diaconovich, G. Maxim de Höchstenberg. I. Papiu, I. V. Rusu, Leontin Simonescu,* şi *N. Togan.*

181. Cu *verificarea* acestui proces verbal.

Se încredinţează dnii: Zach. Boiu, Leontin Simonescu şi N. Togan.

182. (702—1899). Secretarul II presentează proiectul de *raport către adunarea generală* despre activitatea comitetului central în anul 1898.

Se primesce în textul aclus cu observarea, că despre chestiunea donaţiunii, ce Asociaţiunea primia dela societatea filantropică-culturală „Transilvania“ din Bucuresci să se presenteze ca aclus un raport special către adunarea generală, care însă nu este a se tipări.

183. (696—1899). În legătură cu conclusul precedent secretarul II face propunere relativ la *programul adunării generale,* care se statoreşce în următoarele:

Şedinţa I.

Duminecă în 27 August 1899 st. n. la 11 oare a. m.

Ordinea de ḑi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Constatarea delegaţilor presenţi.
3. Raport despre activitatea comitetului central în anul expirat.
4. Alegerea comisiunilor de câte trei membri:

a) pentru examinarea raportului general;

b) pentru examinarea raţiociniului pe anul 1898 şi a proiectului de budget pe anul 1900;

c) pentru studiarea proiectului de regulament înaintat spre aprobare; şi

d) pentru înscrierea de membri şi încassarea taxelor.

5. Propuneri eventuale.

6. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri şi încassarea taxelor.

Disertaţiunile întrate se vor cetí după ameaḑi la timpul numit de president în conţelegere cu adunarea generală.

Şedinţa II.

Luni în 28 August 1899 st. n. la 10 oare a. m.

Ordinea de ḑi:

1. Rapoartele comisiunilor exmise în şedinţa primă.
2. Defigerea locului pentru proxima adunare generală.
3. Dispoşiţiuni pentru verificarea proceselor verbale.
4. Încheierea adunării generale.

184. (581, 590, 626, 633, 665 şi 678—1899). *Stipendiaţii:* Pavel Guşeilă Negrea, Basiliu Başota, Mihaiu Popp, Silvia Ciora şi Aurel Vasilie *legitimează sporul în studii* în anul şcolar 1898—99. În legătură secretarul II raportează, că sunt vacante: un stipendiu „I. Roman“ de fl. 60.—, un stipendiu de fl. 50.— din fund. „Dobâca“ şi un stipendiu de fl. 60.— din fund. „Marinovici“.

Legitimarea stipendiaţilor amintiţi se ia spre scire, lăsându-li-se stipendiile şi mai departe în folosire. Pentru conferirea stipendiilor vacante se va publica concurs.

185. (656, 658, 664, 671 şi 674—1899). Au înaintat:

1. *Direcţiunea despărţĕmêntului I.* (Braşov) *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 5 Iulie a. c.

2. *Direcţiunea despărţĕmêntului XXVII* (Cohalm) *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 1 Iulie a. c.

3. *Direcţiunea despărţĕmêntului XI* (Blaj) *procesele verbale* ale şedinţelor comitetului cercual din 9 şi 18 Iulie a. c.

4. *Direcţiunea despărţĕmêntului XIII* (Abrud) *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 17 Iulie a. c.

5. *Direcţiunea despărţĕmêntului Bocşa procesul verbal* al comitetului cercual din 18 Iulie a. c.

În toate acestea şedinţe s'au pertractat afaceri, ce nu reclamă dispoşiţii speciale din partea comitetului central.

Spre scire.

186. (666—1899). S'a înscris membru ordinar al Asociaţiunii institutul de credit *„Bihoreana“*, solvind taxa de fl. 5.—.

Institutul „Bihoreana“ se declară membru ordinar al Asociaţiunii.

187. (668—1899). *Direcțiunea despărțământului XXV* (Ludoș) înaintează *procesul verbal al adunării cercuale* ținute în Iclănzel la 11 Iulie a. c. Se constată:

1. S'a presentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe 1898.

2. S'au înscris membri ordinari, solvind taxa de fl. 5.—, dnii: Gregoriu Bozac, Mariu Elecheș, Valeriu Vlasiu, Ioan Pop și dna Laura Boeriu. Dela aceștia, precum și dela 3 membri ordinari vechi și 6 membri ajutători s'a încassat suma de fl. 47.— La cassa centrală s'au trimis fl. 40.—

3. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii: Emil Cormoș Sandrescu și Mariu Elecheș.

Procesul verbal se ia spre scire. Dnii amintiți sub 2. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 40.— se confirmă.

188. (673—1899). *Direcțiunea despărțământului XXIV* (Mureș-Oșorheiu). înaintează *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Nasna la 16 Iulie a. c. Se constată:

1. Vice-presidentul a făcut raport verbal despre activitatea comitetului cercual în anul expirat, ceea-ce s'a luat spre scire.

2. S'a ales director al despărțământului dl N. Măneguțiu, protopop.

3. S'a presentat și luat spre scire raportul cassei pe anii 1897—98 și 1898—99.

4. S'a statorit budgetul pe anul 1900 cu fl. 77.30, preliminându-se pentru spesele despărțământului fl. 10.—.

5. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii: N. Măneguțiu și P. Suciu.

6. S'a înscris membru ordinar nou, solvind taxa de fl. 5.—, dl Stefan Russu, preot în Nasna.

7. S'a încassat dela 12 membri ordinari fl. 65.— și dela 17 membri ajutători fl. 13.—, în total fl. 78.—. La cassa centrală s'a trimis suma de fl. 65.—.

8. S'a cetit disertația: „Literatura și cultura poporului român“ de Ioan Pantea, student în drepturi.

Procesul verbal se ia spre scire. Alegerea dlui N. Măneguțiu de director al despărțământului și proiectul de budget pe anul 1900 se aprobă. Dl Stefan Russu se declară membru ordinar al Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 65.— se confirmă.

189. (687—1899). Invățăcelul *Eugeniu Savu*, căruia i s'a fost acordat un ajutor din cele menite pentru meseriași, aduce la cunoscința comitetului central, că a trecut dela meseria de covrigar la cea de lăcătar, și se roagă a i-se lăsa ajutorul acordat și pentru noua sa meserie.

Cererea se încuviințează.

190. (691—1899). Institutul de credit și economii *„Victoria“* donează pe sama Casei naționale suma de fl. 100.—.

De donațiunea institutului „*Victoria*“ se ia act cu mulțămită.

191, (676—1899). In anul 1898 s'au fost cumpĕrat pe sama bibliotecei Asociațiunii dela parochul *Filip Docolin* din Micăsasa 5 ani din „Observatorul“, cari au fost compactați la olală cu alți doi ani. Prețul acestor doi ani din urmă cere numitul paroch a i-se computa în taxa de membru ordinar pe anii 1898, 1899 și 1900.

Evaluându-se prețul celor doi ani din „Observatorul“ la fl. 15.—, suma aceasta se computează în taxa de membru ordinar a dlui Filip Docolin pe anii 1898, 1899 și 1900.

D. u. s.

Iosif St. Șuluțiu m. p. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a cetit și verificat. Sibiiu în 5 August 1899. *Zacharia Boiu* m. p., *Leontin Simonescu* m. p., *Nicolau Togan* m. p.,

---

Nr. 726—1899.

Proces verbal

din 9 August 1899. Ședința extraordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Iosif St. Șuluțiu.* — Notar: *Dr.* I. *Beu.* — Membrii presenți: *Zah. Boiu, Dr. Corn. Diaconovich, Georgiu Maxim de Höchstenberg, I. Papiu, I. V. Rusu, Leontin Simonescu și N. Togan.*

192. Cu *verificarea* procesului verbal al ședinței de aḑi

Se încredințează d-nii: G. Maxim, I. Papiu și I. V. Rusu.

193. (717—1899). Secretarul I presentează *raportul special* despre lucrările comitetului central pentru înființarea *Casei naționale.*

Se primesce în textul altăturat acestui proces verbal.

194. (720—1899). Delegațiunea însărcinată prin conclusul Nr. 155 din 20 Iulie a. c. de a representa Asociațiunea la adunarea generală a „Societății pentru crearea unui fond de teatru român“, înaintează raportul seu despre împlinirea misiunii.

Se ia açt cu plăcere de primirea călduroasă, ce adunarea generală a „Societății pentru crearea unui fond de teatru român“ a făcut delegaților Asociațiunii, și de promisiunea numitei societăți de a participa prin o delegațiune la adunarea generală din Deva.

Spesele efective de călĕtorie ale membrilor delegațiunii în suma de câte fl. 5.20 se asemnează la cassă.

195. (718—1899). Secretarul I presentează *raportul* cătră adunarea generală despre *publicațiunile literare române* din patrie și despre activitatea literară a Asociațiunii în 1898—1899.

Se primesce în textul aclus acestui proces verbal și se decide a se tipări.

196. (719—1899). Secretarul I propune, ca conform usului observat la ultimile adunări generale să se *împartă* și cu ocasiunea adunării convocate la Deva un număr mai mare de *cărți între poporul,* care va participa la festivitățile acestei adunări generale.

Propunerea se primesce. Cu ocasiunea adunării generale din Deva se vor împărți la popor:

a) cărțile rămase nedistribuite dela adunarea generală ultimă și cumpărate atunci pentru acest scop;

b) 100 exemplare „Povești din popor", de I. Pop Reteganul;

c) 30 exemplare „Higiena copilului", de S. Stoica;

d) cărți de cuprins religios-moral, cari se vor procura în preț de fl. 50.—.

Cu alegerea, procurarea și împărțirea acestor cărți se însărcinează bibliotecarul Asociațiunii. În acest scop se asemnează suma de fl. 50.— din fondul „G. Barițiu".

197. (690—1899). *Direcțiunea despărțemêntului XIII* (Abrud) înaintează *procesul verbal* al adunării cercuale, ce s'a ținut în Lupșa la 23 Iulie a. c. Se constată:

1. S'au presentat și luat spre scire raportul general despre activitatea comitetului cercual dela ultima adunare cercuală încoace și raționiniul cassei pe 1898—99.

2. S'a proiectat budgetul anului 1900 la întrate și eșite cu fl. 415.—.

3. S'a încassat: *A)* dela 19 membri ordinari vechi fl. 105.—;

B) dela: *a)* membri ordinari noui d-nii Nicolau Fodoreanu, Dr. Iuliu Anca, Vespasian Oniciu, Dionisiu Muntean, Nicolau Oneț, Andreiu Candrea și Georgiu Pop câte fl. 5.—, în total fl. 35.—, iar *b)* dela dl Dr. Zosim Chirtop, care s'a înscris membru fundator, fl. 101.— în bani gata și 5 acții de ale institutului „Munteana" à fl. 20.—;

C) dela 29 membri ajutători fl. 48.50, și

D) din contribuiri fl. 2.50.

S'a încassat cu totul fl. 292.— și 5 acții în valoare nominală de fl. 100.

La cassa centrală s'a trimis de fl. 253.80 și 5 acții de ale institutului „Munteana".

4. S'au cetit disertațiunile: „Însemnătatea bibliotecelor poporale pentru înaintarea în cultură a poporului român" de Demetriu Goia și „Preoții cei ce-și țin bine diregătoria cu îndoită cinste să se cinstească mai ales cei-ce se ostenesc în cuvênt și în învățătură" de Ioan Todescu.

5. Delegați pentru adunarea generală s'au ales d-nii Dr. Zosim Chirtop și Dr. Iuliu Anca.

Procesul verbal al adunării cercuale se ia spre scire. Proiectul de budget pe anul 1900 se aprobă. D-nii de sub *B. a)* se declară membri ordinari, iar dl Dr. Zosim Chirtop membru fundator al Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 253.70 și a 5 acții de ale institutului „Munteana" se confirmă.

198. (693—1899). *Direcțiunea despărțemêntului IV* (Sibiiu) înaintează *procesul verbal* al adunării cercuale, ce s'a ținut în Poplaca la 9 Iulie a. c. Se constată:

1. S'au presentat și luat spre scire raportul general despre activitatea comitetului cercual dela ultima adunare cercuală încoace și raționiniul cassei pe 1898.

2. Dl Ioan Moța a cetit disertația: „Fântânile fermecate sau bibliotecele poporale". Cetirea unei a doua disertațiuni: „Despre întruniri", de Vasile Osvadă, a trebuit să fie amânată.

S'a încassat:

a) dela 31 membri ordinari vechi fl. 135.—;

b) dela membri ordinari noui: Comuna bisericească din Poplaca (solvind taxa pe 5 ani), Comuna politică din Poplaca (solvind taxa pe 5 ani), dnii Aurel Millea, notar, (solvind taxa pe 3 ani), Ioan Vițelariu, Oprea Olariu, George Modran, Coman Baca și Iosif Goga, suma de fl. 90.—; și

c) dela 23 membri ajutători fl. 26.—; — în total deci 271.—. La aceasta sumă s'a mai adaus un rest de cassă de fl. 36.07; apoi din suma totală de fl. 307.07 s'au subtras 20%, iar restul de fl. 245.65 s'a trimis la cassa centrală.

5. Proiectul de budget pe anul 1900 s'a fixat la întrate și eșite cu fl. 326.

6. S'a primit o propunere a membrului Aurel Millea, ca comitetul central să fie rugat a înființa în internatul școalei civile de fete un despărțemênt cu taxa maximală de fl. 16.—, în care să-și poată întreține fetițele lor și acei părinți, pentru cari taxa actuală e prea mare.

7. S'a ales comitetul cercual pe un nou period de trei ani și anume director I. Papiu; iar membri ordinari: Partenie Cosma, Stefan Stroia, Dr. N. Vecerdea, Mateiu Voileanu și membri suplenți Dr. Octavian Russu și G. Dima.

Procesul verbal al adunării cercuale se ia spre scire. Dnii de sub pt 3. lit. *b*) se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 245.65 se confirmă. Proiectul de budget pe anul 1900 și alegerea comitetului cercual se aprobă. Pentru studiarea propunerii de sub pt 6 se alege o comisiune de trei în persoana dlor Iosif St. Șuluțiu, Nicolau Ivan și Leontin Simonescu.

199. (697—1899). *Direcțiunea școalei civile de fete* înaintează propuneri concrete relativ la *introducerea studiilor pedagogice* în cursul complementar al acestei școale. În considerarea, că între propunerile direcțiunii și condițiunile, sub cari unii profesori ai seminarului gr. or. din loc ar fi aplecați a se angaja pentru predarea unor studii, este oare-care diferență,

Cu studiarea mai de aproape a acestei chestiuni se încredințează secretarul I., avênd a se pune în direct contact cu

acei domni, cari au să fie angajați pentru predarea studiilor pedagogice.

200. (707—1899). Dl *Iosif St. Șuluțu,* donând pe sama bibliotecei Asociațiunii 1 ex. din cartea sa „Partea VI a Memoriului meu", aduce la cunoscința comitetului central, că din prețul acesteia a destinat fl. 200.— pentru Casa națională.

De ofertul dlui Iosif St. Șuluțiu se ia act cu plăcere; cartea DSale se va recomanda membrilor Asociațiunii pe calea despărțemintelor.

201. (705—1899). Dl Dr. *George Miclea,* advocat în Alibunar, se înscrie membru pe viață al Asociațiunii, spre care scop trimite 2 acții à fl. 50.— de ale institutului „Steaua" din Petrovoselo.

Dl Dr. George Miclea se declară membru pe viață al Asociațiunii și se provede cu diplomă. Primirea acțiilor în valoare nominală de fl. 100.— se confirmă.

202. (708—1899). Dl *Basiliu P.* de *Harșian,* advocat în Sibiiu și membru pe viață al Asociațiunii, transpune o acție de a băncii de asigurare „Transilvania" în valoare nominală de fl. 100.— și se roagă, ca să fie trecut în rândul membrilor fundatori.

Dl Basiliu P. de Harșian se declară membru fundator al Asociațiunii și se provede cu diplomă. Primirea unei acții în valoare de fl. 100.— se confirmă.

D. u. s.

Iosif St. Șuluțu m. p. *Dr. Beu* m. p., secretar II. — S'a cetit și verificat. Sibiiu în 11 August 1899. — *I. V. Rusu* m. p., *Georgiu de Maxim* m. p., *Ioan Papiu* m. p.

Nr. 611—1899.

CONSEMNAREA

publicațiunilor întrate la biblioteca „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român" în semestrul I 1899:

1. Popovici, Dr. G., Cuvêntări bisericesci. Caransebeș, 1898; don. de autor.

2. Ilie Dinurseni, Archiepiscopul și metropolitul Dr. Miron Romanul. Sibiiu, 1898; don. de autor.

3. Boletin del Instituto geografico argentino. Tom. XVIII. 10—12, XIX. 1—12; schimb.

4. „Petru Maior". Raport anual. 1897/8 (2 ex.); schimb.

5. XIV. Jahresbericht des allg. Frauenvereins der ev. Landeskirche A. B. in den siebb. Landesteilen Ungarns 1897. Hermannstadt, 1898; don. de reuniune.

6. Archiv des Vereines für siebb. Landeskunde. XXVIII Bd. 3. Heft. Hermannstadt, 1898; schimb.

7. „Albina". Revistă populară. An. I. Bucuresci, 1897/8; don. de dl Iuliu Pipoș.

8. „Contemporanul". Revistă sciinţifică şi literară. An. I. (lips. nr. 3 şi 6) şi III. (lips. nr. 6—8 şi 17). Iaşi, 1881—84; donată de direcţiunea seminarială din Sibiiu.

9. Cunţan, Maria, Obolul săracului la monumentul „Marelui Andreiu". Sibiiu, 1898; don. de autor.

10. Morariu, C., Istoria lumii. Partea I. Cernăuţ, 1897; don. de autor.

11. Halip, Gr., Vinuri de poame. Cernăuţ, 1895; don. de autor.

12. Panţu, I. C., Un capitol din contabilitatea dublă. Sibiiu, 1898; don. de autor.

13. Hunyadmegyei tört. és régész. társulat alapszabályai. Déva, 1881.

14. Hunyadmegyei tört. és régész. társulat évkönyvei. I—IX.

15. Téglás, G., Rővid kalauz a hunyadm. tört. és régész. társulat muzeumának látogatói számára. (2 ex.) Déva, 1890.

16. Dobai, I., Tisztesség oszlopa. Déva, 1885. 13—16 schimb.

17. Szmigelski, Dr. V., Istoria legii noue. Tom. I. Blaj, 1899; don. de autor.

18. Testamentul lui Em. Gozsdu. Sibiiu, 1890; don. de dl M. Voileanu.

19. „Enciclopedia română". Fasc. 13 şi 14 Sibiiu, 1899; don. de direcţ.

20. Voniga, D., Din cuina „Tribunei poporului". Timişoara, 1899; don. de autor.

21. Negruţ, I. F., Grădina de legumi. Blaj, 1899: don. de despărţ. XI al Asociaţiunii.

22. Történelmi tár. 1899 évfoly. II. füz. Bpest, 1899; schimb.

23. Sándor, J., A magy. közmivelödési egyesületek 1897 sept. 8-án Bpesten megtartott ezredéves ünnepi congressusának naplója. Kolozsvár, 1897.

24. Deák, G., Dalos könyv. I. és II. kiadás. Budapest. 1896.

25. Kuun, G. gróf, Emlékbeszéd Bethlen Gábor felett. Kolozsvár, 1897.

26. Sándor, J., Rökk Pál emlékezete. Kolozsvár, 1897.

27. „ „ Horváth Gyula Emke-mükődése. Kolozsvár, 1897.

28. „ „ A magy. közmivelőd. egyesületek. Kolozsvár, 1896.

29. Borbély, G., Tordai Emke-emlékkönyv. Torda, 1894. 23—29. schimb.

30. A magy. balneologiai egyesület évkönyvei. 1891, 1892, 1896—98 évekre. Budapest.

31. Boleman, Ist. Dr., Magy. gyógyfürdök és ásványvizek. Bpest, 1892.

32. „ „ „ Magyarorsz. ásványvizek és fürdök együttes kiállitása. Budapest, 1894.

33. Boleman, Ist. Dr., Guide général de l'exposition hongroise collective d'eaux minérales et bains. Budapest, 1894.

34. Boleman, Ist. Dr., Magyar fürdök és ásványos vizek. Budapest, 1896.

35. „ „ „ Ungarns Curorte und Mineralquellen. Budapest, 1896.

36. „ „ „ Description abrégée des bains et eaux minérales de la Hongrie. Budapest, 1896.

37. Bókai, A. Dr., Külföldi és hazai fürdők összehasonlitása. Budapest, 1893. 30—37 dela soc. balneolog. magh., schimb.

38. Gerster, B., A korinthusi földszoros és átmetszése. Budapest, 1893.

39. Idem, L'isthme de Corinthe et son percement. Budapest, 1896.

40. Jankó, J. Dr., Torda, Aranyosszék, Toroczkó magyar (székely) népe. Budapest, 1893.

41. A magyar földrajzi társaság közleményei XXV., XXVI. és XXVII. köt. (1—3). Budapest. 1897—99. 38—40 dela soc. geogr. magh., schimb.

42. „Foaea Duminecii". Braşov, 1837; don. de dl Dr. C. Diaconovich.

43. „Századok". Pest, 1867.
44. Urechiă, V. A., Istoria Românilor. Vol. XII. Bucuresci, 1898. 43 şi 44 cumpĕrate.
45. Az erdélyi Muzeum-egylet szabályai. Kolozsvár, 1869.
46. Az erdélyi Muzeum-egylet év könyvei I.—VI. köt. Kolozsvár, 1860—73.
47. Az erdélyi Muzeum-egylet évkönyvei. Uj folyam. I. és II. köt. (din vol. II. lips. nr. 4). Kolozsvár, 1874—78.
48. Erdélyi Muzeum. I.—IX. évfoly. Kolozsvár, 1874—82.
49. Erdélyi Muzeum. I.—XV. köt. (din vol. XI. lips. fasc. 1—3). Kolozsvár, 1884—98.
50. Mikó, I. gróf., Erdélyi történelmi adatok. III. és IV. köt. Kolozsvár, 1858—62.
51. Vass, J., Erdély a romaiak alatt. Kolozsvár, 1863.
52. Emlékkönyv grót Mikó Imre emlékszobra leleplezése alkalmára, 1889 jun. 10, Kolozsvár. 45—52 dela soc. „Erdélyi Muzeum", schimb.
53. Onciul, D., Originile Principatelor române. Bucuresci, 1899; don. de autor.
54. Vancu, P., Vieritul sau cultivarea viţei de vie. Arad, 1898; don. de autor.
55. Barbu, Dr. P., Istorioare religioase-morale pentru elevii începĕtori ai şcoalelor poporale. Caransebeş, 1899; don. de autor.
56. Tincu, N., Monologuri în versuri. Bucuresci, 1898; don. de autor.
57. Velceanu, I., Almanachul învĕţătorului român. An. I. Caransebeş, 1898; don. de dşoara Eugenia Iovescu.
58. Beşan Cornelia, Erotia. Naraţiune din Grecia antică. Timişoara, 1894; don. de dl M. Beşan.
59. Elefterescu, Dr. Em., Predice pe toate duminecile şi sĕrbătorile de peste an. Gherla, 1894; don. de autor.
60. Réthy, L. Dr., Corpus nummorum Hungariae I. köt. 1 füz. Budapest, 1899; cumpĕrată.
61. „Turul". Név- és tárgymutató a „Turul" 1883—92 évfolyamaihoz. Budapest, 1893.
62. „Turul". A magyar herald. és genealog. társaság közlönye. XI—XVI. köt. Budapest, 1893—98. 61 şi 62 dela soc. heraldică magh., schimb.
63. Biblioteca pentru toţi. Nr. 45 - 102, 105—151, 156—175; cump.
64. Foişoara „Telegrafului român" din 1876 şi 1877 în câte 30 ex.
65. Puşcariu, Dr. Il., Principii din pedagogia generală. 50 ex. Sibiiu, 1880; 64 şi 65 don. de dl Dr. Il. Puşcariu.
66. „Transilvania". Organul „Asociaţiunii transilvane" din 1869—77, 1881—89 (1870, 1871, 1873, 1889 în câte 2 ex.); don. de dl Const. Stejar.
67. Magy. tud. Akadémia, Értesitő. 102, 103, 109—113 füz. Budapest, 1898—99.
68. Magy. tud. Akadémia, Nyelvtudományi közlemények. XXIX. 1—2. Budapest, 1899.
69. Magy. tud. Akadémia, Mathematikai és természettud. értesitő. Budapest, 1899.
70. Magy. tud. Akadémia, Emlékbeszédek IX. 9—10. Bupapest, 1899
71. Magy. tud. Akadémia, Értekezések a történeti tudományok köréből. XVIII. 1—6. Budapest, 1899.
72. Magy. tud. Akadémia, Értekezések a társadalmi tudományok köréből. XII. 3. Budapest, 1899.

73. Magy. tud. Akadémia, Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből. XVII. 2. Budapest, 1899.
74. Erdélyi Kárpátegyesület alapszabályai. Kolozsvár, 1899.
75. „ „ szervezete. Kolozsvár, 1897.
76. Molnár és Vajda, Udvarhelymegyei turista-kalauz. Kolozsvár, 1897.
77. Pálfy, M. Dr., Képek a gyalui havasokból. Kolozsvár, 1897.
78. Méhely, L., Brassóvármegyei turista-kalauz. Kolozsvár, 1895.
79. Hankó, V. Dr., Milyen ásványvizet igyunk? II kiad. Kolozsvár, 1894.
80. Hankó, V. Dr. Unde să petrecem vara? Cu ce apă minerală să trăim? Arad, 1898.
81. Hankó, V. Dr., Székelyföld. Budapest, 1896.
82. „Erdély". Honismertető lap. I.—VII. év. (lips. din an. V. nr. 1—3.) Kolozsvár, 1892—98. 74—82 dela soc. carpatină magh. din Cluj, schimb.
83. Conferențele învățătoresci din archidiecesa ortodoxă rom. a Transilvaniei, ținute în 30 și 31 August 1898. Sibiiu, 1899; don. de Tipografia archid. din Sibiiu.
84. Matița srpska, Letopis. An. 1891—98. Novi-Sad.
85. „ „ Spisak kniga i rukopisai biblioteci. Novi-Sad, 1899.
86. „ „ Rad i imenik godine 1898. Novi-Sad, 1899.
87. „ „ Knige za narod. Nr. 1—36. 38—84 (n-rii 30, 83 și 84 în câte 2 ex.) Novi-Sad, 1885—98. 84—87 dela Matița srpska, schimb.
88. Dánko, P., Felvidéki nóták. Budapest.
89. Fmke naptára. 1897—1898. Budapest; schimb.
90. Corcea, A., Balade poporale. Caransebeș, 1899; don. de Tip. diec. din Caransebeș.
91. Alexici, Dr. G., Texte din literatura poporană română. Tom. I. Budapesta, 1899; don. de autor.
92. Bulc, T., Schițe din Italia. Gherla, 1898.
93. „ „ Amintiri din Grecia. Gherla, 1899. 92—93; don. de Tip. „Aurora" din Gherla.
94. Szilágyi, S., II. Rákoczy György. 1621—60. Budapest, 1891.
95. Teleki-család oklevéltára. I—II. köt. Budapest, 1895.
96. „Századok". 1896—98. Budapest.
97. A magy. történelmi társulat emlékkönyve. Budapest, 1892.
98. „ „ „ „ évkönyve. Bupapest, 1895.
99. „ „ „ „ felolvasásai. I—III. Bpest, 1895—97.
100. „ „ „ „ tört. tára. Budapest, 1891—98.
101. Lázár, M. gróf, Erdély főispánjai. (1540—1711). Budapest, 1889. 94—101 dela soc. istorică magh. din Budapesta, schimb.
102. XIII. Programă a școalei civile de fete cu internat a „Asociațiunii" pe an. școl. 1898/9, publ. de Dr. Vas. Bologa. Sibiiu, 1899.
103. „Telegraful român" N-rii: 91 din 1865; 11, 50, 60 din 1866; 102—104 din 1873; 100—103 din 1874; 102—103 din 1876; 1, 38—41, 45, 46, 54, 60—95, 97—103 din 1877; 10, 103 din 1878; 37, 39, 121—124, 150 din 1879; 4, 13 din 1880; 91, 97, 98, 116 din 1883; 136 din 1885; 132 din 1887; 34, 43—47, 49—58, 66 din 1888.
104. „Concordia" nr. 11 din 1861.
105. „Gazeta Transilvaniei" nrii: 70 și 88 din 1852. 103—105 cumpĕr.

Sibiiu, 4 Iulie 1899.

Nicolae Togan m. p.
bibliotecar.

Redactor: Dr. C. Diaconovich Tiparul Tipografiei archidiecesane.

Nr. 805—1899.

Proces verbal

din ședința primă a adunării generale ordinare a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținute în Deva la 27 August n. 1899.

President: Dr. *Ilarion Pușcariu.*

Notar: Dr. *I. Beu.*

1. Presidentul deschide adunarea generală la 11 oare a. m. prin o cuvêntare, în care accentuează importanța literaturii și culturii pentru existența unui popor și constată, că numai acele popoare au viață trainică, cari au literatură vastă și se impun prin o cultură superioară. Discursului presidial răspunde dl Dr. *Francisc Hossu-Longin* mulțămind în numele Românilor din Deva comitetului central pentru-că a convocat adunarea generală în acest opid și dorind, ca în lucrarea de a ridica cultura națională conduși să fim de înțelepciune, desinteresare și înțelegere frățească. După aceasta dl *Iosif Vulcan*, presidentul Societății pentru crearea unui fond de teatru român, care împreună cu dl Dr. Ioan Mihu au fost exmiși la această adunare din partea numitei societăți, comunică salutările acesteia și declară, că între ambele societăți există legături firesci, în urma cărora ele trebue să se iubească și să se sprijinească. Presidentul mulțămesce dlor delegați.

Adunarea generală ascultă cu atențiune aceste discursuri. Cuvêntarea presidentului se aclude la acest proces verbal sub *A*).

2. În conformitate cu pt. 2) al ordinei de ḑi urmează a se *constata delegații presenți* ai despărțemintelor.

Se decide ca dnii delegați presenți să se anunțe la biroul adunării generale, avênd a se raporta în proxima ședință.

3. Se presentă *raportul general* despre activitatea comitetului central în anul expirat împreună cu aclusele sale.

Se decide a se considera raportul general ca cetit.

4. Urmând la ordinea de ḑi *alegerea* comisiunilor

Se numesc: *a*) pentru examinarea raportului general și cel asupra producțiunii noastre literare în 1898—99 dnii Andreiu Bârseanu, Dr. Elie Dăian, Dr. Iuliu Maniu, Dr. George Proca și Iosif Vulcan; *b*) pentru examinarea rațiociniului pe 1898 și a proiectului de budget pe 1900 dnii Dr. Ioan Mihu, Emanuil Ungurean și Vasile Zehan; *c*) pentru studiarea proiectului de regulament înaintat spre aprobare dnii Ioan Lăzărici, George Părău și Grigorie Maior; *d*) pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor dnii Avram Păcurariu, Romul Raca și Petru Rimbaș.

5. Presidentul aduce la cunoscința adunării generale, că nu a fost presentată nici o propunere.

Spre scire.

6. Se presentă *disertația* întrată la termin „Despre pelagra“ de Dr. Ilie Beu.

Cetirea disertației s'a amânat.

7. Neterminându-și lucrările comisiunea pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor,

Raportul acesteia se amână pe ședința proximă.

Ședința se închide la $12^1/_2$ oare m.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Puşcariu*, președinte. Dr. *I. Beu*, notar. — S'a cetit și verificat. Sibiiu în 2 Septembre 1899. *Iuliu Bardoşi* m. p. Dr. *N. Vecerdea* m. p. Dr. *C. Diaconovich* m. p. Dr. *V. Bologa* m. p.

Nr. 806—1899.

Proces verbal

din ședința a doua a adunării generale a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținute în Deva la 28 August n. 1899.

President: Dr. *Ilarion Puşcariu.* Notar: Dr. *I. Beu.*

8. După deschiderea ședinței presidentul constată, că sunt representate prin delegați următoarele despărțeminte: Beiuș (Ioan Pop), Blaj (Art. Blăjan și Dr. Maniu), Brad (G. Părău și P. Rimbaș), Bran (Dr. N. Mănoiu), Brașov (Andr. Bârseanu și Gr. Maior), Deva (Florian Budiu și Avr. Păcurariu), D.-S.-Mărtin (V. Zehan), Făgăraș (Dr. I. Turcu și Iac. Macaveiu), Lugoș (I. Boroș), Panciova (Onor. Conopan și Dr. G. Miclea), Sebeș (Sergiu Medean și I. Oncescu), Săliște (N. Hențu și Val. Milea), Sibiiu (Dr. N. Vecerdea) și Timișoara (Em. Ungurean).

Spre sciință.

9. Comisiunea exmisă pentru examinarea raportului general despre activitatea comitetului central în 1898 își presentează raportul său prin dl Andreiu Bârseanu, pe basa căruia adunarea generală, luând raportul general al comitetului ca bază la discuție, decide:

a) Se exprimă condolența prin ridicare pentru membrii Asociațiunii răposați dela ultima adunare generală încoace.

b) Nu se primesce propunerea dlui Alimpiu Barbolovici de a se ține adunările generale la un termin mai întârdiat.

c) Ofertul de fl. 20.— al dlor I. Baciu și I. Pop Reteganul pentru înființarea unui fond special nu se primesce.

d) Împărtăşirile privitoare la îndatorirea dată comitetului central de a se pune în înţelegere cu forurile noastre bisericesci şi şcolare spre a aduna datele relative la şcoalele poporale lipsite de mijloace materiale, se iau spre sciinţă; dar se însărcinează comitetul central a continua lucrările în această privinţă şi a raporta cu ocasiunea proximei adunări generale despre resultat, chiar şi când nu s'ar puté obţiné din partea tuturor forurilor bisericesci şi şcolare date complete.

e) Dispoşiţiunile luate de comitetul central în privinţa înfiinţării Casei naţionale se aprobă.

f) Adunarea generală aprobă în modul cel mai hotărît punctul de vedere al comitetului central, că donaţiunea primită de Asociaţiune în decurs de mai mulţi ani din partea societăţii „Transilvania“ spre scopuri de binefacere a fost cu totul justificată pe basa §-ului 6 p. 4 din statute şi regretă, că această donaţiune a trebuit să fie sistată în urma ordinului ministerial. Totodată, jeloasă fiind de independenţa Asociaţiunii, pentru viitor comitetul central să renunţe a mai cere ajutorul de f 400.— dela ministerul de comerciu.

g) „Lăsământul fericitului Ioan Olteanu“ este a se administra separat sub numirea aceasta; cuota testamentară disponibilă din venit se întrebuinţează în 1900 pentru subvenţionarea şcoalei civile de fete. Modul întrebuinţării venitului se va decide din an în an. Escontentarea şcoalelor din Cojocna nu se încuviinţează, avênd comitetul central a administra lăsământul conform dispoşiţiilor testamentare. În legătură, la propunerea dlui Dr. Augustin Bunea, se exprimă mulţămită advocatului Dr. Aurel Isac, care a representat Asociaţiunea în procesul intentat acestui lăsământ.

h) Datele relative la şcoala civilă de fete, la biblioteca Asociaţiunii şi la numĕrul membrilor se iau spre sciinţă.

i) Datele relative la donaţiunile făcute în 1898 se iau spre sciinţă, exprimându-se prin sculare recunoscinţă faţă de fericitul Grigorie Forro.

k) Comitetului central se exprimă mulţămită pentru activitatea desvoltată în decursul anului 1898.

10. În numele aceleiaşi comisiuni referează Dr. Elie Dăian asupra Raportului secretarului I despre mişcarea literară română din patrie dela 1 Iulie 1898 până la 1 Iulie 1899, şi face următoarele propuneri: *a)* Adunarea generală, luând act de raportul comitetului central despre activitatea desvoltată în anul trecut pe teren literar, îl îndrumă a continua lucrarea începută tot pe basa principiilor stabilite de adunările generale anterioare. Totodată adunarea generală îşi exprimă dorinţa, ca raportul despre mişcarea literară să se facă mai obiectiv şi într'o formă mai puţin jignitoare

decât aceea ce o constatăm în raportul din est-an. *b*) Se ia act de inițiarea unei biblioteci poporale și se decide, ca pentru a puté tipări cât mai multe broșuri să se folosească o sumă mai mare în cadrul budgetului. *c*) Adunarea generală nu se poate identifica cu părerea exprimată, prin care înființarea secțiunilor sciințifice-literare se face pendentă dela înființarea altor instituțiuni, ci invită comitetul central, ca să execute conclusul luat la adunarea generală din 1898. — Față de propunerea de sub *a*) se face contra-propunere de a se primí proiectul de conclus presentat de comitetul central în acest obiect. Punêndu-se la vot se primesce contra-propunerea, precum și propunerile de sub *b*) și *c*). În urmare se enunță ca conclus:

a) Adunarea generală, luând act de raportul comitetului central despre activitatea desvoltată în anul trecut pe teren literar, îl îndrumă a continua lucrarea începută tot pe basa principiilor stabilite de adunările generale anterioare.

b) Se ia act de inițiarea unei biblioteci poporale și se decide, ca pentru a puté tipări cât mai multe broșuri să se folosească o sumă mai mare în cadrul budgetului.

c) Adunarea generală nu se poate identifica cu părerea exprimată, prin care înființarea secțiunilor sciințifice-literare se face pendentă dela înființarea altor instituțiuni, ci invită comitelul central, ca să execute conclusul luat la adunarea generală din 1898.

11. Comisiunea exmisă pentru examinarea rațiociniului pe 1898 și a proiectului de budget pentru anul 1900 își presentează raportul sĕu prin dl Dr. Ioan Mihu. Pe basa acestuia se decide:

Rațiociniul Asociațiunii pe anul 1898 se aprobă și comitetului central se dă absolutoriu pentru gestiunea financiară.

Proiectul de budget pe anul 1900 se aprobă cu observarea, că „Lăsământul Ioan Olteanu“ este a se administra separat.

12. Comisiunea exmisă pentru studiarea Proiectului de regulament pentru înființarea și administrarea bibliotecelor poporale, își presentează raportul prin referentul sĕu Grigorie Maior. Comisiunea găsesce proiectul de regulament corespundĕtor scopului și trebuințelor și propune a se primí întocmai.

Proiectul de regulament amintit se primesce în forma și textul presentat de comitetul central.

13. Comisiunea exmisă pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor raportează prin referentul sĕu Romul Raca, că 1. s'au înscris *membri fundatori*: dna Victoria Dr. Erdélyi n. Bardoși, solvind fl. 200.—, și dl Samuil Popovici, protopop onorar în Beriu și membru pe viață al Asociațiunii, solvind fl. 100.—; *membri pe viață*: Nicolau Popovici, paroch în Josani, solvind fl. 100.—, și dl Simion Corvin, comerciant în

Orăştie, solvind fl. 50.—; *membri ordinari*: dnii Iustin Ţarină, preot în Bucova, Dr. Aurel Vlad, cand. de adv. în Haţeg, Ioan Scurtu, cand. de prof. în Cluj, Nicolau Mihailă, proprietar în Vinerea, Dr. Aurel Ciat, medic în Bata, Dr. George Proca, profesor în Arad, George Prodanovici din Pecica, Augustin A. Nicoară, cand. de advocat în Deva, şi Petru Beleiu, cassar de bancă în Orăştie, solvind toţi câte fl. 5.—; s'a încassat dela 4 membri ajutători câte fl. 1.— şi dela următorii membri ordinari vechi câte fl. 5.—: dnii Dr. Nicolau Mănoiu, Petru Mihuţ, Artemiu Bălaş, Petru Şinca, Stefan Albu, institutul „Hondoleana", Dr. Ioan Turcu, Iosif Vulcan şi Petru Tisu. Dela toţi aceştia s'a încassat suma de fl. 549.—.

Raportul se ia cu plăcere spre sciinţă şi se transpune comitetului central spre competentă afacere.

14. Se presentează o scrisoare a direcţiunii despărţĕmêntului „Caransebeş" ddto 25 August a. c., prin care comitetul central este învitat a ţinĕ proxima adunare generală pe teritorul acestui despărţĕmênt şi anume la Băile-Herculane.

De învitare se ia act cu plăcere; defigerea loculuĭ pentru proxima adunare generală se concrede comitetului central.

15. Se dă cetire telegramelor de felicitare sosite la adresa adunării generale dela: I. M. Moldovan, presidentul Asociaţiunii, *Blaj*; profesor universitar Jarnik, *Rottenstein*; Dr. Raţiu, *Sibiiu*; Virgil Oniţiu, *Braşov;* Seracin, Ghidiu, Dr. Olariu, Hodoş, Barzu, Dr. Ionescu, Linţu, Sêrb, *Caransebeş*; I. German, G. Poppu, Dr. Smigelszki, Dr. Marcu, St. Pop, G. Precup, I. B. Micu, E. Popu, *Blaj;* Mureşan, Davidescu, *Basna;* Puşcariu, Dr. Negruţiu, Reteganul, învĕţător Diuganu, *Betlean;* Dr. Larionessi, Dr. Monda, Sorobetea, Fahiş, Balint, Dr. Tanco, Tanco, Marţian, Marica, Sânjoan, Şiuţiu, *Sângeorgiul-român*; Daniil Klein, inginer, *Pucioasa*; Basiliu Podoabă, Roşescu, Bereş, Giurgiu, Filip, V. Pop, *Cluj;* George Şiuta, *Moftinul-mic*; Vasiliu Almăşan, Vasiliu Hossu, Dr. George Ilea, Vasiliu Indre, Ioan Laslo, Dr. Stefan Morariu, Emil Pop, Stefan Roşian, *Cluj;* Pletos, *Năsĕud*; redacţiunea „Telegrafului Român", *Sibiiu;* sublocotenenţii Dr. Andreiu Pop şi Boiu, *Turda*; pentru „Reuniunea învĕţătorilor români Arădani" Ceontea, pres., Stefu, vice-pres., Moldovan, secr. I, Vancu, secr. II, *Arad*; Porcius, Issip, Domide, Avram Haliţa, Diaconescu, Murĕşan, Malaiu, *Rodna-veche*; Brăteanu, *Borsec*; George Pop de Băsesci, Dr. Ciuta, Ioan Velle, protopop, Macedon Linul, Dr. Romul Crăciun, Dr. Alexandru Vaida, *Carlsbad;* Demetriu Moldovan, Sever Barbu, *Sighişoara;* despărţĕmêntul *„Braşov";* Nemeş, Petrescu, Broşteanu, Aiser, *Braşov*; Lazurian, Bucovineanu, *Braşov;* Vasile Dămian, protopop, Teodor Pop, advocat, *Baia-de-Criş;* Gheţie, director, *Cluj;* căpităuul Petraşcu cu fiica, *Sibiiu*; Dr. Amos Frâncu, *Sibiiu;* Bobeş, *Cluj;* Roşiu, Dr. Novac, Boboroni, Bălănescu, *Biserica-Albă*; Românii selăgeni, *Şimleul-Silvaniei;* Teodor Kövári, Zigre, Artemiu Şarkadi, Neşiu, Georgiu Kövári, Dr. At. Marienescu, Dr. Coriolan Pop, Toma

Păcală, Ioan Buna, Pantea, Dr. Demetriu Chiș, Andreiu Horváth, Dr. Nicolau Popovici, Ioan Popp, Dr. Aurel Lazar, Radu Cupariu, Iosif Diamandi, Hossu, Ceordaș, Barbu, *Oradea mare*; Patriciu și Elena Barbu, *Viena*.

Se iau cu plăcere spre sciință.

16. Cu verificarea proceselor verbale ale adunării generale presente Se încredințează membrii presenți din Sibiiu.

17. Presidentul închide adunarea generală mulțămind tuturor, cari prin presența lor au mărit splendoarea festivităților aranjate din această ocasiune.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Puşcariu* m. p., president. Dr. *Beu*, not. m. p., — S'a cetit și verificat. Sibiiu în 2 Septembre 1899. *Iuliu Bardoşi* m. p. Dr. *V. Bologa* m. p. Dr. *C. Diaconovich* m. p.

ACLUSE LA PROTOCOLUL ADUNĂRII GENERALE DELA DEVA.

I.

Raportul comisiunii exmise pentru censurarea raportului general presentat de comitetul central.

Onorată adunare generală!

Comisiunea aleasă de on. adunare generală pentru censurarea raportului on. comitet central al Asociațiunii noastre despre activitatea sa în decursul anului 1898 și a acluselor, își ia voie a aduce la cunoscința on. adunări următoarele:

I. În ceea-ce privesce relațiunile Asociațiunii noastre în genere, comisiunea este fericită a constata pe basa raportului on. comitet, că Asociațiunea a progresat în decursul anului 1898 în mod îmbucurător. Numĕrul membrilor s'a înmulțit în mod considerabil, averea ei materială a făcut frumoase progrese și în întreg organismul ei, atât în ceea-ce se atinge de conducerea centrală, cât și cu privire la ramificațiunile Asociațiunii se observă o pulsațiune mai vie, o activitate mai sistematică decât în trecut, ceea-ce ne face a spera, că idealele fericiților întemeietori ai societății noastre n'au fost nisce visuri deșarte, ci nisce nobile ținte, la cari vom puté ajunge de bună seamă, urmând cu energie și perseverență pe calea apucată.

Făcênd aceste îmbucurătoare constatări, comisiunea își ia voie a recomanda on adunări primirea raportului on. comitet central ca basă la discuțiune, și trece la datele speciale cuprinse în acest raport.

II. *a*) Cu privire la „lucrările din ședințele comitetului“ comisiunea relevează mai întâiu împărtășirile privitoare la îndatorirea dată on.

comitet central de adunarea generală din Beiuș, de a se pune în înțelegere cu forurile noastre bisericesci spre a aduna datele relative la școalele noastre poporale lipsite de mijloace materiale. Onor. comitet ne comunică, că voind să satisfacă acestei îndatoriri, s'a pus în înțelegere cu diferitele consistoare române din patrie, dar că până la încheierea raportului general încă n'a primit din partea tuturor consistoarelor datele cerute. Comisiunea, având în vedere însemnătatea acestei chestiuni ia act cu plăcere de declarațiunea on. comitet, că va continua lucrările în această privință, și propune, ca on. comitet să fie însărcinat a raporta cu ocasiunea proximei adunări generale ordinare despre resultatul acestor lucrări, chiar și la cas, când n'ar puté obține din partea tuturor forurilor bisericesci și școlare, cu cari s'a pus în contact, nisce date complete;

b) comunicarea relativă la propunerea dlui Alimpiu Barbolovici, de a se ține adunările generale ale Asociațiunii la un termin mai întârdiat decât până acum, comisiunea propune a se lua spre sciință;

c) deasemenea propune a nu se primí ofertul dlor I. Baciu și I. Pop Reteganul, din motivele aduse de on. comitet în raportul seu;

d) în ceea-ce privesce raportul special al on. comitet despre pașii întreprinși pentru înființarea Casei naționale, comisiunea, luând cu plăcere act despre interesul, ce se arată în sînul publicului nostru față cu această întreprindere culturală națională, propune a se aproba din partea on. adunări generale dispositiunile luate de on. comitet central în această privință;

e) relativ la chestiunea donațiunii de 400 fl., ce Asociațiunea a primit-o ani de-arândul din partea societății „Transilvania“ din Bucuresci pentru ajutorarea învățăceilor meseriași din patrie, care donațiune a fost sistată în urma întrevenirei Înaltului minister de interne și înlocuită cu o subvențiune tot de 400 fl. din partea ministerului de comerciu, — chestiune presentată de on. comitet central într'un raport special, — comisiunea, având în vedere pașii întreprinși la timpul seu de către on. comitet pentru justificarea pe basa statutelor a primirei donațiunii din partea societății „Transilvania“, precum și condițiunea sub care s'a dat din partea Înaltului minister subvențiunea de 400 fl. (anume, că modul întrebuințărei acestei sume să se comunice în fiecare an inspectorului industrial de cerc), propune, ca on. adunare generală să binevoiască a lua următoarea hotărîre:

Adunarea generală aprobă în modul cel mai hotărît punctul de vedere al on. comitet central, că donațiunea primită de Asociațiunea noastră în decurs de mai mulți ani din partea societății „Transilvania“ spre scopuri de binefacere, a fost cu totul justificată pe basa §. 6. punctul 4 din statutele Asociațiunii și regretă, că această donațiune a trebuit să fie sistată în urma ordinului ministerial. Totodată însă, geloasă fiind de independența Asociațiunii, învită pe on. comitet central, ca pentru

viitor *să renunțe de a mai cere ajutorul de 400 fl.* din partea Înaltului minister de comerciu;

f) Împărtășirile relative la finalisarea procesului intentat în causa lăsământului fericitului Ioan Olteanu, precum și la înactivarea acestui lăsământ, comisiunea propune a se lua spre sciință; nu se simte însă îndemnată a recomanda on. adunări generale încorporarea capitalului acestui lăsământ la fondul general al „Asociațiunii", ci ca semn de pietate față cu fericitul testator și ca indemn și pentru alții de a contribui pe seama „Asociațiunii" cu sume, cari să le poarte numele pentru totdeauna, propune ca capitalul în chestiune să se administreze separat, sub numele „Lăsământul fericitului Ioan Olteanu". Totodată comisiunea nu poate recomanda fixarea pentru totdeauna a întrebuințării ecuivalentului de 40% din venitul lăsământului, despre care e vorba, în modul cum se face în raportul on. comitet, ci propune ca modul de întrebuințare să se decidă din an în an, conform intențiunilor testatorului și necesităților ce se vor constata în decursul timpului. Pentru anul administrativ 1900 comisiunea recomandă întrebuințarea sumei respective pentru subvenționarea școalei civile de fete a „Asociațiunii". În fine oferta făcută consistoarelor din Blaj și Sibiiu relativ la escontentarea școalelor românesci din Cojocna, comisiunea propune a se lua spre sciință;

g) Datele relative la funcționarii „Asociațiunii" și la stipendiile conferite de Asociațiune, comisiunea propune a se lua spre sciință;

h) deasemenea comisiunea propune a se lua spre sciință datele relative la școala civilă de fete a Asociațiunii;

i) datele relative la donațiunile făcute pe seama Asociațiunii în decursul anului 1898, comisiunea propune a se lua spre sciință. Îndeosebi ia act cu deosebită satisfacțiune de testațiunea de 8000 fl. făcută de fericitul Grigorie Forro, fost măiestru cojocar în Sebeșul-săsesc, pe seama școlarilor și a învățăceilor meseriași din orașul acesta, și propune, ca adunarea să-și arete prin sculare recunoscința față de fericitul testator;

j) datele relative la numĕrul membrilor Asociațiunii, comisiunea propune a se lua cu plăcere spre sciință. Față cu membrii răposați on. adunare să dee expresiune condolenței sale prin sculare;

l) datele relative la biblioteca Asociațiunii comisiunea propune a se lua spre sciință, aducêndu-se mulțămită donatorilor;

m) în ceea-ce privesce despărțĕmintele Asociațiunii, comisiunea constată cu plăcere, pe basa raportului on. comitet, că cele mai multe din ele au desvoltat în decursul anului 1898 o activitate rodnică și speră, că pe viitor și acelea, cari până acum s'au aflat în stagnațiune, vor da semne de viață și-și vor face datoria;

n) în fine, avênd în vedere interesul ce se arată de un timp încoace pentru bibliotecile poporale, cari s'au constatat ca un factor însemnat pentru lățirea culturii în sînul poporului, iar de altă parte considerând lipsa ce o avem de scrieri poporale bune, comisiunea pro-

pune, că încă în budgetul anului 1900 să se fixeze o sumă mai însemnată, destinată anume pentru edarea unei biblioteci poporale a Asociațiunii, care să cuprindă mici scrieri de cunoscințe practice din sfera higienei, economiei de câmp și de vite, economia casnică, cunoscințe de drept, istorice etc., precum și povestiri morale, — care bibliotecă de altfel s'a și inițiat din partea on. comitet central, conform împărtășirilor cuprinse în raportul special al secretarului I.

Ca încheiere comisiunea propune, ca on. adunare generală să exprime on. comitet central mulțămita sa pentru activitatea desvoltată în decursul anului 1898, și tot odată mulțămesce on. adunări pentru încrederea pusă într'însa.

Deva, la 16/28 August 1899.

În numele comisiunii:

Andreiu Bârseanu m. p.,
referent.

II.

Raportul comisiunii exmise pentru examinarea regulamentului pentru bibliotecele poporale.

On. adunare generală!

Comisiunea aleasă pentru studiarea și revidarea proiectului de regulament privitor la înființarea și administrarea bibliotecelor poporale, își ia voie a vă presenta următorul raport:

Comisiunea în general găsesce proiectul de regulament destul de corespundĕtor scopului și trebuințelor, fiind arătate în el îndeajuns condițiile, ce trebue să le întrunească o bună bibliotecă poporală. Nu poate deci, decât să recomande cu căldură on. adunări generale primirea proiectului și să dee on. comitet central îndrumarea de a lucra cu toată stăruința și fără întârziere pentru punerea lui în praxă, pe cât se va puté chiar în toate despărțĕmintele înființate și cari se vor înființa pe teritorul „Asociațiunii“ noastre.

Ca să mai provocăm discusiuni prin anumite observări, cari ar privi mai mult stilul și forma, nu aflăm de lipsă, de oare-ce regulamentul indică îndeajuns principiul acțiunii și va atîrna dela zelul și conscienționsitatea administratorilor, îndeosebi însă a comitetelor cercuale, ca mai ales în ce privesce bibliotecele ambulante, cari le presentă ca o instituție nouă, să afle în cadrele acelor principii căile și modalitățile de a le administra cât mai sistematic și mai corespunzĕtor împrejurărilor locale ale fiecărui despărțĕmênt.

Repețim deci a recomanda on. adunări regulamentul pentru primire.

Deva, 16/28 August 1899.

Gregoriu Maior m. p. ***Ioan Lazarici*** m. p. ***George Părĕu*** m. p.

Nr. 852—1899.

Proces verbal

din 7 Septembre 1899. Şedinţa ordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

Preşedinte: *Dr. Ilarion Puşcariu* — Notar: *Dr. I. Beu.* — Membrii presenţi: *Zah. Boiu, Part. Cosma, I. Creţu, Dr. E. Dăian, Dr. Corn. Diaconovich, G. Dima, N. Ivan, Georgiu Maxim de Höchstenberg, I. Papiu, I. Popovici, Dr. Rem. Roşca, I. V. Rusu, Ios. St. Şuluţiu.*

203. Cu *verificarea* procesului verbal al şedinţei de aḑi

Se încredinţează dnii: Ioan Creţu, Nicolau Ivan şi Ioan V. Rusu.

204. (815—1899). Secretarul II presentează *procesele verbale* ale şedinţelor *adunării generale,* ce s'a ţinut în Deva la 27 şi 28 August a. c. Se constată, că adunarea generală luând raportul general al comitetului central ca basă la discuţiune:

1. nu a primit propunerea dlui Alimpiu Barbolovici de a se ţiné adunarea generală la un termin mai înaintat; (concl. 9—*b*)

2. nu a primit ofertul de fl. 20.— al dlor I. Baciu şi I. Pop Reteganul, menit a pune basă unui fond special pentru premiarea de poesii; (concl. 9—*c*)

3. a însărcinat comitetul central a continua lucrările cu privire la culegerea datelor despre şcoalele poporale române lipsite de mijloace şi a raporta cu ocasiunea proximei adunări generale despre resultat, chiar şi când nu s'ar puté obţiné din partea tuturor forurilor bisericesci-şcolare date complete; (concl. 9—*d*)

4. a aprobat cu hotărîre punctul de vedere al comitetului central relativ la donaţiunea de fl. 400.—, ce Asociaţiunea primia dela societatea „Transilvania", dar a hotărît, ca pentru viitor comitetul central să renunţe a mai cere ajutorul de fl. 400.— dela ministrul de comerciu; (concl. 9—*f*)

5. a decis, ca „Lăsământul fericitului Ioan Olteanu" să se administreze separat sub această numire, modul întrebuinţării venitului să se hotărească din an în an, venitul disponibil pe anul 1900 să se folosească pentru subvenţionarea şcoalei civile de fete, şcoalele române din Cojocna să nu fie escontentate odată pentru totdeauna; (concl. 9—*g*)

6. a luat spre sciinţă dispoşiţiunile luate în privinţa înfiinţării unei Case naţionale, datele referitoare la şcoala civilă de fete, la biblioteca Asociaţiunii, la numĕrul membrilor şi la donaţiunile făcute în 1898; (concl. 9—*e*, *h*—*i*)

7. a exprimat comitetului central mulţămită pentru activitatea desvoltată în decursul anului 1898; (concl. 9—*k*)

8. a luat act de raportul comitetului central despre activitatea desvoltată în anul trecut pe teren literar, îndrumându-l a continua lucrarea începută tot pe basa principiilor stabilite de adunările generale anterioare; (concl. 10—*a*)

9. a luat act de inițiarea unei biblioteci poporale și a decis, ca pentru a puté tipări cât mai multe broșuri să se folosească o sumă mai mare în cadrul budgetului; (concl. 10 – *b*)

10. nu s'a putut identifica cu părerea exprimată, prin care înființarea secțiunilor sciințifice-literare se face pendentă dela înființarea altor instituțiuni, ci a învitat comitetul central, ca să execute conclusul luat de adunarea generală din 1898 în acest obiect; (concl. 10—*c*)

11. a aprobat raționiniul pe anul 1898 și a dat comitetului central absolutoriu pentru gestiunea finanțiară; (concl. 11 alinea primă)

12. a primit proiectul de budget pe anul 1900 presentat de comitetul central cu observarea, ca „Lăsământul fericitului Ioan Olteanu“ să fie administrat separat; (concl. 11 alinea a doua)

13. a aprobat proiectul de „Regulament pentru înființarea și administrarea bibliotecelor poporale“ în forma și textul presentat de comitetul central; (concl. 12)

14. a transpus spre competentă afacere raportul comisiunii pentru înscrierea de membrii noi; (concl. 13) și în fine

15. defigerea locului pentru proxima adunare generală a încredințat-o comitetului central; (concl. 14).

Presentarea proceselor verbale ale adunării generale dela Deva se ia spre sciință.

ad 1. Spre sciință.

ad 2. Spre sciință, avênd suma de fl. 20.— a fi pusă la dispoșitia oferenților.

ad 3. Biroul se însărcinează a solicita datele ce mai lipsesc.

ad 4. Spre sciință și conformare; cei interesați se vor încunoscința, că ajutoarele se sistează cu finea anului curent.

ad 5. Spre sciință și conformare.

ad 6. Spre sciință.

ad 7. Se ia act.

ad 8. Spre sciință.

ad 9. Spre sciință și conformare întru cât permit venitele „Fondului George Barițiu“, menit pentru astfel de scopuri.

ad 10. secretarul I se însărcinează a elabora în termin de 6 luni un proiect pentru înființarea secțiunilor amintite.

ad 11 și 12. se ia act; budgetul aprobat, la percepțiuni și erogațiuni cu fl. 14,496·21, se predă cassarului cu observarea,

ca „Lăsământul fericitului Ioan Olteanu“ să fie scos din fondul general și administrat separat.

ad 13. și 14. spre sciință.

ad 15. cu studiarea chestiunii, că unde să se țină proxima adunare generală, se încredințează secretarul I, având a presenta la timpul său propunere concretă.

205. (807—1899). Cu ocasiunea *adunării generale* dela Deva s'au înscris:

a) *membri fundatori:* d-na Victoria Erdélyi n. Bardoși, soție de medic în Orăștie, solvind fl. 200.—, și dl Samuil Popovici, protopop onorar în Beriu și membru pe viață al Asociațiunii, solvind fl. 100.—;

b) *membri pe viață:* d-nii Nicolau Popovici, paroch în Josani, solvind fl. 100.—, și Simeon Corvin, comerciant în Orăștie, solvind fl. 50.—;

c) *membri ordinari:* d-nii Iustin Țarină, preot; Dr. Aurel Vlad, cand. de adv.; Ioan Scurtu, cand. de prof.; Nicolau Mihailă, proprietar; Dr. Aurel Ciat, medic; Dr. George Proca, prof; George Prodanovici, proprietar; August A. Nicoară, cand. de adv., și Petru Beleiu, cassar, solvind toți câte fl. 5.—.

D-nii de sub *a)* se declară membri fundatori, cei de sub *b*) membri pe viață și cei de sub *c*) membri ordinari ai Asociațiunii. D-na Victoria Erdélyi, dl Samuil Popovici și dl Nicolau Popovici se provĕd cu diploma prescrisă, dl Simeon Corvin se va provedé numai după solvirea întregei taxe.

206. (697—1899). Secretarul I., în urma însărcinării primite în ședința din 9 August a. c., raportează, că în causa *introducerii studiilor pedagogice în cursul complementar* dela școala civilă de fete s'a pus în legătură cu direcțiunea seminarului teologic-pedagogic și lămurind cu membrii corpului didactic dela acest institut diferitele chestiuni, ce privesc organisarea cursului proiectat, presintă pe basa propunerii direcțiunii școalei civile de fete un proiect de conclus, care primindu-se, comitetul central decide:

Cu începutul anului școlar 1899—1900 se vor introduce studiile pedagogice în cursul complementar dela școala civilă de fete, în condițiunile următoare:

1. Se va propune în acest curs:

a) *Limba și literatura română*, în 3 oare pe sĕptĕmână;

b) *Didactica* cu școala de aplicație, în 4 oare pe sĕptĕmână;

c) *Istoria universală*, în 2 oare pe sĕptĕmână;

d) *Psichologia*, în 2 oare pe sĕptĕmână.

e) *Pedagogia* cu *Istoria pedagogiei*, în 3 oare pe sĕptĕmână;

f) *Limba maghiară*, în 2 oare pe săptămână;

g) *Lucrul de mână*, în 4 oare pe săptămână; în total 20 oare pe săptămână.

2. Ca puteri didactice se vor angaja pentru anul şcolar 1899—1900:

a) dl Dr. Daniil P. Barcianu pentru limba şi literatura română;

b) dl Dr. Ioan Stroia pentru didactică;

c) dl Ioan Popovici pentru istorie şi psichologie;

d) dl Dr. Vasile Bologa pentru pedagogie;

e) d-şoara Eugenia Iovescu pentru limba maghiară; şi

f) d-şoara Maria Cioban pentru lucrul de mână.

3. Jurisdicţiunea şcoalei civile de fete se va estinde numai asupra elevelor interne şi numai întru cât se refere la ordinea internă din institut, iar încât privesce instrucţiunea ca atare, profesorii angajaţi se vor constitui de sine sub presidiul unuia dintre cei angajaţi pentru curs. Această constituire se va face la începutul fiecărui an prin majoritatea puterilor angajate.

Astfel constituiţi, profesorii angajaţi vor sta sub jurisdicţiunea imediată a comitetului central, care va controla mersul instrucţiunii prin delegaţii sei.

4. Cursul se va începe la 13 Septembre a fiecărui an.

5. Profesorii angajaţi vor fi remuneraţi din următoarele resurse:

a) din subvenţiunea budgetară de fl. 400.— a cursului complementar;

b) din o subvenţiune extraordinară de fl. 300.—, ce ni se oferă dela Reuniunea femeilor române din Sibiiu;

c) din didactrul elevelor cursului complementar.

Profesorii vor fi remuneraţi cu cel puţin câte fl. 40.— pentru fiecare oară. Plusul, ce va resulta din resursele de sus, se va împărţi în proporţiunea oarelor între profesorii angajaţi, cari propun studii în curs.

Remuneraţiunea se va plăti în rate semestrale decursive.

În conformitate cu aceste dispoşiţiuni: *a)* Biroul se autorisează a adresa Reuniunii femeilor române din Sibiiu o cerere pentru lichidarea subvenţiunii de anual fl. 300, ce în scopul arătat a pus-o în vedere direcţiunii şcoalei civile de fete;

b) Direcţiunea şcoalei civile de fete se îndrumă a presenta de urgenţă planul de învĕţămênt pentru cursurile ordinare, în care împărţirea oarelor se va face în măsură egală între membrii corpului didactic, fără considerare la oarele, ce propun în cursul complementar;

c) Deschiderea cursului complementar, întregit cu studiile pedagogice, se va publica fără amânare în foile românesci.

Dispoșițiile din „Regulamentul pentru cursul complementar“, votat în ședința dela 5 Iulie 1894, întru cât sûnt contrare cu acest conclus, se scot din vigoare.

207. (716—1899). Secretarul I. raportează, că ministrul de finanțe cu ordinațiunea Nr. 49522 din 27 Iulie a. c. a acordat Asociațiunii *concesiunea* cerută pentru aranjarea *unei loterii de obiecte pentru scopurile proiectatului muzeu istoric și etnografic* și a scutit această loterie de toate dările și competințele. Concesiunea însă nu a fost acordată, după cum se ceruse, pentru emisiunea a 100,000 losuri de câte 4 coroane, ci numai pentru 100,000 losuri de câte 1 coroană, și sub condițiunea ca câștigurile să nu poată fi rescumpĕrate cu bani gata, și ca să se facă o singură tragere la sorți.

De oare-ce cu o emisiune atât de restrînsă ar fi împosibil a realisa scopul urmărit,

Biroul se însărcinează a înainta ministrului de finanțe o nouă cerere, în care arătând insuficiența mijloacelor, ce s'ar puté realisa prin o loterie aranjată în cadrul emisiunii acordate, să ceară încuviințarea unei emisiuni de losuri în suma totală de cel puțin 200,000 coroane. Comisiunea însărcinată cu afacerea loteriei se autorisează a modifica planul loteriei în sensul concesiunii, reducênd prețul losurilor dela 4 la 2 coroane și valoarea câștigurilor dela 100,000 coroane la 50,000 coroane. Cu privire la încheiarea contractului cu furnisorul A. Bachruch se susține conclusul luat în ședința din 13 Aprilie a. c.

209. (791—1899). Comitetul *Societății pentru crearea unui fond de teatru român* respunde cu data 20 Iulie a. c. la scrisoarea comitetului central Nr. 659/1899 și aderând la inițiativa luată de Asociațiune pentru a stabilí raporturi mai intime între societățile culturale românesci, mulțămesce pentru exmiterea unei delegațiuni la adunarea generală a Societății pentru crearea unui fond de teatru român, și însciințează, că a exmis din sînul sĕu pe dnii Iosif Vulcan și Dr. Ioan Mihu, ca să represinte societatea numită în adunarea generală a Asociațiunii, convocată pe 27 August a. c. la Deva.

Se ia act.

210. (713—1899). Dl Dr. *Laurean Luca,* paroch și administrator protopopesc în Comloșul-mare, trimite cartea I-a a scrierii sale *„Principii de drept privat“* și cere tipărirea acesteia pe spesele Asociațiunii.

De oare-ce adunarea generală din est an a luat deja dispoșițiuni cu privire la folosirea resurselor budgetare destinate pentru publicațiuni literare, cererea dlui Dr. L. Luca deocamdată nu poate fi considerată.

211. (743—1899). Dl *Ioan Chendi,* preot în Petnic, propune înființarea unui *despărțĕmênt deosebit* pentru jurul Orșovei și Mehadiei.

Scrisoarea dlui Ioan Chendi se predă comisiunii însărcinate cu noua arondare a despărțĕmintelor pentru posibilă considerare.

212. (842—1899). Dl *Iuliu Bardosy* înaintează cu data 6 Septembre a. c. diploma de profesoară de musică a fiicei sale Olivia Irina cu aceea rugare, ca comitetul central să binevoească a dispune, ca în cas de lipsă să fie dînsa angajată, respective încredințată cu instruirea musicei instrumentale.

Cererea dlui Iuliu Bardosy se transpune direcțiunii școalei civile de fete cu observarea, ca dșoara Olivia Irina Bardosy să fie angajată în cas de lipsă.

213. (734—1899). Se presentează cererile întrate în urma concursului publicat sub Nr. 734—1899 pentru *conferirea* a două *stipendii* de câte 60 fl. din fundațiunile „Marinovici“ și „I. Roman“ și a unui stipendiu de 50 fl. din fundațiunea „Dobâca“. Cereri întrate la timp 44.

Stipendiul de 60 fl. din fundațiunea „Marinovici“ se conferă lui Virgil Nistor din Arpătac, comitatul Trei-scaune, student în clas. III gimn. în Brașov; stipendiul de 60 fl. din fundațiuna „I. Roman“ lui Gregoriu Oșan din Chintelnic, comitatul Solnoc-Dobâca, student în cl. VII. gimn. în Năsĕud; stipendiul de fl. 50 din fundațiunea „Dobâca“ lui Iuliu Hațegan din Dêrgea, comitatul Solnoc Dobâca, student în cl. IV. gimn. în Cluj.

214. (853—1899). *Presidiul* aduce la cunoscința comitetului central că în adunarea generală din est an s'a sulevat chestiunea *învitării la ședințe și a membrilor suplenți,* explicându-se „Regulamentul afacerilor interne“ în favorul învitării; în urma căreia s'a vĕdut îndemnat a declara, că va satisface dorința exprimată. Procedênd în consecuență deja la ședința aceasta a învitat și pe membrii suplenți.

Se ia act și se decide, ca pe viitor să fie învitați la ședințe și membrii suplenți, cari vor asista cu vot consultativ.

D. u. s.

Dr. *Il. Puşcariu* m. p., vice-președ. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a cetit și verificat. Sibiiu în 11 Septembre 1899. — *Ioan V. Rusu* m. p., *Nicolau Ivan* m. p., *Ioan Crețu* m. p.

Nr. 868—1899.

Proces verbal

din 14 Septembre 1899. Şedinţa ordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

Preşedinte: Dr. *Ilarion Puşcariu*, v.-preşedinte. — Notar: *I. Beu.* — Membri presenţi: *Z. Boiu, Part. Cosma,* Dr. *E. Dăian,* Dr. *Corn. Diaconovich, N. Ivan, G. de Maxim, I. Papiu, I. Popovici, I. V. Rusu, Ios. St. Şuluţiu, N. Togan.*

215. Cu *verificarea* procesului verbal al şedinţei de aḑi

Se încredinţează dnii: Ioan Papiu, Iosif St. Şuluţiu şi Nicolau Togan.

216. (755—1899). Dl *Filip Docolin*, preot în Micăsasa, în urma hârtiei comitetului central Nr. 676 din 3 August a. c. arată, că n'a primit „Transilvania“ în 1898, cere deci, ca în schimbul celor fl. 15.— pentru ḑiarul „Observatoriul“, transpus la biblioteca Asociaţiunii, să i-se trimită sau „Transilvania“ din 1898 sau să fie provĕḑut cu bilet de legitimare şi pe anul 1901.

Dl Filip Docolin se provede cu bilet de legitimare şi pe anul 1901.

217. (758—1899). Dl *Emilian Micu,* preot în Belinţ, cu scrisoarea sa din 20 August a. c. ofere mai multe ḑiare pentru completarea colecţiunii Asociaţiunii.

Se decide a se procura următoarele:

a) „Speranţa“ din 1869, 1871, şi 1872 (sem. I);

b) „Lumina“ din 1872 (sem. II), 1873, 1874 şi 1875 (sem. I.), ambele foi cu fl. 14;

c) „Luminătoriul“ din 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1888, 1889 şi 1893 — cu fl. 32. —, dându-se oferentului şi exemplarele necomplete ale acestei foi din anii corespunḑĕtori, aflători în colecţia Asociaţiunii;

d) „Convorbiri pedagogice“ din 1886, 1887 şi 1888 — cu fl. 7.—.

218. (764—1899). Dl *Nicolae Oltean,* funcţionar în Budapesta, cere cu data 19 August a. c. un ajutor anual pe sama fiicei sale Clotilda pentru a-şi puté continua studiul musical.

Cererea nu se poate încuviinţa.

219. (792—1899). Dl *Guilelm Şorban* cere cu data 26 August a. c. un stipendiu anual de fl. 500.— pentru continuarea studiilor sale musicale.

Cererea nu se poate încuviinţa.

220. (859—1899). Corpul didactic al *cursului complementar* dela şcoala civilă de fete înaintează cu data 14 Septembre a. c. *procesul verbal* al conferenţei sale din 12 Septembre a. c. Se constată:

1. Directorul şcoalei civile a comunicat conclusul comitetului central Nr. 206 din 7 Septembre a. c. referitor la reorganisarea cursului complementar, care s'a luat spre sciinţă declarând toţi membrii corpului didactic, că primesc angajamentul oferit.

2. President al corpului didactic s'a ales dl Dr. Daniil P. Barcianu, avênd profesorii să funcţioneze pe rând ca notari.

3. Relativ la executarea conclusului comitetului central Nr. 206 din 7 Septembre a. c. corpul didactic propune doue modalităţi:

a) sau că se contemplează pregătirea elevelor pe o durată de 3 ani, corespunḑĕtor celor 3 cursuri din secţiunea pedagogică, aşa că în anul prim cursul complementar va pregăti numai pentru cursul I pedagogic, în anul al doilea numai pentru cursul II pedagogic, etc., devenind astfel un curs periodic de 3 ani;

b) sau că se pregătesc elevele în o singură clasă, împărţită în 3 despărţĕminte, conform celor 3 cursuri din secţiunea pedagogică; în casul când s'ar anunţa eleve pentru toate 3 despărţĕmintele clasei, oarele din limba română şi maghiară vor trebui înmulţite la minimul de 4 oare pe sĕptĕmână.

4. Cu compunerea de urgenţă a planului oarelor se încredinţează directorul şcoalei civile de fete.

Procesul verbal se ia spre scire aprobându-se constituirea corpului didactic. Relativ la executarea conclusului comitetului central Nr. 206 din 7 Septembre a. c. se primesce modalitatea de sub 3 lit. *b*), adecă pregătirea elevelor în o singură clasă.

221. (692—1899). *Direcţiunea despărţĕmêntului „Sătmar“* înaintează cu data 31 Iulie a. c. *procesul verbal al adunării cercuale,* ce s'a ţinut în Seini la 13 Iulie a. c. Se constată:

1. S'a presentat şi luat spre scire raportul general despre activitatea comitetului cercual dela ultima adunare cercuală încoace.

2. Din taxe s'a încassat suma de fl. 103.50.

3. A disertat dl Constantin Lucaciu.

4. S'a decis, ca adunarea cercuală proximă să se ţină în Sanislau.

5. Dl Gavril Szabó a donat fl. 5.—, cu care sumă să se premieze cea mai bună colecţie a poesiilor din ţara Oaşului.

6. Delegaţi pentru adunarea generală s'au ales dnii Georgiu Şutha şi Dr. Felician Branu.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluselor.

222. (701—1899). *Direcțiunea despărțemêntului VII (Hațeg)* înaintează cu data 3 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Hațeg la 30 Iulie a. c. Se constată:

1. S'au presentat și luat spre scire raportul general și rațiociniul cassei pe 1898—1899.

2. S'a cetit disertația „Despre literatura și cultura națională" de Victor Bontescu.

3. S'au înscris membri ordinari noui dnii: Victor Bontescu, Dr. George David și Virgil Popovici, solvind fie-care câte fl. 5.—.

4. S'a încassat suma de fl. 54.—, la care s'a adaus un rest de cassă de fl. 5.56; din suma totală de fl. 59.56 s'au reținut 20%, iar restul de fl. 45.76 s'a trimis la cassa centrală.

5. Proiectul de budget pe 1900 s'a statorit la întrate și eșite cu fl. 105.56.

6. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii Nicolau Nestor și Tit V. Gheaja.

Procesul verbal se ia spre scire. Dnii de sub 3 se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 45.76 se confirmă. Proiectul de budget pe 1900 se aprobă.

223. (712—1899). *Direcțiunea despărțemêntului XI (Blaj)* înaintează cu data 2 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în 1 August a. c. la Blaj. Se constată:

1. S'a presentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual, în care e cuprins și raportul cassei.

2. S'a cetit disertația: „Despre graiul poporan" de Alexiu Viciu.

3. S'au înscris membri ordinari noui dnii: Victor Turcu, Alexandru Petruț, Dr. Iuliu Maniu și Demetriu Radu.

4. S'a încassat suma de fl. 111.39, la care s'a mai adaus un rest de fl. 11.—; din suma totală de fl. 122.39 s'au reținut 20%, iar restul de fl. 97.92 s'a trimis la cassa centrală.

5. Budgetul pe 1899—1900 s'a proiectat la întrate și eșite cu fl. 240.—.

6. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii Dr. Iuliu Maniu și Artim. Blășan.

7. În locul reposatului V. Olteanu s'a ales membru în comitetul cercual dl Dr. Iuliu Maniu.

Procesul verbal se ia spre scire. Dnii de sub 3. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 97.92 se confirmă. Proiectul de budget pe 1899—1900 se aprobă, asemenea și întregirea comitetului cercual.

224. (714—1899). *Direcțiunea despărțemêntului V (Sêliște)* înaintează cu data 22 Iulie a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Poiana la 16 Iulie a. c. Se constată:

1. S'au presentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe 1898—1899.

2. Pentru anul 1900 s'a proiectat budgetul la întrate eșite cu fl. 175.—.

3. S'au cetit disertațiile: „Despre obiceiurile bune și rele“ de preotul Ioachim Muntean, și „Invidia la Români“ de învețătorul Ilie Georgescu.

4. S'au înscris membri ordinari noui: Comuna bisericească din Poiana, „Mielul“ cassa de păstrare și dnii Dr. Victor Mihu, Nicolau Dobrotă, Nicolau Branga, Dumitru Pamfiloiu, Ioan Strĕulea, Constantin Sava, Ioan Sava și Pamfilie Prodea, solvind fie-care câte fl. 5.—.

5. S'a încassat suma de fl. 206.50, din care s'au reținut 20%, iar restul de fl. 165.20 s'a trimis la cassa centrală.

6. Alegerea a 2 delegați pentru adunarea generală s'a încredințat comitetului cercual.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluselor, în deosebi a proiectului de budget pe 1900. Dnii de sub 4 se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 165.20 se confirmă.

225. (722 și 723—1899). *Direcțiunea despărțĕmêntului XXI (Năsĕud)* înaintează:

I. *Procesul verbal al ședinței* comitetului cercual din 6 August a. c: În această ședință s'au pertractat afaceri, ce nu reclamă dispositii speciale din partea comitetului central.

II. *Procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Năsĕud la 6 August a. c. Se constată:

1. S'a presentat și luat spre scire raportul general despre activitatea comitetului cercual dela ultima adunare cercuală încoace, în care e cuprins și raportul cassei.

2. S'a cetit disertația: „Ce va să dică întrunirea noastră de astădi“ de Vasile Petri.

3. S'a încassat dela 11 membri ordinari și 10 membri ajutători suma de fl. 65.50.

4. Proiectul de budget pe 1900 s'a statorit la întrate și eșite cu fl. 140.—.

5. Delegați pentru adunarea generală s'au ales domnii Gerasim Domide și Lazar Avram.

Cu această ocasiune s'au împărțit între popor 80 cărți poporale.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluselor, în deosebi a proiectului de budget pe 1900.

226. (725—1899). *Direcțiunea despărțĕmêntului VI (S.-Sebeș)* înaintează cu data 9 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale,* ce s'a ținut în Pianul superior la 6 August a. c. Se constată:

1. S'au presentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe 1898—1899 și s'a votat proiectnl de budget pe 1900 (fără indicații mai de aproape în acte).

2. S'a cetit disertaţia: „Educaţia face mărirea popoarelor şi le menţine splendoarea“ de G. Tătar.

3. S'au înscris membri ordinari noui dnii: Ioan Henteş, Pavel Vulcu, George Seulean, Simion Ghibu, Aurel Barb, Dumitru Maniu, Petru Cucuian şi dna Eugenia Paraschiv.

4. S'a încassat suma de fl. 131·50, din care s'au reţinut 20%, iar restul de fl. 105·20 s'a trimis la cassa centrală.

5. Delegaţi pentru adunarea generală s'au ales d-nii Sergiu Medean şi I. Oncescu.

Procesul verbal se ia spre scire; conclusele aduse se aprobă cu observarea, că proiectul de budget pe 1900 este a se presenta pentru a fi ulterior aprobat. Dnii de sub 3. se declară membri ai Asociaţiunii. Primirea sumei de fl. 105·20 se confirmă.

227. (728—1899). *Direcţiunea despărţemêntului XXVII (Cohalm)* înaintează cu data 10 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale,* ce s'a ţinut în Cohalm la 1 August a. c. Se constată:

1. S'au presentat şi luat spre scire raportul general al comitetului şi raţiociniul cassei pe 1898—99 şi s'a votat proiectul de budget pe 1900 la întrate şi eşite cu fl. 60·90.

2. S'a încassat suma de fl. 17·—, din care fl. 15·— s'au trimis la cassa centrală.

3. S'a ales comitetul cercual pe un nou period şi anume director dl Nicolau Mircea, iar membri în comitet dnii George Spornic, Ioan Bercan, George Repede şi Ioan Brotea.

4. Delegaţi pentru adunarea generală s'au ales dnii N. Mircea şi I. Bercan.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluselor, în deosebi a proiectului de budget pe 1900 şi a alegerii comitetului cercual. Primirea sumei de fl. 15·— se confirmă.

228. (738—1899). *Direcţiunea despărţemêntului VIII (Deva)* înaintează cu data 14 August a. c.:

I. *Protocolul şedinţei* comitetului cercual din 21 Maiu a. c. In această şedinţă s'au pertractat afaceri, ce nu reclamă dispoziţii speciale din partea comitetului central, şi s'a luat conclus referitor la nova arondare a despărţemintelor.

II. *Protocolul adunării cercuale,* ce s'a ţinut în Ilia-Mureşană la 30 Iulie a. c. Se constată:

1. S'au presentat şi luat spre scire raportul general al comitetului cercual şi raţiociniul cassei pe 1898—99.

2. S'au înscris membri ordinari noui domnii: Nicolau Anca, paroch, şi Constantin Budiu, contabil.

3. S'a încassat dela 6 membri ordinari fl. 31.— şi dela 18 membri ajutători fl. 20.—, în total fl. 51.—.

4. Delegați pentru adunarea generală s'au ales domnii Avram P. Păcurariu și Florian Budiu.

La cassa centrală s'a trimis suma de fl. 339.60, din care fl. 227.46 fac „Depositul despărțământului VIII (Deva)".

ad I. Spre sciință; conclusul referitor la noua arondare a despărțămintelor se va considera la timpul său.

ad II. Procesul verbal al adunării cercuale se ia spre scire. Domnii de sub 2. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 339.60 se confirmă, avênd suma de fl. 227.46 să fie administrată în sensul conclusului Nr. 20 din 26 Ianuarie a. c.

229. (739—1899). *Direcțiunea despărțământului „Bocșa"* înaintează cu data 12 August a. c. *procesul verbal al ședinței* comitetului cercual din 10 August a. c. În această ședință s'a decis amânarea terminului adunării cercuale pe 17 Septembre a. c.

Spre scire.

230. (740—1899). *Direcțiunea despărțământului IX (Orăștie)* înaintează cu data 13 August a. c. *procesul verbal al ședinței* comitetului cercual din 29 Maiu 1898. În această ședință s'a pertractat retragerea directorului Dr. Ioan Mihu dela conducerea despărțământului, hotărîndu-se ca să fie rugat a-și revoca retragerea. Biroul despărțământului însciințează totodată, că adunarea cercuală din est-an se va ține la începutul lui Septembre a. c. în comuna Romoșel.

Se ia act.

231. (742—1899) Dl *Trifon Miclea,* încredințat fiind din partea comitetului cercual al despărțământului „Panciova", transpune:

I. *Procesul verbal al adunării constituante* a despărțământului „Panciova", ținută în Panciova la 8 August a. c. Se constată:

1. Dl Damian Popescu, delegatul comitetului central, a deschis adunarea prin o vorbire însuflețitoare, în care a îndemnat pe cei presenți să sprijinească scopurile Asociațiunii.

2. S'au înscris: *a*) membru fundator: dl Ioanichie Neagoe solvind ca taxă 4 acții (à 50 fl.) de ale instit. „Luceafărul"; *b*) membru pe viață: institutul „Concordia" din Uzdin, solvind ca primă rată fl. 20.—; *c*) membri ordinari: domnii Aron Bartolomeiu, Vasile Bossica, Petru Jan, Ioan Petcu, Ioan Balnojan, Dr. Petru Penția, Iancu Milu, Ilie Spariosu, Constantin Onciu, Georgiu Roșculeț, Iosif Sigmund, George Ortopan, Ioan Zagaicean, Ioan Gașpar, Vasile Rudnean, Dr. Victor Mihailasiu și Nicolae Popovici, solvind fie-care câte fl. 5.—

3. S'a încassat suma de fl. 197.50 și 4 acții (à fl. 50.—); fl. 34.50 s'au reținut pentru trebuințele despărțământului, iar restul de fl. 163.— și 4 acții (à fl. 50.—) s'a trimis la cassa centrală.

4. S'a ales comitetul cercual și anume director dl Damian Popescu, iar membri în comitet domnii Petru Tisu, Nicolau Popovici, Dr. Alexandru Bireescu și Dr. Petru Penția.

5. Delegați pentru adunarea generală s'au ales domnii Dr. George Miclea și Onoriu Conopan.

II. *Procesul verbal al ședinței* comitetului cercual dela 8 August a. c. În această ședință comitetul cercual s'a constituit alegêndu-se vicepresident dl Petru Tisu, notar dl Dr. Petru Penția, cassar dl Petru Stoica și controlor dl Ioan Gașpar.

Se observă, că afară de dl delegat al comitetului central au promovat realisarea despărțêmêntului „Panciova" domnii Trifon Miclea și Petru Tisu.

Procesul verbal al adunării constituante se ia spre scire. Dl Ioanichie Neagoe se declară membru fundator, institutul „Concordia" membru pe viață și dnii de sub 2. lit. *c*) membri ordinari ai Asociațiunii. Dl Ioanichie Neagoe se provede cu diplomă, iar institutul „Concordia" se va provedé după achitarea întregei taxe. Primirea sumei de fl. 163.— și a 4 acții de ale institutului „Luceafĕrul" se confirmă. Dlui delegat se exprimă mulțămită pentru zelul desvoltat, asemenea dlor Trifon Miclea și Petru Tisu.

ad II. Spre scire cu aprobarea constituirii comitetului cercual.

232. (749—1899). *Direcțiunea despărțêmêntului X (Brad)* înaintează cu data 17 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale* ținută în comuna Rîșca la 13 August a. c. Se constată:

1. S'au presentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe 1898—99.

2. Dl Nicolau Florea, paroch în Rișca, a disertat „Despre Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român".

3. S'au înscris membri ordinari noui: dnii Nicolae Florea, Nerva Oncu și Alexandru Florea.

4. S'au încassat dela 16 membri ordinari fl. 80.— și dela 11 membri ajutători fl. 12.—, în total fl. 92.—, din care sumă s'au reținut 20%, iar restul de fl. 73.60 s'a trimis la cassa centrală.

5. Budgetul anului 1899—1900 s'a proiectat la întrate și eșite cu fl. 192.—.

6. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii V. Dămian și G. Părău, suplenți dnii P. Rimbaș și V. Boneu.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluselor, în deosebi a proiectului de budget pe 1899—1900. Dnii de sub 3. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 73.60 se confirmă.

233. (750—1899). *Direcțiunea despărțământului XVI* (Selagiu) înaintează cu data 17 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale,* ce s'a ținut în Șimleul-Silvaniei la 8 August a. c. Se constată:

1. S'au presentat și luat spre scire raportul general și rațiociniul cassei dela ultima adunare cercuală încoace.

2. S'a inscris membru ordinar nou dl Petru Cosmuța, jude în pensiune.

3. S'a încassat dela 16 membri ordinari suma de fl. 80.— și dela 16 membri ajutători suma de fl. 18.—, în total suma de fl. 98.—.

4. S'a decis, ca din suma, ce resultă din 20% ale banilor încassați, fl. 10.— să se folosească pentru acoperirea speselor curente și restul pentru procurarea de cărți pentru bibliotecele poporale.

5. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii Dr. Georgiu Pop și Alexandru Pop.

6. S'a presentat un proiect de „Litere fundaționale ale fondului cultural școlastic". Ivindu-se divergență de păreri, s'a decis a se remite comitetului cercual, ca la adunarea cercuală proximă să vină cu un nou proiect.

7. La propunerea dlui G. Pop de Basesci adunarea cercuală a decis, ca să se exmită delegați, cari să asiste la examenele școalelor române de pe teritorul despărțământului. În acest scop propunătorul a oferit pentru acum și pentru anii viitori doue premii: o vacă cu viței și o scroafă cu purcei, cari să se împartă la învățători harnici.

8. S'a decis, ca adunarea cercuală proximă să se țină în comuna Cuceu.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluselor aduse. Dl P. Cosmuța se declară membru ordinar al Asociațiunii. De ofertul marinimos al dlui G. Pop de Basesci se ia act cu mulțămire.

234. (751—1899). *Direcțiunea despărțământului XXXII* (D.-S.-Mărtin) înaintează:

I. *Procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Basna la 1 August a. c. Se constată:

1. S'au presentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe 1898—99.

2. S'au înscris membri ordinari noui: dnii Nicolau Maior, Simion Ciuchina, Șofron Oprea, Ioan Muntean, și Pantelie Ivan, solvind fie-care câte fl. 5.—.

3. S'a încassat suma de fl. 103.—, din care s'au reținut 20%, iar restul de fl. 82.40 s'a trimis la cassa centrală.

4 S'a cetit disertația: „Curățenia casei și morburile lipicioase" de Dr. Eugen Porea.

5. În locul dlui Iacob Macaveiu, depărtat de pe teritoriul despărțământului, s'a ales în comitet dl Laurențiu Pascu.

6. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii P. Nirăștean și V. B. Muntenescu.

7. Doue premii, pentru cari s'a fost escris concurs, nu s'au distribuit, de oare-ce din doue cereri întrate una a fost retrasă, iar cealaltă nu a corespuns condițiunilor.

II. *Procesul verbal al ședinței* comitetului cercual din 16 August a. c. În această ședință s'a pertractat abdicerea din comitet a dlui Simion Căluț și s'a decis, ca să fie rugat a-și revoca abdicerea.

ad I. Procesul verbal se ia spre scire. Dnii de sub 2. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Întregirea comitetului cercual se aprobă. Primirea sumei de fl. 82.40 se confirmă.

ad II. Spre scire.

235. (754—1899). *Direcțiunea despărțĕmêntului XXIX.* (Mediaș) înaintează cu data 15 August a. c. *procesele verbale ale ședințelor* comitetului cercual din 28 Aprilie și 2 Iulie a. c. În prima ședință, pe lângă curenții, s'a luat conclus referitor la o nouă arondare a despărțĕmêntului; în a doua ședință s'a statorit programul adunării cercuale.

Spre scire cu observarea, că conclusul relativ la arondarea despărțĕmêntului se va considera la timpul seu.

236. (759—1899). *Senatul școalei gr.-cat. române din Lăpușul-unguresc* se roagă cu data 10 August a. c. pentru votarea unui ajutor anual de fl. 300.— pe sama acestei școale.

Cererea nu se poate încuviința.

237. (741—1899). *Direcțiunea despărțĕmêntului XIV.* (Cluj) înaintează cu data 14 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale,* ce s'a ținut în Cluj la 10 August a. c. Se constată:

1. Directorul despărțĕmêntului a raportat în cuvêntarea sa de deschidere despre activitatea comitetului cercual dela ultima adunare cercuală încoace.

2. S'a încasat suma de fl. 41.—.

3. S'au înscris membri ordinari noui: dnii Dr. Ioan Vajda și Stefan Roșian, solvind fiecare câte fl. 5.—.

4. S'a luat spre scire raționiniul, din care se vede, că cassa dispune de un rest de fl. 7.32.

5. Depărtându-se de pe teritorul despărțĕmêntului cassarul și notarul despărțĕmêntului, în locul lor se alege notar Stefan Roșian și cassar Dr. I. Vajda.

6. S'a decis, ca fostul director al despărțĕmêntului, V. Podoabă, să se împrocesueze pentru restituirea sumei de fl. 50.—, donată de institutul „Economul“ în 1898 pentru trebuințele despărțĕmêntului. Contra acestui conclus dl Dr. Aurel Isac a anunțat protest.

7. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii Dr. Georgiu Ilea și Dr. I. Vajda.

8. Alegerea timpului și locului pentru proxima adunare cercuală s'a încredințat comitetului cercual.

La cassa centrală s'a trimis suma de fl. 46.—.

Procesul verbal se ia spre scire. Dnii Dr. I. Vajda și St. Roșian se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Întregirea comitetului cercual se aprobă. Conclusul de sub pt. 6. se ține în suspens și se îndrumă comitetul cercual, ca de urgență să înainteze socotelile referitoare la acest obiect. Primirea sumei de fl. 46.— se confirmă.

238. (767—1899). *Direcțiunea despărțemêntului XXIII.* (Turda) înaintează cu data 29 August a. c.

I. *Procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Turda-veche la 6 August a. c. Se constată:

1. S'au presentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe 1898.

2. S'au cetit disertațiile: „Șincai, Klein și Maior" de Valeriu Moldovan, și „Din trecutul Asociațiunii" de George Pătăcean.

3. S'a decis a se aranja petreceri, al căror venit să se folosească pentru înființarea de biblioteci poporale, și a se colecta cărți pentru aceste biblioteci.

4. S'a hotărît, ca adunarea cercuală proximă să se țină în Cianul-deșert.

5. S'au înscris membri ordinari noui: dnii Dr. Nerva Moldovan, Simeon Samoilă și Iuliu Socol, solvind fiecare câte fl. 5.—.

6. Cu statorirea proiectului de budget pe anul 1900 s'a încredințat comitetul cercual, care l-a fixat la întrate cu fl. 81.— și la spese cu fl. 23.58 și l-a înaintat spre aprobare împreună cu acest proces verbal.

7. Delegați pentru adunarea generală s'au ales dnii Dr. G. Popescu și Dr. Eugen Pătăcean.

8. S'a încassat suma de fl. 76.—.

La cassa centrală s'a trimis suma de fl. 80.—.

Directorul despărțemêntului în comitiva sa roagă comitetul central, ca 1. să lichideze 20% după suma de fl. 72.—, încassată în 1898, și după suma de fl. 80.—, trimisă acum la cassa centrală; 2. să doneze cărți pentru bibliotecele poporale. În legătură aduce la cunoscință, că despărțemêntul are un fond de fl. 46.22, acuirat dela o petrecere pe sama bibliotecelor poporale.

II. *Procesul verbal al ședinței* comitetului cercual din 29 August a. c. În această ședință s'au pertractat afaceri curente.

ad I. Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluselor, în deosebi se aprobă proiectul de budget pe 1900. Dnii de sub 5. se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 80.— se confirmă. Pentru trebuințele despărțemêntului se licuidează 20% după suma

de fl. 152.—, adecă fl. 30.40; cărți pentru bibliotecele populare se vor da, când acestea se vor înființa.

ad II. Spre scire.

239. (770—1899). *Direcțiunea despărțământului „Oravița“* înaintează cu data 16 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale,* se s'a ținut în Cacova la 6 August a. c. Se constată:

1. S'au presentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei.

2. S'a decis a se cere licuidarea a 20% după taxele încassate și trimise la cassa centrală în 1898.

3. Cu statorirea proiectului de budget pe 1900 s'a încredințat comitetul cercual.

4. Cu representarea despărțământului la adunarea generală s'au încredințat dnii Dr. Alexa Mangiuca, G. Dragoescu, N. Băiaș, G. Jian și Victor Poruț.

5. S'au cetit disertațiile: „Însemnătatea literară a lui Anton Pan“ de Ioan Cioc, și „Cultivarea grâului“ de Aurel Iana, iar Dr. Petru Cornean a ținut o prelegere „Despre însemnătatea contractelor, testamentelor și altor documente“.

În legătură se amintesce, că din despărțământul „Oraviței“ au întrat la cassa centrală în 1898 și 1899, până la acest dat, suma de fl. 1808.—, din care taxe dela membri fundatori și pe viață fl. 1450.— și dela membri ordinari și ajutători fl. 358.—. După suma din urmă îi compet despărțământului 20%.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluselor. Pe sama despărțământului se asemnează 20% după suma de fl. 358.—, adecă fl. 71.60.

240. (776—1899). Dl *Leontin Simonescu*, cassarul Asociațiunii, aduce cu data 25 August a. c. la cunoscință, că pleacă la băi, de unde se va reîntoarce pe la mijlocul lunei lui Octobre; afacerile interne ale cassei centrale le-a luat asupra sa d-l vice-president, iar cu afacerile cassei la școala de fete se roagă a fi încredințat directorul școalei. În legătură presidiul comunică, că dînsul a acordat cassarului un concediu de 8 dile.

De scrisoarea dlui Leontin Simonescu se ia act și i-se acoardă un concediu până la mijlocul lunei lui Octobre a. c. Cu afacerile de cassă ale școalei civile de fete se încredințează directorul școalei.

241. (786—1899). *Direcțiunea despărțământului XXVI* (Reghin) înaintează cu data 24 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale,* ce s'a ținut în Reghin la 10 August a. c. Se constată:

1. S'au presentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe anul de gestiune trecut.

2. S'a înscris membru ordinar nou dl Mihail Todea, paroch în Idicel.

3. S'a încassat suma de fl. 75.—, care s'a trimis la cassa centrală reservându-se dreptul la cele 20%.

4. S'au premiat doi învĕțători cu câte 15 fl.

5. La propunerea dlui Patriciu Barbu s'a pus la dispositia comitetului cercual suma de fl. 50.— pentru a se împărți în anul viitor ca premii.

6. Delegați pentru adunarea generală s'au ales d-nii Dr. I. Popescu și Dr. Aug. Chețian.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluselor. D-l Mihail Todea se declară membru ordinar al Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 75.— se confirmă, licuidându-se cele 20% în suma de fl. 15.

242. (830—1899). *Direcțiunea despărțĕmêntului XXX* (Sighișoara) înnaintează cu data 21 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale,* ce s'a ținut în Saschiz la 6 August a. c. Se constată:

1. S'au presentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe 1898—99.

2. S'au înscris membri ordinari noui dna Maria Niculescu și d-l Vasiliu Oltean, solvind fie-care câte fl. 5.

3. S'a încassat suma de fl. 40.—, din care s'au reținut 20%, iar restul de fl. 32.— s'a trimis la cassa centrală.

4. S'a decis ca proxima adunare cercuală să se țină în comuna Retișdorf.

5. S'a ales comitetul cercual pe periodul 1898—1900 și anume director dl Dimitrie Moldovan, iar membri în comitet dnii Zaharia Ganea, Nicolau Doctor, Ioan Manoviciu și Vasile Urdea.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluselor, în deosebi cu aprobarea alegerii comitetului cercual. Dl V. Oltean și dna Maria Niculescu se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 32.— se confirmă.

243. (848—1899). Dl *Avram Stanca,* paroch în Petroșeni, se roagă cu data 1 Septembre a. c., ca fiica sa Elena să fie primită în internatul Asociațiunii pe lângă o taxă redusă.

Cererea nu se poate încuviința.

244. (733—1899). Stipendistul *Alexandru Liuba,* sculptor, își legitimează sporiul în studii în anul 1898—99.

Spre scire.

245. (715, 765 și 796—1899). S'au înscris:

1. membru fundator d-l *Vasilie Almașianu,* advocat în Cluj și membru pe viață al Asociațiunii, trimițênd o obligațiune a fondului de garanție al băncei „Transilvania" în valoare nominală de fl. 100.—;

2. membri ordinari: institutul „Vlădeasa" din B.-Huedin și dl Corneliu Bud, preot în Kis-Gércz.

D-l V. Almașianu se declară membru fundator și se provede cu diplomă; institutul „Vlădeasa“ și dl Corneliu Bud se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

246. (856—1899). D-l *Teodor Oancea*, notar în Beiuș-Lazur, trimite fl. 100.— ca' rata ultimă din taxa de membru fundator.

Dl Teodor Oancea se provede cu diplomă.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Puşcariu* m. p., vice-președinte. Dr. *I. Beu* m. p., secr. II. — S'a cetit și verificat. Sibiiu în 19 Septembre 1899. *I. St. Șuluțu* m. p. *I. Papiu* m. p. *Nic. Togan* m. p.

Nr. 879—1899.

Proces verbal

din 22 Septembre 1899. Ședința extraordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Iosif St. Șuluțu.* — Notar: Dr. *I. Beu.* — Membri presenți: *Z. Boiu, Parteniu Cosma,* Dr. *E. Dăian,* Dr. *Corn. Diaconovich, G. de Maxim, N. Ivan, I. Papiu,* Dr. *Eus. Roșca* și *I. V. Rusu.*

247. Cu *verificarea* procesului verbal al ședinței de ași

Se încredințează dnii: Dr. Corneliu Diaconovich, Georgiu de Maxim și I. V. Rusu.

248. (872—1899). Dl Iosif St. Șuluțu aduce la cunoscința comitetului central trecerea din viață a distinsei doamne *Ioana Bădilă n. Moldovan,* care prin dispositiuni testamentare a lăsat „Asociațiunii“ un însemnat legat, asemenea și Casei naționale, și că din acest trist incident a dispus arborarea flamurei negre pe edificiul „Asociațiunii“. In legătură roagă comitetul central a se pronunța, dacă mai doresce a lua vr'o dispositiune.

Condolenței sale pentru perderea distinsei fundatoare comitetul central dă expresiune prin sculare și la protocol; aprobă arborarea flamurei negre și decide a se exprima condolență familiei prin o delegațiune compusă din dnii Zaharia Boiu și Ioan V. Rusu și a lua în corpore parte la cortegiul funebral. Pe sicriu se va depune o cunună cu inscripția: „Asociațiunea“ — Generoasei fundatoare.

D. u. s.

Iosif St. Șuluțu m. p., Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a cetit și verificat. Sibiiu, în 25 Septembre 1899. *George de Maxim* m. p., Dr. *C. Diaconovich* m. p., *Ioan V. Russu* m. p.

Nr. 909—1899.

Proces verbal

din 5 Octobre 1899. Şedinţa ordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

Preşedinte: *Dr. Ilarion Puşcariu* — Notar: *Dr. I. Beu.* — Membrii presenţi: *Zah. Boiu, Part. Cosma, I. Creţu, Dr. E. Dăian, Dr. Corn. Diaconovich, N. Ivan, Georgiu Maxim de Höchstenberg, I. Papiu, Dr. Eus. R. Roşca, I. V. Rusu, Ios. St. Şuluţu, On. Tilea şi N. Togan.*

249. Cu *verificarea* procesului verbal al şedinţei de adi Se încredinţează d-nii: Ioan Creţu, Dr. Eusebiu R. Roşca şi Iosif St. Şuluţu.

250. (883—1899). Se presentează copia testamentului doamnei *Ioana Bădilă n. Moldovan,* prin care aceasta testează „Asociaţiunii" întru eternisarea memoriei reposatului ei tată Demetriu Moldovan, 1) partea sa din casa aflătoare în Sibiiu, str. Urezului Nr. 9, şi 2) fl. 10,000 în scrisuri fonciare de ale institutului „Albina" cu destinaţiunea, ca din această fundaţiune să se înfiinţeze şi susţină în Cluj un internat pentru întreţinerea gratuită de studenţi universitari exclusiv de naţionalitatea română şi aparţinĕtori confesiunilor gr.-or. şi gr.-cat. dela facultăţile universităţii de acolo. In casul când universitatea din Cluj s'ar desfiinţa, când internatul fundat nu s'ar puté susţiné sau din ori-ce causă s'ar disolva, din venitele fundaţiunii să se distribue stipendii, avênd preferinţă ceteris paribus studenţii dela facultăţile din străinătate. In legătură fundătoarea roagă comitetul central, ca la distribuirea unui loc gratuit în internat sau a unui stipendiu să considere în mod deosebit pe unul din descendenţii lui George Moldovan, frate cu tatăl fundatoarei, ai doamnei Ecaterina Dragits, soră a tatălui fundatoarei, şi ai doamnei Maria Herbay, nepoată a tatălui fundatoarei; prin aceasta însă nu vrea să impună o prioritate obligătoare.

Usufructul părţii de casă rĕmâne doamnei Iohanna Moldovan n. Farkas, mama fundatoarei, iar usufructul sumei de fl. 10,000 domnului Ioan Bădilă, jude la tribunal, bărbatul fundatoarei, până când vor fi în viaţă., Suma de bani are să fie administrată „Asociaţiunii" inmediat.

Fundaţiunea se va numí: *„Fundaţiunea Ioana Bădilă şi Iohanna Moldovan n. Farkaş întru memoria lui Demetriu Moldovan".*

Doamna Ioana Bădilă a mai lăsat fl. 1000 ca contribuire la proiectata Casă naţională.

Fundatoarea dispune mai departe în testament, ca un colier al sĕu din mărgele orientale să se vêndă şi să se constitue un fond, ale căruia interese să se distribue între descendenţii lui George Moldovan, notar în Băiţa, şi ai doamnelor Ecaterina Dragits şi Maria Herbay din Arad, când aceia se vor căsători. Acest fond va fi administrat de mama fundatoarei, până va fi în viaţă; după moartea acesteia fundatoarea roagă comitetul central a administra şi acest fond.

In legătură domnii Dr. Ilarion Puşcariu şi Dr. Ilie Beu raportează, că lăsământul s'a pertractat aci, în 5 Octobre a. c., înaintea notarului public Gavril Zágoni din Sibiiu, representând dînşii „Asociaţiunea“ la învitarea familiei şi a notarului public; ambii au declarat în numele „Asociaţiunii“, că primesc ereditatea. Cu această ocasiune domnul Ioan Bădilă a depus la mâna domnului Dr. Ilarion Puşcariu fl. 10,000 în 10 scrisuri fonciare de ale institutului „Albina“, dintre cari 8 cu cuponii dela 1 Ianuarie şi 2 cu cuponii dela 1 Aprilie 1900 începênd, şi fl. 1000 în libel de depunere dela aceeaş bancă.

De testamentul doamnei Ioana Bădilă comitetul central ia act cu profundă recunoscinţă. Raportul domnilor Dr. Ilarion Puşcariu şi Dr. Ilie Beu se ia spre cunoscinţă cu aprobare.

Fundaţiunea de sub întrebare se primesce sub condiţiunile din testament şi se va administra separat. Asemenea se primesce şi donaţiunea de fl. 1000 pentru Casa naţională şi numele doamnei Ioana Bădilă se va eternisa între fundatorii acelei instituţiuni. Comitetul central se mai angajează a administra la timpul său şi fondul menit pentru rudeniile amintite în exposeu. Primirea sumei de fl. 11,000 se confirmă.

251. (898—1899). În absenţa economului domnul Dr. Ilarion Puşcariu anunţă, că prin moartea căpitanului Ioan Petraşcu s'a golit cuartirul de 2 odăi din casele „Asociaţiunii“ din strada Morii Nr. 8, şi că chiriaşul învecinat, căpitanul de artilerie Fuchs, a făcut ofert, că primesce şi aceste 2 odăi, solvind pentru ele fl. 150.— anual, dacă s'ar adapta ferestrile şi 2 uşi interne după felul celorlalte.

În legătură dl Ios. St. Şuluţu, fiind recercat, propune a se aşeza un cuptor nou în odăile de cătră curte ale cuartirului doamnei Ana Moga, iar cuptorul cel vechiu să se pună în odaia de scaldă a aceluiaş cuartir.

Cuartirul devenit liber se dă în chirie dlui căpitan Fuchs pe lângă fl. 150.— anual. Reparaturile cerute se acordă. Asemenea se primesce şi propunerea dlui Ios. St. Şuluţu.

Cu executarea acestui conclus se încredinţează economul „Asociaţiunii“.

252. (871 şi 900—1899). Domnul *Samuil Poruţiu,* consilier ministerial în pensiune, s'a înscris membru fundator al „Asociaţiunii“, solvind fl. 200.—; iar dl *Simeon Corvin* din Orăştie a trimis suma de fl. 50.—, prin ceea-ce şi-a completat taxa de membru pe viaţă.

Dl Samuil Poruţiu se declară membru fundator al „Asociaţiunii“ şi se provede cu diploma prescrisă. Dl Simeon Corvin se provede cu diploma de membru pe viaţă.

253. (901—1899). Secretarul I, ca referent al comisiunii exmise prin conclusul Nr. 5 *a.* din 1899, presintă un proiect pentru *noua arondare a despărţemintelor Asociaţiunii.*

Noua arondare se stabilesce în mod provisor conform proiectului alăturat la acest proces verbal, care va avé să se tipărească și să se trimită comitetelor cercuale spre opinare în termin de 30 dile. Observările despărțemintelor se vor preda tot comisiunii exmise prin conclusul Nr. 5 *a.* din 1899, care apoi va presenta o propunere pentru arondarea definitivă.

D. u. s.

Dr. *Il. Puşcariu* m. p., vice-preşed. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu în 8 Octobre 1899. *Şuluţu* m. p., Dr. *Eusebiu Roşca* m. p., *Ioan Creţu* m. p.

DIN DESPĂRȚĔMINTE.

Despărțemêntul XV al Mociului. Pe teritorul comitatului Cojocna erau până acum de curând două despărțeminte: al Clujului și Mociului, dintre cari cel din urmă de câți-va ani nu a mai funcționat. Numĕrul membrilor ordinari în 1898 s'a redus la 2; iar din timpuri mai bune au rĕmas 1 membru fundator și 2 pe viață. Este de sine înțeles, că în aceste condițiuni despărțemêntul abia se mai putea numĕra între despărțemintele existente. Cu atât mai mare bucurie s'a produs însă prin dovada frumoasă de interes și dor de progres, ce la apelul d-lui protopop al Cătinei, *Ioan Moldovan*, delegatul comitetului central pentru organisarea acestui despărțemênt, a arĕtat un numĕr însemnat de preoți și alte persoane de pe teritorul acelui despărțemênt. Adunarea pentru reactivarea și respective reorganisarea despărțemêntului XV s'a ținut în Mociu la 6 Iulie a. c. sub presidiul domnului protopop sus amintit, care prin autoritatea de care se bucură, și prin tactul ce-l caracterisează, a sciut să adune în giurul seu și să angajeze la luptă culturală un numĕr frumos de bărbați. Director a fost ales domnul protopop Moldovan, iar membri în comitet domnii: Andreiu Voda, Simeon Ciuca, Ioan Bozac și Basiliu Șuteu, toți 4 preoți. S'au înscris și au solvit taxa cu aceea ocasiune: 1 membru pe viață, 14 membri ordinari și 8 ajutători, încassându-se în total suma de 183 fl. Astădi despărțemêntul Mociu are 1 membru fundator, 3 pe viață, 17 ordinari și 8 ajutători; de toți 29. Sperăm, că preoțimea împreună cu învĕțătorimea și ceialalți fruntași, vor face ca acest desp., pus în calea cea bună, să meargă tot înainte în rând cu celelalte despărțeminte, cari și-au înțeles pe deplin înalta misiune.

Despărțemêntul Hida-Huiedin. Pe când unele despărțeminte ardelene figurează aproape numai cu numele în șirul despărțemintelor Asociațiunii, pe atunci am vĕdut cu mare satisfacțiune, că în anumite părți se arată dorința nobilă de a se înființa despărțeminte noue. Între aceste însemnăm astădată regiunea apusană a comitatului Cojocna, patria lui Gel. În conțelegere cu fruntașii din Huiedin și împrejurime dl *Andreiu Pop*, advocat în Huiedin, s'a adresat comitetului central în 14 Iunie cu o scrisoare, în care arată, că în comitatul Cojocnei nu se află un punct de gravitațiune comună în cele culturale românesci și că astfel se simte mare necesitate a se forma un desp. din cele vr'o 60—70 comune românesci de pe teritorul cercurilor pretoriale Hida și Huiedin. Ideea a fost primită

cu multă satisfacțiune din partea comitetului central, și d-l Dr. Andreiu Pop a fost încredințat cu înființarea despărțământului. D-sa a convocat adunarea constituantă pe 9 Iulie a. c. la B. Huiedin, și arătând celor presenți în potrivite cuvinte datorința impusă de iubirea de neam, ce toți au de a contribui la înaintarea culturală a poporului, deschide conferența și o recearcă să se pronunțe, dacă doresce și ține posibil a se înființa un nou despărțământ al Asociațiunii pe teritorul cercurilor administrative ale Huiedinului și Hidei. D-l Ioan Pop, protopop în Morlaca și membru al Asoc. dovedesce, că prin înființarea, ce se are în vedere, interesul față de Asociațiune va cresce și își exprimă totodată dorința, să se organiseze fără amânare noul despărțământ. Cei presenți fiind de acord, conferența se declară adunare cercuală constituantă, delegatul președinte numesce secretar ad hoc pe d-l preot Stefan Pop, iar de cassar pe d-l protopop I. Pop și recearcă pe cei de față să se înscrie membri și să răspundă taxele. S'au înscris 8 membri ordinari noui și 6 membri ajutători. Înainte de adunare s'au înscris 3 membri ordinari și după adunare 1. Numĕrul total al membrilor din acest despărțământ, desmembrând și pe cei ce au aparținut păn'acum la desp. Clujului, este deci: 2 fundatori, 17 ordinari și 6 ajutători, la olaltă 25. Director s'a ales d-l protopop al Morlacei, Ioan Pop, iar membri ai comitetului cercual d-nii Ioan Petran și Alexandru Sava preoți, apoi domnii advocați Dr. Simeon Tămașiu și Dr. Andreiu Pop, cari toți ne sunt cea mai sigură garanță, că interesele despărțământului Hida-Huiedin sunt puse în mâni bune, și prin urmare ele au să fie duse la deplină isbândă.

Despărțământul Panciovei. Încă în anul 1898 d-l *Trifon Miclea*, protopresbiter în Satul nou, a început a familiarisa publicul din părțile Panciovei cu ideea înființării unui despărțământ și a făcut o mulțime de membri, parte ordinari, parte ajutători; iar înainte de ținerea adunării constituante atât D-sa, cât și domnul Damian Popescu, preot în Ofcea, și d-l Petru Tisu, advocat în Panciova, au desvoltat un zel neobosit pentru o reușită cât mai favorabilă a organisării numitului despărțământ. Delegat al comitetului central a fost numit d-l Damian Popescu, care a convocat adunarea pe 8 August a. c. la Panciova, deschidându-o prin o vorbire însuflețitoare și îndemnând pe cei presenți să sprigineasscă scopurile Asociațiunii. D-l Nicolau Popoviciu, paroch în Alibunar, făcând istoricul Asociațiunii, stărue și D-sa pentru spriginirea scopurilor culturale, ce Asociațiunea și-a pus de țintă a le ajunge. D-l delegat numesce notar ad hoc pe d-l advocat Dr. George Miclea, iar cassar pe d-l Petru Stoica, înv. pensionat, și suspinde ședința pentru ca să se facă înscrierea de membri. După redeschiderea ședinței se constată, că s'au înscris 1 membru fundator, 3 pe viață, 20 ordinari și 66 ajutători, și astfel numĕrul total al membrilor este adi 1 fundator, 3 pe viață, 28 ordinari (din cari 8 înscriși mai înainte) și 66 ajutători, de toți 98. Director al desp. a fost ales d-l Damian Popescu, paroch în Ovcea; iar membri ai comitetului cercual d-nii: Petru Tisu, Dr. Alexandru Bireescu și Dr. Petru Pența, advocați în Panciova, și d-l Nicolau Popovici, paroch în Alibunar. D-nii: Trifon Miclea și Ioanichie Neagoe fac parte din comitet în calitate de membri fundatori, respective pe viață ai Asociațiunii. Acest început bun și bărbații harnici și desinteresați, cari stau în fruntea despărțământului Panciova, ne sunt chezășia cea mai solidă, că Asociațiunea are acolo în colțul cel mai îndepărtat al românismului stegari vrednici, cari vor ține în continuu sus steagul culturei poporului nostru.

Redactor: Dr. C. Diaconovich Tiparul Tipografiei archidiecesane

Nr. 940—1899.

CONCURS LITERAR.

Se publică concurs pentru un premiu de 30 coroane de fiecare coală de tipar (8° mic), care se va decerne celor mai bune scrieri pentru usul poporului, cu preferință celor de cuprins religios-moral, ori din domeniul istoriei, economiei și al dreptului.

Singuraticele scrieri, avênd să formeze părți din „Biblioteca poporală a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român", nu vor puté trece preste extensiunea de 4—5 coale de tipar.

Lucrări deja tipărite în limba română nu se admit la concurs; se pot premia însă și traduceri libere din literatura străină, dacă vor fi lucrate conform trebuințelor poporului român.

Manuscriptele se vor adresa Presidiului Asociațiunii (Sibiiu, strada morii Nr. 8) până la 31 Maiu 1900 st. n. și se vor scrie în caiete de format 4°, pe o singură față a foilor.

Decernerea premiilor se va face prin comitetul central al Asociațiunii, după ascultarea raportului comisiunii censurătoare ce va alege, și se vor plăti îndată după tipărirea scrierilor premiate.

Lucrările, ce se vor premia, vor fi tipărite pe spesele Asociațiunii în 2000 exemplare și se vor incorpora „Bibliotecii poporale a Asociațiunii".

Dreptul de proprietate al eventualelor edițiuni ulterioare este al autorului.

La cas, dacă între lucrările ce vor întra la concurs se vor găsí mai multe scrieri corespundętoare scopului avut în vedere, Asociațiunea își reservă dreptul a le premia și tipărí în decursul anilor viitori, tot sub condițiunile arătate.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român", ținută în Sibiiu la 2 Novembre 1899.

Dr. Ilarion Puşcariu,
vice-președinte.

Dr. Ilie Beu,
secr. II.

Nr. 954—1899.

Proces verbal

din 2 Novembre 1899. Şedinţa ordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

Preşedinte: *Dr. Ilarion Puşcariu* — Notar: *Dr. I. Beu.* — Membrii presenţi: *Zah. Boiu, Part. Cosma, Dr. E. Dăianu, Dr. Corn. Diaconovich, N. Ivan, Georgiu Maxim de Höchstenberg, I. Papiu, I. Popovici, Dr. Eus. R. Roşca, Leont. Simonescu, Ios. St. Şuluţu, şi N. Togan.*

254. Cu *verificarea procesului verbal* al şedinţei de aḑi

Se încredinţează domnii: Parteniu Cosma, Nicolau Ivan şi Leontin Simonescu.

255. (943—1899). Secretarul I presintă scrisoarea *direcţiunii reg. de lotto* din Budapesta Nr. 1532 din 28 Octobre a. c., prin care Asociaţiunea este însciinţată, că ministrul ung. de finanţe cu ordinaţiunea Nr. 82538 din 24 Octobre a. c. nu a încuviinţat urcarea dela 100,000 la 200,000 coroane a emisiunii de losuri pentru *loteria Casei naţionale*, cerută la 26 Septembre a. c. Totodată direcţiunea de lotto învită comitetul central, să presinte fără amânare planul loteriei şi textul losurilor, compus în sensul ordinaţiunii ministeriale Nr. 49522 din 22 Iulie a. c.

Se decide aranjarea loteriei în cadrul concesiunii din 27 Iulie a. c.

Planul loteriei şi textul losurilor, compus pe basa ordinaţiunii ministeriale Nr. 49522/99, se stabilesce în textul presentat şi se va înainta fără amânare la direcţiunea reg. de lotto pentru aprobare.

Secretarul I se însărcinează, ca âncă în luna Novembre să comande biletele de losuri şi să încheie contractul cu firma I. Bachruch din Budapesta în sensul conclusului Nr. 158 din 20 Iulie a. c.

256. (940—1899). Secretarul I raportează, că în urma *concursului literar* pentru *scrieri religioase-morale*, publicat la 4 Maiu a. c. sub Nr. 502, au întrat până la terminul fixat următoarele lucrări:

1. Despre crescerea tinerimii, în deosebi despre crescerea ei în frica lui Dumneḑeu şi în moravuri bune", de Romul Simu;
2. „64 povestiri" de Ioan Pop Reteganul;
3. „Scrieri pentru popor" de Iuliu Grofşorean (pentru retipărire).

Totodată propune, că în vederea conclusului Nr. 10 p. b) al adunării generale din 27 şi 28 August a. c. să se publice un nou concurs pentru scrieri acomodate scopului, ce se urmăresce prin proiectata bibliotecă poporală a Asociaţiunii.

Se ia act de resultatul concursului publicat sub Nr. 502 din 4 Maiu a. c. Scrierile întrate se predau spre censurare

unei comisiuni de 5, compusă din d-nii: Dr. Ilarion Puşcariu, Zaharia Boiu, Dr. Eusebiu Roşca, Dr. Elie Dăianu şi Dr. Corneliu Diaconovich.

Totodată se publică un nou concurs literar cu terminul de 31 Maiu 1900, tot sub condiţiunile stabilite la 4 Maiu a. c., însă cu întregirea, că se vor admite la concurs nu numai lucrări de cuprins religios-moral, ci ori-ce scrieri poporane, şi în deosebi lucrări din domeniul istoriei, economiei şi al dreptului.

257. (758—1899). Dl *Emilian Micu,* respundênd la conclusul comitetului din 14 Septembre a. c. Nr. 217, trimite cu data 30 Septembre a. a. pentru biblioteca Asociaţiunii:

a) „Speranţa“ din 1869, 1871 şi 1872;

b) „Lumina“ din 1872—1875;

c) „Convorbiri pedagogice“ din 1886—88, cu preţul ce i s'a acordat în suma de fl. 21.—, iar cât pentru foaia „Luminătorul“ pe anii 1880—84, 1888, 1889 şi 1893 observă, că nu o poate da cu fl. 32.—, ci mai bucuros ofere numeri singuratici din această foaie, à 10 cr., pentru completarea colecţiunii Asociaţiunii.

Considerând, că foile trimise s'a decis a se procura în legătură cu „Luminătorul“, acele se pun la dispoziţia oferentului, cu observarea că comitetul nu se poate abate dela conclusul seu.

258. (892—1899). Editura publicaţiunilor Academiei maghiare din Budapesta ofere spre cumpĕrare pentru biblioteca Asociaţiunii cartea lui *Dr. Finánczy Ernő:* A magyarországi közoktatás története Mária Terézia korában, vol. I (1740—1773); preţul e de fl. 3.50.

Cartea oferită se procură pentru biblioteca Asociaţiunii; achitarea preţului se asemnează la cassă.

259. (945 şi 946—1899). *Oficiul de cassă* al Asociaţiunii presentează *conspectul operaţiunilor de cassă* în cuartalul II şi III din 1899.

Spre scire.

260. (948—1899). Dl Leontin Simonescu, cassarul Asociaţiunii, raportează cu provocare la conclusul comitetului Nr. 7 din 26 Ianuarie a. c. asupra cererii dlui *Ilie Moga* de a i-se da *absolutoriu* pentru gestiunea sa ca econom în anul 1898, şi propune, că fiind acum raţiociniile Asociaţiunii revĕdute şi aprobate prin adunarea generală, cererea să se încuviinţeze. Dela domnul Ilie Moga este a se lua în primire un costum ţĕrănesc din Bihor şi o pungă de bani din secolul XVIII.

Dlui Ilie Moga se dă absolutoriu pentru gestiunea sa ca econom în 1898 cu observarea, că dela DSa este a se lua în primire un costum ţĕrănesc din Bihor şi o pungă de bani din secolul XVIII.

261. (843—1899). Dşoara *Eufemia Katona* transpune cu data 1 Septembre a. c. un *autograf al lui Simeon Bărnuţiu* dto 28 Februarie 1849

și adresat fraților Nicolau și Petru Maniu, pe atunci unul paroch gr. cat. și celalalt concipist tesaurarial în Sibiiu. Scrisoarea e dată în numele comitetului națiunii române. Pe scrisoare se află sigilul comitetului amintit, imprimat pe ceară.

Autograful donat de dșoara Eufemia Katona se primesce cu mulțămită și se va păstra între obiectele menite pentru museul istoric.

262. (846—1899). *Direcțiunea despărțemêntului „Beiuș"* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 13 August a. c. În această ședință s'au pertractat numai afaceri curente, ce nu reclamă dispoșiții speciale.

Spre scire.

263. (865—1899). *Direcțiunea despărțemêntului XXIX* (Mediaș) înaintează *procesul verbal* al adunării cercuale, ce s'a ținut în Mediaș la 20 August a. c. Se constată:

1. S'au presentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul cassei pe 1898—99; din acesta din urmă se vede, că despărțemêntul dispune de un rest de cassă de fl. 14.01.

2. S'a decis, ca proxima adunare cercuală să se țină tot în Mediaș.

3. Pe anul 1899—1900 s'a preliminat pe sama despărțemêntului la percepțiuni fl. 22.81 și la erogațiuni fl. 15.—.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluselor.

264. (955—1899). Presidiul aduce la cunoscință, că Sâmbătă în 4 Novembre a. c. la 10 oare a. m. se va ține *parastas* în biserica din Sibiiu-Cetate pentru fericita fundatoare *Ioana Bădilă.*

Se decide, ca comitetul central să iee în corpore parte la parastas.

265. (870—1899). Dl *Dr. Alexandru L. Hossu*, advocat, transpune suma de fl. 300.—, care a resultat ca venit curat al festivităților aranjate cu ocasiunea adunării generale din Deva.

Se ia act cu plăcere și primirea sumei de fl. 300.— se confirmă.

266. (875—1899). Se anunță trecerea din viață a membrului pe viață *Petru Popovici,* fost paroch în Sĕcămaș.

Comitetul central dă expresiune condolenței sale prin ridicare.

267. (877, 878, 895, 896, 897 și 899—1899). *Direcțiunea școalei civile de fete* înaintează:

I. Scrisoarea dlui *George Dima* dto 18 Septembre a. c., prin care acesta anunță, că depărtându-se din Sibiiu nu mai poate ocupa postul de instructor de musica vocală la școala „Asociațiunii". În legătură presidiul aduce la cunoscință, că în locul dlui G. Dima a angajat în mod provisor cu o remunerație anuală de fl. 200.— pe dl Timoteiu Popovici, prof. de musică la seminarul archidiecesan din loc.

II. *Procesul verbal* al conferenței corpului didactic din 2 Septembre a. c. În această conferență s'a pertractat resultatul examenelor de emendare.

III. Scrisoarea de ddto 23 Septembre a. c. a dlui *Ioachim Muntean*, paroch în Gurarîului, prin care acesta cere, ca copila sa, elevă externă în cl. II. civilă, să fie admisă a primi instrucție de fortepian în condițiunile stabilite pentru elevele interne, pe lângă folosirea fortepianurilor institutului.

IV. *Procesul verbal* al conferenței corpului didactic din 5 Septembre a. c. În această conferență s'a pertractat resultatul examenelor de primire.

V. *Procesul verbal* al conferenței corpului didactic din 16 Septembre a. c. În această conferență:

1. s'au pertractat afaceri curente;

2. s'a statorit planul oarelor pentru anul școlar 1899—1900, conform căruia directorul Dr. V. Bologa va propune la săptămână 14 oare, prof. Eugenia Moga 22 oare, prof. Ioan Popovici 21 oare, prof. Eugenia Iovescu 21 oare, prof. Maria Cioban 21 oare, instructorul de musica vocală 5 oare și directora Elena Petrașcu 8 oare;

3. s'a luat act, că până în 16 Septembre a. c. au fost inmatriculate 82 eleve și anume 32 eleve interne și 50 eleve externe.

VI. *Conspectul* încassărilor efectuite în 1898—99 pentru acoperirea *speselor particulare*, acludând și documentele referitoare. Se constată, că suma întratelor în contul speselor particulare a fost de fl. 3380.59, iar spesele particulare acoperite de fl. 3312.65, remânênd deci un sald de fl. 67.94.

ad I. De scrisoarea dlui G. Dima se ia act, avênd a i-se exprima mulțămită din partea comitetului central pentru serviciile prestate. Dispositia luată din presidiu relativ la angajarea noului instructor pentru musica vocală se aprobă.

ad II. Spre scire.

ad III. Cererea dlui Ioachim Muntean nu se poate încuviința din motive de disciplină internă.

ad IV. Spre scire.

ad V. Procesul verbal se ia spre scire și planul oarelor se aprobă.

ad VI. Conspectul de sub întrebare se ia spre scire.

268. (884—1899). Comitetul *Reuniunii femeilor române din Sibiiu* aduce la cunoscință, că a votat suma de fl. 300.— drept subvenție pe anul școlar 1899—1900 pentru *cursul pedagogic* dela școala „Asociațiunii“, care sumă se va licuida în rate trilunare cu începere dela finea lui Novembre a. c.

Spre scire cu mulțămită.

269. (886—1899). *Direcțiunea despărțemêntului „Bocșa“* înaintează:

I. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 14 Septembre a. c.; în această ședința s'au pertractat afaceri curente, ce nu reclamă dispositii speciale.

II. *Procesul verbal* al adunării cercuale, ce s'a ținut în Bocșa română la 17 Septembre a. c. Se constată:

1. S'au presentat și luat spre scire raportul general despre activitatea comitetului cercual dela organisarea despărțemêntului până în present și ratiociniul cassei pe același period.

2. S'a preliminat pentru trebuințele despărțemêntului suma de fl. 62.—.

3. S'a ales membru nou în comitetul cercual dl Nicolau Vulpe.

4. S'au înscris membri ordinari noui dnii Iosif Velcean, Lucia Glavan, Simeon Popa, Adrian Diaconovici, Carol Jianu.

5. S'au cetit următoarele disertații: „Despre albinărit“ de Coriolan Zuiac, „Despre cruțare și păstrare“ de Stefan Albu, „Despre straturile calde și însemnătatea lor la grădinărit“ de Petru Ieremia, „Despre însemnătatea și folosul portului românesc din punctul de vedere al frumseții, trăiniciei și al sănătății; precum și despre felurile mâncărilor românesci și influința lor binefăcătoare la desvoltarea organismului“ de Ioan Budințan.

6. S'au premiat o țărană și șese țărani în total cu 8 galbini.

ad I. Spre scire.

ad II. Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluselor. Dnii de sub 4. se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

270. (894—1899). Dl *Vasile Hagea* din Măgina se roagă cu data 29 Septembre a. c., ca să fie primită fiica sa Ludovica în internatul Asociațiunii ca elevă a cursului pedagogic pe lângă o taxă lunară și anume numai pe lunile Octobre-Februarie.

Cererea dlui V. Hagea se încuviințează, având a solví pentru întreținere o taxă lunară de fl. 25.—.

271. (903—1899). Secretarul I și II și cassarul își presentează *expensarul speselor* avute la adunarea generală din Deva.

Se asemnează secretarului I fl. 14.50, secretarului II fl. 23.60 și cassarului fl. 14.50.

272. (923—1899). *Direcțiunea despărțemêntului V* (Săliște) înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual dela 28 Septembre a. c. În această ședință s'au pertractat afaceri curente, ce nu reclamă dispositii speciale, și dl Ioachim Muntean a cetit lucrarea sa. „Cum s'ar puté organiza biblioteci poporale în comunele noastre“.

Spre scire.

273. (910—1899). Dl *Dr. Zosim Chirtop,* plenipotenţiatul comitetului central în afacerea vinderii realităţilor din *rĕmasul lui Avram Iancu,* înaintează:

1. Raportul dlui Iosif Gomboş din Vidra de sus dto 28 August a. c., adresat dlui Dr. Zosim Chirtop, în care se detaiază causele, pentru cari această afacere a trebuit să sufere întârdiere.

2. Contractele încheiate cu Ioan Iancu, preot (fl. 320.—); Iosif Iancu al popii (fl. 1001.12); Avram Iancu a lui Alexandru (fl. 20.50); Trifon George al Culii (fl. 150.11); Mihail Iancu (fl. 1000.—) şi Ioan Miheţ (fl. 30.74).

3. Protocolul licitaţiunii ţinute în 5 Maiu a. c. de dl Iosif Gomboş. Din acesta se vede, că locul din foaia Nr. 10 A + 3 s'a vêndut lui Avram Iancu a lui Alexandru pe preţul de fl. 521.—, din care s'a solvit ca vadiu suma de fl. 35.—. Pentru locul din foaia Nr. 969 A + 1 s'a oferit numai fl. 36.—, iar pentru locul din foaia Nr. 10 A + 6 nu s'a aflat cumpĕrător.

Dl Dr. Zosim Chirtop a trimis la cassa centrală suma de fl. 66.20, din care fl. 35.— vadiu dela Avram Iancu a lui Alexandru şi fl. 31.20 dela Ioan Miheţ drept preţul locului cumpĕrat împreună cu interesele.

În conformitate cu propunerile dlui Dr. Zosim Chirtop comitetul central decide:

De raportul dlui Iosif Gomboş se ia act. Contractele înşirate sub 2. se provĕd cu clausula de aprobare pe lângă restricţiunea, ca tot odată să se întabuleze pe numele Asociaţiunii suma restantă din preţul vêndării. Contractele se retrimit dlui Dr. Zosim Chirtop pentru a puté încunoscinţa pe cumpĕrători, cari vor avé să solvească ratele restante, şi a exopera întabularea dreptului de proprietate al acestora.

Licitaţiunea ţinută în 5 Maiu a. c. referitor la locul din foaia Nr. 10 A + 3 se aprobă şi dl Dr. Zosim Chirtop se autorisează a încheia contract cu Avram Iancu a lui Alexandru. În fine dl Dr. Zosim Chirtop se încredinţează, ca să vêndă din mână liberă locurile din foaia Nr. 969 A + 1 şi Nr. 10 A + 6.

Primirea sumei de fl. 66.20 se confirmă.

274. (927—1899). *Direcţiunea despărţĕmêntului „Hida-Huedin“* transpune *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 14 Octobre a. c. În această şedinţă s'a constituit comitetul cercual alegêndu-se vice-president dl Dr. Simeon Tamasiu, cassar dl Constantin Caciula şi controlor-notar dl Dr. Andreiu Pop.

Procesul verbal se ia spre scire şi constituirea comitetului cercual se aprobă.

275. (928—1899). *Direcțiunea despărțemêntului I* (Brașov) înaintează *procesele verbale* ale ședințelor comitetului cercual din 11 August și 21 Septembre a. c. În ambele ședințe s'au pertractat numai afaceri curente, ce nu reclamă dispositii speciale.

Spre scire.

276. (941—1899). *Direcțiunea despărțemêntului „Panciova"* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 19 Octobre a. c. În această ședință s'au pertractat afaceri curente, în deosebi s'a decis a se înființa mai multe agenturi, spre care scop s'au ales delegați anume.

Spre scire.

277. (866, 905, 913 și 914—1899). S'au inscris membri ordinari noui domnii: Ioan Erdelyi jun., inginer, Sabin Ignat, jurist, Mihail Darabant, paroch, Demetriu Ciontea, învățător, Gavrilă Triff, preot, Simeon Anderco, preot, Stefan Bilțiu, protopop, Ioan Savanyu, advocat, Dionisiu Bran, preot, Alexandru Mureșian, proprietar, Titu Hengye, medic, Grigoriu Hengye, notar, Danil Napoian, preot, Ioan Mețian, învățător și Iosif I. Maximilian, preot.

Domnii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

D. u. s.

Dr. *Ilarion Puşcariu* m. p., v.-pres. Dr. *Beu*, secretar II. m. p. — S'a verificat. Sibiiu în 7 Novembre 1899. *P. Cosma* m. p. *Nicolau Ivan* m. p. *L. Simonescu* m. p.

AVIS.

Biografia lui Avram Iancu de *Iosif Sterca Şuluțiu.* Din aceasta broșură primită cu atâta interes de publicul român se mai află la biroul Asociațiunii numai 58 exemplare. Atragem atențiunea doritorilor de a avé aceasta broșură asupra acestui fapt, ca să grăbească cu comandele lor până se poate încă căpeta. Se scie, că autorul a destinat venitul acestei broșuri pentru crearea unui fond întru amintirea popularului nostru erou, la care se va adauga și prețul moșiei lăsate de Iancu Asociațiunii. Vinderea acelei moșii, deja începută, se va termina în scurt timp. Prețul broșurei: 50 cr. plus 5 cr. porto postal.

Redactor: Dr. C. Diaconovich Tiparul Tipografiei archidiecesane

Nr. 1033—1899.

Noua arondare a despărţemintelor „Asociaţiunii“.

Comitatul Albei-inferioare.

I. Desp. Abrud-Câmpeni.

Teritor: 1. Oraşul Abrud, 2. Cercul administrativ Roşia.
3. Din comitatul Turda-Arieş:
a) cerc. adm. Câmpeni.
b) Din cercul adm. Trascău, comunele: Brăzesci, Ofenbaia, Lupşa, Muncel şi Sartoş.

Sediu: Abrud.

NB. Aici aparţine — până la organisare de sine — şi teritorul Desp. Câmpeni.

II. Desp. Alba-Iulia.

Teritor: 1. Oraşul Alba-Iulia, 2. Oraşul Aiud, 3. Cerc. adm. Ighiu,
4. Cerc. adm. Aiud, afară de comunele: Peţelca, Căpud, Mişcreac, Ocnişoara, Beldiu, Ujfalău, Tâmpăhaza, Sâncraiu (aparţ. despărţământului Blaj),
5. Cerc. adm. Vinţ, afară de comunele:
a) Agmariu, Răcătău şi Sărăcsău (aparţ. Desp. Orăscie),
b) Cioara, Vinţ, Tărtăria, Sibişani şi Daia (aparţ. Desp. Sebeş).

Sediu: Alba-Iulia.

III. Desp. Blaj.

Teritor: 1. Cerc. adm. Blaj,
2. Din cerc. adm. Aiud, comunele: Peţelca, Căpud, Mişcreac, Ocnişoara, Beldiu, Uifalău, Tâmpăhaza, Sâncraiu.
3. Din comit. Târnava mică: cerc. adm. Hususău, afară de comunele: Proştea mare şi mică (aparţ. Desp. Mediaş) şi Tăhărlaua, Feisa, S. Măria, Căpâlna de jos şi Veseuş (aparţ. Desp. D. S. Mărtin).

Sediu: Blaj.

NB. Teritorul Desp. Uioara, până când acesta nu va fi organisat de sine, rămâne incorporat la Desp. Blaj.

IV. Desp. Uioara.

Teritor: 1. Cerc. adm. Uioara, afară de comunele: Gheja, Găbud, Orosia, Sân-Iacob, Petrilaca şi Aţintiş (aparţ. Desp. Ludoş).
2. Oraşul: Vinţul de sus din comit. T.-Arieş.

Sediu: Uioara.

NB. Până la organisare aparţ. la Desp. Blaj.

NB. Restul teritorului comit. Alba-inferioară se împarte în modul următor:
a) Oraşul Ocna-Sibiiului la desp. Sibiiu,
b) Din cerc. adm. Sângătin:
comuna: Cut la desp. Sebeş,
comunele: Alămor şi Armeni la desp. Seliştе,
iar restul la desp. Mercurea.

Comitatul Arad.

Despărţĕmintele din acest comitat se vor organisa ulterior.

Comitatul Bichiş.

I. Desp. Giula.

Teritor: 1. Întreg comitatul Bichiş, 2. Cerc. adm. Alechea din comit. Arad.
Sediu: Giula.

Comitatul Bihor.

I. Desp. Beiuş.

Teritor: 1. Cerc. adm. Beiuş, 2. Cerc. adm. Ceica, 3. Cerc. adm. Văşcău.
Sediu: Beiuş.

II. Desp. Orade.

Teritor: 1. Oraşul Orade,
2. Cercul adm. Cséffa,
3. Cerc. adm. Mező-Keresztes,
4. Cerc. adm. Torda,
5. Cerc. adm. Berettyó-Ujfalu,
6. Cerc. adm. Derecske,
7. Cerc. adm. Székelyhid,
8. Cerc. adm. Orade (centru),
9. Cerc. adm. Szalárd,
10. Cerc. adm. Margitta şi
11. Cerc. adm. Élesd.

Sediu: Orade.

NB. Tot aici aparţine — până la organisare de sine — şi teritorul Desp. Tinca.

III. Desp. Tinca.

Teritor: 1. Cerc. adm. Tinca,
2. Cerc. adm. Salonta şi
3. Cerc. adm. Bél.

Sediu: Tinca.

NB. Cerc. adm. Ermihályfalva se încorporează la Desp. Sanislău-Careiu din comitatul Sătmar.

Comitatul Bistriţa-Năsăud.

I. Desp. Năsăud.

Teritor: 1. Cerc adm. Năsăud, 2. Cerc. adm. Rodna.
Sediu: Năsăud.

II. Desp. Bistriţa.

Teritor: 1. Oraşul Bistriţa,
2. Cerc. adm. Iad,
3. Cercul adm. Beşineu.

Sediu: Bistriţa.

Comitatul Brașov.

I. Desp. Brașov.

Teritor: 1. Întreg comit. Brașov,
2. Din comit. Făgăraș comunele: Vlădeni și Țințarii.

Sediu: Brașov.

Comitatul Caraș-Severin.

I. Desp. Bocșa.

Teritor: 1. Cerc. adm. Bocșa,
2. Cerc. adm. Reșița, afară de comunele: Gerlište și Goruia (aparț. la Desp. Oravița).

Sediu: Bocșa mont.

II. Desp. Caransebeș.

Teritor: 1. Orașul Caransebeș,
2. Cerc. adm. Caransebeș,
3. Cerc. adm. Teregova.

Sediu: Caransebeș.

NB. Aici aparține — până la organisare de sine — și teritorul Desp. Orșova.

III. Desp. Lugoș.

Teritor: 1. Cerc. adm. Lugoș,
2. „ „ Făget,
3. „ „ Bega,
4. Cerc. adm. Timiș și
5. Orașul Lugoș.

Sediu: Lugoș.

NB. Aici aparține și cerc. adm. Mureș până la organisarea Desp. Lipova.

IV. Desp. Oravița.

Teritor: 1. Cerc. adm. Oravița,
2. „ „ Jam,
3. „ „ Moldova,
4. Din cerc. adm. Reșița comunele Gerlište și Goruia,
5. Din cercul Vĕrșeț al comitatului Timiș comuna Varadia.

Sediu: Oravița.

V. Desp. Orșova.

Teritor: 1. Cerc. adm. Orșova. 2. Cerc. adm. Bozovici.

Sediu: Orșova.

NB. Până la organisare teritorul acestui despărțĕmênt rĕmâne încorporat la Desp. Caransebeș.

NB. Cerc. adm. al Mureșului va aparținé la Desp. Lipova din comit. Timiș.

Comitatul Cenad.

I. Desp. Nădlac.

Teritor: 1. Întreg comitatul Cenad.
Sediu: Nădlac.

NB. Până la organisarea acestui despărțemênt membrii din comit. Cenad vor aparține la Desp. Sân-Miclăuș-Comloș.

Comitatul Ciuc.

Membrii Asociațiunii din acest comitat aparțin la Desp. Treiscaune-Ciuc.

Comitatul Cojocna.

I. Desp. Cluj.

Teritor: 1. Orașul Cluj,
2. Orașul Cojocna,
3. Cerc. adm. Cluj,
4. Cerc. adm. Nadăș,
5. Cerc. adm. Gelău.

Sediu: Cluj.

II. Desp. Hida-Huedin.

Teritor: 1. Cerc. adm. Huedin,
2. Cerc. adm. Hida.
3. Din comit. Solnoc-Dobâca, cerc. adm. C. Gârbău, comunele: Sân-Petru, Pantelceu și Sĕutelec.

Sediu: Huedin.

III. Desp. Mociu.

Teritor: 1. Cerc. adm. Mociu, 2. Cerc. adm. Ormeniș.
Sediu: Mociu.

NB. Cerc. adm. Teaca se încorporează la Desp. Reghin.

Comitatul Făgăraș.

I. Desp. Bran.

Teritor: Din cerc. adm. Bran, comunele: Bran, Sohodol, Poarta, Predeal, Simon, Moeciul sup., Măgura, Peșcerea, Sirnea și Fundata.

Sediu: Bran.

II. Desp. Făgăraș.

Teritor: 1. Cerc. adm. Arpaș,
2. „ „ Făgăraș,
3. Cerc. adm. Șercaia.

Sediu: Făgăraș.

III. Desp. Zernesci.

Teritor: Din cerc. adm. Bran, comunele: Zernesci, Poiana-Mĕrului, Holbav, Tohanul-vechiu și nou.

Sediu: Zernesci.

NB. Comunele Țințarii și Vlădenii din cercul administrativ Bran se încorporează la Desp. Brașov.

Comitatul Hunedoara.

I. Desp. Deva.

Teritor: 1. Oraşul Deva,
2. „ Hunedoara,
3. Cerc. adm. Deva,
4. Cerc. adm. Hunedoara, afară de comunele Nădăşdia inf. şi sup. şi Ocolişul mare (aparţ. Desp. Haţeg).

NB. Aici aparţine — până la organisare de sine — şi desp. Dobra.

II. Desp. Dobra.

Teritor: Cerc. adm. Ilia murĕşană.

Sediu: Dobra.

NB. Până la organisare remâne încorporat la Desp. Deva.

III. Desp. Brad.

Teritor: 1. Cerc. adm. Baia de Criş,
2. „ „ Brad,
3. „ „ Halmagiu din comit. Arad.

Sediu: Brad.

IV. Desp. Haţeg.

Teritor: 1. Oraşul Haţeg,
2. Cerc. adm. Haţeg,
3. Cerc. adm. Pui,
4. Cerc. adm. Petroşeni,
5. Din cerc. adm. Hunedoara, comunele: Nădăşdia inf. şi sup. şi Ocolişul mare.

Sediu: Haţeg.

V. Desp. Orăştie.

Teritor: 1. Oraşul Orăştie,
2. Cerc. adm. Orăştie,
3. „ „ Geoagiu şi
4. Din cerc. adm. Vinţ (comit. Alba-inf.) comunele: Răcătău, Agmariu şi Sărăcsău.

Sediu: Orăştie.

Comitatul Maramurĕş.

I. Desp. Siget.

Teritor: Întreg comitatul Maramurĕş.

Sediu: Sigetul-Marmaţiei.

NB. Până la organisarea acestui despărţĕmênt membrii din comit. Maramureş vor aparţiné Desp. Seini.

Comitatul Mureș-Turda.

I. Desp. Oșorheiu.

Teritor: 1. Orașul M. Oșorheiu,
2. Cerc. adm. Murășul de jos,
3. Cerc. adm. Murășul de sus,
4. „ „ Niragiu.

Sediu: Mur. Oșorheiu.

II. Desp. Reghin.

Teritor: 1. Orașul Reghin,
2. Cerc. adm. Reghin de jos.
3. Cerc. adm. Reghin de sus.
4. Din com. Cojocna cerc. adm. Teaca.

Sediu: Reghinul-săsesc.

Comitatul Odorheiu.

Membrii Asociațiunii cu locuința în acest comitat vor aparține la Desp. Sighișoara.

Comitatul Sabolciu.

Membrii Asociațiunii din acest comitat aparțin la Desp. Sanislău—Careiu.

Comitatul Satmar.

I. Desp. Seini.

Teritor: 1. Orașul Sătmar,
2. „ Baia mare,
3. „ Baia Sprie,
4. Cerc. adm. Sătmar,
5. Cerc. adm. Seini,
6. „ „ Ardud,
7. „ „ Baia mare,
8. Comitatul Ugocea.

Sediu: Seini.

NB. Până la organisarea Desp. Sanislău—Careiu teritorul acestuia remâne incorporat la Desp. Seini.

II. Desp. Șomcuta.

Teritor: 1. Cerc. adm. Șomcuta.

Sediu: Șomcuta mare.

NB. Acest despărțemênt — până la organisare de sine — rêmâne încorporat la Desp. Șimleu.

III. Desp. Sanislău-Careiu.

Teritor: 1. Orașul Careiu,
2. Cerc. adm. Careiu,
3. „ „ Máté-Szalka,
4. „ „ Fehérgyarmat,
5. Cerc. adm. Csenger,
6. Comitatul Sabolciu,
7. Din comitatul Bihor cerc. adm. Érmihályfalva.

Sediu: Sanislău (ev. Careiul mare).

NB. Până la organisare de sine, acest teritoriu rêmâne încorporat la Desp. Seini.

Comitatul Selagiu.

I. Desp. Şimleu.

Teritor: 1. Oraşul Şimleu,
2. „ Zelau,
3. Cerc. adm. Zelau,
4. „ „ Şimleu,
5. „ „ Tăsnad,
6. „ „ Crasna.

Sediu: Şimleul Silvaniei.

NB. Aici aparţine — până la organisare — şi teritorul Desp. Jibou şi Şomcuta.

II. Desp. Jibou.

Teritor: 1. Cerc. adm. Jibou,
2. Cerc. adm. Cehul-Silvaniei.

Sediu: Jibou.

NB. Până la organisare remâne încorporat la Desp. Şimleu.

Comitatul Sibiiu.

I. Desp. Sibiiu.

Teritor: 1. Oraşul Sibiiu,
2. Cerc. adm. Sibiiu,
3. Cerc. adm. Nocrich, afară de comunele: Nocrich, Alţina, Bendorf, Chirper, Glîmboaca, Ilimbav şi Săsăuş (aparţ. Desp. Agnita).
4. Din comit. Alba inferioară, oraşul Ocna-Sibiiului.

Sediu: Sibiiu.

II. Desp. Sĕlişte.

Teritor: Cerc. adm. Sĕlişte.
Din cerc. adm. Mercurea, comunele: Amnaş şi Topârcea.
„ „ „ Sângătin, „ Alămor şi Armeni.

Sediu: Sĕlisce.

NB. Până la organisarea Desp. Mercurea teritorul acestuia aparţine la Desp. Sĕlisce.

III. Desp. Mercurea.

Teritor: 1. Cerc. adm. Mercurea, afară de comunele: Amnaş şi Topârcea (aparţ. Desp. Sĕlişte).
2 Cerc. adm. Sângătin (comit. Alba-inferioară), afară de comuna: Cut (aparţ. Desp. Sebeş) şi Alămor şi Armeni (ap. Desp. Sĕlişte).

Sediu: Mercurea.

NB. Până la organisare remâne încorporat la Desp. Sĕlisce.

Muzeul Bibliotecii Române

IV. Desp. Sebeș.

Teritor: 1. Orașul S. Sebeș,
2. Cerc. adm. S. Sebeș,
3. Din comit. Alba-inferioară, cerc. Sângătin, comuna: Cut,
4. Din comit. Alba-inferioară, cerc. Vinț, comunele: Cioara, Tărtăria, Vinț, Sibișani, Daia.

Sediu: Sas-Sebeș.

Comitatul Solnoc-Dobâca.

I. Desp. Dej.

Teritor: Întreg comitatul Solnoc-Dobâca, afară de comunele: S. Petru, Pantelceu și Sĕutelec din cerc. adm. C. Gârbău (aparț. Desp. Hida-Huedin).

Sediu: Dej.

Comitatul Târnava-mare.

I. Desp. Agnita.

Teritor: 1. Cerc. adm. Agnita,
2. Cerc adm. Cincu-mare,
3. Din comit. Sibiiului, cerc. adm. Nocrich, comunele: Nocrich, Alțina, Bendorf, Chirpĕr, Glîmboaca, Ilimbav și Săsăuș.

Sediu: Agnita.

II. Desp. Cohalm.

Teritor: Cerc. adm. Cohalm.

Sediu: Cohalm.

III. Desp. Mediaș.

Teritor: 1. Orașul Mediaș,
2. Cerc. adm. Biertan,
3. Din comit. Târnava-mică, cerc. adm. Elisabetopole comunele: Dârlos, Giacăș, Șmig, Ernia, Alma,
4. Din comit. Târnava-mică, cerc. adm. D. S. Mărtin, comunele: Blăjel, Basna și Velț,
5. Din com. Târnava-mică, cerc. adm. Hususău, comunele: Proștea-mare și mică.

Sediu: Mediaș.

IV. Desp. Sighișoara.

Teritor: 1. Orașul Sighișoara, 2. Orașul Elisabetopole. 3. Cerc. adm. Criș,
4. Cerc. adm. Elisabetopole, afară de comunele: Dârlos, Giacăș, Șmig, Iernea, Alma (aparț. Desp. Mediaș), și com. Gogan, Varolea, Laslăul rom., Șoimuș, Odriheiu (Vámos-Udvarhely), Coroiu, Bălăușeri și Agristeu (aparț. Desp. D. S. Mărtin).
5. Comitatul Odorheiu.

Sediu: Sighișoara.

Comitatul Târnava-mică.

I. Desp. D.-Sân-Mărtin.

Teritor: 1. Cerc. adm. D.-Sân-Mărtin, afară de comunele: Blăjel, Basna și Velț (aparț. Desp. Mediaș),
2. Cerc. adm. Iernut,
3. Din cerc. adm. Hususĕu com. Tătărlaua, Feisa, S.-Măria, Capâlna de jos și Veseuș,
4. Din cerc. adm. Elisabetopole: comunele Gogan, Varolea, Laslăul rom., Șoimuș, Odriheiu (Vámos-Udvarhely), Coroiu, Bălăușeri și Agristeu.

Sediu: D.-Sân-Mărtin.

NB. Restul teritorului comit. Târnava-mică se împarte după cum urmează:
a) din cerc. adm. Hususĕu, comunele: Proștea-mare și mică, la Desp. Mediaș,
b) din cerc. adm. Hususău, restul (afară de com. Tătărlaua, Feisa, S. Maria, Căpâlna de jos și Veseuș, aparț. Desp. D. S. Mărtin) la Desp. Blaj,
c) din cerc. adm. Elisabetopole, comunele: Dârlos, Giacăș, Șmig, Iernia, Alma la Desp. Mediaș,
d) din cerc. adm. Elisabetopole, restul la Desp. Sighișoara,
e) orașul Elisabetopole la Desp. Sighișoara.

Comitatul Timiș.

I. Desp. Timișoara.

Teritor: 1. Orașul Timișoara,
2. „ Vinga,
3. Cerc. adm. Timișoara,
4. „ „ Ciacova,
5. Cerc. adm. Buziaș,
6. „ „ Recaș,
7. „ „ Vinga,
8. „ „ Aradul nou.
9. Din comit Torontal:
a) cerc. adm. Modoș, com.; Cebza, Macedonia, Giulvezi și Jeni.
b) cerc. adm. Cene: com. Bobda și Pustiniș (Öregfalu).

Sediu: 1. Timișoara.

NB. Aici aparțin — până la constituirea lor — încă și Desp. Torac, Vĕrșeț, Biserica-albă și Lipova.

II. Desp. Vĕrșeț.

Teritor: 1. Orașul Vĕrșeț,
2. Orașul Biserica albă.
3. Cerc. adm. Detta,
4. Cerc. adm. Vĕrșeț afară de com. Varadia (aparț. Desp. Oravița),
5. Cerc. adm. Banloc din comit. Torontal.
6. „ „ Biserica albă.

Sediu: Vĕrșeț.

NB. Acest Despărțĕmênt până la constituire va aparține la Desp. Timișoara (event. Biserica-albă).

IV. Desp. Lipova.

Teritor: 1. Cerc. adm. Lipova,
2. „ „ Mureș din comit. Caraș-Severin,
3. „ „ Radna și Șiria din comit. Arad.

Sedia: Lipova.

NB. Până la organisare cerc. adm. Lipova va aparține la Desp. Timișoara, iar cerc. Mureș la Desp. Lugoș.

NB. Cercul adm. Cubin se încorporează la desp. Panciova.

Comitatul Torontal.

I. Desp. Panciova.

Teritor: 1. Orașul Panciova,
2. Cerc. adm. Panciova,
3. „ „ Alibunar,
4. Cerc. adm. Antalfalva.
5. Din comit. Timiș cerc. adm. Cubin.

Sediu: Panciova.

NB. Până la organisarea Desp. Biserica-albă (resp. Vêrșeț) cerc. adm. al Cubinului din com. Timiș va aparține la Desp. Panciova.

II. Desp. Comloș-S.-Miclăuș.

Teritor: 1. Orașul Chichinda mare,
2. Cerc. adm. Chichinda mare,
3. „ „ Canija,
4. „ „ Periamoș,
5. „ „ S.-Miclăuș,
6. „ „ Jombolea,
7. „ „ Tör.-Becse.

Sediu: Comloșul-mare.

NB. Până la organisarea Desp. Nădlac membrii Asociațiunii din comit. Cenad vor aparține la Desp. Comloș.

III. Desp. Torac.

Teritor: 1. Orașul Becicherechul-mare,
2. Cerc. adm. Cene, afară de comunele Cebza, Macedonia, Giulvez și Jeni (aparț. Desp. Timișoara),
3. Cerc. adm. Modoș, afară de comunele Bobda și Pustiniș (Öregfalu) (aparț. Desp. Timișoara),
4. Cerc. adm. Becicherec,
5. „ „ Pardani.

Sediu: Torac.

NB. Până la constituire, acest despărțemênt va aparține la Desp. Timișoara.

NB. Cercul adm. Bânloc se încorporează la Desp. Vêrșeț din comit. Timiș.

Comitatul Treiscaune.

Teritor: 1. Comitatul Treiscaune,
2. „ Ciuc.

Sediu: Bretcu

Comitatul Turda-Arieș.

I. Desp. Turda.

Teritor: 1. Orașul Turda,
2. Cerc. adm. Turda,
3. „ „ Iara de jos,
4. „ „ Vinţul de sus,
5. Cerc. adm. Trăscău, afară de comunele: Brăzesci, Ofenbaia, Lupșa, Muncel și Sartoș (aparţ. Desp. Abrud-Câmpeni).

Sediu: Turda.

II. Desp. Ludoș.

Teritor: 1. Cerc. adm. M.-Ludoș.
2. Din comit. Alba inf., cerc. adm. Uioara: comunele: Gheja, Găbud, Orosia, S. Iacob, Petrilaca și Aţintiș.

Sediu: Mureș-Ludoș.

NB. Orașul Vinţul de sus aparţine la Desp. nou Uioara; cerc. adm. Câmpeni și din cerc. adm. Trăscău com. Brăzesci, Ofenbaia, Lupșa, Muncel și Sartoș sunt încorporate la Desp. Abrud-Câmpeni.

Comitatul Ugocea.

Membrii Asociaţiunii locuitori în acest comitat aparţ. la Desp. Seini.

Nr. 1040—1899.

Proces verbal

din 7 Decembre 1899. Şedinţa ordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

Preşedinte: Dr. *Ilarion Puşcariu.* — Notar: Dr. *Ilie Beu.* — Membrii presenţi: *Zaharia Boiu, Parteniu Cosma, Ioan Creţu,* Dr. *Ilie Dăian,* Dr. *Corneliu Diaconovich, Nicolau Ivan, Ioan Papiu, Ioan Popovici,* Dr. *Eusebiu R. Roşca, Leontin Simonescu, Iosif St. Şuluţiu* şi *Nicolau Togan.*

278. Cu *verificarea* procesului verbal al şedinţei de aḑi

Se încredinţează domnii: Ioan Creţu, Dr. Corneliu Diaconovich şi Iosif St. Şuluţiu.

279 (1033—1899). Secretarul I, ca raportor al comisiunii însărcinate cu elaborarea proiectului pentru *noua arondare a despărţemintelor,* raportează, că proiectul presentat şi primit în şedinţa comitetului central din 5 Octobre a. c., în sensul conclusului luat în această şedinţă, a fost tipărit şi trimis spre opinare tuturor despărţemintelor şi mai multor membri cu sediul în localităţile, unde se proiectează înfiinţarea de despărţeminte noue. Răspunsurile întrate din 29 locuri au fost pertractate în sînul comisiunii, care — ţinênd cont în primul rând de cererile despărţemintelor existente, — a făcut mai multe schimbări în textul primit la 5 Octobre a. c. şi presentă acum spre aprobare proiectul modificat.

Noua arondare a despărţemintelor se stabilesce în mod definitiv conform proiectului alăturat la acest protocol, care se va publica în foaia Asociaţiunii.

Pentru executarea acestui conclus se iau următoarele dispoşiţiuni:

1. Noua arondare întră în vigoare la 1 Ianuarie 1900. Dela acest termin despărţemintele vor puté dispune de cele 20% statutare numai după taxele încassate dela membrii cu locuinţa pe teritorul lor nou arondat.

2. Organisarea despărţemintelor noue se încredinţează următorilor delegaţi:

a) Dl Nicolau Zigre, advocat, pentru despărţ. Orade;

b) Dl Iustin Pop, advocat, pentru despărţem. „Tinca“;

c) Dl Aurel Petrovici, advocat, pentru despărţemêntul „Nădlac“;

d) Dl Ioan cav. de Puşcariu pentru despărţ. „Bran“;

e) Dl Iosif Morariu, protopop, pentru despărţemêntul „Dobra“;

f) Dl Dr. Florentin Mihályi, advocat pentru despărţemêntul „Maramureş“;

g) Dl Andreiu Medanu, proprietar, pentru despărţemêntul „Şomcuta“;

h) Dnul Ioan Droc, protopop, pentru despărţĕmêntul „Mercurea“;

i) Dl Dr. Teodor Mihályi, advocat, pentru despărţĕmêntul „Dej“;

k) Dl Nicolau Moldovan, administrator protopopesc, pentru despărţĕmêntul „Agnita“;

l) Dl Dr. Petru Ţepeneag, advocat, pentru despărţĕmêntul „Vêrşeţ“;

m) Dl Voicu Hamsea, protopop, pentru despărţĕmêntul „Lipova“;

n) Dl Paul Miulescu, protopop, pentru despărţ. „Torac“;

o) Dl Andreiu Bărseanu, profesor, pentru despărţĕmêntul „Treiscaune-Ciuc“.

3. Până la alte dispoşiţiuni remâne în suspens organisarea următoarelor despărţĕminte:

a) Uioara; *b*) Arad; *c*) Giula; *d*) Sanislau-Carei şi *e*) Jibou.

280. (1034—1899). Secretarul I, ca referent al comisiunii pentru *loteria Casei naţionale*, raportează, că planul loteriei, precum şi textul biletelor de loterie, înaintate pe basa conclusului din 2 Novembre a. c. la direcţiunea monopolului de loterie, au fost aprobaţe de aceasta la 15 Novembre a. c. sub Nr. 1608.

Tot pe basa conclusului amintit secretarul I la 16 Novembre a. c. a călătorit la Budapesta şi a încheiat cu furnisorul de curte A. Bachruch contractul referitor la furnisarea căştigurilor, care a fost primit de comisiune fără schimbare şi se înaintează spre aprobare.

Comitetul central aprobă contractul încheiat la 19 Novembre a. c. între prim-secretarul Asociaţiunii şi firma A. Bachruch din Budapesta; încredinţează alegerea definitivă şi luarea în primire a câştigurilor dlui Georgiu Szerb, şi roagă pe dl vice-preşedinte a primí asupra-şi garanţia personală cerută de firma A. Bachruch.

Oficiul de cassă se însărcinează a depune până în 15 Decembre a. c. la cassa institutului „Albina“ efecte de ale Asociaţiunii în valoare de 23,500 coroane, pentru-ca acest institut să poată libera documentul de garanţie prevĕḑut în contract.

281. (1035—1899). Secretarul I presentează *Repertoriul de cărţi pentru bibliotecele poporale* elaborat în sensnl conclusului Nr. 6 din 26 Ianuarie a. c. şi revĕḑut şi aprobat de comisiunea exmisă cu acelaşi conclus.

Repertoriul de cărţi acomodate pentru bibliotecele poporale ale Asociaţiunii se aprobă şi se va publica în organul Asociaţiunii pentru a serví de îndreptar despărţĕmintelor la alegerea cărţilor pentru bibliotecele poporale.

282. (1036—1899). Secretarul I presentează raportul comisiunii exmise cu conclusul Nr. 256 din 2 Novembre a. c. pentru *censurarea scrierilor întrate la concursul literar* publicat sub Nr. 502 din 4 Maiu 1899.

Pe basa acestui raport comitetul central ia următorul conclus:

Publicațiunea dlui Iuliu Grofșoreanu: „Scrieri pentru popor" se restitue autorului, de oare-ce în sensul condițiunilor concursului retipăririle au fost eschise dela premiare și publicare pe spesele Asociațiunii.

Scrierile presentate la concurs de dl I. Pop-Reteganul, de asemenea neținênd cont de condițiunile concursului, se restitue autorului cu învitarea, ca să aleagă dînsul dintre cele 64 scrieri presentate, bucăți corespunqětoare scopului urmărit de Asociațiune și să le presente la noul concurs publicat sub Nr. 940 din 2 Novembre a. c.

Elaboratul dlui Romul Simu „Despre crescerea tinerimii" deși — conform raportului comisiunii — este o lucrare serioasă, făcută cu mult zel demn de toată recunoscința, nu poate fi premiat din causă, că sistemul lui mai mult didactic îl face necorespunqětor scopului urmărit prin publicarea concursului, care a avut în vedere scrieri mai ușoare și mai atrăgětoare pentru popor.

La cas însă, dacă autorul ar publica scrierea sa, Asociațiunea va cumpera un numěr mai mare de exemplare pentru bibliotecele poporale.

283. (1028—1899). Secretarul I — conform însărcinării primite prin conclusul Nr. 4 din 26 Ianuarie a. c. — presentă o propunere pentru a iniția și cu ocasiunea proximei aniversări *rescumpěrarea felicitărilor de anul nou* în favorul scopurilor urmărite de Asociațiune.

Biroul se autorisează a publica în qiarele românesci un apel pentru rescumpěrarea felicitărilor de anul nou în favorul scopurilor urmărite de Asociațiune.

Sumele, ce vor întra sub acest titlu, se vor folosí pentru fondul Casei naționale.

Apelul biroului se va trimite și despărțěmintelor Asociațiunii cu învitarea de a îndemna în cercurile lor la rescumpěrarea felicitărilor.

Lista rěscumpěrărilor se va publica în qiare și în o mică publicațiune festivă, care se va expedia astfel, ca în qiua anului nou să fie în mânile tuturor acelora, cari și-au rěscumpěrat felicitările.

284. (1030—1899). Secretarul I înaintează următoarea propunere: În vederea împrejurării, că Asociațiunea posede astăqi o însemnată *avere mobilă*, care nu este *asigurată contra focului* și care cu întrarea obiectelor pentru muzeul istoric și etnografic va atinge o valoare și mai mare, se decide:

Economul se îndrumă, ca cu începere dela 1 Ianuarie 1900 să asigureze contra focului — după valoare aproximativă — biblioteca, mobiliarul şi instalaţiunile Asociaţiunii.

285. (1029—1899). Secretarul I înaintează următoarea propunere: În vederea problemelor, ce se vor impune comitetului central faţă cu *bibliotecele despărţemintelor*, atât în ce privesce controlarea cuprinsului şi administrării, cât şi a dotării acelora, — şi în considerarea împrejurării, că astădi în centru nu există nici o evidenţă a acestor bibliotece:

Biroul se îndrumă a instituí o carte de evidenţă a bibliotecelor Asociaţiunii. În acest scop se vor trimite directorilor despărţemintelor bilete speciale, în cari se vor întroduce pentru fie-care bibliotecă separat: numele despărţemêntului, numĕrul sau semnul bibliotecii, anul înfiinţării şi preţul (ev. valoarea) ei, numĕrul şi caracterul cărţilor ce le cuprinde, localităţile în cari se află de present şi în cari au circulat bibliotecele în decursul anului expirat şi în fine dorinţele despărţemintelor referitoare la completarea acelora. Înfiinţarea de bibliotece noue sau schimbări ale celor existente în viitor se vor aduce la cunoscinţa comitetului central tot pe asemenea bilete.

După întrarea biletelor, biroul va presenta comitetului central un conspect general al bibliotecelor Asociaţiunii, împreună cu eventuale propuneri referitoare la înzestrarea sau înmulţirea lor.

286. (1019—1899). Compactorul *Fr. Neuzil* înaintează un cont despre fl. 36.55 pentru ḑiare legate în 1899 pe sama bibliotecii Asociaţiunii.

Suma de fl. 36·55 se asemnează spre achitare.

287. (967—1899). Dl Dr. *Ioan Mihályi* trimite învitare de abonament la publicaţiunea sa: *Diplome maramureşene* din secl. XIV şi XV.

Se abonează 2 exemplare pentru biblioteca Asociaţiunii.

288. (1031—1899). Dl *Ioan Popovici* ofere spre cumpĕrare pentru biblioteca „Asociaţiunii“: *Ornitologia poporană română* de S. Fl. Marian, vol. I şi II, ambele volume compactate, cu preţul de fl. 4.50.

Cartea oferită se cumpĕră; preţul de fl. 4.50 se asemnează spre solvire.

289. (949—1899). *Direcţiunea despărţemêntului I (Braşov)* înaintează *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 6 Octobre a. c. În această şedinţă s'au pertractat afaceri curente şi s'a decis repetarea bibliotecelor Nr. 3 şi 4, spre care scop s'a votat suma de fl. 100.—, şi construirea unui nou dulap de bibliotecă.

Spre scire, aprobându-se conclusele aduse.

290. (961—1899). Secretarul II presentează actele referitoare la *diferendul* ivit între actualul *comitet cercual al despărţemêntului XIV (Cluj)* şi fostul director al despărţemêntul *Vasile Podoabă* pentru restituirea sumei de fl. 50.— primită în 1898 dela institutul „Economul“. Pe basa acestor acte comitetul central decide:

De oare-ce din scrisoarea direcțiunii institutului „Economul“ ddto 11 Novembre a. c. resultă, că suma de fl. 50.— a fost votată pentru achitarea speselor avute cu ocasiunea adunării cercuale din 1897 și s'a folosit spre acest scop, conclusul adunării cercuale a despărțământului „Cluj“ din 1899 relativ la împrocesuarea dlui V. Podoabă pentru restituirea acestei sume nu se poate aproba.

291. (963—1899). Dl *Francisc Hossu-Longin*, advocat în Deva, prin scrisoarea sa ddto 6 Novembre a. c., *abdice* dela postul de director al despărțământului „Deva“. Motivul abdicerii este autorisarea, ce i s'a dat, de a representa Asociațiunea la adunarea generală a societății istorice și archeologice din Deva.

Comitetul central regretă, că dl Francisc Hossu-Longin și-a dat demisia din acest incident și nu o află motivată, în urmare îl roagă, ca să rămână și pe mai departe în fruntea despărțământului „Deva“.

292. (999—1899). Dl I. M. Moldovan, preposit și president al Asociațiunii, transpune decisul tribunalului din Zelău Nr. 9394 din 16 Novembre a. c., împreună cu 12 acluse. Acest decis se refere la lăsământul *G. Filep*, respective la testamentul acestuia atacat prin proces de Gavril Filep, protonotar în Tășnad, și dispune ca termin pentru înfățoșarea partidelor ziua de 15 Ianuarie 1900. Decisul este adresat dlui I. M. Moldovan ca president al Asociațiunii; dînsul declară, că va plenipotența cu purtarea procesului pe acel advocat, pe care îl va alege comitetul central.

Cu representarea Asociațiunii în procesul pentru invalidarea testamentului lui G. Filep se încredințează dl Andreiu Cosma, advocat în Șimleu, care și până acuma a representat Asociațiunea în această afacere.

293. (1020—1899). *Direcțiunea școalei civile de fete* rogă comitetul central a-i da autorisațiune, ca să facă o distribuire mai corespunzătoare a *luminii electrice* în internatul Asociațiunii și eventual să reducă unele lampe.

Direcțiunii școalei se dă autorisațiunea cerută cu observarea, ca să lucre în conțelegere cu delegatul comitetului.

294. (1025—1899). Dl Dr. *Zosim Chirtop* transpune contractul încheiat cu Avram Iancu alui Alexandru (fl. 521.—) pentru a fi provĕdut cu clausula de aprobare. — Totodată trimite și suma de fl. 78.60 încassată din prețul vînzării și interesele capitalului restant.

Contractul înaintat se provede cu clausula de aprobare. Primirea sumei de fl. 78.60 se confirmă.

D. u. s.

Dr. *Il. Puşcariu* m. p., vice-președ. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu în 11 Decembre 1899. *Șuluțu* m. p., *Ioan Crețu* m. p. Dr. *Diaconovich* m. p.

Nr. 1067—1899.

Proces verbal

din 21 Decembre 1899. Şedinţa extraordinară a comitetului central al Asociaţiunii.

Preşedinte: *I. M. Moldovan.* — Notar: Dr. *Ilie Beu.* — Membrii presenţi: *Zacharia Boiu, Parteniu Cosma,* Dr. *Cornel Diaconovich, Nicolau Ivan, Ioan Papiu,* Dr. *Ilarion Puşcariu,* Dr. *Eusebiu R. Roşca, Iosif St. Şuluţiu, Onoriu Tilea* şi *Nicolau Togan.*

295. Cu *verificarea* procesului verbal al şedinţei de aci

Se încredinţează domnii: Nicolau Ivan, Dr. Eusebiu R. Roşca şi Onoriu Tilea.

296. (1062—1899). Dl Andreiu Cosma, plenipotenţiatul Asociaţiunii în causa *lăsământului G. Filep,* din Tăşnad, prin scrisoarea sa ddto 19 Decembre a. c. roagă comitetul central a numi alt advocat pentru representarea Asociaţiunii în procesul intentat lăsământului de sub întrebare, de oare-ce DSa nu mai practică advocatura, şi a-l autorisa, ca să facă împăciuire cu maioritatea erediilor.

Comitetul central ia act de scrisoarea dlui Andreiu Cosma. Pentru representarea Asociaţiunii în procesul intentat se va numi alt advocat. Relativ la împăciuire se susţine conclusul Nr. 48 din 4 Martie 1897, adecă împăciuirea se acceptează numai, dacă se poate face cu toţi erediii.

297. (1032—1899). Dl Mihail Bésán, notar public în Lugoş, cere exemplarele nevêndute ale *Cronicei lui Anonymus,* retipărită pe spesele Asociaţiunii din revista „Transilvania", pentru a le provedé cu harta politică a Ungariei de pe timpul descălecării Maghiarilor, şi a dispune apoi dînsul de ele. Tot odată declară, că va restitui Asociaţiunii spesele efective avute cu retipărirea Cronicei.

Cererea se satisface.

298. (1066—1899). *Librăria archidiecesană* presentă un cont despre fl. 7.50 pentru cărţi vêndute pe sama bibliotecei Asociaţiunii.

Suma de fl. 7.50 se asemnează la cassă pentru achitare.

299. (964—1899). *Direcțiunea despărțământului „Lugoș“* înaintează *procesul verbal al adunării cercuale,* ce s'a ținut în 12 Novembre a. c. în comuna Sacul. Se remarcă:

1. S'a presentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual pentru 1899.

2. S'au luat dispositii pentru înființarea de biblioteci poporale.

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse se aprobă.

300. (981—1899). *Direcțiunea despărțământului „Beiuș“* înaintează *procesul verbal al adunării cercuale* ținută în Vașcou la 17 Septembre a. c. Se constată:

1. S'au presentat și luat spre scire raportul comitetului despre activitatea sa în anul curent și raportul cassei. Din acest din urmă se vede, că despărțământul dispune de un numerar de fl. 72.20.

2. S'a decis a se ruga comitetul central, ca în organul „Asociațiunii“ să admită pentru publicare și disertațiunile poporale.

3. Pentru adunarea cercuală proximă s'au stabilit 2 premii, unul pentru un econom, care a dovedit progres în ale horticulturei, iar altul pentru cea mai bună lucrare ori disertațiune de conținut poporal.

4. Dl prof. Vasiliu Dumbrava a cetit disertațiunea sa: „Istoricul Asociațiunii.“

Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele aduse se aprobă cu observarea, că disertațiunile poporale, de valoare literară, și până acuma au fost admise spre publicare în „Transilvania“, conform conclusului Nr. 6 lit. *b)* 4 al adunării generale din 1895.

301. (986—1899). *Direcțiunea despărțământului „Blaj“* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 12 Novembre a. c. În această ședință:

1. S'a decis a se cumpăra câte 25 exemplare din scrierile lui G. Coșbuc: Răsboiul nostru pentru neatîrnare și Povestea unei coroane de oțel, și 10 exempl. din „Partea VI a memoriului meu“ de Ios. Sterca Șuluțiu. În legătură comitetul central este rugat, ca să doneze câteva exemplare din cărțile disponibile.

(2) S'au înscris membrii pe viață, întru amintirea instalării lor de canonici, dnii Dr. Aug. Bunea și Dr. V. Hossu, solvind ca taxă câte 2 acții „Ariesana“ împreună cu cuponul.

3. S'a luat conclus referitor la noua arondare a despărţămintelor.

Procesul verbal se ia spre scire. Pe sama despărţământului se donează câte 2 ex. din: *a*) Higiena copilului de S. Stoica; *b*) Istoria agriculturei de I. Löser; *c*) Foişoara „Telegrafului Român“ din 1876—77; *d*) Compendiu de pedagogie de Dr. Il. Puşcariu; *e*) Poveşti din popor de I. Pop-Reteganul şi *f*) Istoria limbei şi literaturei române de Ar. Densuşianu. Dnii Dr. Aug. Bunea şi Dr. V. Hossu se declară membrii pe viaţă ai Asociaţiunii având a fi prevĕduţi cu diploma prescrisă îndată ce acţiile amintite au întrat la cassa Asociaţiunii. Conclusul referitor la noua arondare a despărţământului s'a considerat la conclusul Nr. 279 din 7 Decembre a. c.

302. (989—1899). *Direcţiunea despărţământului „Turda“* înaintează *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 26 Novembre a. c. Din acest proces verbal se relevează faptul, că biblioteca despărţământului se compune din 114 opuri şi dispune de o sumă de fl. 79.93 donată de diferiţi binefăcĕtori. În legătură directorul despărţământului se roagă a se trimite cărţi disponibile pentru bibliotecă.

Procesul verbal se ia spre scire. Pe sama bibliotecei despărţământului se trimit câte 1 ex. din: *a*) Higiena copilului de S. Stoica; *b*) Poveşti din popor de I. Pop-Reteganul; *c*) Istoria agriculturei de I. Löser; *d*) Foişoara „Telegrafului Român“ din 1876—77; *e*) Compendiu de pedagogie de Dr. Il. Puşcariu şi *f*) Istoria limbei şi literaturei române de Ar. Densuşianu.

303. (994—1899). *Direcţiunea despărţământului „Mociu“* înaintează *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 26 Octobre a. c. În aceasta şedinţă:

a) s'a constituit comitetul cercual alegêndu-se vicepresident dnul Andreiu Voda, cassar dl Ioan Bozac, controlor dl Basiliu Şuteu şi notar dl Simeon Ciuca;

b) s'a luat conclus referitor la proïectul pentru noua arondare a despărţămintelor.

Procesul verbal se ia spre scire. Constituirea comitetului cercual se aprobă; conclusul referitor la noua arondare a despărţământului s'a considerat la conclusul Nr. 279 din 7 Decembre a. c.

304. (980, 997, 998 şi 1026—1899). *Direcţiunea şcoalei civile de fete* înaintează:

I. Raport asupra *restanţelor de taxe şi didactru* ale elevelor şcoalei civile de fete. Suma tuturor restanţelor este fl. 1046.01.

II. *Procesul verbal al conferenței corpului didactic* din 14 Novembre a. c. Dintre obiectele pertractate în această conferență dispositii speciale reclamă numai cererile mai multor eleve pentru a fi dispensate dela plătirea didactrului. Aceste cereri însă se înaintează ca obiect separat.

III. *Cererile* următoarelor eleve pentru a fi *dispensate dela plătirea didactrului* pe anul școlar 1899—1900:

a) Valeria Pop (cl. II. civ.) din Sibiiu;

b) Maria Mineiu (cl. II civ.) din Stenea,

c) Valeria Foica (cl. I civ.) și

d) Veturia Foica (cl. II civ.) din Sibiiu;

e) Elisaveta Savu (cl. IV civ.) din Sebeșul-săsesc;

f) Ana Hodoș (cl. IV civ.) din Aciliu;

g) Elisaveta Doican (cl. III civ.) și

h) Maria Doican (curs. compl.) din Sebeșul inferior, și

i) Galini Literat (cl. III civ.) din Luța.

ad I. Raportul se ia spre scire. Se iartă notarului pensionat Nicolau Troanca suma de fl. 40.—, Veturiei Coman fl. 20.—, Lucreției Muntean fl. 2.— și Cristinei Loichița fl. 0.10. Se îndrumă apoi direcțiunea școalei civile, ca abstrăgênd dela restanțele anului școlar 1899—1900 fără amânare să încasseze celelalte restanțe pe cale judecătorească.

ad II. Procesul verbal se ia spre scire.

ad III. Dela plătirea întregului didactru pe anul școlar curent se dispensează elevele: Valeria Pop, Maria Mineiu, Valeria și Veturia Foica; dela jumătatea didactrului elevele: Elisaveta Savu și Galini Literat. Nu se pot încuviința cererile elevelor Elisaveta și Maria Doican și Ana Hodoș.

305. (1013—1899). *Direcțiunea despărțêmêntului „S.-Sebeș“* înaintează *proiectul de buget pe 1900* și anume la întrate și eșite cu fl. 120·—.

Proiectul de budget pe 1900 se aprobă.

306. (1015—1899). D-l *Traian Morcan,* jurist în Budapesta, trimite cu data 2 Decembre a. c. doue piese de *bani vechi* pentru Casa națională.

Donațiunea se primesce cu mulțămită.

307. (1018—1899). D-l *Teodor Vlaicu*, transformator la cărțile funduare din loc, roagă comitetul central a-i *ierta* suma de fl. 20—, ce datoresce ca *didactru pe 1898—99* pentru fiica sa Petronela, fostă elevă în

cl. IV civilă. Cererea se recomandă din partea direcțiunii școalei spre a fi luată în considerare.

Cererea d-lui Teodor Vlaicu din causă de paupertate se încuviințează.

308. (1045—1899). *Comitetul parochiei gr.-cat. române din Ghiriș*, se roagă cu data 12 Decembre a. c, ca comitetul central să voteze pe sama scoalei sale pentru anul școlar 1899—1900 un *ajutor* de fl. 150.—, iar pentru anii viitori fl. 100·—.

Cererea nu se poate încuviința din lipsa de fonduri cu astfel de menițiune.

309. (1046—1899). *Directorul școalei civile de fete* înaintează cu data 10 Decembre a. c. raport relativ la *revisiile de clasă* făcute în lunile Octobre și Novembre, în care constată, că mersul învățământului e normal.

Spre scire.

310. (1049—1899). *Direcțiunea despărțământului „Timișoara“* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 19 Novembre a. c. Se constată:

1. Au contribuit la „Fondul pentru premiarea învățătorilor“ d-l Em. Ungurianu fl. 50·—, la „Fondul pentru bibliotecele poporale“ d-l Em. Ungurianu fl. 50·—, la „Fondul cultural“ d-l Dr. Ioan Darabant, adv. în Vinga fl. 100·—, și d-l Vasiliu Papp, adv. în Aradul-nou, fl. 15.

2. Starea fondurilor create de despărțământ e: „Fondul cultural“ fl. 589·97, „Fondul de premii“ fl. 116 — și „Fondul pentru biblioteci poporale“ fl. 50·—. Din fondul cultural se vor trimite fl. 500.— la cassa centrală, pentru a se cumpăra o foncieră de-a institutului „Albina“ și a se administra aicea în favorul despărțământului.

3. S'a decis înființarea unei a doua biblioteci poporale, a se prenumăra și pe 1900 „Gazeta Transilvaniei“ numărul de Duminecă în 20 ex. și a se cumpăra 100 cărți, cari se vor împărți ca premii la 10 școale confesionale.

4. S'au înscris membri ordinari noui d-nii: Dr. Paul Jurma, adv. în Buziaș, și Ioan Teodorovits, căpitan în Timișoara.

La cassa centrală s'a trimis suma de fl. 252.—, între cari ultima rată din taxa de membru pe viață a d-nei Sidonia Simon din Ciacova.

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse se aprobă. D-nii: Dr. Paul Jurma și I. Teodorovits se declară membri ordinari ai Asociațiunii. Primirea sumei de fl. 252.—

se confirmă. D-na Sidonia Simon se provede cu diploma prescrisă.

311. (1051—1899). Dl *Francisc Hossu-Longin* respunde la scrisoarea comitetului central Nr. 963 din 7 Decembre a. c. declară, că *ține la abdicerea* dela postul de director al despărțemêntului „Deva".

Se ia act de persistarea d-lui Francisc-Hossu-Longin pe lângă abdicerea dată. D-Sa este însă rugat a convoca comitetul cercual și a-și da abdicerea în ședința acestuia, care va avé apoi să proceadă conform §-ului 43 din statute și 40 din Regulamentul pentru despărțeminte.

312. (962, 1001 și 1037—1899). S'au înscris *membri ordinari noui* d-nii: Iova Babeț, proprietar în Ticvaniu-mare, Petru Ciuta, comerciant în Mercina, Maxim Non și Atanasiu Toader din V.-Bareșt, iar *membru fundator* d-l Petru cavaler Ioanette din Câmpeni.

D-nii: Iova Babeț, P. Ciuta, Maxim Non și At. Toader se declară membri ordinari, iar d-l P. cavaler Ioanette membru fundator al Asociațiunii, având acest din urmă a fi provĕdut cu diplomă.

313. (971, 974, 978, 993, 1012, 1013 și 1023—1899). Se presentează *procesele verbale* ale ședințelor comitetelor cercuale din despărțemintele *„D.-S.-Mărtin"* (dela 18 Novembre a. c.), *„Abrud-Câmpeni"* (dela 13 Novembre a. c.), *„Sătmar"* (dela 16 Novembre a. c.), *„Brașov"* (dela 3 Novembre a. c.), *„Mediaș"* (dela 2 Decembre a. c.), *„S.-Sebeș"* (dela 28 Novembre a. c.) și *„Beiuș"* (dela 25 Novembre a. c.). În toate aceste ședințe s'au pertractat afaceri, ce nu reclamă dispositii speciale din partea comitetului central; în câte-va s'a luat conclus referitor la noua arondare a despărțemintelor.

Spre scire cu observarea, că conclusele referitoare la noua arondare a despărțemintelor s'au luat în considerare la conclusul Nr. 279 din 7 Decembre a. c.

D. u. s.

Dr. *Il. Puşcariu* m. p., vice-președ. Dr. *Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu în 25 Decembre 1899. *Onoriu Tilea* m. p., *Nicolau Ivan* m. p. Dr. *Eusebiu Roșca* m. p.

Nr. 1028—1899.

APEL.

În preseara ultimei aniversări, mai mulți Domni din Sibiiu au publicat în ziarele noastre un călduros apel pentru rescumpărarea felicitărilor de Anul-nou, în care s'a dis între altele: „Ar fi un lucru deopotrivă binevenit pentru toate straturile societății noastre, dacă obiceiul felicitărilor de Anul-nou s'ar puté reforma astfel, ca pe lângă menținerea părților sale bune și plăcute să se evite înconvenientele lui.“

În urmărirea acestui scop s'a făcut propunerea: de a pune obiceiul felicitărilor de Anul-nou în serviciul culturei noastre, prin rescumperarea lor în favorul „Casei naționale“, și anume astfel, ca toți aceia cari vor dona cheltuelile avute în trecut cu felicitările de Anul-nou, pentru scopul arătat, să primească în diua aniversării o consemnare complectă a persoanelor cari au adoptat acest procedeu.

„Prin aceasta — dice Apelul — s'au menținut părțile frumoase și plăcute ale felicitărilor: ne reamintim prietenii nostri, și ei își aduc aminte de noi, gândurile și simțemintele noastre se 'ntâlnesc la sărbătoarea aniversării“; de altă parte suntem scutiți de o mare pierdere de timp, și mai ales de eventualitatea — altcum greu evitabilă, — de a uita câte un prietin bun și de a trece în ochii lui ca oameni lipsiți de atențiunea cuvenită.

Deși acest Apel a fost publicat numai cu 3—4 dile nainte de Anul-nou, a găsit totuși un viu resunet în sinul publicului nostru, și a avut de resultat 62 rescumpărări în suma Coroane 267.60 în favorul „Casei naționale“, precum și încă un număr mare de donațiuni pentru alte scopuri filantropice.

În vederea acestei aplecări a publicului, de a-și rescumpăra felicitările de Anul-nou, subsemnatul Comitet central s'a vădut îndemnat a lua însu-și inițiativa pentru a pune obiceiul felicitărilor în serviciul scopurilor culturale urmărite de Asociațiune, și adresează prin aceasta un călduros apel către publicul român, rugându-l să adopte în număr cât mai mare rescumpărările propuse, și să doneze sumele de rescumpărare Asociațiunii noastre pentru alimentarea fondului „Casei naționale.“

Lista rescumpărărilor se va publica în diare și în o mică publicațiune festivă, care pe diua Anului nou se va trimite la adresa tuturor acelora, cari își vor rescumpăra felicitările.

Din ședința comitetului central al Asociațiunii, ținută în Sibiiu la 7 Decembre 1899.

Dr. Ilarion Puşcariu *m. p.,*
preşedinte.

Dr. Ilie Beu *m. p.,*
secretar II.

LOTERIA CASEI NAȚIONALE.

PROSPECT.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ — pe basa concesiunii acordate de On. Minister reg. ung. de finanțe cu ordinațiunea Nr. 49.522 din 27 Iulie 1899, — aranjază o

LOTERIE DE EFECTE,

al cărei profit se va folosí pentru ridicarea unei Case naționale în Sibiiu, în care se va instala un **Museu istoric și etnografic român** și **Biblioteca Asociațiunii**, etc.

Prețul unui bilet de loterie 1 coroană.

Câștiguri:

1	**câștig principal** în valoare de	Cor. 10.000 =	C. 10.000
1	„ „ „ „ „ „	3.000 = „	3.000
2	**câștiguri** „ „ „ „	1.000 = „	2.000
5	„ „ „ „ „	500 = „	2.500
10	„ „ „ „ „	200 = „	2.000
10	„ „ „ „ „	100 = „	1.000
20	„ „ „ „ „	75 = „	1.500
20	„ „ „ „ „	50 = „	1.000
50	„ „ „ „ „	20 = „	1.000
100	„ „ „ „ „	10 = „	1.000
219	**câștiguri** „ „ „		C. 25.000

Tragerea la sorți se va face la 31 **Maiu** 1900 **st. n.** în presența unui notar public și a unui comisar politic.

Consemnarea câștigurilor se va publica la trei ḑile după tragere. Ridicarea lor se va face în decurs de 60 ḑile ḑela tragere.

Bilete de loterie se pot procura dela biroul Asociațiunii în Sibiiu (N. Szeben, strada morii Nr. 8), și se vor vinde la toate băncile românesci.

Sibiiu, în Decembre. 1899.

Bibl. Univ. Cluj Nr. 453 1926 Sibiu Nr. 152

Comisiunea loteriei.

Redactor: Dr. C. Diaconovich Tiparul Tipografiei archidiecesane